

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

3945

VOORLOPIGE REDACTIE: W. CARSTENS, M. MOUTHAAN, A. PRINS.

Directie—Kern

Maandelijksse bijeenkomst op 6 Januari 1948.

De Directie:

1. De Heer van Osselen wenst de Kern een voorspoedig 1948 toe en spreekt zijn dank uit voor de vriendelijke woorden, welke de Boef, namens Kern en Fabriekspersoneel, ter gelegenheid van de jaarwisseling tot hem heeft gericht.

De Heer van Osselen is van mening dat de samenwerking tussen Directie en Kern in het afgelopen jaar van prettige en vruchtbare aard is geweest. Hij vestigt er de aandacht op, dat in het algemeen gezegd kan worden dat in 1947 in ons land de arbeiders wel blijk hebben gegeven begrip te hebben voor de moeilijkheden waartegenover wij allen zijn geplaatst. Dat kan niet van de arbeiders in vele andere landen worden gezegd.

De Heer van Osselen gelooft dat wij niet dankbaar genoeg kunnen zijn voor het werk dat in de afgelopen jaren door de Stichting van de Arbeid is verricht. Daar zijn het de hoogste vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers die er in slagen het met elkander eens te worden en te blijven.

De zegenrijke gevolgen hiervan worden in het gehele Nederlandse bedrijfsleven ondervonden.

De Heer van Osselen vertrouwt er op dat ook in 1948 Directie en Kern en daarmee ons gehele personeel met hart en ziel zullen arbeiden om daarmee bij te dragen tot het bereiken van meer bevredigende toestanden zowel voor ons land als voor een ieder persoonlijk.

2. De Heer van Osselen brengt de reisgeldvergoeding ter sprake. Deze is tijdens de oorlog ingesteld en het is nu noodzakelijk te overwegen of hier veranderingen in aangebracht moeten worden. Afgesproken wordt dat binnenkort een bespreking gehouden zal worden met de leden van ons personeel, die per fiets naar Culemborg komen, om zodoende tot een redelijke fietsvergoeding te komen.

3. Zoals de Kern al enige maanden geleden verzocht heeft, zal er voor het jaar 1948 een andere regeling voor de snipperdagen getroffen worden.

De Heer van Osselen zegt toe dat de arbeiders, die op 1 Januari 1948 in onze dienst zijn, in de loop van dit jaar 6 snipper-ochtenden en 5 snippermiddagen op zullen mogen nemen. Er zullen geen vaste snipperdagen aangewezen worden, omdat er van uitgegaan wordt, dat het in het belang van de arbeiders is, hen bij het besteden van snipperdagen zoveel mogelijk vrijheid te laten. Wel wordt er op gewezen, dat de arbeiders zelf, beter dan dit in het jaar 1947 geschied is, er op moeten letten, dat zij snipperdagen reserveren voor feestdagen, waarvan zij bij voorbaat weten dat zij vrij willen nemen. Als voorbeeld noemen wij de R.K. feestdag van 1 November, die dit jaar op een Maandag valt.

Er zullen bonnen voor snipperochtenden en snippermiddagen aan de arbeiders verstrekt worden, zodat iedereen zelf kan nagaan op hoeveel dagen hij nog recht heeft. Bij het opnemen van een snipperdag moeten deze bonnen aan de betrokken baas afgegeven worden, die dan een briefje voor de snipperdag kan uitschrijven.

De Kern:

4. De Kern brengt het verzoek naar voren om het schaftlokaal door middel van gordijntjes en enkele platen een nog wat huiselijker aanzien te geven. Dit wordt in overweging genomen.

5. De Kern deelt mede dat het personeelfonds onrustbarend slinkt. Hieraan wordt het verzoek gekoppeld om een verloting te mogen houden, waardoor dit fonds weer enigszins aangevuld zou kunnen worden. Misschien zou de Directie voor een dergelijke verloting enkele prijzen beschikbaar willen stellen.

De Heer van Osselen heeft hier geen bezwaar tegen, hij meent echter dat dit geen blijvende oplossing zal kunnen geven. Aan de andere kant is in het afgelopen jaar gebleken dat wij, gemiddeld genomen, toch wel uit kunnen komen met het bedrag dat voor steun aan het personeel beschikbaar gesteld wordt. Het abnormaal hoge aantal zieken van de maand December stelt natuurlijk ook abnormaal hoge eisen aan het personeelfonds.

Tenslotte doet de Heer van Osselen de toezegging, dat regelmatig terugkerende uitkeringen wegens langdurige ziekte of zeer moeilijke huiselijke omstandigheden, voortaan in bepaalde gevallen, zulks ter beoordeling van de Directie, voor rekening van het bedrijf zullen kunnen komen.

6,7 pCt.

Dus een aanmerkelijke daling vergeleken bij de eerste twee perioden van de winstdeling.

Als voornaamste factor voor deze daling kunnen wij het enorme aantal verloren dagen door ziekte en ongeval noemen.

Wij geven U hieronder een overzicht van de werkdagen welke door ziekte en ongeval in de maanden September, October, November en December 1947 verloren gingen, waaruit U zelf Uw conclusies kunt trekken.

	Verloren werkdagen			man p. maand
	Ziekte	Ongeval	Totaal	
September 1947	142	104	246	10,2
October „	202	42	244	10,2
November „	214	34	248	11,0
December „	304	59	363	15,8

Hieraan zou nog toegevoegd moeten worden de verloren tijd door verlet en te laat komen, zodat wij gerust kunnen aannemen dat wij in December gemiddeld 20 man fabriekspersoneel gemist hebben.

Vervolgens is het aantal leden van het personeel dat langer dan 6 maanden in dienst is weer toegenomen, waardoor het percentage daalt.

In het algemeen heb ik de afgelopen weken de indruk gekregen dat er minder constant gewerkt is. Dit kan wellicht verklaard worden door een zekere geestelijke vermoeidheid, welke bij de maand December behoort en bovendien door de invloed van het weer gedurende de wintermaanden. Koude, regen en korte, denkere dagen zullen de arbeidslust zeker niet ten goede komen. Bovendien kunnen wij, naar aanleiding van de weersomstandigheden, nog enkele opvallende schadeposten aanwijzen.

Door het vochtige weer zijn namelijk de meeste artikelen, voordat zij gelakt konden worden, door een roestlaag bedekt. Hierdoor moesten deze artikelen een extra-bewerking ondergaan, gedeeltelijk in de lakkerij en gedeeltelijk in de afdeling zandstralen.

Uit het oogpunt van totale productie en van de productieresultaten bezien kunnen wij wel zeggen dat er in 1947 goede vorderingen gemaakt zijn. Het laat zich aanzien dat een goede samenwerking, gezonde zelfkritiek, zoeken naar verbeteringen, dus in het algemeen ontplooiing van een actieve geest door alle leden van het personeel, ons een jaar 1948 zullen geven waarop wij met voldoening zullen kunnen terugzien.

In verband met de grote drukte op de boekhouding zal uitbetaling van het winstaandeel helaas pas op Vrijdag 16 Jan. a.s. kunnen plaats hebben.

Bij de verdeling van de eventuele winst van de vierde periode van 4 weken zal er, zoals indertijd besloten werd, rekening gehouden worden met het aantal uren dat de betrokken persoon in dit tijdvak niet gewerkt heeft.

A. PRINS.

Machine No. 356

Aan het verzoek van de Redactie, het een en ander te schrijven betreffende een der machines, welke na de bevrijding aangekocht zijn, wil ik gaarne gevolg geven. Als wij het machinepark nagaan, zullen toch allen, die ons bedrijf in 1939 gekend hebben, het met mij eens zijn, dat er een grote uitbreiding plaats gehad heeft en wij, gezien het productie-programma (plus de lopende bestellingen en aanvragen) nog lang niet aan het eind zijn.

Indien de middelen daarvoor beschikbaar blijven, zullen wij zeer zeker over enige jaren de toets met moderne bedrijven glansrijk kunnen doorstaan.

Het omschakelen van speciale artikelen, naar grotere series, om nog niet te spreken van massa, geeft vele moeilijkheden, maar als het uiteindelijk slaagt, is de voldoening des te groter.

Na deze korte inleiding wil ik iets schrijven over de Zaag- en Vijl-machine, Merk Elliott, Engels fabrikaat, geplaatst op de gereedschappmakerij.

Toen de Directie het plan opgevat had de stalen meubelen in grotere series te gaan maken, was het nodig de fabricatiemethode te wijzigen en zo weinig mogelijk bewerkingen aan het artikel te verrichten. Dit bracht mede matrijzen, mallen, enz. te maken en daarvoor zijn heel wat machines nodig.

In December 1945 bestelde de Heer van Osselen de genoemde machine, die volgens offerte over 44 weken geleverd zou worden. Na driemaal in prijs verhoogd te zijn, had de levering in Augustus 1947 plaats.

De machine is een belangrijke aanwinst.

Volg de aanmaak van een snijstempel.

Vóór de aanschaffing van de machine, langs de afgetekende lijn gaatjes boren, los hakken en het harde staal met de hand op maat vijlen.

Mèt gebruik van de machine boort men waar nodig enkele gaten, schuift de zaag daardoor, gaat er bij zitten en zaagt zuiver langs de lijn het vereiste stuk er uit.

Men plaatst de tafel zodanig op gevraagde schuinite, de vijl in de houder en werkt het matrijs zuiver op maat af.

Hier volgen nog enige gegevens over Machine No. 356, de aangebouwde motor heeft een capaciteit van 3/4 P.K., 380 Volt en 930 Toeren.

Maximum te zagen materiaaldikte 80 m.m.

Binnenkort te verwachten machines zijn:

Cincinnati-plaatschaar, met een capaciteit van 3000 × 3 m.m., knipt op 0,1 m.m. nauwkeurig, en zal zeker door Kok met vreugde worden ontvangen.

Een boormachine fabrikaat Hembrug, capaciteit 13 mm.

Een kolomboormachine fabrikaat Ivolent, boort tot 25 mm.

Een matrijzen vlakslijpmachine met magnetische spanplaat, Zwitsers fabrikaat.

In aanvraag 2 exenterpersen. Merk Raskin. 1 van 30 Ton en 1 van 20 Ton.

Vele wensen zullen nog overblijven maar dat moet, anders is het een saale boel.

J. HARKINK.

„Personeelfonds”

Personeelfonds 1 December 1947	f 299,38
Storting door de N.V. in de maand December 1947 172 × 0,47	„ 80,84
Bijgekomen aan boeten in de maand Dec. '47 ..	„ 3,50

f 383,72

Af: Uitbetalingen in de maand Dec. 1947 ..

„ 135,62

Saldo per 1 Januari 1948

f 248,10

„Spaarkas”

Spaarkas 1 December 1947	f 6654,64
Bijgekomen in de maand December 1947 ...	„ 779,50

f 7434,14

Af: door de spaarders opgenomen in de

maand December 1947

„ 416,58

Saldo per 1 Januari 1948

f 7017,56

Er zijn thans 79 spaarders.

Onze trip naar de Z.H.B.

Woensdag 17 December was voor de draaijerij en bankwerkerij een heuglijke dag. We gingen op excursie naar de Z.H.B. in den Haag. Met de trein van 8.23 uur vertrokken, kwamen we, na een voorspoedige reis, behouden in de Residentie aan. Het was nog geen 10 uur en daar wij bij de Z.H.B. pas om 13 uur terecht konden zijn wij eerst de stad gaan bezichtigen.

Onze schreden richtten zich allereerst naar het Binnenhof, waar de Heer Campagne vele bijzonderheden over de verschillende historische gebouwen ten beste gaf. Intussen daalde een zacht mild regentje op ons neer, zodat het juiste ogenblik dáár was om een bezoek te brengen aan het Mauritshuis. Na het afgeven van tassen, parasols en wandelstokken aan den portier, mochten wij het gebouw betreden. Dienstvaardige suppoosten leidden ons rond en vertelden vele bijzonderheden over de kunstwerken van Rembrandt, Jan Steen en meer van die oude meesters. O.a. zagen wij er de wereldberoemde „stier van Potter”. Zeer voldaan hebben wij het Mauritshuis weer verlaten en stapten naar de Zeestraat voor een bezoek aan het „Mesdag-Panorama”. Door een bunkerachtige gang en een ijzeren trap kwamen we op een rond platvorm, vanwaar men naar alle kanten een pracht vergezicht heeft over Scheveningen en omgeving. Het is echter gezichtsbedrog. De werkelijkheid is een schilderstuk van 12 m. lang en 4 m. hoog in cirkelvorm opgehangen. Een suppoost vertelde vele bijzonderheden van dit kunstwerk, dat door Mesdag geschilderd is. Ten zeerste voldaan zijn wij vertrokken en ons volgende doel was het „Vredespaleis”. Na een korte wandeling daar aangekomen hebben wij dit gebouw aan de buitenkant bekeken en konden op een 100 m. afstand ook de plaats aanschouwen, waar eens het gebouw „Kleikamp” stond, het bevolkingsregister, door de R.A.F. tijdens de oorlog vol-

komen vernield. Daar intussen onze magen begonnen te jeuken zijn wij met gezwinde spoed naar de binnenstad teruggekeerd. Na het versterken van de inwendige mens zijn wij tenslotte opgestapt naar de Z.H.B. Daar aangekomen werden we ontvangen door den bedrijfschef den heer Bezemer, die zo welwillend was ons tot gids te dienen door dit grote interessante bedrijf. Het ging dan eerst naar een grote ruimte, waar de gerst (de grondstof van bier) opgeslagen wordt. Na het beklimmen van 5 à 6 trappen kwamen wij op de bovenste verdieping van het hoge fabrieksgebouw en vandaar van verdieping tot verdieping weer naar beneden, konden wij de verschillende stadia van bewerking op de voet volgen, zoals het sorteren, het reinigen en het laten kiemen van de gerst. Vervolgens het weer verwijderen van de kiemvezels en nog verschillende andere bewerkingen.

Na al die bewerkingen noemt men de gerst geen gerst meer maar mout. Deze wordt fijn gewalst en komt in grote bassins, gevuld met water en onder hoge temperatuur begint dan het eigenlijke bierbrouwen. We zagen vervolgens grote roodkoperen wanden, waarlangs de parelende goudbruine vloeistof naar beneden stroomde om gekoeld te worden en via vergaarbakken in grote tanks gepompt wordt om te gisten. Dat gistproces duurt pl.m. 8 maanden. Daar konden we echter niet op wachten. Wij gingen verder en kwamen in de bottelarij, waar met de lopende band de flessen automatisch gereinigd, gevuld en gesloten worden en van nieuwe etiketten worden voorzien. Ook de biertonnen worden van binnen en van buiten automatisch gereinigd en aan de binnenkant van een nieuwe peklaag voorzien. Na ook het automatisch vullen van tonnen gezien te hebben zijn wij in de enorme voorraadkelders afgedaald. Hier heerste een temperatuur van enige graden onder het vriespunt. We zagen daar tientallen grote tanks met een inhoud van tienduizenden liters omringd door een wirwar van pijpleidingen, waar het ijs dik op zat.

Wij kregen een koude neus en na nog een bezoek aan de machinekamer hadden wij het gehele bedrijf onder deskundige leiding van den heer Bezemer gezien. Tenslotte werden we uitgenodigd plaats te nemen in een gezellig ingerichte bar en zijn daar onthaald op het beste bier, dat wij ooit gedronken hebben. De ober, die daar rond liep had een hekel aan lege glazen, zodat er steeds een volle voor ons stond. Wij lieten het ons goed smaken, zodat er al spoedig een vrolijke stemming heerste. Onze promotor, de heer Campagna, achtte nu het juiste ogenblik gekomen om in een korte speech onze dank te betuigen aan de Directie van de Z.H.B. en ook speciaal aan den heer Bezemer voor de joviale ontvangst en de zeer duidelijke wijze, waarop ons het gehele bedrijf getoond was, zodat wij een juist beeld gekregen hebben hoe het bierbrouwen in zijn werk gaat. Met een luid applaus betuigden wij onze instemming met het gesprokene en onder het motto „het is niet voor de ganzen gebrouwen” gingen we verder met het ledigen van de glazen. De stemming was best en met begeleiding van een mondharmonica werd een toepasselijk lied gezongen. Daar de klok intussen niet stilstand werd het tijd om op te stappen en de eersten gingen dan ook vertrekken om nog even een kijkje in Den Haag te nemen. Het was er echter zo gezellig, dat de meesten nog gebleven zijn, terwijl de ober intussen zeer actief was. We konden er echter niet blijven wonen, zodat wij tenslotte afscheid hebben genomen en onder het zingen van het bekende operafragment „we gaan nog niet naar huis” heeft de laatste groep van ons gezelschap de terreinen van de Z.H.B. verlaten. Na een tocht dwars door Den Haag hebben wij het station weer bereikt en zijn behouden en nog vol van wat wij die dag genoten hebben, in Oulemborg aangekomen. Echter, één van onze makkers was het reizen in het bloed geslagen (het kan ook wat anders geweest zijn). Hij ging van Den Haag eerst naar Rotterdam, voor familiebezoek, om zijn ervaringen te vertellen en ze op het hart te drukken voortaan alleen pils van de Z.H.B. te drinken. Na aankomst in Rotterdam heeft hij na een half uurtje gehobbeld over de Rotterdamse keien een trammetje gepikt, waarin hij liefderijk werd opgenomen en aan de zorgen van den conducteur toevertrouwd, zodat hij al spoedig in een

diep gepeins verzonken was. Door de uitroep van den conducteur „Eindpunt allen uitstappen” kwam hij weer bij zijn positieven en stond hij als een dolende ridder op het Broersveld in Schiedam. Hij had wel de goede tram gepikt, maar de verkeerde richting, zodat hij in de tegenovergestelde richting van zijn doel getramd heeft. Daar stond hij nu in Schiedam. En wat zoek je in Schiedam? Daar echter, al die bekende distilleerderijen op dat late avonduur gesloten waren voor excursies, is hij maar weer naar het station getrokken en is verdwenen in de richting Utrecht. Daar aangekomen is hij echter hopeloos gestrand daar het spoorwegpersoneel na een welbestede dagtaak zich ter ruste had begeven. Hoe het hem verder gegaan is kunnen wij niet meer nagaan maar de volgende morgen stond hij fris en vrolijk aan zijn werk en Huib stond er achter met klokken. Nu dat is toch wel een prestatie. Dat zijn dan in korte trekken onze ervaringen van deze dag, welke in ons geheugen zal blijven. Tenslotte breng ik namens de draaiers en bankwerkers dank aan onze Directie voor deze dag en aan allen, die meegewerkt hebben om deze te doen slagen. Verder dank ik de redactie van dit veelgelezen blad voor de verleende plaatsruimte en wens alle lezers en lezeressen een voorspoedig 1948. Prosit!

Namens draaijerij en bankwerkerij,
L. C. VAN MAREN.

Ongevallen

- 4-12-1947 Bij het boren van ballondragers, linkerduim verwond (hersteld op 17-12-1947).
 - 10-12-1947 Bij het naslijpen van stoelframes, rechterhand gekneusd (hersteld op 16-12-1947).
 - 16-12-1947 Bij het slijpen van laden van de slijpsteen afgegleden en linkerwijsvinger verwond (hersteld op 29-12-1947).
 - 17-12-1947 Bij het slijpen van een boor een stukje staal in het linkeroog gekregen (werkt door).
 - 20-12-1947 Bij het omvallen van een zware ijzeren plaat rechterhand verwond (31-12-1947 nog niet hersteld).
- Op 31 December 1947 liep er 1 man in de Ongevallenwet en 18 in de Ziektewet.

Een praatje over kleur

Het is een opmerkelijk feit dat hierover tal van misvattingen bestaan. Daar ik dagelijks de zonderlingste begrippen krijg aan te horen, heb ik gemeend dit onderwerp nader uit een te zetten. De één vindt een kleur koud en zag het graag een tikje warmer, een ander vindt die zelfde kleur afschuwelijk, terwijl een derde tegen blauw groen zegt. De zo dikwijls gebezigde uitdrukking „kleur is een kwestie van smaak, daar valt niet over te twisten” is niet geheel en al juist. Een juist kleurgevoel is geheel afhankelijk van de mate van het zien. Het subtiële zintuig, het oog, geeft door hare reacties de mens zijn kleurgevoel. Dit is bij vele mensen lang niet hetzelfde. De zo vrij veel voorkomende min of meerdere mate van kleurenblindheid, waarvan de meesten zich niet eens bewust zijn, bewijst dat en accentueert het feit dat men groen voor blauw aanziet. Wat men immers niet ziet kan men ook geen kleur geven. Wat is eigenlijk kleur? Kleur is een gewaarwording in ons, veroorzaakt door de inwerking van lichtstralen op ons oog. Buiten ons zijn alleen maar stralen, electro-magnetische trillingen van diverse golflengten en op zich zelf dus kleurloos. Wij zien de straling, of beter haar reflectie (terugkaatsing) niet als een mengelmoeis van kleuren, maar als wit. Dit komt door een tot op heden nog niet opgehelderde eigenaardigheid van ons oog, dat niet in staat is de stralen d.w.z. hun respectievelijke golflengten afzonderlijk te ontleden. Een stof, of nauwkeuriger uitgedrukt, een chemische verbinding zien wij gekleurd, wanneer zij het vermogen bezit bepaalde golflengten van het zonnenspectrum te absorberen (opsorping). Stoffen als lithofoon, ti-

taan, lood of zinkwit, die het zonlicht terug kaatsen, zijn dus wit. Roet wat niets terugkaats zien wij als zwart.

Absoluut wit of zwart bestaat er eigenlijk niet, omdat de reflectie en absorptie nooit de volle 100% bedraagt. Het diepste zwart heeft dus altijd nog een spoorje grijs en het helderste wit, het *blanc fixe* (barium sulfaat) geel.

De kleinste structurele verandering komt direct tot uiting in optisch gedrag. Een normaal oog kan trillingen waarnemen van 400 tot 800 millimicron of miljoenste millimeter. In getallen uitgedrukt dus 0,0004 tot 0,0008 mm. Hiervan heeft violet de kortste lengte n.l. 400 millimicron en rood de langste ongeveer 800 millimicron.

Daar reeds een verschil van 1 miljoenste millimeter een waarneembare verandering van kleur teweeg brengt, behoeft het geen betoog, dat ogen met de kleinste merkbare afwijking, een kleur al anders kunnen zien, of beter ... niet kunnen zien.

In een atoom wentelen op bepaalde afstanden van een positief-electrisch geladen kern negatief-electrische electronen.

Deze buitenste baan van electronen vangen in een zekere zin de lichtstralen op en kunnen worden geabsorbeerd. Welke golflengte geabsorbeerd wordt is onderhevig aan verschillende oorzaken. Bijvoorbeeld de snelheid van de electronen.

Wanneer atomen door een chemische verbinding worden samengevoegd of door radioactiviteit uiteenvallen, dan voltrekt zich o.a. een wijziging in de buitenste electronenbanen en daardoor ook in de lichtabsorptie. Men tast voorts nog in het duister bij de vraag, welke samenstelling een scheikundige verbinding heeft, en waardoor het komt dat bepaalde lichtstralen niet worden teruggekaatst en andere wel, alsook wat er nu eigenlijk gebeurt met een electron en de lichtstraal. Zou het dus mogelijk zijn de structuur van een molecuul te veranderen, dan moet zich deze verandering, in de vorm van het vermogen bepaalde lichtstralen al dan niet terug te kaatsen, aan ons voordoen in de één of andere kleur.

Of wij in staat zijn dit te aanschouwen hangt af van de golflengten der trillingen. Immers ons oog is begrensd. In en om ons heen razen al die golven met trillingen van 30 km tot een biljoenste millimeter lengte met een gangetje van 300.000 km per seconde en al wat ons oog waarneemt zijn de reeds eerder genoemde 400 tot 800 millimicron. Eigenlijk dus maar een schijntje.

Ultraviolet en infrarood kunnen wij niet zien. Zouden wij een zenuworgaan bezitten, dat hiertoe in staat was, dan kregen wij kleuren te zien, waarvan we ons nu onmogelijk een begrip kunnen vormen.

Wanneer men zonlicht door een prisma laat vallen, dan ziet men de bekende 7 regenboogkleuren en wel rood, oranje, geel, groen, indigo, blauw en violet. Daarnaast hebben wij dan nog bruin, wit, zwart en grijs, dus in totaal 11 kleuren. De eerste 7 kleuren noemt men bont, de overige 4 niet bont.

Grijs een overgang tussen wit en zwart, is een lichaam dat zonlicht gedeeltelijk terugkaatst.

De overgangen tussen twee kleuren zijn oneindig groot. Daar die verschillen zo uiterst klein zijn, moet het verschil een zogenaamde herkenningsdrempel bezitten, anders kan het oog zulks niet waarnemen.

Wij zien nu ongeveer 100 grijze tinten, 3 ervan zijn de meest bekende en deze ziet U iedere dag en wel ons grijs 10, 11 en 12.

Van de donkere kleuren hebben wij de zuivere (pure) en de gebroken (mengsels). Hieraan dient dan nog toegevoegd te worden het purper, een niet in het zonnespectrum voorkomende bonte kleur, die de ontbrekende schakel vormt tussen rood en violet.

Van al deze combinaties kunnen wij er een kleine vierhonderd zien. Verder kunnen elk van die combinaties weer gemengd worden met combinaties van niet bonte kleuren. Men krijgt dan in totaal 160.000 kleurcombinaties.

Daar geen enkele taal bij machte is dit fantastisch aantal kleuren in haar vocabulaire, op te nemen, moest er naar vereenvoudiging gestreefd worden. Evenals in het rijk der klanken, waar men 12 tonen in een octaaf

plaatste waardoor de leer der harmonie ontstaan is, evenzo ging men de kleuren normaliseren en gaf men deze nummers.

Troebele tinten d.w.z. een gemengde bonte kleur met een niet bonte kleur zijn het oog doorgaans niet sympathiek en moeilijk te definiëren. Men ontwierp hiervoor speciale meetapparaten om te onderzoeken welke bonte kleur ten grondslag ligt aan een troebele tint m.a.w. het in % bepalen van het wit-zwart gehalte.

Dat het in de praktijk wel los loopt met al die kleuren, bewijst wel dat men doorgaans met 24 kleuren vrijwel alle behoeften dekt.

Een kleurstalenboek, waarin een 1000-tal tinten zijn samengesteld zou al iets zeer bijzonders zijn.

Ik heb, het klinkt misschien ongeloflijk, in 25 jaar zeker niet meer gemaakt dan 150 tinten, waarvoor ongeveer 100 kleuren voor Gispens, niet medegerekend onze 16 standaardkleuren.

Uitdrukkingen als warm, levendig, koud en dood vinden hun oorzaak in de waarde der kleuren, dat is gelijkmatige helderheid of tempering. Kunstenaars met hun ongemeen geschoold kleurgevoel weten precies de kleuren natuurgetrouw weer te geven, door alleen die kleuren te bezigen, die een gelijk gehalte hebben aan wit en zwart. Troebele kleuren, die het oog niet welgevallig zijn, noemt men al naar gelang de mate van storing (disharmonie) bleek, flets, goor, vies, vuil, onmogelijk, afzichtelijk enz. kortom het krijgt een benaming afhankelijk van de aard van de persoon, die de uitdrukking bezigt.

Iedere zuivere bonte kleur heeft een contrastkleur (complementaire kleur). Daar wij zoals reeds eerder is gezegd de golven in ons oog niet afzonderlijk kunnen zien, maar als wit en wij telkens 2 kleuren van het zonnespectrum samen zien als wit, zijn dat steeds kleuren, die harmonisch een contrast vormen, bijvoorbeeld rood en groen.

Komen wij door het zonlicht alvorens het eerst door een prisma te ontleden, vooraf door een bepaalde kleur te laten vallen, tot de volgende verhouding: violet—groengeel; blauw—geel; cyaanblauw—oranje; blauwgroen—rood; groen—blauwrood; groengeel—violet; geel—blauw; oranje—cyaanblauw; rood—blauwgroen; blauwrood—groen.

Hierbij is de eerste kleur de geabsorbeerde, de tweede kleur, die der overblijvende stralen, m.a.w. dus, indien een stof bepaalde golflengten opslorpt het overblijvende licht verschijnt in de contrastkleur van het geabsorbeerde licht.

De scherpste contrasten van de bonte kleuren zijn rood en groen en worden daarom ook gebruikt bij het seinwezen. Die der onbonte kleuren zijn het U allen bekende wit—zwart.

Verder dient er nog rekening mee te worden gehouden met de structuur ener stof en de kleur. Om dit duidelijk te maken neemt men willekeurig gekleurd fluweel. Het zeldzaam mooie effect, dat dit geeft, zou men niet bereiken, indien men dezelfde kleurstof zou bezigen op het een of ander metaal.

Tot besluit nog de opmerking, dat glansgraad en oppervlakstructuur het lichtbrekingseffect (spiegelreflectie en diffusieverschijnsel) zeer aanzienlijk beïnvloeden en dat onze huidige olifgroene kleur niet in het minst overeenstemt met de kleur van de vrucht van die naam, in wat voor groeistadium dan ook.

Daar deze originele kleur, een groengeel met een sterk grijsgehalte, tot de troebele varianten behoort, ligt het voor de hand dat fabrikanten, deze niet geijkte kleur (mede door gebrek aan nog bepaalde pigmenten of variërende kwaliteit der grondstoffen) door andere combinaties trachten te benaderen, met als gevolg sterk afwijkend S.G. der pigmenten, waardoor geen homogeen geheel wordt verkregen (dit ontstaat ook door onvoldoende intensiteit van het walsen).

W. LINGEN.

Personalia

Onze gelukwensen aan:

J. B. Wammes, ter gelegenheid van de geboorte van zijn dochtertje Geertje Hendrika op 28 October 1947. J. de Graaff, ter gelegenheid van zijn 30-jarig huwelijk

op 13 December 1947.
 R. van Blijderveen, ter gelegenheid van zijn huwelijk op 19 December 1947.
 E. Th. Romijn, ter gelegenheid van zijn 12½-jarig jubileum op 24 December.
 C. Balvers, ter gelegenheid van de geboorte van zijn dochter op 24 December 1947.
 W. van Wijngaarden, ter gelegenheid van zijn huwelijk op 7 Januari 1948.

Aangenomen personeel:

1 December C. M. C. Borstlap (tekenkamer)
 15 December A. C. van Zomeren (afd. van Oostrum)
 15 December A. J. Kerkhof (afd. van Oostrum)
 29 December M. L. den Hartog (afd. van Maren)
 5 Januari R. G. v. d. Hoef (afd. van Oostrum)
 6 Januari Th. Schuurman (afd. van Oostrum)

Ontslagen personeel:

31 December F. Uitman, (eigen verzoek)
 3 Januari W. Janse, (eigen verzoek)

Bibliotheek

Baas boven baas (No. 413), aanwijzingen voor werkmeesters, bazen en voorlieden over de organisatie van fabriek en werkplaats, door Ir. J. M. Matthijssen. Een boekje dat, met als achtergrond het principe: „hoe leveren wij een goed en goedkoop product op tijd aan de klanten?“, de kanten van de bedrijfsorganisatie bespreekt. Hierbij wordt uitgegaan van belangrijke wijzigingen die de taak der „bazen“ in de fabriek heeft ondergaan als gevolg van de ontwikkeling der bedrijfsorganisatie.

Eerst maakt men kennis met de grondbeginselen van de organisatie en hoe deze gedachten tot uitdrukking komen in de organisatie van de fabriek. De specialisatie wordt besproken en men ziet dat dit ook op het terrein van de baas merkbaar wordt.

In het tweede gedeelte worden de verschillende functies besproken. Arbeidsstudie, tariefstelling, werkmethode, prestatie-controle, kostenpeil en productie-omvang zijn onderdelen van de bedrijfsorganisatie welke in handen van specialisten gelegd worden, doch waarmee de baas zijn voordeel kan doen om zijn afdeling omhoog te brengen.

Een andere belangrijke functie, waarmee de baas te maken heeft, is de planning. Met doelbewuste planning wil men de productie zo leiden dat deze onder de meest gunstige voorwaarden verloopt en dat de producten op tijd afgeleverd worden.

Geëindigd wordt met een bespreking van de baas als gezagsdrager en instructeur.

Voortdurend komt naar voren dat, door de voortschrijdende specialisatie of functieverdeling, aan alle betrokkenen steeds hogere eisen worden gesteld op het gebied van de samenwerking. Treffend is de zin: „Bekijk Uw afdeling iedere morgen met de ogen van een buitenstaander“.

Personeelselectie en Psychotechniek (No. 406), door dr. R. A. Biegel (oprichtster van het Psychotechnisch Laboratorium der P.T.T.). Schrijfster geeft als inleiding, een overzicht van de redenen waarom personeelselectie noodzakelijk is en de wijze waarop deze selectie geschiedde, toen de psychotechniek nog niet in zwang was. Het is aardig hier te lezen hoe proefondervindelijk werd aangetoond hoe „ouderwetse“ middelen om tot een oordeel te komen (sollicitatiebrief met of zonder portret, persoonlijk onderhoud, diploma's, getuigenschappen) dikwijls tot volkomen foutieve gevolgtrekkingen kunnen leiden.

Verbeteringen op de oude selectiemethoden werden hierna besproken.

In een volgend hoofdstuk geeft schrijfster een korte uiteenzetting van het begrip psychotechniek en de geschiedenis daarvan. Daarna wordt overgegaan tot de bespreking van de psychotechnische selectie, waaraan een analyse van het beroep waarvoor men wil selecteren moet voorafgaan.

Enkele algemene regels voor het samenstellen en het ijken der tests vormen de inleiding over de bespreking van de waarde der tests. Zeer nuchter en zakelijk volgt hierop een gedeelte dat de voordelen en de kosten van het psychotechnisch onderzoek tegen elkaar afweegt.

Na te hebben gewezen op het belang van een wetenschappelijke basis bij een psychotechnisch onderzoek geeft schrijfster tenslotte een indruk van het verband tussen intelligentie, speciale aanleg en karaktereigenschappen. Hiermede wordt duidelijk gemaakt dat de psychotechniek nooit de rol van de „onfeilbare beoordeelaar“ mag toebedeeld krijgen. In de juiste verhouding gebezigd vindt men hierin een hulpmiddel dat zowel ten bate van het individu als van de gemeenschap aangewend kan worden.

Doorlichting

Wij hebben van het Centraal Bureau voor Keuringen op Medisch-Hygiënisch gebied een rapport ontvangen betreffende de doorlichting van ons personeel, welke gehouden werd op 2 September 1947.

Enkele opmerkingen uit dit rapport willen wij voor U overnemen:

„De resultaten van de doorlichting zijn minder gunstig dan normaal te verwachten is. Hier kunnen invloeden werkzaam zijn, die met de ons ter beschikking staande gegevens niet vastgesteld kunnen worden.

Wij adviseren U veiligheidshalve het onderzoek over 6 maanden te laten herhalen“.

Ten slotte werden de voordelen naar voren gebracht, die een doorlichting van de huisgenoten van ons personeel zou hebben.

Wij kunnen U mededelen, dat het in de bedoeling van de Directie ligt het onderzoek in Maart 1948 te herhalen.

Oplossing puzzle No. 6

P	P	P	P
A	A	A	A
L	L	L	L
M	M	M	M

L	L	L
L	L	L
L	L	L

Van de 8 inzendingen waren er 7 juist.

Goede oplossingen werden ingezonden door: R. Knippenburg, A. van Veen, M. Nijls, H. C. Weyssenveld, A. D. Ulrich, G. Westerdal en G. Carstens. Winnaar werd H. C. Weyssenveld.

Gisona

Donderdag 18 December speelde Gisona I en II een vijfkamp tegen „de Tippelaar“ uit Culemborg, Gisona won deze wedstrijd met 16—4.

Zaterdag 20 December vond de revanche-wedstrijd plaats tegen „de Vries Robbé“ I en II.

Gisona I won van de Vries Robbé I met 7—3. Opmerkelijk was hier dat A. D. Ulrich 2 nederlagen te incasseren kreeg. A. Prins verloor er één, terwijl A. Ulrich Jr. al zijn partijen won. Ook het dubbelspel werd gewonnen.

Gisona II verloor van de Vries Robbé II met 6—4. Alleen M. de Ruiter wist zijn drie partijen te winnen, terwijl van Beuzekom en Hamilton geen winst konden behalen. Het dubbelspel werd door de Ruiter en van Beuzekom na een spannende partij gewonnen.

Vervolg Ziektewet

Welke uitkeringen verstrekt worden.

De verzekerde arbeider heeft — indien hij is ingeschreven bij een toegelaten ziekenfonds — bij ongeschiktheid tot werken wegens ziekte recht op een uitkering.

Aangifte bij ziekte.

Aangifte moet worden gedaan door, of namens de verzekerde, binnen 24 uur nadat de ongeschiktheid tot werken is ontstaan. In werkplaats, winkel, fabriek of kantoor behoort door de werkgever een kaart te worden opgehangen waarop vermeld is bij welke ziekenkas hij is aangesloten.

Lees die kaart goed na!!

De arbeider behoeft zich niet aan te melden om verzekerd te worden. Het feit, dat hij in een onderneming in loondienst werkt of verkeert in de gevallen hierboven genoemd, doet hem (van rechtswege) verzekerd zijn. Evenzo is dit het geval bij de Ongevallenwet, waar evenmin aangifte door de arbeider nodig is. Wel echter bij de Invaliditeitswet. Ingevolge deze wet is de arbeider verplicht zich aan te melden. Eerst wanneer hij deze aangifte heeft gedaan, is hij verzekerd.

De arbeider, die een vast loon in geld heeft van meer dan f 3750,— per jaar, verdiend in loondienst van één of meer ondernemingen, valt buiten de Ziektewet. Bij de Ongevallenwet is geen loongrens gesteld.

Gedeeltelijke uitkeringen.

Indien een geneeskundige van oordeel is, dat een arbeider, die ziekgeld ontvangt, beter aan het werk kan gaan, zij het voor een deel, dan zal de arbeider dit moeten doen, indien zijn werkgever bereid is hem te werk te stellen tegen tenminste 50% van het dagloon; van de ziekenkas krijgt hij dan zoveel uitgekeerd, dat hij met het loon bij zijn werkgever medegerekend, het volle dagloon ontvangt.

Dubbele verzekering.

De verzekerde, die gedurende zijn ziekte loon ontvangt, of wegens een particuliere verzekering recht heeft op uitkering bij ziekte, moet daarvan vóór de uitkering van het ziekgeld mededeling doen. Het ziekgeld wordt dan verminderd, zodat het met de andere inkomsten niet boven de 100% van het loon uitkomt.

Bijvoorbeeld:

Iemand geniet een loon van f 40,— per week. Bij ziekte krijgt hij wegens een particuliere verzekering f 10,— per week. Hij ontvangt nu geen f 32,— ziekgeld, doch f 30,— zodat dit bedrag met het ziekgeld, dat hem wegens een particuliere verzekering toekomt, niet uitgaat boven 100% van zijn loon.

Kraamgeld.

De Ziektewet wordt uitgevoerd door de Ziekenkassen, f 55,— aan degenen, die daarop recht hebben. Men kan dit recht ontlenen aan de verzekering van de vrouw zelf of aan de verzekering van haar echtgenoot of aan die van haar Vader en Moeder.

Wle de wet uitvoert.

De ziektewet wordt uitgevoerd door de Ziekenkassen, de Raden van Arbeid en door erkende Bedrijfsverenigingen.

Premie.

De werkgevers betalen de premie. Zij mogen echter 1% van het loon voor de premie inhouden.

De aandacht wordt erop gevestigd, dat het verboden is premie, verschuldigd ingevolge de Ongevallenwet en de Invaliditeitswet of geheel, of gedeeltelijk, van het loon in te houden.

De werkgevers moeten loonlijsten aanhouden, waarop de uitgekeerde lonen worden aangetekend.

Er bestaat geen recht op uitkering van ziekgeld, als de ziekte het gevolg is van een ongeval, indien hij

tegen ongevallen is verzekerd overeenkomstig de bepalingen van de Ongevallenwet. Het ziekgeld bedraagt 80% van het dagloon. Meer loon dan f 10,— per dag komt voor de berekening van de uitkering niet in aanmerking. Het ziekgeld wordt uitgekeerd over elke werkdag, dat de ziekte duurt, te beginnen met de derde dag na die, waarop de ongeschiktheid tot werken aanving. Wordt iemand b.v. op Maandag vóór de aanvang van het werk of tijdens het werk ziek, dan zal hij over Dinsdag en Woensdag geen ziekgeld krijgen; dit wordt eerst berekend vanaf Donderdag. Het ziekgeld wordt hoogstens gedurende 52 weken uitgekeerd.

De arbeider, die 52 weken ziekgeld heeft genoten en nog ongeschikt is tot werken, behoort invaliditeitsrente aan te vragen, indien hij althans een rentekaart heeft en er tenminste 150 zegels voor hem geplakt zijn. Hij wende zich in dit geval tot de Raad van Arbeid voor inlichtingen.

Bij zwangerschap van verzekerden wordt ten hoogste 6 weken vóór de bevalling ziekgeld uitgekeerd, hetwelk gelijk is aan het volle dagloon (20% meer dus dan in gewone gevallen van ziekte). Bij bevalling van een verzekerde wordt verder ziekgeld uitgekeerd, gelijk aan het volle dagloon zolang de ongeschiktheid tot werken duurt, zulks ten hoogste gedurende 52 weken en ten minste gedurende 6 weken na de dag der bevalling.

Contrôle-voorschriften.

De arbeider die ziek wordt, heeft zich te houden aan de controlevoorschriften, die door het uitvoeringsorgaan worden gegeven. De arbeider moet gelegenheid tot controle geven en zorgen, dat de controleur hem kan bezoeken en hem alsdan thuis treft; zonder goedkeuring van de controleur mag hij niet gaan wandelen of zijn woonplaats verlaten. Hij moet niets doen, waardoor zijn genezing wordt belemmerd en bij hervatting van de arbeid daarvan onmiddellijk kennis geven. Aan oproepingen om bij de controleur te verschijnen, moet hij steeds voldoen.

Kortom, hij moet medewerken, dat zijn genezing niet door zijn gedragingen wordt belemmerd en het uitvoeringsorgaan gelegenheid geven controle uit te oefenen.

Voortduren der verzekering.

Indien de arbeider niet meer in loondienst werkt, houdt de verzekering op. Evenwel heeft hij, indien hij, werkloos zijnde, binnen een maand ziek wordt, recht op ziekgeld, indien hij tenminste 2 maanden vóór het ontslag onafgebroken is verzekerd geweest. (Deze tijd van 2 maanden mag nog onderbroken worde met een tijd van hoogstens 6 dagen werkloosheid).

Als voorbeeld moge het volgende gelden:

Iemand wordt 1 November ontslagen en blijft voorlopig werkloos. Hij wordt op 30 November ziek en heeft nog recht op ziekgeld, wanneer hij van 1 September tot 1 November onafgebroken werkzaam geweest is.

Wordt hij 1 December ziek, dan heeft hij geen recht meer op ziekgeld.

Ook heeft de arbeider recht op ziekgeld, indien hij, werkloos zijnde, binnen 8 dagen na het einde der verzekering ziek wordt, mits hij in de loop van de twee maanden, voorafgaande aan het ontslag, op ten minste 16 dagen arbeid in loondienst heeft verricht.

Bijvoorbeeld:

Iemand wordt 1 November ontslagen en wordt op 7 November ziek. Hij heeft dan nog recht op uitkering, wanneer hij in het tijdvak 1 September tot 1 November op ten minste 16 dagen heeft gewerkt.

Plakken van rentezegels tijdens ziekte.

Gedurende de ziekte worden door de ziekenkas, waarbij de werkgever van de zieke arbeider is aangesloten, op de rentekaart zegels geplakt over volle kalenderweken, waarover de arbeider ziekgeld ontvangt.

A. DE BRUIN.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

4058

VOORLOPIGE REDACTIE: W. CARSTENS, M. MOUTHAAAN, A. PRINS.

Directie—Kern

Maandelijks bijeenkomst op 3 Februari 1948.

De Directie:

1. De Heer van Osselen leest onderstaande brief voor van het College van Rijksbemiddelaars:

„Het College van Rijksbemiddelaars:

Gezien het verzoek van de N.V. Gispens Fabrik voor Metaalbewerking, gevestigd te Culemborg, d.d. 17 November 1947, strekkende tot het verkrijgen van toestemming om ten aanzien van de gemeenteklasse-indeling af te wijken van de bepalingen, vastgelegd in de Regeling van Arbeidsvoorwaarden in de Metaalnijverheid;

Gezien het advies van de Vakraad voor de Metaalnijverheid d.d. 9 December 1947;

Overwegende;

dat het voorstel in verband met het voor Culemborg geldende loonpeil, niet aanvaardbaar kan worden geacht;

Gelet op artikel 17 lid 3 van het Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen van 5 October 1945 (No. F 214);

Beschikkende;

Wijst het verzoek af.

Het College van Rijksbemiddelaars
w.g. Prof. Mr. A. C. Josephus Jitta.
De Adjunct-Secretaris,
w.g. Mr. G. J. H. Receveur.

Uit deze brief valt dus op te maken dat ons verzoek om af te mogen wijken van de gemeenteklasse-indeling is afgewezen omdat hierdoor verkeerde verhoudingen in het voor de stad Culemborg geldende loonpeil zouden ontstaan.

De Heer van Osselen zegt, dat wij ons dus bij dit besluit, dat z.i. niet onredelijk kan worden genoemd, zullen moeten neerleggen. Aangezien ons gemiddeld uurloon van geschoolden en geoefenden nog een cent beneden het hiervoor geldende maximum ligt, heeft de Directie besloten de volwassen geschoolden en geoefenden in ons bedrijf, met ingang van Dinsdag, 3 Februari, 1 cent opslag te geven. Hierbij zullen wij wel moeten beseffen dat wij terdege rekening moeten houden met de, in de C.A.O. vastgestelde, maximum gemiddelde uurverdienste. Voor de geschoolden bedraagt dit maximum gemiddelde 100 ct. per uur. (22% op uurloon van 82 ct.) en voor de geoefenden 93 ct. per uur (22,4% op uurloon van 76 ct.).

2. De Heer van Osselen komt terug op een verzoek van de Kern om de arbeiders, die zelden of nooit in tarief werken, op andere wijze de gelegenheid te geven ook eens iets extra te verdienen. Afgezien van de enkele uitzonderingsgevallen, waarbij voor bijzondere prestaties wel eens premies gegeven worden, is hier geen afzonderlijke regeling

in te voeren, die naast de normale tarieven te gebruiken zou zijn. Bij het uitkeren van een oververdiende, in welke vorm dan ook, moet toch in de eerste plaats vaststaan dat deze oververdiende inderdaad de beloning is van een extra prestatie. Zodra andere factoren hierbij een rol kunnen gaan spelen, wordt er van het principe afgeweken. De Heer van Osselen zegt dat wij bovendien met de max. uurverdienste rekening moeten houden (zie punt 1), waardoor wij toch al zeer weinig speling hebben.

De Kern:

3. Verzoekt de Directie in overweging te willen nemen om een tariefcommissie in te stellen.
De Heer van Osselen antwoordt hierop dat er reeds besprekingen gaande zijn om voor dit doel enkele algemene bepalingen in de nieuwe C.A.O. op te nemen. Het lijkt de Heer van Osselen dan ook verstandiger deze algemene richtlijnen af te wachten omdat, bij het instellen van een tariefcommissie, het zeer belangrijk is welke plaats een dergelijke commissie in het bedrijf zou gaan innemen en dus welke bevoegdheden deze commissie zou krijgen.
4. De Kern brengt nogmaals de onaangename geuren van de W.C.'s in de fabriek naar voren. Er wordt al onderzocht hoe dit bezwaar uit de wereld geholpen kan worden.

o pCt.

De periode van 4 weken van 23 December 1947 t.m. 19 Januari 1948 heeft geen winst opgeleverd. Eigenlijk was er wel wat winst, maar zo weinig dat er, volgens onze goedgekeurde schaal, geen aandeel aan het personeel uitgekeerd kon worden. We gaan dus wel de 5e periode van de winstdeling in met een schone lei.

Wat valt er nu van de periode van 23 December t.m. 19 Januari te zeggen? Heel in het algemeen gezegd worden de fabrieksresultaten bepaald door twee dingen: a. de bereikte omzet, dus de hoeveelheid productief werk, die verricht wordt en b. de wijze waarop het productieve werk verricht wordt, dus de verhouding tussen voor- en nacalculatie d.w.z. het gunstige of ongunstige verschil tussen de geraamde bedragen voor de gereedgekomen bewerkingen en de bedragen die deze bewerkingen in werkelijkheid gekost hebben.

- a. de bereikte omzet wordt grotendeels bepaald door het aantal uren dat aan productief werk besteed is. Sedert 1 Januari houden wij nauwkeurig bij hoeveel uren er per loonweek niet gewerkt zijn. Wij laten hieronder een staatje volgen van de loonweken 2, 3, 4 en 5, waarvan loonweken 2 en 3 nog behoren tot de 4e winstdelingsperiode.

Loonweek	Niet gewerkte uren					Man per week
	Ziekte	Ongeval	Vacantie	Absent	Totaal	
2 : 6 t.m. 12 Jan.	788	56	144	65	1053	22
3 : 13 t.m. 19 Jan.	902	91	162	90	1245	26
4 : 20 t.m. 26 Jan.	807	136	101	54	1098	23
5 : 27 Jan. t.m. 2 Febr.	863	96	136	40	1135	24

Wat onder ziekte en ongeval verstaan wordt, zal U duidelijk zijn. Onder vacantie vallen alle uren, waarin niet gewerkt wordt maar die door het bedrijf doorbetaald worden, dus vacantie, snipperdagen, huwelijk, geboorte, korter werken door treinenloop, enz. Onder absent zijn alle uren opgenomen die niet doorbetaald worden, dus verlet met of zonder verlof en te laat komen. Het is duidelijk dat het uitvallen van gemiddeld 24 man op een totaal van 180 buitengewoon veel is, hetgeen ook ten eerste opvalt bij het vergelijken van deze cijfers met de gegevens van andere bedrijven.

Voor de periode die wij thans bespreken, moeten wij nog rekening houden met de drie feestdagen, 1ste en 2e Kerstdag en Nieuwjaarsdag.

Van de gewerkte uren wordt nu nog een deel besteed aan indirect werk. Dit geschiedt gedeeltelijk door speciaal hiervoor aangestelde arbeiders, gereedschapsmakers, magazijn, expeditie, sjouwers, enz., maar gedeeltelijk ook door de arbeiders die aan productieve orders werken. Alle tijd die deze laatste groep aan indirect werk besteedt oefent weer een ongunstige invloed uit op de omzet.

Ook hiervan verzamelen wij tegenwoordig de resultaten. Hieronder vindt U een staatje van de indirecte uren van uitsluitend de productieve arbeiders en de voormannen (besteed aan schoonmaken, sjouwen, toezicht en werkvoorbereiding verricht door de voormannen en reparatie en onderhoud machines en gereedschappen):

loonweek 2 : totaal 286 uur
loonweek 3 : totaal 341 uur
loonweek 4 : totaal 325 uur
loonweek 5 : totaal 311 uur

Afgezien van loonweek 2 zien wij dus een dalende lijn, hetgeen gunstig is indien wij erop kunnen rekenen dat de tijdverantwoording ook zuiver volgens de werkelijkheid is.

b. verhouding tussen voor- en nacalculatie.

In het algemeen is deze vrij goed. Wij kunnen dit nog nader bekijken door de resultaten van de verkoopafdelingen (lampen catalogus en speciaal, plaatstalen meubelen catalogus en speciaal, buis-meubelen catalogus en speciaal en metaalconstructies) op dit punt onder de loupe te nemen. In het kort zien we dan het volgende:

Lampen catalogus (ca. 10% van de totale omzet), resultaten iets minder dan voldoende, zakt ook iets af.

Plaatstalen meubelen catalogus (ca. 32% van de totale omzet), resultaten goed.

Plaatstalen meubelen speciaal, resultaten zeer goed. Buismeubelen catalogus (ca. 28% van de totale omzet), resultaten goed.

Metaalconstructies (ca. 10% van de totale omzet), resultaten voldoende.

De rest van de totale omzet is verdeeld over lampen speciaal, buismeubelen speciaal en fabrieks-orders.

Als conclusie zou ik willen zeggen dat de zeer ongunstige invloed van de niet-gewerkte uren (voornamelijk door ziekte) enigszins goed gemaakt wordt door de

„bezuiniging” op de indirecte uren en voor de rest in deze periode net opgeheven is door de gunstige invloed van de verhouding voor- en nacalculatie. Een volgend maal hoop ik meer over de gunstige factoren en minder over de ongunstige factoren te kunnen zeggen.

A. PRINS.

Onze woningen in aanbouw onder de kap

Op Dinsdag 3 Februari zijn de Heren van Osselen en Campagne aanwezig geweest bij het hijsen van de vlag op het eerst opgerichte kapspant van onze in aanbouw zijnde woningen.

Dank zij het zachte weer is tot nu toe de bouw vlotter verlopen dan we hadden durven verwachten.

Tot Aannemer Verbeek en zijn mannen heeft de Heer van Osselen enige woorden van dank gesproken voor de wijze waarop aan deze huizen wordt gewerkt.

Voor spreker was het een voldoening dat wij er aan mee mogen werken om de geweldige huizen nood in ons land te lenigen. Het is natuurlijk jammer dat die grote nood er oorzaak van is, dat straks deze woningen voorlopig door 20 in plaats van 10 gezinnen zullen moeten worden bewoond, maar het was voor de Heer van Osselen een geruststelling, dat, mochten onverhoopt eens verschillen van mening tussen beneden- en bovenburen ontstaan, tenminste op de perforavloeren als betrouwbaar scheidend element kan worden gerekend.

Er werden sigaren uitgedeeld en een ieder werd in de gelegenheid gesteld een extraatje voor zijn vrouw te kopen.

Een der arbeiders gaf uiting aan de goede verstandhouding tussen werkgever en werknemers en bedankte voor hetgeen de Heer van Osselen had gezegd.

Als de weersomstandigheden blijven medewerken dan zal het niet lang behoeven te duren voor de huizen bewoonbaar zijn.

En dan is nu binnenkort het woord aan onze „huisvestingscommissie”.

Personalia

Aan bijdragen voor het huwelijkscadeau voor W. v. d. Dungen werd door mij f 80,— ontvangen. Dit bedrag werd hem ter hand gesteld als bijdrage in de aanschaffingskosten van een fornuis.

L. DEN HARTOG.

Hartelijk dank aan de gevers van het huwelijkscadeau, ook namens mijn vrouw.

W. v. d. DUNGEN.

Aangenomen personeel:

15 Januari A. J. Middelkoop (afd. boekhouding)
19 „ Joh. Hunting (afd. Holleman)
26 „ A. v. Gamenen (afd. expeditie)
26 „ J. C. v. Alphen (afd. knippen)
27 „ G. de Kruik (afd. v. Oostrum)
3 Februari G. O. v. Veen (afd. Dubois)

Ontslagen personeel:

13 Januari C. G. Smits (militaire dienst)

Lasogen

Met het woord lasoog bedoelt men een ontsteking van het bindvlies en het hoornvlies van het oog ten gevolge van de inwerking van stralen, welke bij het electrisch lassen ontstaan. De stralen van electrisch booglicht hebben hetzelfde effect. Bij het lassen ontstaan zichtbare stralen, die een sterk verblindende werking op het oog hebben, en onzichtbare stralen. De laatste zijn aanwezig in soorten, n.l. in infrarode of warmtestralen en de ultraviolette.

Aan de warmtestralen, zoals o.a. worden afgegeven door gloeiende glasmassa's, schrijft men het ontstaan van lenstroebelingen toe. De lens, die in het oog de beelden vormt, welke op het netvlies worden opgevan-

gen, wordt dan langzamerhand ondoorzichtig. Deze aandoening, welke vooral voorkomt bij glasblazers, pleegt men daarom wel glasblazerstaar te noemen. Door bepaalde ziekten kan ook staar optreden, b.v. bij suikerziekte, en ook wordt staar waargenomen als ouderdomsverschijnsel. De lasogen hebben evenwel niets met deze lenstroebeligen te maken. Zij worden veroorzaakt door de ultraviolette stralen en komen b.v. ook voor door met onbeschermden ogen in een hoogtezon te kijken. Het lopen over een door de zon beschenen sneeuwveld kan dezelfde uitwerking hebben (sneeuwblindheid).

In 1946 kregen twee personen „lasogen” bij het repareren van een hoogtezon, zonder dat zij de ogen hadden beschermd. Hetzelfde overkwam een patiënt, die bestraald werd met de hoogtezon en de bril daarbij had afgezet.

Bij het elektrisch lassen moeten daarom stralenkerende glazen worden gebruikt, die de ultraviolette stralen tegenhouden. Het is echter bovendien nodig om ook de warmtestralen tegen te houden en zoveel van de lichtstralen, dat ook daardoor geen schade wordt teweeggebracht. Of de lasglazen aan deze eisen voldoen, kan men niet op het gezicht bepalen. Het meer of minder donker zijn der glazen is geen betrouwbare maatstaf. Spectroscopische metingen zijn hiervoor nodig.

Van het grote aantal oogaandoeningen, door elektrisch lassen veroorzaakt werden in 1946 24 gevallen nagegaan. Daarbij bleken vijf personen te zijn aangetast, die niets te maken hadden met lasarbeid, doch uit een zekere nieuwsgierigheid met onbeschermden ogen in de lasvlam hadden gekeken.

Verder was één persoon getroffen, die arbeid moest verrichten in een omgeving, waar elektrisch werd gelast, terwijl men de daartoe aanwezige schermen niet om de lasser had geplaatst. Slechts 5 lassers zelf hadden lasogen gekregen bij hun werk; twee hunner waren nog onervaren en één was blootgesteld geweest aan de straling van een naburige lasser, zonder dat stralenkerende schermen waren aangebracht. De overige 13 personen waren allen lassershulpen, die hun arbeid verricht hadden, zonder de ogen te beschermen.

Het afwenden van het hoofd is niet voldoende en zeker niet, als men daardoor juist de stralen van naburige lassers in de ogen krijgt, zoals in twee dezer gevallen plaats had. Deze hulpen dienen van goede brillen te zijn voorzien, brillen, die niet kunnen dienen voor het elektrisch lassen zelf, omdat zij te veel stralen doorlaten, maar die het zien niet al te zeer belemmeren en toch de schadelijke straling voor een deel kunnen opvangen. Dikwijls zou de lassershulp gemist kunnen worden, indien de lasser zijn beide handen voor het werk beschikbaar had en niet steeds één zijner handen in beslag werd genomen door het hanteren van het las scherm. Dit is te bereiken, indien een scherm aan het hoofd wordt bevestigd. In de handel zijn deze schermen in zo lichte uitvoering verkrijgbaar, dat aan het gebruik daarvan geen grote bezwaren in de weg staan. Het schijnt voor te komen, dat de ogen van lassers, die klachten krijgen, worden ingedrupt, waarna het werk wordt voortgezet. Wanneer in dit geval pijnstillende middelen worden aangewend, wordt de pijn onderdrukt, waardoor een zekere controle op de beschadigende werking der stralen wordt uitgeschakeld. Hierdoor ontstaat het gevaar, dat de weefsels van het oog meer zullen worden aangetast, dan wanneer de pijnlijke ertoe noopt het werk eerder te beëindigen. Hoewel tot dusverre niet is gebleken, dat het herhaaldelijk optreden van lasogen een blijvende oogbeschadiging na zich sleept, zal het gevaar hiervoor toenemen, indien men zich tengevolge van het onderdrukken van het pijngevoel langer aan de straling blootstelt. De oogbehandeling moet dan ook om verschillende redenen in handen blijven van een arts.

Het voorkomen van lasogen door een goede oogbescherming en het plaatsen van schermen om de lassers is de beste bestrijding van dit euvel.

P. A. VAN LUIJT.

Overgenomen uit No. 12 December 1947 van „DE VEILIGHEID”, orgaan van het Veiligheidsmuseum te Amsterdam.

Ongevallen

- 12-1-1948 Door het kijken in een lasvlam, beide ogen ontstoken (hersteld op 15-1-1948).
- 16-1-1948 Bij het lossen van platen, rechter wijsvinger verwond (hersteld op 26-1-1948).
- 19-1-1948 Bij het afslijpen van tafelbladen gleed getroffen uit, waardoor hij zijn linkerpink verwondde (5-2-1948 nog niet hersteld).
- 22-1-1948 Bij het afdraaien van een vierpoothouder kreeg getroffen een stukje gietijzer in het rechteroog (werkt door).

Engelse Meubelen van Aluminium

Voor mij ligt een beschrijving van....., ja lezers van dit blad: Kunt U zo op het eerste gezicht begrijpen waarover men het eigenlijk heeft en in welke taal men bedoeld heeft zich uit te drukken?

Woordelijk en letterlijk staat er het volgende:

Een nieuwe model van nieuwe stoffen

De Educational Supply Association biedt iets schoolmeubelen aan in een nieuwe vereniging van stoffen — lichte bijmengsel en geplette sperhout — door nieuwe en originele bereidingswijzen vervaardigt, die in 't belang van grotere sterkte, lichtheid en mooiheid werken. Wij geloven dat deze nieuwe models de bijval van allen kunstkenneren zullen krijgen, omdat zij een voortgang om betere en glimmendere schoolmeubelen bewijzen.

Zij zijn sterker en lichter dan het gewone houtene of metalene maaksel.

Men heeft vooral de toegankelijkheid in aanmerking genomen, en men behoudt deze punt bij de model, die de lade met inzinking heeft.

De stoels kunnen zesvoudig opgestapeld zijn. Zij zijn behaaglijker. De grootte, het modeleren van de zitting en de rugleuning laten de houding natuurlijk zijn, so dat men een tijdlang kan zitten zonder vermoeidheid.

Zij glimmen. De metalene delen zijn door de originele bereidings-wijs geappreteert, die een duurzame glans te de oppervlakte geeft, in een exclusief massa van veelkleurigen patronen. Afgeronde poten houden de vloer van schaden af.

De Lessenaar

Het raam. Het gebouw is van lichte bijmengsel.

Het deksel. 't Is van lichte bijmengsel met oppervlakte voor 't schrijven, van sperhout met kars verbonden. De deksel is gemakkelijk verwisselbaar door de afneming van twee schroeven.

De Penleuning lat gewone plastische inktpot van 45 mm, met afneembaar deksel gebruiken. Men kan afwisselend de lade met inzinking aanzetten.

Hoogte 40,7, 43,2 of 45,7 cm. Het koste van allen is precies hetzelfde.

Tengevolge van tegenwoordigen omstandigheden, moeten wij de recht bewaren om geringe veranderingen in de specificatie of in de model, of in all twee, zonder vorige order te maken.

Neen, dan zijn onze export-catalogi, waar we alleen illustraties in afdrukken met vermindering van tekst, toch te prefereren.

Ik was de beide vriendelijke Engelsen, directeurs van de „Esavian Limited” te Londen, die mij onlangs kwamen bezoeken, natuurlijk dankbaar voor de attentie mij een catalogus aan te bieden met „Nederlandse” tekst. Maar toen ze weg waren heb ik de Engelse brochure er bij moeten nemen om te begrijpen wat men nu eigenlijk te zeggen had.

Overigens hadden de heren deze aluminium meubelen in hun auto meegebracht en het moet gezegd worden dat dit bewonderenswaardige constructies zijn. Het gaat om een keurig uitgevoerd schoollessenaartje met bijbehorend stapelstoeltje. Het metaalwerk is gegoten aluminium, zitting, rug en tafelloppervlak van multiplex. Het lessenaartje kost f 25,— en het stoeltje f 15,—. Dit zijn wel onstupele prijzen. Kan de Londense Hamilton zoveel lager rekenen? Of komt de Londense de Bruin op lagere kosten?

De gietmatrijzen van het stoeltje hebben f 20.000,—

gekost en die van het lessenaartje nog aanzienlijk meer. Men giet 75 stoelframes per uur en levert 1500 stoelen af per week.

De Culemborgse Prins kan van zijn Londense collega wat leren.

Intussen was het voor de Engelsen een teleurstelling dat de Nederlandse regering niet bereid is Engelse ponden voor de aankoop van deze meubelen ter beschikking te stellen. Voor ons is dat maar goed, want waar bleven we met onze dure 107's en 108-ten.

Wij zijn intussen gewaarschuwd: Engeland is een concurrent op de wereldmarkt, waarmee we rekening moeten houden.

Ir. W. VAN OSSELEN.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 1 Januari 1948	f 248,10
Bij: Correctie saldo 1-1-48	„ 2,45
	f 250,55
Storting door de N.V. in de maand Januari 1948 ($172 \times 0,47$) =	„ 80,84
Bijgekomen aan boeten in de maand Januari 1948	„ 4,80
	f 336,19
Af: Uitbetalingen in de maand Januari 1948	„ 60,70
Saldo per 1 Februari 1948	f 275,49

„Spaarkas”

Spaarkas per 1 Januari 1948	f 7017,56
Bijgekomen aan Intrest over het 4e kw. 1947	„ 71,72
Bijgekomen aan stortingen in de maand Januari 1948	„ 1205,71
	f 8294,99
Af: door de spaarders opgenomen in de maand Januari 1948	„ 475,70
Saldo per 1 Februari 1948	f 7819,29

Er zijn thans 79 spaarders.

A. DE BRUIN.

Puzzle No. 7

In 't dagelijks leven hoort men zo dikwijls wanneer iets glashelder is: „Dat is logisch”.

Hier volgt op 't gebied van de logica een aardig geval.

Wie heeft er gelijk?

Een leraar maakt met zijn leerling de volgende afspraak.

De leraar brengt de leerling de kunst van het pleiten bij. Het lesgeld wordt zó geregeld: de helft vooruit, de andere helft na het winnen van het eerste proces.

Na afloop van de leertijd voert de leerling géén proces en de leraar dringt aan op betaling van het resterend lesgeld dreigend met een proces voor de rechtbank.

De leerling antwoordt dat hij dan in geen geval behoeft te betalen, want óf hij wint óf hij verliest het proces. Wint de leerling het dan behoeft hij niet te betalen volgens de rechter, en in het geval waarin hij verliest behoeft hij niet te betalen volgens de afspraak met de leraar.

De leraar betoogt echter, dat de leerling in elk geval betalen moet, want verliest de leerling het dan moet hij betalen volgens de rechter en wint de leerling dan moet hij betalen volgens de afspraak.

Wie van beiden heeft gelijk?...

Het beste antwoord, wordt gepubliceerd en beloond met een boekenbon.

Hier kan ieder „persoonlijk” werk leveren.

Wie durft het aan???,

Ziektewet

Alvorens mijn reeks Sociale Verzekeringswetten te vervolgen wil ik eerst een storende drukfout verbeteren welke in het voorgaande nummer is geslopen:

Op de laatste pagina dient U te lezen het volgende:

Kraamgeld.

De Ziektewet verleent bij bevalling een uitkering van f 55,— aan degenen, enz. enz.

No. 3. ZIEKENFONDSENBSLUIT.

Doel.

Dit besluit waarbij het ziekenfondswezen onder toezicht van de Staat is gesteld, beoogt, de verzekerde een doeltreffende geneeskundige verzorging te waarborgen. Het maakt onderscheid tussen verplicht en vrijwillig verzekerden. Laatstgenoemde categorie is in het hier volgende buiten beschouwing gelaten.

Wie het Ziekenfondsenbesluit uitvoert.

Het Ziekenfondsenbesluit wordt uitgevoerd door Algemene Ziekenfondsen, daartoe door de Minister van Sociale Zaken toegelaten. De uitvoeringsorganen der Ziektewet, dus de Raden van Arbeid en de Bedrijfsverenigingen, innen de premie bij de werkgevers.

Wie verzekerd zijn.

Onder het Ziekenfondsenbesluit vallen alle personen, verzekerd ingevolge de Ziektewet (zie de no's 12 en 13), alsmede de arbeidscontractanten, in dienst van een publiekrechtelijk lichaam, met een loon van niet meer dan f 3750,— per jaar, voor zover zij niet onder de Ziektewet vallen, omdat voor hen een bijzondere regeling geldt, en de werklozen, die overbruggingsuitkering genieten.

Zij worden aangeduid als „rechtstreeks verzekerden”. Zonder dat hiervoor afzonderlijk premie is verschuldigd, zijn medeverzekerd de personen, die met een rechtstreeks verzekerde in gezinsverband samenwonen en jegens wie de rechtstreeks verzekerde wettelijk onderhoudsplichtig is. Hiertoe behoren de echtgenote, ouders, grootouders en schoonouders van de rechtstreeks verzekerde, mits deze hun kostwinner is, d.w.z. door zijn loon voor ten minste de helft in hun noodzakelijk levensonderhoud voorziet. Inwonende kinderen — ook stief- en pleegkinderen — zijn tot hun zestiende verjaardag verzekerd.

Deze mede-verzekerde personen worden aangeduid als „indirect verzekerden”.

Aanmelding.

De rechtstreeks verzekerde is verplicht, op straffe van verlies van aanspraak op het ziekgeld, dat ingevolge de Ziektewet wordt uitgekeerd, zich aan te melden bij een Algemeen Ziekenfonds, onder opgave van zijn gezinsleden, die voor indirecte verzekering in aanmerking komen.

In de keuze van fonds is hij vrij, behalve indien hij in dienst is van een werkgever, die een toegelaten ondernemingsfonds in stand houdt, of indien voor de groep verzekerden, waartoe hij behoort, een bepaald Algemeen Ziekenfonds is aangewezen.

Formulieren van aanmelding, waarop een z.g. werkgeversverklaring voorkomt, zijn verkrijgbaar bij de Algemene Ziekenfondsen. Zulk een formulier moet, door werkgever en werknemer ondertekend, bij een Algemeen Ziekenfonds worden ingeleverd. Daarna geeft het fonds een bewijs van inschrijving af en kan men aanspraak op de rechten der verzekering maken.

Bij verandering van werkgever dient de werknemer een nieuwe werkgeversverklaring over te leggen, waarvoor een afzonderlijk formulier bij het Algemeen Ziekenfonds verkrijgbaar is.

Premie.

De premie bedraagt vier percent van het loon, dat voor premieberekening ingevolge de Ziektewet in aanmerking komt. Werkgever en werknemer dragen ieder de helft der premie bij.

Coupon voor Ziekenfondspremie.

De werkgever is verplicht, bij elke uitbetaling van het

loon twee percent daarvan als ziekenfondspremie in te houden en de arbeider in ruil daarvoor een coupon te verstrekken. Deze coupon dient als bewijs, dat de arbeider zijn premie-aandeel heeft betaald. Op de voorzijde van de coupon moet de datum, waarop de loonperiode is geëindigd, gedrukt of duidelijk met inkt geschreven zijn. Op de achterzijde behoren te worden vermeld naam en adres van den werkgever en, bij ontslag van de arbeider, bovendien de datum, waarop het ontslag ingaat.

Wat de arbeider met de coupon moet doen.

De arbeider dient de coupon aan de bode van zijn Algemeen Ziekenfonds af te geven. De bode verstrekt daarvoor een kwitantie of stempelt de contributiekaart af.

Waar de coupons verkrijgbaar zijn.

De coupons, welke verschillend zijn voor dag-, week en maandloon en waarvan de kosten onderscheidenlijk berekend zijn naar f 0,10, f 0,50 en f 2,50 per stuk, zijn verkrijgbaar bij de Raden van Arbeid en de postkantoren in boekjes, bevattende 20, 100 of 1000 dagcoupons, 10, 20, 100 of 1000 weekcoupons en 10, 100 of 200 maandcoupons.

Hoe de premie wordt betaald.

Het bedrag, besteed voor aankoop van couponboekjes, is een voorschot op de ziekenfondspremie, waarvoor de werkgever later van de Raad van Arbeid of de Bedrijfsvereniging een aanslagbiljet ontvangt.

Ziekenfondspremie en Ziektewetpremie worden beide op één aanslagbiljet vermeld. Voor huispersoneel geschiedt de inning in de regel bij de aanvang van elk kalenderjaar. Na ontvangst van het aanslagbiljet doet de werkgever aan de Raad van Arbeid of aan de Bedrijfsvereniging, die het biljet uitreikte, de schutbladen toekomen van de couponboekjes, waarvan alle coupons aan de arbeider(s) zijn uitgereikt in of vóór de periode, waarop de ontvangen Ziekenfondspremie-aanslag betrekking heeft.

Loopt deze premie-aanslag dus over het kalenderjaar 1947, dan mag geen schutblad van een couponboekje worden ingezonden, waarin op 31 December 1947 nog ongebruikte coupons aanwezig waren, ook al zijn deze coupons op de dag, waarop de premie-verrekening met het uitvoeringsorgaan plaats heeft, reeds uitgereikt. Zulk een schutblad moet dan tot de volgende premiebetaling bewaard blijven.

De enige uitzondering op deze regel is, dat de werkgever om de een of andere reden niet meer verplicht is de coupons uit te reiken. Dan kan de werkgever het schutblad met de overgebleven coupons aan de Raad van Arbeid of de Bedrijfsvereniging, waarbij hij is aangesloten, inzenden, onder mededeling, waarom hij de coupons niet meer nodig heeft, en met het verzoek, hem voor de waarde van het schutblad te crediteren.

Duur der verzekering.

De verplichte ziekenfondsverzekering begint, zodra men aanvangt met de arbeid, op grond waarvan men verplicht verzekerd ingevolge de Ziektewet is. De verzekering duurt voort, zolang men in loondienst werkt en over het algemeen ook gedurende de tijdvakken, waarover men ziekengeld of een tijdelijke uitkering krachtens een der Ongevallenwetten geniet. De verzekering eindigt o.a., wanneer niet langer in loondienst wordt gewerkt of de loongrens van f 3750,— per jaar, bij de Ziektewet vastgesteld, wordt overschreden of de maximum termijn van 52 weken, waarover ziekengeld wordt uitgekeerd, wordt bereikt.

Waarop de verzekerden recht hebben.

Zowel de rechtstreeks als de indirect verzekerden hebben recht op:

1. **Geneeskundige hulp** door de huisarts, op wiens naam zij zijn ingeschreven. (Voor hulp buiten de woonplaats gelden bijzondere voorschriften, waarvan men zich bij zijn Algemeen Ziekenfonds op de hoogte kan stellen).
2. **Specialistische hulp.** Alleen als de huisarts een verwijsbriefje afgeeft, kan men zich tot een specialist wenden.

3. **Tandheelkundige hulp** onder bepaalde voorwaarden. Hiertoe behoort de verplichting, halfjaarlijks zijn gebit te laten controleren. Consult, trekken van kiezen of tanden en verwijderen van tandsteen geschieden gratis. Voor plomberen, zenuwbehandelingen en gehele of gedeeltelijke kunstgebitten is men bijbetaling schuldig.

4. **Verloskundige hulp** door een **vroedvrouw**. Slechts wanneer de vroedvrouw het nodig oordeelt, mag de hulp van een arts worden ingeroepen. Alleen indien ter plaatse geen vroedvrouw beschikbaar is, mag men zich aanstonds tot een huisarts wenden (vraagt ter zake inlichtingen aan uw Algemeen Ziekenfonds).

5. **Ziekenhuisverpleging** voor ten hoogste 42 dagen per geval, echter alleen indien medisch noodzakelijk en met voorafgaande machtiging van de controle-rend geneeskundige. (Indien de behandelend geneeskundige een spoedgeval aanwezig acht, kan de machtiging ook achteraf worden gevraagd. Dit echter zo spoedig mogelijk). De opnemingsgeschied in de laagste klasse van het ziekenhuis. Wil men in een hogere klasse worden verpleegd, dan moet men het verschil bijbetalen, ook voor de specialistische behandeling.

6. Een tegemoetkoming van f 1,50 per dag in de kosten van verpleging in een **sanatorium** voor tuberculoselijders (mits op advies van een consultatiebureau-arts) gedurende ten hoogste een jaar.

7. **Genees- en verbandmiddelen** op recept van de huisarts of specialist en verstrekt door de apotheker, op wiens naam men is ingeschreven.

8. **Uitwendige geneeswijzen**, zoals hoogtezonbestraling, geneeskrachtige baden, massage en heilgymnastiek, een en ander volgens de daarvoor vastgestelde regelen.

9. **Kunstmiddelen**, zoals brillen, breukbanden, steunzolen, kunstledematen, e.d. Zij worden alleen verstrekt na machtiging door het bestuur van het fonds of door de controlerend geneeskundige en tot bepaalde maximum bedragen.

10. **Ziekenvervoer**, indien het vervoer volgens verklaring van de behandelend geneeskundige noodzakelijk is en na voorafgaande machtiging. (Indien de behandelend geneeskundige een spoedgeval aanwezig acht, kan de machtiging ook achteraf bij het Algemeen Ziekenfonds worden gevraagd. Dit echter zo spoedig mogelijk).

11. **Uitkering bij overlijden** ten bedrage van f 50,—, voor kinderen beneden twee jaar f 30,—, mits de aanvraag plaats heeft binnen 3 maanden na het overlijden.

TOEZICHT.

Het toezicht op de ziekenfondsen, ook wat betreft de vrijwillige verzekering, wordt uitgeoefend door de Commissaris, met dit toezicht belast.

BEROEP.

In het Ziekenfondsenbesluit is de mogelijkheid voor het instellen van beroep nog niet geopend. Echter kan men zich te allen tijde met klachten of verzoeken om opheldering wenden tot de Commissaris, belast met het toezicht op de Ziekenfondsen, Singel 250 te Amsterdam.

WAARSCHUWING.

In alle bijzondere gevallen dient men zich, alvorens enige stap te doen, tot zijn Algemeen Ziekenfonds te wenden.

A. DE BRUIN.

De bestrijding van de Difterie

Nog altijd is de difteriebacil één van de grote vijanden van de mens. De oorlog, die nu alweer 2 jaar voorbij is, gaf ons land dank zij de Duitse bezetters een flinke import van difteriebacillen vnl. uit Oostenrijk afkomstig. Zo deelde Prof. Ruys op het Internationale

Congres voor Microbiologie te Kopenhagen enige maanden geleden mede, dat in Amsterdam in 1939 92 gevallen van diphterie voorkwamen, in 1944 was dit evenwel gestegen tot 7932. Voor een gedeelte van Den Haag zou men overeenkomstige cijfers kunnen geven. Ook nu nog is het aantal aangegeven gevallen van diphterie beduidend hoger dan voor de oorlog. Stierf er in 1939 één persoon op de 100.000 aan diphterie in 1945 waren dit er 46 op de 100.000.

Gedurende 3 maanden van 1946 stierven in Nederland nog bijna 600 mensen, meest kinderen aan deze ziekte.

Deze getallen stemmen tot nadenken, vooral wanneer men weet, dat een groot aantal van deze sterfgevallen voorkomen had kunnen worden.

Het is evenwel nog lang niet genoeg bekend op welke eenvoudige wijze dit doel is te bereiken. Is het eenmaal tot iedereen doorgedrongen dan bewijzen de resultaten, zoals men dit o.a. in Amerika en Engeland heeft bereikt wat of met betrekkelijk eenvoudige middelen mogelijk is.

Zo organiseerde men in de herfst van 1927 in een plaatsje in Amerika van 150.000 inwoners een intensieve campagne tegen diphterie en ieder werd aangeraden zoveel mogelijk de kinderen te laten inenten tegen deze ziekte. De resultaten waren de volgende:

Jaren	Aantal gevallen van diphterie	Doden
1927	438	23
1928	152	11
1929	66	4
1930	31	2
1931	39	1
1932	13	0
1933	3	0

In New-York begon een intensieve campagne in 1929 en gedurende de 5 daaropvolgende jaren 1930—1934 waren er gemiddeld per jaar 7713 gevallen en 527 doden per jaar minder dan in de eraan voorafgaande 10 jaren 1920—1929.

Deze cijfers bewijzen wat of mogelijk is wanneer iedereen medewerkt om een dergelijke campagne te laten slagen.

In Nederland werd tot nu toe weinig aan dergelijke campagnes gedaan, het resultaat is dan ook dat het grootste gedeelte van de bevolking niet op de hoogte is van de enorme betekenis van de diphteriebestrijding. Hoe velen zijn nog niet bang voor een spuitje en vergeten dat het spuitje penicilline in de juist afgelopen oorlog de levens van duizenden redde.

De grootste gevaren lopen de kinderen van de kleuterleeftijd (2—5 jaar) en de beste leeftijd om met inenting te beginnen is dan ook na afloop van het 1e levensjaar.

De beste onvatbaarheid verkrijgt men met drie inspuitingen, waarvan de 2e 3 weken na de eerste en de 3e 2 weken na de tweede insputing wordt gegeven.

Het merkwaardige feit doet zich hierbij voor dat hoe jonger de kinderen zijn hoe minder last ze van de insputing hebben, in de praktijk van ruim 12 jaar heb ik trouwens bij de kinderen beneden de 6 jaar nooit enige reactie als koorts, hangerigheid of iets dergelijks meegemaakt.

Ook oudere kinderen verdragen de insputing uitstekend, alleen bij volwassenen ziet men nogal eens reacties waarom ze hier dan ook een andere entstof voor gebruiken.

Bovendien zijn volwassenen veel minder aan de gevaren van de ziekte blootgesteld omdat hun vatbaarheid voor de ziekte veel geringer is dan bij kinderen.

De beste bestrijding van de diphterie is evenwel nog altijd de inenting van alle kinderen, het liefst in de kleuterleeftijd.

Gisona

Gisona 1 speelde op 19 Januari thuis tegen Zeist 3 welke in een 6-4 overwinning voor Gisona eindigde.

27 Januari speelde Gisona 1 uit tegen Jaffa 2. Hier werd met 9-1 gewonnen.

3 Februari speelde Gisona 1 tegen S.S.V.U. 1 in Utrecht en won met 8-2.

Gisona 2 speelde 12 Januari tegen Velox 5 in Utrecht. Zij wonnen deze strijd met 10-0.

19 Januari speelde Gisona 2 tegen S.S.V.U. 2. Ook deze wedstrijd werd gewonnen met 8-2.

26 Januari speelde Gisona 2 tegen Jaffa 4, welke eindigde in een 9-1 overwinning.

De standen zijn als volgt:

2e Klasse C						
Gisona 1	9	8	1	0	17	65—25
Rivendi 2	9	7	1	1	15	61—29
Over 't Net 3	9	4	2	3	10	50—40
Zeist 3	10	5	0	5	10	49—51
S.S.V.U. 1	9	1	3	5	5	30—60
P.V.W. 1	9	0	4	5	4	32—58
Jaffa 2	9	1	1	7	3	33—57

3e Klasse B.						
P.V.H. 1	9	8	1	0	17	72—18
U.P.T.T.S. 3	11	9	0	2	18	83—27
Gisona 2	10	7	1	2	15	72—28
U.D. 2	10	6	0	4	12	46—54
S.S.V.U. 2	11	4	0	7	8	45—65
Jaffa 4	11	3	0	8	6	46—64
Jongeneel 2	10	2	0	8	4	24—76
Velox 5	10	1	0	9	2	16—84

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

4156

VOORLOPIGE REDACTIE: W. CARSTENS, M. MOUTHAAAN, A. PRINS.

Beambtenkern

Ons bedrijf is een tweede kern rijker geworden. Naast de fabriekskern bestaat sedert 13 Februari 1948 de beambtenkern, die op genoemde datum, nadat op 7 Februari de verkiezing had plaats gehad, door de directie is geïnstalleerd.

In verband met het zeer geregelde contact dat tot nu toe bestaan heeft tussen het beambtenpersoneel en de directie is de behoefte aan een beambtenkern nooit dringend geweest, al is wel een enkele keer eens de opmerking gemaakt, dat er een beambtenkern zou moeten zijn.

Nu enkele vraagstukken tot oplossing moeten worden gebracht waarvoor een nauwe samenwerking met het beambtenpersoneel gewenst is, heeft de directie gemeend dat thans deze tweede kern in het leven moest worden geroepen.

Wel degelijk had overwogen kunnen worden de belangen van het gehele personeel te doen behartigen door één kern, samengesteld uit arbeiders en beambten. Uit enkele praktische overwegingen geeft echter de directie de voorkeur aan een afzonderlijke beambtenkern, met dien verstande dat zodra het gaat om vraagstukken die de belangen raken van het gehele personeel, deze behandeld moeten worden in een gezamenlijke vergadering der beide kernen, in welke vergaderingen de voorzitter van de beambtenkern als voorzitter en die van de fabriekskern als plaatsvervangend voorzitter zal optreden. Indien deze gecombineerde kern met de directie vergadert treedt de directie als voorzitter op.

Voor de verkiezing van de beambtenkern zijn 8 kandidaten gesteld.

Door 50 kiezers zijn 149 stemmen uitgebracht als volgt:

De Bruin	(Boekhouding)	37 stemmen
Harkink	(Constructiebureau)	23 "
Weysenfeld	(Bedrijfsbureau)	22 "
Carstens	(Magazijn)	18 "
van Oostrum	(Gecomb. Metaalbew.)	16 "
Lingen	(Lakkerij)	12 "
Mej. Jonkman	(Secretariaat)	11 "
Aalfs	(Tekenkamer)	10 "

De drie eerstgenoemden zijn de gekozenen en in onderling overleg is de Bruin tot voorzitter en Harkink tot secretaris aangewezen.

Men moet niet denken, dat voor deze beambtenkern een gemakkelijke taak is weggelegd.

Het gaat er nl. om — en dit geldt ook voor de fabriekskern — om in overleg met de directie vraagstukken op zodanige wijze tot oplossing te brengen, dat zowel de belangen van het personeel als die van het bedrijf worden gediend.

Daarom is het noodzakelijk dat de kernen worden samengesteld uit wijze en verstandige mensen en de directie is de kiezers erkentelijk voor het feit dat dit blijkbaar door het gehele personeel goed is begrepen.

Op 25 Februari 1948 heeft een eerste vergadering plaats gehad van beambtenkern met directie.

Bijzonderheden over het tijdens deze bijeenkomst behandelde zullen t.z.t. bekend worden gemaakt.

Overigens moet de zo juist gekozen beambtenkern als een voorlopige worden beschouwd. Deze kern heeft tot taak een kernreglement te ontwerpen. Na goedkeuring van dit reglement door personeel en directie zal in het voorjaar aan de hand van de in dit reglement vastgestelde regelen een nieuwe kernverkiezing plaats hebben. De directie heeft groot vertrouwen in een prettige en vruchtbare samenwerking met de beambtenkern.

Ir. W. VAN OSSELEN.

Directie-Fabriekskern

Maandelijks bijeenkomst op 2 Maart 1948.

De Directie:

1. De Heer van Osselen deelt mede, dat ons gehele personeel op 9 en 10 Maart a.s. doorgelicht zal worden.
2. In verband met de plannen het terrein om het schaftlokaal geschikt te maken om 's-zomers buiten te zitten, is besloten de tuintjes op het achterterrein op te heffen.
Het zou misschien wel mogelijk zijn voldoende plaats voor deze tuintjes te reserveren, maar dan zouden de gebruikers van deze stukken grond het risico lopen, dat hun gewassen het slachtoffer worden van de schafters.

De kern:

3. Namens het fabriekspersoneel wordt dringend verzocht de formulieren voor de kinderbijslag eerder op te zenden. De uitkering over het vierde kwartaal 1947 werd in het algemeen pas in de tweede helft van Februari ontvangen. De ervaring heeft geleerd, dat enkele dagen vertraging met het opzenden een vertraging van weken bij de uitbetaling tengevolge kan hebben.
4. De Kern brengt het verzoek van het magazijnpersoneel over, waarbij gewezen wordt op moeilijkheden, die ondervonden worden wanneer zij hun werk in regenachtig weer moeten verrichten. Aangezien zij dikwijls materiaal moeten lossen wil het nog wel eens voorkomen, dat zij nat regenen. Getracht zal worden enkele capes of regenjassen aan te schaffen, die dan onder beheer van de magazijnmeester gesteld zullen worden.
5. De kern deelt mede, dat één van onze zieken, die nu al ca. 4 maanden het bed moet houden, in moeilijke financiële omstandigheden verkeert. Dit lid van ons personeel ontvangt f 2,50 per week van het bedrijf, welke toelage op verzoek van de Kern door

- de Directie tot f 5,— per week verhoogd wordt.
6. Uit de slijperij, vooral van de voorslijpers, zijn er klachten naar voren gekomen over de gebrekkige stofafzuiging. Wij zijn momenteel bezig te onderzoeken op welke wijze de afzuiging, die inderdaad onvoldoende is, verbeterd kan worden. Dit is echter een moeilijk probleem, aangezien hier o.a. rekening moet worden gehouden met de verwarming van dit lokaal.

5.1 pCt.

- 1ste periode: 8,6% (loonweken 40, 41, 42 en 43)
 2de periode: 8,5% (loonweken 44, 45, 46 en 47)
 3de periode: 6,7% (loonweken 48, 49, 50 en 51)
 4de periode: 0% (loonweken 52, 1, 2 en 3)
 5de periode: 5,1% (loonweken 4, 5, 6 en 7)

Bij het vergelijken van deze cijfers dient men er rekening mee te houden dat bij de 5de periode voor de eerste maal de niet-gewerkte uren afgetrokken zijn, waardoor dus het uitbetaalde percentage naar verhouding hoger is geworden.

Ik heb de indruk dat het resultaat van de laatste periode een aanwijzing is dat we over het laagtepunt heen zijn. Zoals U hieronder zult zien is het aantal verloren dagen nog zeer hoog. Laten wij hopen dat een mooi voorjaar het aantal zieken belangrijk zal doen afnemen. In de afgelopen vier weken zijn er nog verschillende andere factoren geweest. Wij noemen o.a.

- Het uitvallen van het chroombad, waardoor de galvanische afdeling en slijperij minder werk hebben kunnen afleveren dan normaal. Dit was erg jammer omdat deze afdeling juist in de afgelopen maanden een zeer behoorlijke omzet bereikte.
- De stagnatie in de aanvoer van het materiaal voor de stoelenproductie. Materiaal dat ons voor eind December was beloofd, werd pas in Februari afgeleverd, waardoor het onvermijdelijk werd dat van Maren de productie van stoelen, enz. moest beperken. Op dit punt hadden wij juist grootse plannen, die nu ca. 2 maanden opgeschoven zijn maar dan ook met dubbele vijf ter uitvoer gebracht zullen worden.
- Tenslotte de moeilijkheden met onze electriciteitsvoorziening. Vooral in de „donkere maanden” is de stroom herhaaldelijk uitgevallen. Om dit zoveel mogelijk te vermijden moest ervoor gezorgd worden dat ons stroomverbruik op bepaalde uren van de dag binnen zekere grenzen bleef, hetgeen voor enkele afdelingen weer stagnerend werkte.

Na deze opsomming van ongunstige invloeden zult U langzamerhand niet meer begrijpen dat er nog enige winst gemaakt is. De verklaring hiervoor vindt U in onderstaande punten:

- Om winst te maken moet er in de eerste plaats voldoende werk „omgezet” worden om de kosten te kunnen dekken. Om U een beeld te geven van de verschillen die zich hier kunnen voordoen hebben wij het totaal van de voorgerecalculeerde uren der ingeleverde loonkaarten van de vierde periode vergeleken met dat van de vijfde periode. De vijfde periode bleek 21% hoger te liggen dan de vierde periode. Een aanzienlijke vooruitgang dus.
- De verhouding tussen de voorgerecalculeerde uren en de nagecalculeerde uren (de werkelijk bestede uren dus) speelt natuurlijk ook een belangrijke rol. Ook hier kunnen we het totaal van de ingeleverde loonkaarten voor een vergelijking gebruiken. In de vierde periode was het totaal van de nagecalculeerde uren praktisch gelijk aan het totaal van de voorgerecalculeerde uren. Dus prima gecalculeerd door Hamilton en behoorlijk gewerkt in de fabriek. Voor de vijfde periode ligt deze verhouding gunstiger. Het totaal van de nagecalculeerde uren is 96,5% van het totaal van de voorgerecalculeerde uren. Tot dit gunstige resultaat hebben de diverse fabrieksafdelingen natuurlijk op verschillende wijze bijgedragen. In de bankwerkerij, de ponserij en de draaijerij bedroeg het totaal van de nagecalculeerde uren zelfs minder dan 90% van de voorgerecalculeerde uren.

Ik wil eindigen met enkele cijfers over niet-gewerkte uren en uren besteed aan indirect-productief werk door de productieve arbeiders. Loonweken 4, 5, 6 en 7 vallen in de 5de winstdelingsperiode.

Niet gewerkte uren

Loonweek	Ziekte	Ongeval	Vacantie	Absent	Totaal	Man per week
2: 6 t.m. 12 Jan.	788	56	144	65	1053	22
3: 13 t.m. 19 Jan.	902	91	162	90	1245	26
4: 20 t.m. 26 Jan.	807	136	101	54	1098	23
5: 27 Jan. t.m. 2 Febr.	863	96	186	40	1135	24
6: 3 t.m. 9 Febr.	955	103	123	33	1214	25
7: 10 t.m. 16 Febr.	1069	181	105	26	1381	29
8: 17 t.m. 23 Febr.	984	227	99	48	1358	28
9: 24 Febr. t.m. 1 Maart	934	144	187	119	1384	29

Het oplopen van de absents in loonweken 8 en 9 is te verklaren door de afwezigheid, natuurlijk met toestemming van de Directie, van enkele bestuurders van de A.N.M.B., die overigens hun tijd ongetwijfeld zeer nuttig besteed zullen hebben. De verhoogde vacantie van loonweek 9 werd veroorzaakt door een aantal jongens, die een snippermiddag genomen hebben om te gaan schaatsenrijden.

Door de productieve arbeiders werd tijd besteed aan indirect-productief werk (schoonmaken, sjouwen, toezicht en werkvoorbereiding van de voormannen, reparatie en onderhoud machines en gereedschap):

Loonweek 2 : totaal 286 uur.

3 :	341	„
4 :	325	„
5 :	311	„
6 :	291	„
7 :	264	„
8 :	361	„
9 :	258	„

Zoals U ziet wordt het beter. Loonweek 8 steekt ongunstig af door extra sjouwwerk (binnengekomen materiaal), extra toezicht voorman ponserij (ploegendienst) en nogal veel schoonmaken in de hele fabriek. Over twee weken is de zesde periode ook alweer achter de rug.

De Directie heeft het College van Rijksbemiddelaars intussen verzoekt ons toestemming tot voortzetting van ons winstdelingsstelsel te verlenen. A. PRINS.

Reageert U snel?

Het antwoord op bovenstaande vraag kunt U zelf vinden door de volgende instructies nauwkeurig op te volgen.

Voordat U verder gaat moet U een potlood nemen en de hulp van Uw vrouw of man of een vriend inroepen, die U waarschuwen moet als U 5 minuten aan onderstaande opgave hebt besteed:

Begin!

Als de letter Z ergens voor de eerstvolgende komma voorkomt, streep hem dan door — zooniet streep hem dan door in het woord ZOO. Nu moet U, tenzij het woord lap in klap voorkomt, een golvende lijn hier tekenen , teken er anders een kruis; en dan nog iets, als de A nummer 1 is in 't alfabet wat is dan het totaal van JM? Als honden katten achterna zitten en katten muizen vertelt U dan eens welk enkelvoudig oneven getal even wordt als het ondersteboven gezien wordt? in het andere geval moet U hier een kruisje zetten. Schrijf niet DISCUSSIE hier als dit woord niet alle klinkers bevat, schrijf inplaats daarvan de eerste vier klinkers van het alfabet. Ga nu terug naar de eerste zin en omcirkel het woord ZOO, tenzij een cirkel geen der letters van het alfabet kan voorstellen. Voor zóó ver het alfabet, behalve dat als C niet de derde letter is moet U geen vierkant tekenen in deze ruimte maar een oor van een koe onder aan de

bladzijde, tenzij de D niet de tweede letter is, in welk geval U een menselijk oor kunt tekenen, tenzij U geen menselijk oor kunt tekenen. Als OOR op HAAR rijmt teken dan in elk geval een oor. Kunt U terugtellen van 10 tot 5? Doet U dit dan eens omgekeerd en schrijf de cijfers hier neer Als nu een DAS een vogel kan zijn of geen dier teken dan geen bal aan de linkerzijde van deze regel maar schrijf daar de letters die het minst voorkomen in ABRACADABRA. Plaats een komma zodanig dat deze zin zin krijgt: DAT DAT IS IS. Als nu het verkeerde antwoord op de vraag „Wat is de grootste stad in Nederland” „Amsterdam” is, schrijf dan ROTTERDAM hier anders moet U in dezelfde ruimte ook niet ZOWIE schrijven, tenzij Moren horen. Zet een streep boven het tweede woord van deze zin en onder het tweede woord in de volgende zin. Schrijf drie woorden, die eindigen op een „t” boven aan deze bladzijde. Schrijf dan aan de linkerzijde van de bladzijde XYZ als een cirkel geen vierkant is: Wacht even! Schrijf het in plaats hiervan aan de rechterzijde van de bladzijde tenzij een cirkel soms groter is dan een vierkant. En nu, geef het verkeerde antwoord op de negatieve vorm van deze vraag: HOE OUD BENT U? en als U er nu genoeg van heeft schrijf dan OOM aan het eind van deze zin, anders schrijft U er OOM.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 1 Februari 1948 f 275,49
Storting door de N.V. in de maand Februari „ 80,84
n.l., (172 × f 0,47)
Opbrengst verloting „ 150,—
Bijgekomen aan boeten in de maand Februari „ 15,15

f 521,48

Af: Uitbetalingen in de maand Febr. f 71,47
Boekenbon als prijs beschikbaar gesteld „ 5,—
„ 76,47

Saldo per 1 Maart 1948 f 445,01

De loterij ten bate van het personeelfonds is een groot succes geworden.

Het fonds werd met f 145,— versterkt.

De gelukkige prijswinnaars waren:

vitrage	van Maren (trouwplannen?)
schemerlampje	A. D. Ulrich
tafelkastje	J. Kerkhof
kalender	D. Wijnen
asbakje	van Asch

De boekenbon is nog niet afgehaald. Men wordt erop attent gemaakt, dat deze 24 Maart vervalt.

Wij danken de directie voor het beschikbaar stellen der fraaie prijzen.

De Kern.

„Spaarkas”

Spaarkas per 1 Februari 1948 f 7819,29
Bijgekomen aan stortingen in de maand Febr. „ 986,50

f 8805,79

Af: door de spaarders opgenomen in de maand Februari „ 627,39

Saldo per 1 Maart 1948 f 8178,40

Er zijn thans 78 spaarders.

Machine No. 360

Cincinnati-schaar model 1010.

In „De Fabrieksfluit” No. 13 van Januari 1948 komt een bericht voor, van binnenkort te verwachten machines.

Thans schrijven we 21 Februari 1948 en is de boven-

genoemde machine reeds een maand in gebruik en zijn wij in beperkte mate in staat daar het een en ander over te melden.

De machine is ingericht voor directe elektrische aandrijving over snaarriemen en opgebouwd uit gewalste ijzeren platen met hoge vastheid, geheel electrisch gelast en gegarandeerd onbreekbaar.

Uitgevoerd in de hoogste precisie, zodat platen zuiver recht met een tolerantie van 0,1 mm. kunnen worden gesneden.

Hydraulische plaatneerhouders zijn op afstanden van 30 cm. op de mesbalk aangebracht, om een gelijkmatig vastspannen der werkstukken te waarborgen, met een druk regelbaar van 3 tot 6 ton.

De snijcapaciteit in ijzer is $3,5 \times 3000$ mm.

Afstand tussen de kolommen 3125 mm.

Motorvermogen 5 PK.

Aantal slagen per minuut 60.

bereik van de achterste liniaal 610 mm.

bereik van de voorste liniaal 1066 mm.

Uitlading 152 mm.

Gewicht totaal 5400 Kg.

Deze machine zal veel bijdragen om de producten beter te kunnen maken, dus de kwaliteit te verhogen.

Een machine komt pas volledig tot zijn recht, indien de persoon, die er mede werkt, zich daar honderd procent voor geeft.

Gezien de resultaten en de ijver waarmede Kok dit doet, meen ik te mogen aannemen, dat de aanschaffing en het gebruik van de Cincinnati-schaar ons allen tot volle tevredenheid zal stemmen.

J. HARKINK.

Ziektewet

No. 4. KINDERBIJSLAGWET.

Doel.

Deze wet heeft ten doel aan arbeiders een kinderbijslag te verstrekken.

Welke arbeiders onder de Kinderbijslagwet vallen.

Alle arbeiders, die onder de Ziektewet vallen, benevens o.a.:

a. personen, wier loon meer bedraagt dan f 3750,— per jaar;

b. bemanning van zeeschepen.

Huispersoneel valt niet onder de Kinderbijslagwet.

Wanneer een arbeider recht heeft op kinderbijslag.

De arbeider, die een gezin heeft van een of meer kinderen beneden 16 jaar, heeft recht op kinderbijslag.

(Pleegkinderen zijn ook kinderen in de zin der wet).

Voor het recht op kinderbijslag tijdens een kalenderjaar is beslissend de samenstelling van het gezin op de 1e October van het voorafgaande jaar.

Wanneer een kind dagonderwijs volgt aan een inrichting van algemeen vormend- of vakonderwijs, dan ligt de leeftijdsgrens bij de 21ste verjaardag.

In dit laatste geval dient ten bewijze hiervan bij het aanvraagformulier een verklaring van het betrokken schoolhoofd te worden overgelegd.

Hoe groot de uitkering is.

De kindertoeslag bedraagt voor de eerste 3 kinderen 40 cent per dag en te rekenen van het 4e kind af 50 cent per dag.

Hoe de kinderbijslag verkregen wordt.

De arbeider wordt op zijn verzoek door zijn werkgever een aanvraagformulier voor een kinderbijslagboekje verstrekt. Het kinderbijslagboekje bevat 4 kwartaalstaten.

De arbeider dient op deze staten nauwkeurig aan te tekenen bij wie hij heeft gewerkt en wat hij per dag heeft verdiend.

Ontvangt hij ziekengeld of uitkering krachtens een Ongevallenwet, dan moet hij dat tevens vermelden.

De ingevulde kwartaalstaat moet direct na afloop van een kalenderkwartaal ingeleverd worden bij het orgaan, dat de staat heeft toegezonden.

De uitkering wordt in de loop van het volgende kwartaal aan de arbeider overgemaakt. De arbeider wordt in zijn eigen belang aangeraden deze staat op de juiste wijze in te vullen en na afloop van elk kalenderkwartaal onmiddellijk in te zenden. Dit bevordert spoedige uitkering. Te late inzending heeft verjaring tengevolge. (Ons personeel is het al heel gemakkelijk gemaakt doordat de afdeling Boekhouding zich belast heeft met de invulling en de verzending der bovengenoemde staten).

Premie.

De premie wordt door de werkgevers, die arbeiders in dienst hebben, welke onder de Kinderbijslagwet vallen, betaald (voor personen, die meer dan f 10,— per dag verdienen, blijft het meerdere buiten de premieberekening). De premie mag noch geheel, noch gedeeltelijk van het loon worden afgehouden.

De premie bedraagt 5½% van het loon, dat voor premieberekening in aanmerking komt. Deze wordt door de Raad van Arbeid gelijktijdig met de premie voor de Ongevallenwet en Ziektewet vastgesteld en de werkgever in één beslissing medegedeeld.

Uitvoering.

De uitvoering der wet geschiedt door de Rijkssverzekeringsbank, de Raden van Arbeid en Bedrijfsverenigingen.

Beroep.

Tegen een beslissing over weigering van kinderbijslag, alsmede omtrent premievaststelling, staat beroep open. Van een beslissing van een Raad van Arbeid gaat men in beroep bij een Raad van Beroep en van een beslissing van een Bedrijfsvereniging bij een Scheidsgerecht. Voor hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep.

A. DE BRUIN.

Puzzle No. 7.

In een onbedachtzaam ogenblik ben ik ingegaan op het verzoek van de redactie om de beste inzending aan te wijzen. Achteraf was het wel zo aardig geweest om haar dit karweitje zelf te laten opknappen. Nu wast zij haar handen in onschuld achter de rug van mijn „deskundigheid” en verwijst alle critiek bij voorbaat naar mijn adres. Niet dom. 't Is dat ik nu eenmaal heb toegezegd.

2500 jaar geleden maakten de Grieken er al een sport van elkaar raadseltjes van dit soort op te geven. De aardigheid was dan om uitgaande van hetzelfde feit tot tegengestelde conclusies te redeneren.

Bekend is het verhaal van de Kretenser, die zei: „Alle Kretensers liegen altijd”. Hij was zelf een Kretenser, dus loog hij.

Dus was het niet waar wat hij zei. Dus loog hij niet en sprak de waarheid. Maar hij was een Kretenser, enz. Een soortgelijke moeilijkheid is er bij puzzle No. 7. De opgaaf is met opzet zo gesteld, dat men in een kringloop van argumenten terecht komt. Wie heeft er gelijk?

Beiden, zeggen sommige inzenders. Maar dat is nauwelijks een oplossing te noemen, daar men dan niet anders doet dan de argumenten uit de opgave herhalen. Beiden hebben ongelijk, meent inzender No. 6, want „zowel leraar als leerling gebruiken twee maatstaven”. Inderdaad, daar zit alvast één kneep.

Leraar en leerling gebruiken afwisselend de afspraak en het eventuele vonnis, al naar dat het beste in hun kraan te pas komt. Ik zou graag inzender No. 6 de lauwerkrans op het hoofd drukken, indien hij er nu ook nog aan toegevoegd had, dat zowel leraar als leerling één argument gebruiken dat bepaald onjuist is.

De leerling betoogt n.l. dat hij bij verliezen van het proces niet behoeft te betalen, omdat hij zich dan bereept op de afspraak. Dit gaat niet op. Indien een vonnis wordt uitgesproken; waarbij de leerling tot betaling wordt veroordeeld, valt hieraan niet meer te ontkomen. De rechter zal dan in zijn vonnis tevens bepalen of deze uitspraak al of niet meetelt voor de afspraak.

Ook de leraar stelt dezelfde onjuistheid; dat de leerling krachtens de overeenkomst zou moeten betalen, indien hij het proces wint.

Zoals reeds gezegd zal de rechter immers in zijn vonnis ook hierover uitspraak doen.

Inzender No. 6 krijgt de prijs dus niet; wel een eervolle vermelding.

Deze zou ik ook willen geven aan inzender No. 2, die heel origineel opmerkt, dat het bij de afspraak ging om een proces waarin de leerling zou pleiten (uiteraard voor iemand anders) en dus niet om een geding, waarin de leerling zelf als gedaagde zou worden betrokken. Aanvankelijk meende ik, dat hiermede het verlossende woord gesproken werd.

Maar ik ben daarop teruggekomen (dat is het voordeel van vier weken bedenktijd). Het is namelijk heel goed mogelijk, dat iemand in een proces voor zichzelf pleit en in de gegevens van de opgave is niets te vinden, dat deze mogelijkheid zou uitsluiten.

Al is het waar, dat de leerling bij het sluiten van de overeenkomst een dergelijk proces niet bedoeld heeft; de leraar heeft juist wel hiermede rekening gehouden. En daarom kan ik de prijs niet toekennen aan inzender No. 2, hoe terecht deze ook overigens opmerkt, dat de leerling krachtens de overeenkomst in het geheel niet verplicht is om een proces te voeren, omdat er door de leraar geen enkele tijdslimiet gesteld is en de leerling dus nog zijn hele leven lang de tijd heeft om dat te doen. Ik geloof ook, dat elke rechter, die hierover uitspraak zou moeten doen, tenslotte zou overwegen dat dit risico geheel voor rekening van de leraar is.

Zoals de leraar ook het gevaar loopt, dat zijn leerling sterft voor hij ooit procedeert of nooit iets anders doet dan processen verliezen!

Terwijl ik mij reeds opmaakte om inzender No. 3 in passende bewoordingen mijn gelukwensen aan te bieden, bleven ook deze weer in de pen steken, omdat de oplossing — blijkbaar in overmoed — zijn inzending besloot met de woorden „Het enige wat de leraar doen kan is zich voor het hoofd te slaan, dat hij aan deze mogelijkheid (dat de leerling helemaal niet zou procederen) niet gedacht heeft”. Maar mijn waarde No. 3 daar had de leraar nu juist wel aan gedacht! Die (rechtsgeleerde) man is ook niet gek! Deze slimmerik heeft het helemaal niet nodig gevonden om een tijdslimiet te stellen, waar binnen het eerste proces gevoerd moest worden. Zou de leerling immers gaan zitten duimen draaien, dan wordt hij tot een proces gedwongen en moet altijd betalen (althans volgens de leraar). Neen, over het achterwege laten van een tijdslimiet behoeft de leraar geen spijt te hebben, maar wel over iets anders: dat de rechter n.l. zal beslissen, dat dit proces buiten de afspraak valt, indien de overeenkomst te goeder trouw ten uitvoer wordt gebracht. En van kwade trouw bij de leerling kan men toch moeilijk spreken, zolang hij nog volop gelegenheid heeft te zijner tijd een proces te voeren en de leraar trouwens ook niet anders doet dan met een proces dreigen.

De leraar had eigenlijk slimmer kunnen zijn door de leerling te dreigen met een proces over een willekeurig feit (b.v. belediging of laster), maar niet over het al of niet voldoen aan een voorwaarde, die van de uitslag van het proces zelf afhankelijk is. Een dergelijk proces wordt natuurlijk door de leerling gewonnen en daarna kan de leraar nakoming van de overeenkomst vorderen (met Inzender No. 5 betwijfel ik of dit uiteindelijk voor de leraar een „voordelig zaakje” zou zijn.....). En misschien zou zelfs dan de leerling zich nog met succes op kwade trouw van de leraar kunnen beroepen. Maar dit alles valt buiten de opgave.

Inzender No. 8 meent, dat het ervan afhangt of de overeenkomst al of niet op schrift gesteld is. Dat speelt in een proces meestal alleen maar een rol indien het tot een bewijsopdracht komt, al geef ik toe, dat er enkele overeenkomsten bestaan, die slechts schriftelijk geldend gemaakt kunnen worden. Maar in dit geval bestrijden partijen de inhoud van de overeenkomst niet. Integendeel zij doen er beiden een beroep op. De overeenkomst staat daarmede in rechte vast.

Oorspronkelijk voelde ik ook veel voor het argument van inzender No. 1, inhoudende, dat bij de afspraak stilzwijgend een tijdslimiet is overeengekomen, waar binnen de leerling zou moeten procederen. Maar in de simpele gegevens van de opgave kan men daarvoor toch geen houvast vinden. En nogmaals: Wie zegt, dat de leerling niet alsnog zal gaan procederen?

Het was moeilijk uiteindelijk de prijswinnaar aan te wijzen. Vele inzendingen vermeldten zowel goede als onjuiste argumenten.

Inzender No. 4 was echter de enige, die naar mijn mening het punt waar het omging, juist beantwoordde met:

„De leerling voert echter geen proces en volgens de afspraak behoeft hij dus niets te betalen. Dat de leraar hem een proces aan doet staat buiten de afspraak, het al of niet winnen daarvan dus ook. Dit had dus mederekend kunnen worden wanneer dat in de afspraak was opgenomen.”

Hij eindigde zijn inzending aldus:

„Zoals bekend zijn de geleerden het niet eens over deze puzzle. Moeten wij dan de oplossing brengen?”

Na hem hartelijk te hebben gelukgewenst maak ik zijn woorden tot de mijne!

KERNKAMP.

Onderschrift van de redactie:

Meronder volgen de nummers en namen van de inzenders:

1. A. v. Veen
2. M. Jonkman
3. A. Prins
4. J. v. Dalen
5. F. Hamilton
6. G. T. Campagne
7. H. F. Jung
8. M. Nij.

Ongevallen

- 5-2-1948 Bij het verzetten van een kist enige spieren gescheurd (hersteld op 16-2-1948).
- 7-2-1948 Bij het doorbuigen van stoelen, pois verwond (hersteld op 17-2-1948).
- 9-2-1948 Bij het slijpen van een laaf gleed getroffen uit, waardoor hij de linkerhand verwondde (hersteld op 23-2-1948).
- 12-2-1948 Bij het tappen van koperen kogels verwondde getroffen de linkerhand (4-3-1948 nog niet hersteld).
- 13-2-1948 Bij het lossen van ijzeren platen, linkertenen verwond (4-3-1948 nog niet hersteld).
- 17-2-1948 Getroffene kreeg de stuurstang van een transportwagen tegen zijn hoofd, rechteroog verwond (hersteld op 23-2-1948).
- 21-2-1948 Behandeling van een oude wond, aan de rechterhand (hersteld 24-2-1948).

Gisona kampioen!!

Na één jaar in de 2de klasse te hebben gespeeld is het Gisona I, bestaande uit A. Prins en de gebr. Ulrich dat weer beslag legde op het kampioenschap.

Gisona II, bestaande uit J. v. Beuzekom, M. de Ruiter en W. Kramer Freher bezet eervol de derde plaats, voorwaar een mooi succes daar zij pas voor 't eerst in de competitie uitkomen.

Op 15 Maart a.s. beginnen de kampioenswedstrijden tegen Jaffa I en U.P.T.T.S. II allebei uit Utrecht.

De eerst aankomende promoveert naar de eerste klasse.

De wedstrijden zijn als volgt:

- 15-3-'48 Jaffa I—Gisona I in de zaal U.P.T.T.S.
- 19-3-'48 Jaffa I—U.P.T.T.S. II in de zaal P.V.H.
- 23-3-'48 Gisona I—U.P.T.T.S. II in de zaal Jaffa.

2e Klasse C

Gisona I	12 - 11 - 1 - 0 - 23 - 87 - 33
Rivendi II	12 - 9 - 1 - 2 - 19 - 76 - 44
Zeist III	12 - 7 - 0 - 5 - 14 - 62 - 58
Overs 't Nat III	12 - 4 - 2 - 6 - 10 - 60 - 60
P.V.W. I	12 - 1 - 4 - 7 - 6 - 47 - 78
Jaffa II	11 - 2 - 1 - 8 - 5 - 41 - 69
S.S.V.U. I	11 - 1 - 3 - 7 - 5 - 37 - 78

3e Klasse B

P.V.H. I	14 - 12 - 1 - 1 - 25 - 108 - 32
U.P.T.T.S. III	14 - 11 - 0 - 3 - 22 - 102 - 38
Gisona II	14 - 8 - 2 - 4 - 18 - 94 - 46
U.D. II	13 - 7 - 1 - 5 - 15 - 62 - 68
S.S.V.U. II	14 - 5 - 1 - 8 - 11 - 60 - 80
Jaffa IV	14 - 4 - 1 - 9 - 9 - 61 - 79
Velox V	14 - 2 - 1 - 11 - 5 - 31 - 109
Jongeneel II	13 - 2 - 0 - 11 - 4 - 26 - 104

Personalia

Voor het huwelijkscadeau voor van Asch ontving ik f 75,—. Hij kocht hiervoor een fauteuil.

VERMEULEN.

De gevers van het huwelijkscadeau zeg ik, mede namens mijn vrouw, hartelijk dank.

VAN ASCH.

Aangenomen personeel:

- 9 Februari J. de Jong (Afd. van Maren)
- 16 „ J. Peterse (Afd. van Maren)
- 16 „ K. Visser (Afd. van Oostrum)

Onze gelukwensen voor:

de familie Joh. Uffman, waar op 8 Februari een dochter Jannigje werd geboren.

G. van Asch, die op 6 Maart in het huwelijk trad.

L. J. Holleman, die op 2 Maart zijn 12½-jarig dienstjubiläum vierde.

Het stiefkind economie

Spreek de werkende mens over sociale kwesties en in negen van de tien gevallen zullen wij een willig oor vinden. Sociale voorzieningen immers zijn duidelijke en direct aanwijsbare voordelen: kindertoeslag, ziekengeldregeling, pensioen- of ouderdomsrente en wat dies meer zij. Zij spreken onmiddellijk tot het hart van de man, die de dagelijkse zorg heeft voor het welzijn van zijn vrouw en kinderen.

Maar niet zodra valt het woord „economie” of er bestaat een neiging om toch maar liever over de voetbaluitslagen van Zondag te praten: economie is het domein van ondefinieerbare mensen, die ergens door intellectuele brilleglazen naar statistieken zitten te turen — ieder zijn meug. En toch is dit een afschuwelijk misverstand. Wel begrijpelijk, want in de laatste vijftig jaar is men druk doende geweest om de volken sociaal besef bij te brengen — en dat was nodig! — maar het is een groot verzuim geweest, dat men het bijbrengen van economisch besef toch eigenlijk heeft verwaarloosd. De sociale kwesties zijn belangrijk, maar de economische doen voor deze niet onder. Om het eens populair te zeggen: de sociale wetenschap heeft bevestigd, dat de werkende mens recht heeft op een boterham, zij wil hem financieel in staat stellen om die boterham onder alle omstandigheden, dus ook bij ziekte, invaliditeit, ouderdom, te kopen. Maar het hangt van de economie af, of die boterham er zal zijn; als de economie faalt, verliezen sociale maatregelen grotendeels hun effect.

De moderne arbeider voelt in de toppen van zijn vingers, dat de maatschappij hem moet helpen, wanneer hij ziek is; precies zo zou hij moeten voelen, dat de economie een factor van de grootste betekenis is. Hij zou moeten begrijpen, dat heel ons materiële leven

aan de ijzeren wetten van de economie is onderworpen en dat wij daardoor allen op elkaar zijn aangewezen. De vraag, of iemand in Den Haag een goedkoop overhemd kan kopen, hangt onder meer af van het al of niet goed functioneren van de Staatsmijnen. Als de mijnen voldoende kolen leveren, kan de machinefabriek in Dordrecht een moderne textielmachine vervaardigen; met die machine maakt de textielfabriek in Enschede tegen lage prijzen stoffen, die in Amsterdam op een atelier tot overhemden worden verwerkt. Verrassend eenvoudig — maar hoevelen hebben van deze samenhang een juist begrip? Terecht roept de Regering op tot grotere productie; aan geld hebben wij niets, zolang er niet meer goederen zijn. Als deze oproep niet de weerklink vindt, die hij verdient, dan is dit niet, omdat de Nederlandse werknemer onwillig of onmaatschappelijk zou zijn, maar omdat de economische begrippen hem niet in de loop der jaren tot vlees en bloed zijn geworden, zoals dit met de sociale wel is gebeurd.

* * *

Het kan nuttig zijn, nu en dan in ons blad wat meer aandacht aan economie te schenken en de afkeer van dit onbekende en dus onbeminde weg te nemen. Beginnen wij met een uitstapje naar vervlogen tijden. Tienduizend jaar geleden leefde een man, die het wonen in koude en vochtige grotten moe was en liever een houten hut wilde hebben. Zodra die gedachte in hem was gerijpt, stond hij voor de eerste grote vraag van de economie: het grondstoffenprobleem. Want hij had een grondstof nodig nl. hout en in de buurt van zijn grot groeiden alleen woudreuzen, die hij niet kon hanteren. Maar hij wist, dat op een paar uur afstand een jong bos was met hanteerbare kleine stammen. Daarmee was het grondstoffenprobleem opgelost: er was hout, al lag het niet bij de hand. Hij ging op weg, haalde een aantal kleine stammen uit de grond en daar meldde zich het tweede economische vraagstuk aan: het transportprobleem. Wagens kende hij niet, maar er liep een riviertje van het bos naar zijn grot. Hij wierp de stammen er in en liet deze stroomafwaarts drijven — het transportprobleem was opgelost. Het bouwen van zijn hut kon hij niet alleen, hij kon er geen maanden over doen en dus stond hij voor het probleem van de arbeidskrachten. Hij riep de burens bijeen en beloofde hen wat huiden en vis, wanneer zij hem wilden helpen. Niet te weinig, zodat zij het wel zouden doen en niet te veel opdat zijn hut hem niet te duur zou komen: het vraagstuk van lonen en prijzen. Is er wel iets eenvoudigers dan economie? Want al deze vraagstukken zijn op heden in de kern hetzelfde. De fabrikant, die in 1947 een fabriek wil laten bouwen, staat voor dezelfde problemen; alleen staat datgene, wat hij wil bouwen, technisch oneindig hoger en daarmee is de oplossing ingewikkelder geworden. Maar de vragen bleven dezelfde.

Wanneer een Nederlander een fietsband wil hebben, moet de grondstof, in de eerste plaats rubber, worden verzameld op de ver afgelegen rubberplantages in Indië. De ruwe rubber moet worden vervoerd, per spoorlijn naar de haven, met schepen naar Europa. In de bandenfabrieken van ons land wordt de rubber verwerkt, daar zijn arbeiders en machines voor nodig. Het loon van de arbeider moet zodanig zijn, dat hij behoorlijk kan leven en toch ook de fietsband voor iemand met normaal inkomen te betalen is. Er lopen als het ware kettingen van de oerwouden naar Malakka, de ertsmijnen van Zweden, de bossen van Canada tot in de huiskamer van U en mij. Elke schakel van die ketting moet voldoende sterk zijn: zodra er een het begeeft, is het contact verbroken en zitten wij in schaarse en gebrek. Om bij de fietsbanden te blijven: wanneer de rubberplantage geen koelies genoeg heeft, is het effect even nadelig als wanneer onze koopvaardij geen schepen genoeg heeft of de bandenfabriek een tekort aan machines. Geen schakel kan worden gemist en omdat al die schakels door mensen in stand worden gehouden, behoorden — als het goed was — al die mensen te weten, hoe belangrijk ook de bescheidenste plaats in het grote geheel kan zijn; hoezeer de wel-

vaart van de een afhankelijk is van het werk van de ander.

Na twee wereldoorlogen is er nu een tekort aan alles: aan grondstoffen, aan arbeiders, aan transportmiddelen. Wij zullen alleen uit het moeras komen, wanneer deze tekorten worden ingehaald en wij onze economie weer op poten kunnen zetten. Maar dan is het ook hard nodig, dat men de grote massa van werkende mensen meer dan tot dusverre economisch besef bijbrengt. Hier ligt een taak voor overheid, pers, vakbonden en werkgeversverenigingen. De economie mag niet langer het stiefkind van de volksvoorlichting zijn, want ook al zouden wij ons niet langer met haar willen bemoeien, dan bemoeit zij zich ongevroegd wel met ons: met de maaltijd, die op tafel komt; met de jas, die wij aantrekken; met het huis, waarin wij wonen.

(Beschikbaar gesteld door de Werkcommissie Personeelsorgaan).

Woningen

Na veel wikken en wegen hebben ondergetekenden met toestemming van de Directie besloten aan de woningcommissie van Culemborg goedkeuring te vragen voor onderstaande indeling van onze 10 woningen:

J. de Keizer (no. 65)	een heel huis
A. v. Iterson (no. 112)	een heel huis
van Emden (no. 125)	een half huis
van Zomeren (no. 91)	een half huis
de Haas (no. 175)	een half huis
Vermeulen (no. 55)	een half huis
Pikker (no. 84)	een half huis
A. Bosch (boekhouding)	een half huis
Peterse (no. 34)	een half huis
v. Gasteren (no. 99)	een half huis
Ulrich (tekenkamer)	een half huis
Hazebroek (no. 63)	een half huis
v. d. Dungen (no. 105)	een half huis
Kerkhof (no. 128)	een half huis
v. d. Berg (no. 96)	een half huis
Peterse (no. 74)	een half huis
Keyser (no. 108)	een half huis
Overbeek (no. 12)	een half huis

Wij zullen zo spoedig mogelijk onderling overleg plegen over de indeling der huizen en de volgorde waarin de huizen betrokken kunnen worden.

Intussen zullen de huurcontracten opgemaakt worden. Wij danken alle betrokkenen voor de prettige wijze waarop ons de gegevens verstrekt zijn, die onontbeerlijk waren voor het verrichten van deze moeilijke taak.

A. PRINS.

J. DE BOEF.

M. MOUTHAN.

Antwoorden op: Reageert U snel?

Minder dan 8 goede antwoorden is matig, van 8 tot 11 is voldoende en 12 en hoger is goed.

1. De „Z” in de eerste regel moet doorgeschrapt zijn.
2. Een kruisje op de eerste stippellijn.
3. „23” op de tweede stippellijn.
4. „9” op de derde stippellijn.
5. „A, E, I, O” op de vierde stippellijn.
6. Een cirkel om ZOO in de eerste zin.
7. Een vierkant op de vijfde stippellijn.
8. 5, 6, 7, 8, 9 en 10 in deze volgorde.
9. Een bal links van de regel.
10. Dat dat is, is.
11. ZOWIE.
12. Een streep boven „een”.
13. Een streep onder „drie”.
- 14, 15, 16. Een punt voor ieder woord dat eindigt op een „t”.

Als U meer dan drie woorden opgeschreven hebt dan geen enkel punt.

17. X Y Z links van de bladzijde.

18. Uw leeftijd.

19. OOM achter de laatste zin.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

4307

VOORLOPIGE REDACTIE: W. CARSTENS, M. MOUTHAAN, A. PRINS.

Directie-beide Kernen

Vergadering van 6 April 1948

1. De Heer van Osselen deelt mede dat de data van de fabrieksvacantie moeten worden vastgesteld. Na een korte bespreking wordt besloten het gehele bedrijf in de week van 2 t.m. 7 Augustus te sluiten.
2. Voorts deelt de Heer van Osselen mede dat het bedrijf op de Nationale Feestdag (5 Mei) 's middags om 4 uur gesloten zal worden.

Directie-Fabriekskern

Vergadering van 6 April 1948

1. De Directie acht het van belang dat het fabriekspersoneel kennis neemt van de zgn. looncijfers, zoals deze tweemaal per jaar aan de afdeling Statistiek van de Metaalbond worden verstrekt. Deze cijfers worden nl. niet alleen voor statistische doeleinden gebruikt, maar dienen in de eerste plaats voor de controle op de naleving van de C.A.O. Deze controle is noodzakelijk om de zekerheid te hebben dat de metaalbedrijven voldoen aan de minimum looneisen, die in de C.A.O. opgenomen zijn, maar ook dat de maxima voor gemiddeld uurloon en uurverdienste niet overschreden worden. Ook zullen deze cijfers zeker een rol spelen bij beslissingen van het College van Rijksbemiddelaars ten aanzien van ons winstdelingssysteem. De cijfers, die opgemaakt zijn over het tweede halfjaar van 1947, luiden nu als volgt:

	Gispens		C.A.O.	
	2e helft '47		Max. gemiddeld	
	uurl.	uurverd.	uurl.	uurverd.
Geschoolden				
(26 tot 65 jaar)	81 ct.	100 ct.	82 ct.	100 ct.
Geoefenden				
(25 tot 65 jaar)	75 ct.	93 ct.	76 ct.	93 ct.

Hierbij zij in de eerste plaats opgemerkt, dat de uurlonen van geschoolden en geoefenden, toen afwijzend beschikt was op ons verzoek om de loongrenzen van Gemeenteklasse C te mogen aanhouden, met een cent verhoogd zijn, waardoor deze groepen op het maximum gemiddelde werden gebracht.

Uit deze cijfers valt te berekenen dat het uurloon van de geschoolden (81 ct. gemiddeld) door toeslag of tarief met gemiddeld 23½% is verhoogd (tot 100 cent).

Voor de geoefenden bedroeg deze verhoging gemiddeld 24%. Hieruit volgt toch wel dat er geen sprake kan zijn van een grove bevoordeling der geoefenden boven de geschoolden, doordat de laatsten minder gelegenheid krijgen om in tarief te werken. In de fabriek wordt deze mening namelijk nogal eens verkondigd, hetgeen wel het gevolg

zal zijn van hoge tariefoververdiensten, die in enkele gevallen inderdaad voorkomen, maar die toch het gemiddelde over een halfjaar nauwelijks beïnvloeden.

Maar zijn er dan geen individuele gevallen waarbij een geoefende meer verdient dan een geschoolde? De spreiding van de uurverdienste der geschoolden is, op een enkele uitzondering na, van 97 t.m. 105 cent en van de geoefenden van 86 t.m. 100 cent. Dus zijn er inderdaad wel geoefenden die meer verdienen dan sommige geschoolden. Hierbij moet men dan weer bedenken dat er geschoolden zijn, die een lager uurloon hebben dan 81 cent en dat er geoefenden zijn die een hoger uurloon hebben dan 75 cent. Deze beide groepen vloeien geleidelijk in elkaar over, hetgeen dan ook in de uurverdienste merkbaar is.

2. Voorts deelt de Heer van Osselen mede dat er, in de eerste maanden van dit jaar, teveel snipperdagen opgenomen zijn. Wij hebben de regeling voor de snipperdagen zo soepel mogelijk gemaakt om het fabriekspersoneel de gelegenheid te geven ten volle van deze vrije dagen te profiteren. Als de leden van ons personeel nu niet zelf deze dagen over het gehele jaar kunnen verdelen, zullen er natuurlijk aan het eind van het jaar weer tal van aanvragen binnenkomen voor een morgen of middag vrij voor eigen rekening. Hierbij zullen dan zeker een aantal gevallen zijn waar inderdaad van noodzaak gesproken kan worden. Het gevolg is dan veel tijdverlies, en dus productieverlies door absentie.

De Kern begrijpt dat het noodzakelijk is zoveel mogelijk zelfdiscipline te tonen en vraagt of er nog éénmaal, door middel van het verslag van deze vergadering, op het belang van deze soepele regeling gewezen kan worden.

De Heer van Osselen gaat hiermede accoord en voegt eraan toe dat er ook nog meer aan gedacht moet worden de snipperdagen minstens 24 uur tevoren aan te vragen. Dit is in de eerste plaats een kwestie van beleefdheid. In aansluiting hierop wordt nog bekend gemaakt dat wegblijven zonder toestemming en zonder redelijke verklaring achteraf met f 2,50 beboet zal worden.

3. De Kern komt terug op de bekendmaking dat het voorzitterschap van vergaderingen der beide Kernen door de voorzitter van de beambtenkern waargenomen zal worden. De Kern vraagt of dit niet anders geregeld kan worden, bijv. bij toerbeurt. De Heer van Osselen zegt geen voorstander te zijn van een voorzitterschap bij toerbeurt. Om tot de beste resultaten te komen dient een vergadering of bijeenkomst door de meest geschikte persoon geleid te worden. Hij heeft deze bepaling gemaakt voor de zittingstijd van de voorlopige beambtenkern. Wanneer er in Juli a.s. een definitieve beambtenkern verkozen zal zijn, zal hij het aanwijzen van de voorzitter der gecombineerde vergaderingen gaarne aan de beide Kernen overlaten.

Directie-Beambtenkern

Op Dinsdag 6 April 1948 had, in aansluiting op de vergadering met de fabriekskern, een bespreking plaats van de directie met de beambtenkern.

Hetgeen in de gecombineerde vergadering van beide kernen met de directie over de vacantie is besproken staat hierboven vermeld. Daarna is met de beambtenkern over de vacantieregeling van het beambtenpersoneel gesproken, waarbij door de kern enkele suggesties zijn gedaan, die door de directie zijn overgenomen. Het resultaat vindt men vermeld onder „Vacantieregeling”.

Tenslotte was de beambtenkern van mening, dat het gewenst is, dat een regeling wordt gemaakt terzake van de kosten die door personeel mogen worden gedeclareerd wanneer dat voor de vennootschap op reis is geweest.

De voorzitter van de beambtenkern deelde mede, dat in zijn functie van chefboekhouder, hij het is, die deze kosten uitbetaalt en daarbij is hem opgevallen dat de één heel wat duurder uitgaat dan de ander.

De één reist 3de, de ander 2de klasse, de één neemt heel zuinig z'n boterhammen mee en de ander onthaalt zichzelf op een lunch die er geweest mag zijn. De beambtenkern vraagt zich af of hier nu niet eens een regeling voor moet worden gemaakt.

De directie stelt de vraag of de chefboekhouder de indruk heeft dat er leden van het personeel zijn die bepaald misbruik maken van het feit, dat er tot nu toe op dit punt nooit voorschriften hebben bestaan.

De heer de Bruin geeft ten antwoord dat van misbruik nu niet zo zeer sprake is, maar toch is hij wel eens van mening dat enkelen meer de bloemetjes buiten zetten dan strikt noodzakelijk is.

De directie is van mening dat het zeer moeilijk, zo niet onmogelijk is een uniforme regeling te maken. In het algemeen geldt, dat voor het personeel dat voor het bedrijf representatief moet optreden hogere uitgaven verantwoord zijn dan voor degenen die voor bijv. uitsluitend technische doeleinden op reis zijn. Tot het eerste behoort in het algemeen personeel van de verkoopafdelingen.

De Heer van Osselen is wel van oordeel dat het nuttig kan zijn enkele regels vast te stellen, maar hij meent dat het niet wel uitvoerbaar is hieraan een uniform karakter te geven. De directie stelt daarom voor te samen met de heer de Bruin richtlijnen te ontwerpen, die aan ieder reizend lid van het personeel persoonlijk zullen worden aangepast en meegedeeld. Aldus wordt besloten.

Vacantieregeling

Mede als resultaat van de jongste vergadering van directie en beambtenkern is voor ons bedrijf de vacantie van het personeel, die voorheen slechts gedeeltelijk was geregeld, vastgesteld als volgt:

Voor het fabriekspersoneel geldt de vacantieregeling zoals die in de C.A.O. is bepaald.

Voor het beambtenpersoneel geldt de volgende regeling, die overigens praktisch overeenkomt met die van de C.A.O.:

Elk lid van dit personeel heeft per kalenderjaar recht op een vacantie van 12 werkdagen, waarvan 2 Zaterdagen, ongeacht het tijdstip van indiensttreden, met dien verstande, dat iemand die in dienst treedt na in dat jaar in zijn vorige dienstbetrekking reeds vacantie te hebben genoten, geen recht op een tweede vacantie kan laten gelden. Heeft hij in zijn vorige werkkring minder dan 12 dagen vacantie gehad, dan heeft hij recht op het resterende aantal vacantedagen.

Eén week van de vacantie dient genomen te worden tijdens de fabrieksvacantieweek. De overige 6 dagen kunnen naar keuze genomen worden, maar in overleg met en met goedvinden van de betrokken afdelingschef.

Niet opgenomen vacantedagen zijn na 31 Januari van het volgende jaar vervallen.

Tenslotte is bepaald voor zowel fabrieks- als beamb-

tenpersoneel, dat met elke 5 volle dienstjaren een extra dag vacantie wordt verdiend, zulks tot een maximum van een week.

Voor het bepalen van het aantal dienstjaren, geldt als begindatum de 1ste Januari volgend op het jaar van indiensttreding.

In verband met en naar mate van de verantwoordelijkheid van hun positie kan voor afdelingschefs door de directie een afwijkende vacantieregeling worden vastgesteld.

Deze regeling wordt geacht te zijn ingegaan op 1 Januari 1948.

DE DIRECTIE.

Brand

Laat in de middag op 25 Maart, de dag vóór Goede Vrijdag, was proef gedraaid in de nieuwe spuitcabines. Het resultaat was bevredigend, zodat de volgende dag de nieuwe installatie voor zover het de spuitcabines en de moffeltunnel betreft, in bedrijf zou worden gesteld. Dit heeft echter niet zo mogen zijn.

Twee kinderen hebben daar een stokje voor gestoken. Een jongetje, misnoegd over het feit, dat de politie hem belet had een vuurtje te stoken op het terrein van de gasfabriek, klom met een vriendje over de stenen muur langs de Spoorstraat achter de nieuwe loods en stak onze lakkerij in brand.

D.w.z. hij stookte een vuurtje op het achterterrein en het vuur heeft door de uitblaasopeningen der oude spuitcabines een weg naar binnen gevonden. Om even voor zeven werd de Culemborgse Vrijwillige Brandweer door omwonenden gewaarschuwd. Deze was spoedig ter plaatse en met voortvarendheid en kennis van zaken is het vuur binnen een half uur bedwongen.

Een woord van erkentelijkheid aan het adres van allen die zich met het bestrijden van deze brand hebben bemoeid is hier zeker op z'n plaats.

Want behalve de brandweermannen hebben velen van ons personeel de handen uit de mouwen gestoken. Zij beijverden zich om brandbare zaken weg te halen en aanwijzingen te geven die er toe geleid hebben dat onze kostbare automatische lakkerij niet geleden heeft, zelfs niet door waterschade.

Wij kunnen dan ook niet dankbaar genoeg zijn dat de brand tot een zeer klein gedeelte van de nieuwe loods beperkt is gebleven, al is de schade toch aanzienlijk. Vooral de staalconstructie van het gebouw heeft geleden. Twee kapspanten zijn doorgezakt met alle gevolgen van dien. De oude spuitcabines zijn vernield, elektrische leidingen zijn verbrand en er is heel wat glasschade.

Weliswaar wordt dit alles door de verzekeringmaatschappij vergoed, maar ons met zo veel zorg uitgestippeld fabricageprogramma is volledig verstoord en onze omzetten zullen daarvan de terugslag ondervinden.

Thans zijn de Vries Robbé en aannemer Verbeek met man en macht bezig de schade te herstellen en de vernielde spuitcabines zullen wij zelf door nieuwe van de allermooiste constructie vervangen.

Het personeel van de lakkerij zal nog enige tijd onder moeilijke omstandigheden moeten werken, maar veelbelovend is de ijver die door een ieder aan de dag wordt gelegd om zo spoedig mogelijk de zaak weer in orde te krijgen.

Ir. W. VAN OSSELEN.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 1 Maart 1948	f 445,01
Storting door de N.V. in de maand Maart n.l. (177 x f 0,47)	„ 83,19
Ingehouden aan boeten in de maand Maart f	6,35

f 534,55

Af: Uitbetalingen in de maand Maart

„ 91,87

Saldo per 1 April 1948

f 442,68

„Spaarkas"

Spaarkas per 1 Maart 1948 f 8178,40
Storringen in de maand Maart „ 871,—
Intrest over het 1e kwartaal 1948 „ 86,74

f 9236,14

Af: door de spaarders opgenomen in de
maand Maart 1948 „ 1266,35

Saldo per 1 April 1948 f 7969,79

Er zijn thans 79 spaarders.

A. DE BRUIN.

5,8 pCt.

1ste periode : 8,6% (loonweken 40, 41, 42 en 43)
2de periode : 8,5% (loonweken 44, 45, 46 en 47)
3de periode : 6,7% (loonweken 48, 49, 50 en 51)
4de periode : 0 % (loonweken 52, 1, 2 en 3)
5de periode : 5,1% (loonweken 4, 5, 6 en 7)
6de periode : 5,8% (loonweken 8, 9, 10 en 11)

Een kleine vooruitgang dus.

Allereerst een ernstig woord over de „verloren tijd".

Loonweek	Ziekte	Ongeval	Vacantie	Absent	Totaal	Man per week
2 : 6 t.m. 12 Jan.	788	56	144	65	1053	22
3 : 13 „ 19 „	902	91	162	90	1245	26
4 : 20 „ 26 „	807	136	101	54	1098	23
5 : 27 Jan. - 2 Febr.	863	96	136	40	1135	24
6 : 3 Febr. - 9 „	955	103	123	33	1214	25
7 : 10 „ - 16 „	1069	181	105	26	1381	29
8 : 17 „ - 23 „	984	227	99	48	1358	28
9 : 24 „ - 1 Mrt.	934	144	187	119	1384	29
10 : 2 Mrt. - 8 „	753	86	231	20	1090	23
11 : 9 „ - 15 „	685	65	206	27	983	20 1/2
12 : 16 „ - 22 „	724	83	206	26	1039	21 1/2
13 : 23 „ - 29 „	950	129	164	18	1261	27
14 : 30 „ - 5 Apr.	812	48	240	21	1121	23

Als U de loonweken 8 t.m. 11 eens bekijkt zult U zien:

- dat het ziekteverzuim iets afneemt;
 - dat het ongevalverzuim vrijwel constant is.
 - dat het vacatieverzuim lelijk begint te stijgen.
- Op deze plaats behoeft hier niet verder over uitgeweid te worden, aangezien dit punt reeds met de Kern is besproken.
- de absentie ziet er gelukkig hoopvol uit;
 - het totaal verzuim over deze vier weken (4815 uur) ligt practisch gelijk aan dat van de vorige periode (4828 uur).

Wij kunnen dus hieruit concluderen dat het ons nog steeds niet lukt de fabrieksresultaten te verbeteren door vermindering van het verzuim.

Maar er zijn nog meer manieren om tijd voor de productie verloren te laten gaan. Een daarvan wil ik U nu noemen omdat ik van mening ben dat wij op dit punt achteruit gaan in plaats van vooruit. En dat is het te laat beginnen en het te vroeg eindigen met het werk.

Ik zou graag willen dat alle leden van ons personeel eens het volgende wilden beseffen: Bij het begin van de werkdienst dient er ook met werken begonnen te worden en er dient normaal doorgewerkt te worden tot het einde van de werkdienst. Voor de fabriek wordt er zelfs, 5 minuten voor het begin van de werkdienst, een waarschuwingssignaal gegeven. Ik kan wel zeggen dat het een uitzondering is, als er inderdaad op tijd wordt begonnen. En verder is het opvallend hoeveel mensen al, 10 à 15 minuten voor het einde van de werkdienst, zich voor het vertrek gereed gaan maken. Om deze reden werd het fabriekswaslokaal, enige maanden lang, tot 5 uur gesloten gehouden.

Nu deze, toch wel enigszins kinderachtige, maatregel de laatste maanden is vervallen is het waslokaal, al voor 5 uur, alweer aardig bevolkt. Worden op deze wijze gemiddeld per man per dag 3 perioden verknoeid, dan betekent dit een productieverlies van 3 1/2%. Er zal

hier in elk geval scherper op gelet moeten worden, maar het zou wel aardiger zijn als ieder voor zichzelf er voor kan zorgen dat dit tijdverlies binnen redelijke grenzen wordt gehouden.

En dan, als slot van het hoofdstuk „verloren tijd", het schoonmaken, sjouwen, toezicht en werkvoorbereiding van de voormannen en reparaties aan machines of gereedschap door de productieve arbeiders:

loonweek	2	: totaal	286	uur
„	3	:	341	„
„	4	:	325	„
„	5	:	311	„
„	6	:	291	„
„	7	:	264	„
„	8	:	361	„
„	9	:	258	„
„	10	:	337	„
„	11	:	319	„
„	12	:	303	„
„	13	:	304	„
„	14	:	261	„

Er verandert weinig aan het gemiddelde. Toch valt er op dit gebied ook nog wel wat te bereiken.

Het voorgaande geeft nog geen verklaring voor de iets hogere winstuikering. Indien we echter de „fabrieks-omzet" van deze periode vergelijken met die van de vorige periode, dan zien wij een stijging van ca. 2%. Aangezien het hier gaat om het opbrengen of het „dekken" van de kosten kan een betrekkelijk klein verschil in de omzet een duidelijke invloed op het resultaat uitoefenen. Maar bij de vergelijking van de laatste met de voorlaatste periode valt een groter verschil op. Namelijk de verhouding tussen voorcalculatie en nacalculatie. Dus de verhouding van de uren, die voor de verschillende werkzaamheden begroot zijn, en de uren waarin dezelfde werkzaamheden inderdaad zijn uitgevoerd. Was het totaal van de nagecalculeerde uren in de voorlaatste periode 96,5% van het totaal van de voorgecalculeerde uren, in de laatste periode bedroeg ditzelfde percentage 91,5. Dit is dan ook wel de belangrijkste reden voor de vooruitgang in de winstuikering en het betekent tevens dat er, in het algemeen, in de fabriek behoorlijk is gewerkt.

A. PRINS.

Gisona

De uitslagen van de kampioenscompetitie waren als volgt:

GISONA I—JAFFA I	5-5
JAFFA I—U.P.T.T.S. II	5-5
U.P.T.T.S. II—GISONA I	5-5

Zoals uit de uitslagen blijkt is er dus geen kampioen uit te voorschijn gekomen.

Er zal nu een tweede ronde gespeeld worden, waarvan de wedstrijden zijn als volgt:

12 April	JAFFA I—GISONA I
14 April	GISONA I—U.P.T.T.S. II
16 April	U.P.T.T.S. II—JAFFA I

De wedstrijd JAFFA I—GISONA I is in een daverende overwinning voor GISONA geëindigd n.l. met 7-3. Indien Woensdag 14 April van U.P.T.T.S. II gewonnen wordt is Gisona kampioen van de gehele afdeling Utrecht. (2e klasse).

Gisona is inderdaad 1ste klasser geworden door een 6-4 overwinning op U.P.T.T.S. II! (Red).

Personalia

Onze gelukwensen voor:

R. van Brenk, ter gelegenheid van de geboorte van zijn dochter Maria Leentje op 31 Maart 1948.

H. Kuipers, die op 7 April 1948 zijn 12 1/2-jarig dienstjubiläum vierde.

J. C. van Alphen, ter gelegenheid van de geboorte van zijn dochter Hendrika Maria op 12 April 1948.

J. D. Peterse, die op 9 April zijn 12 1/2-jarig dienstjubiläum vierde en tevens tot voorman benoemd werd.

N. Verrips, die op 14 April zijn 12 1/2-jarig dienstjubiläum vierde.

Aangenomen personeel:

15 Maart 1948 Mej. G. A. v. d. Heiden (kantoor)
1 April „ J. R. van de Winkel (Bedrijfsbureau)
12 „ „ J. van Genderen (afd. v. Oostrum).

Ontlagen personeel:

22 Maart 1948 M. Visser.
10 April „ J. de Jong, (eigen verzoek).

Lang gewacht en stil gezwezen,
Nooit gedacht en toch gekregen.

Deze spreuk werd werkelijkheid toen ik na bijna 50 jaren in mijn vak te zijn geweest, op Donderdag 8 April voor het eerst mijn 12½-jarig jubileum mocht vieren bij Glippen N.V., wat door deze werkgever herdacht werd met de gebruikelijke portefeuille met inhoud.

Een woord van welgemeende dank aan de Directie en belangstellend personeel.

H. KUIPERS.

Zuinig met staal

Wanneer wij verlangen naar het goede leven van voor de oorlog, naar de radio van f 150,—, de winterjas van f 37,50, naar erwtensoep met worst en kluif, dan wil dat zeggen, dat wij terug verlangen naar een destijds heersende overvloed van grondstoffen. Zonder grondstoffen geen welvaart. En onder deze grondstoffen neemt het staal een vooraanstaande plaats in. De zeeman heeft het nodig voor zijn schepen, de bakker voor zijn machines, de architect voor zijn huizen; staal en nog eens staal is nodig voor locomotieven en auto's, voor weefgetouwen en ploegen, voor practisch elke machine in elke fabriek. Het tekort aan staal is dan ook een zorgenkind van onze na-oorlogse economie, wanneer de staalproductie aan de behoefte beantwoordt, hebben we al veel gewonnen. In 1939, toen alles nog op volle toeren draaide, beliep de wereldstaalproductie 140 miljoen ton. Dat was een recordcijfer. In 1920 was de productie juist de helft, maar sindsdien namen industrie en verkeer hand over hand toe en de bewapeningswedloop na 1933 joeg de gestadig stijgende productie met sprongen omhoog. De voornaamste productielanden van voor de oorlog waren de Verenigde Staten (48 miljoen ton), Duitsland (24 miljoen?), Sovjet-Rusland (18 miljoen), Groot-Brittannië (14 miljoen) en Frankrijk (8 miljoen). Deze 5 landen produceerden dus samen niet minder dan 112 miljoen ton op een totaal van 140 miljoen.

De oorlog bracht een nieuw record: niet op het punt van productie, maar op dat van vernietiging. Alle oorlogvoerende naties trachtten hun staalproductie tot het uiterste op te schroeven. Daar, waar de oorlog werd uitgevochten, dus in Europa, lukte dit niet zó best. Soldaten, die in het veld staan, kunnen niet tegelijkertijd kolen voor de hoogovens delven of ertsen vervoeren. Maar de Verenigde Staten, die pas in 1943 goed en wel gingen meedoen, voerden hun productie op van 48 tot 83 miljoen ton. Het grootste deel van deze productie was echter bestemd voor vernietiging; vernietiging van vijandelijk bezit, waarbij echter het staal zelf ook ten gronde ging.

Toen de wapens zwenen was het met de staalvoorziening dan ook treurig gesteld. Tegenover de hogere productie in de Verenigde Staten, stond een deplorabele toestand in Duitsland, in Frankrijk, in de Sovjet-Unie en zelfs in Engeland. Want niet alleen waren de staalfabrieken aan het luchtwapen ten offer gevallen, maar er waren ook andere factoren, die tezamen nog heel wat meer gewicht in de schaal legden. Deze andere factoren waren: gebrek aan steenkool voor de hoogovens en de staalfabrieken, desorganisatie, verouderde en versleten machines, gebrek aan arbeidskrachten. Dank zij de Verenigde Staten kwam de wereldproductie al spoedig op vooroorlogse peil en zelfs daarboven, zoals het volgende staatje laat zien.

Productie in miljoenen tons:

	1939	1943	1945	1946	1947
Verenigde Staten	48	80	72	61	85
Duitsland	24(?)	30	2	3	3,5
Sovjet-Rusland	18	19	16	18	24(?)
Groot-Brittannië	14	12	12	18	14
Krankrijk	8	2,5	1,5	3,5	7
	112	143,5	93,5	98,5	133,5

Dit herstel heeft zich in 1947 krachtig doorgezet, behalve in Duitsland, waar men om politieke redenen de staalproductie klein heeft gehouden. Maar tegenover een wereldproductie die in 1947 ongeveer 12% hoger was dan in 1939, staat een behoefte, die zeker vijf maal zo hoog is, zo niet meer. Het herstel van de staalpositie is dus een kwestie van jaren en als de grootscheepse plannen der diverse staallanden verwezenlijkt worden, zullen wij op zijn vroegst in 1950 van een min of meer bevredigende staalpositie kunnen spreken. Men denkt dan een wereldproductie van 200 miljoen ton per jaar te bereiken, dus nog heel wat meer dan het vredesrecord van 1939.

Het Marshall-plan kan in deze ontwikkeling een grote rol spelen, maar met dollars om Amerikaans staal en Amerikaanse machines te kopen, komt Europa er niet. Het zal zijn eigen productie moeten herstellen en daarvoor heeft het in de 1ste plaats twee dingen nodig: steenkool en geschoolde arbeiders. Het zal dus de productie van zijn mijnen moeten opvoeren, scholing van jeugdige arbeiders op grote schaal ter hand moeten nemen en tegelijkertijd de ouderwetse versleten machines moeten vervangen door de nieuwe, welke Amerika in het kader van het Marshall-plan kan leveren. Eerst dan zal Duitsland de 11 miljoen ton, welke het volgens de besluiten der geallieerden mag produceren, ook inderdaad kunnen opbrengen; eerst dan zullen Frankrijk en Engeland hun doelstelling van resp. 12 en 30 miljoen ton in 1952 kunnen bereiken. Over de Sovjet-Unie staan weinig concrete gegevens ter beschikking. De Russen zijn niet scheutig met productiecijfers, maar gezien het grote leger, dat dit land op de been houdt, kan men veilig aannemen, dat het cijfer uit neutrale bronnen van 24 miljoen ton over 1947 niet ver bezijden de waarheid zal zijn. Ook dit land heeft een veelomvattend vijf-jarenplan voor zijn industrie en het zal aan het einde van deze vijf jaren zonder twiifel een belangrijke bijdrage tot de wereldproductie kunnen leveren. Maar dit is toekomstmuziek en de ervaring na deze oorlog heeft ons wel geleerd, voorzichtig te zijn met voorspellingen op grond van plannen. De werkelijkheid van 1948 is deze; dat wij op elke ton staal, die wij ontvangen, zeker drie ton tekort komen. Ons land bezit reeds een belangrijke eigen staalproducerende industrie, waar hard gewerkt wordt, om in de staalbehoefte zoveel mogelijk zelf te voorzien. Aan de andere zijde zal ieder, die in welk bedrijf dan ook, met ruw staal of met machines te maken heeft, er voor moeten zorgen zo zuinig mogelijk met dit staal om te springen.

Puzzle No. 8

De letters van een woord te gebruiken als begin voor het vormen van nieuwe woorden, zodanig, dat deze woorden een zo goed mogelijke zin vormen.

Als voorbeeld wordt U gegeven het woord „DAM“. Hieruit kan o.a. de volgende zin worden gevormd n.l. Doet Allen Moe. U ziet het is nu zelfs een betekenisvolle zin geworden. Het woord, dat U wordt gegeven om uit te knobbelen is:

G I S O L A M P.

Voor het vormen van een zin is het inlassen van komma's toegestaan.

De beste inzending wordt beloond met een boekenbon.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

4307

VOORLOPIGE REDACTIE: W. CARSTENS, M. MOUTHAAN, A. PRINS.

Directie-Fabriekskern

Maandelijkse bespreking van 4 Mei 1948

1. De Heer van Osselen doet enkele mededelingen over de aan ons bedrijf in te stellen tariefcommissie. Hij zegt van mening te zijn dat een dergelijke commissie nuttig werk zal kunnen verrichten. Met de Kern zal het tariefcommissie-reglement besproken worden en ook zal er over de samenstelling van deze commissie met de Kern overleg worden gepleegd.
Het is de bedoeling dat deze commissie ca. 1 Juli a.s. haar werk zal beginnen.
2. De Kern vraagt of het fietsenrek op het achterterrein wat beter afgedekt kan worden en of de grond achter de fietsen gelijk gemaakt kan worden, zodat men bij regenweer niet door de grote plassen behoeft te lopen.
Het dak van het rek zal verbeterd worden en de grond zal opgehoogd worden.
3. Het tegelpad van de oude fabriek naar de nieuwe loods is zeer ongelijk, zodat daar dikwijls artikelen van de transportwagentjes afvallen. Dit is nog een gevolg van de leidingen die daar onder de grond zijn aangebracht. Zodra deze werkzaamheden achter de rug zijn zal het tegelpad vlak gemaakt worden.

4. Indertijd zijn enkele kranen uit het waslokaal verwijderd, hetgeen tot gevolg heeft dat de werknemers nu dikwijls op elkaar moeten wachten.
De kranen zullen weer worden aangebracht.
5. De Kern vraagt of de extra vacantedagen voor langdurig dienstverband in aansluiting op de fabrieksvacantie genomen moeten worden.
Deze dagen moeten beschouwd worden als extra snipperdagen, waarvoor dan ook bonnen zullen worden uitgereikt.
6. De Kern vraagt of het werk in de spuitcabines van de automatische lakkerij schadelijk voor de gezondheid kan zijn. Deze vraag wordt gesteld naar aanleiding van het feit dat een van de lakspuiters enkele dagen geleden ziek is geworden.
De Heer van Osselen antwoordt dat de spuitcabines nog niet in alle opzichten voldoen aan de eisen die er aan gesteld worden, hetgeen echter bij het bouwen van een zo gecompliceerde installatie niet onbegrijpelijk genoemd mag worden. Deze kinderziekten zullen overwonnen worden en de Directie hoopt op de medewerking van het personeel in de lakkerij te mogen rekenen om het gestelde doel te bereiken.

B.K.T.

In de komende weken zal het U opvallen dat er zich telkens groepen van ongeveer acht personen gedurende twee uur per dag in het schaftlokaal afzonderen. Al diegenen in ons bedrijf, die, op welke wijze dan ook, wel eens leiding moeten geven aan anderen, zullen nl. door H. C. Weysefeld op de hoogte worden gebracht met het programma Werkinstructie van de Bedrijfskadertraining.

Dit systeem is in de oorlog in Amerika en Engeland ontstaan toen in de oorlogsindustrie hoge eisen werden gesteld aan het leiding-gevend personeel in verband met de grote toename van ongeschoolde en ongeoefende arbeiders.

Het Nederlands Instituut voor Personeelsleiding, dat in Driebergen is gevestigd, heeft dit systeem voor Nederland omgewerkt en bij de bedrijven ingevoerd onder de naam Bedrijfskadertraining. Zij heeft hiervoor de opleiding tot trainers op zich genomen en ook Weysefeld heeft daar het nodige onderricht ontvangen.

Uit de resultaten is gebleken dat ook in vreedstijd zowel voor de werknemers als voor de bedrijven veel te bereiken valt door deze werkinstructie met overleg en systematisch toe te passen.

Wij willen er dadelijk de nadruk op leggen dat deze trainers (en dus ook Weysefeld) uitsluitend adviserend optreden en verder geen enkele invloed hebben op de wijze waarop de functionarissen in het bedrijf hun taak verrichten.

Wij zullen niet verder ingaan op de inhoud van de B.K.T., aangezien dit tot de taak van Weysefeld behoort. De eerste kennismaking zal echter als volgt verlopen:

In groepen van ongeveer acht personen zullen leden van ons personeel die aan anderen wel eens instructies te geven hebben een cursus van 5×2 uur op achterevolgende hele dagen bijwonen. Na deze eerste kennismaking is het de bedoeling dat ieder op eigen terrein tracht zoveel mogelijk profijt van dit systeem te trekken. Hierbij zal Weysefeld voortdurend een adviserende rol vervullen.

Het is noodzakelijk dat elke deelnemer aan een groep geen enkele keer verzuimt.

De deelnemers mogen niet gestoord worden.

Daar wij ervan overtuigd zijn dat de B.K.T., mits met zorg gehanteerd, voor ons bedrijf belangrijke resultaten kan opleveren, doen wij een dringend beroep op een ieder, aan een en ander zijn volle medewerking te verlenen.

DE DIRECTIE.

Nieuwe C.A.O.

Wij hebben vernomen dat besloten is tot ondertekening van de nieuwe C.A.O.

De vakverenigingen zullen ongetwijfeld hun leden op de hoogte brengen met de wijzigingen welke van kracht geworden zijn. Wij willen echter alvast mededelen dat de loonschaal voor de jongeren (tot 24 jaar)

vrij aanmerkelijk is veranderd. Met ingang van 18 Mei j.l. worden de lonen van jongere arbeiders verhoogd met 1, 2, 3 of 4 ct. al naar gelang hun leeftijdsloos in de nieuwe C.A.O. is gewijzigd. Bovendien willen wij wijzen op een wijziging in het artikel over kort verzuim. Dit artikel wordt als volgt uitgebreid:

c. over 1 dag:

bij bevalling van de echtgenote (indien een werknemer aannemelijk maakt, dat één dag verzuim niet voldoende is, kan dit worden uitgebreid tot ten hoogste twee dagen);
bij 25-jarig huwelijk van de werknemer;
bij overlijden of voor bijwonen van de begrafenis van een kleinkind;

d. over ten hoogste 1 dag in totaal per jaar:

bij huwelijk van een broer, zuster of kleinkind
of professie van een kind, broer of zuster, of priesterwijding van een kind of broer.

25 Maart 1946 — 10 Mei 1948

Terecht zult U zich afvragen, welk tijdvak wordt hier bedoeld? Neen lezer(es), het betreft hier geen jubileum of iets dergelijks, doch het is de periode, gedurende welke ik het zonder U allen heb moeten stellen. En ik geef U de verzekering, dat niemand zo blij geweest kan zijn als ik, toen ik op 10 Mei j.l. weer in mijn vroegere functie mocht optreden na een ruim tweejarig verblijf in Indonesië of in oude spelling meer bekend als Nederlands-Indië. Velen van U zullen enigszins afgunstig zijn omdat zij niet in de gelegenheid waren zoveel van de wereld en speciaal van Indië te zien als ik. Inderdaad is het (achteraf gezien) een grote belevenis geweest, die ik nimmer zal vergeten. Doch deze belevenis had voor mij weinig aantrekkelijks, daar ik mijn vrouw en kinderen moest achterlaten, hetgeen voor mij bijzonder onprettig was, en mijn vrouw wel voor een uitzonderlijk zware taak stelde. Ja, lezeressen, zoals steeds in moeilijke tijden heeft de vrouw de zwaarste lasten te dragen. Een lichtpunt was, dat velen van U zich beijverd hebben, het contact tussen de N.V. Gispens enerzijds en mijn vrouw en mij anderzijds te laten voortbestaan, waarvoor ik U mijn hartelijke dank betuig.

Twee jaren is een lange tijd en U zult zich kunnen voorstellen dat ik in deze periode heel wat heb gezien van ons ongetwijfeld schone Insulinde. Vooral wat de natuur betreft is Indië adembenemend mooi en ik hoop nog eens in de gelegenheid te zijn U hiervan wat meer te vertellen.

Waar ik hier echter speciaal over wil schrijven is de bijzonder hartelijke wijze waarop ik hier verwelkomd werd. Toen ik begin Februari 1948 de Heer van Osselen op de hoogte stelde van mijn terugkeer naar Nederland in April of Mei ontving ik in recordtijd een brief, waarin werd medegedeeld, dat de fabrieksvlag reeds was klaargelegd. U hebt allen kunnen constateren, dat dit geen lege woorden waren. Toen ik mij op Donderdag 29 April weer voor het eerst bij de Heer van Osselen kwam melden, wapperde van de fabriek onze trotse driekleur. Maar er was nog meer. Bij mijn thuiskomst op Dinsdag 27 April vond ik in huis een bloemen- en taartenweelde, als ik niet voor mogelijk had gehouden. Nadat ik mijn vrouw en kinderen begroet en bewonderd had, kreeg ik gelegenheid na te gaan, wie de vriendelijke gevers waren. U vraagt misschien, hoeveel tijd er verliep tussen de begroeting en het lezen van de kaartjes? Het spijt mij, hierop moet ik U het antwoord schuldig blijven! Er waren schitterende bloemstukken van de Directie, van het fabriekspersoneel en van het kantoor- en tekenkamerpersoneel, met hartelijke welkomsgroeten. Het heeft mij bijzonder getroffen en ik wil U dan ook allen, voor zover ik het niet reeds persoonlijk heb gedaan, mijn welgemeende dank betuigen. Het was werkelijk veel meer, dan ik ooit had kunnen verwachten.

De Heer van Osselen was zo vriendelijk mij in de fabriek alle nieuwe machines te tonen, die in mijn afwezigheid geplaatst zijn en mij de verbeteringen te

wijzen, die zijn aangebracht. Ik kan een gevoel van trots niet onderdrukken, dat ik nu weer als voorheen te midden van U allen mag medewerken, om de N.V. Gispens tot nog groter bloei te brengen. Nogmaals, Uw welkom was prachtig en ik verzeker U, dat ik mij weer echt thuis voel bij U allen.

A. J. C. WAMSTEEKER.

Feestavond Gisona

Gisona heeft op Donderdag, 29 April met leden en donateurs in een schaftlokaal met bloemen, het feit gevierd dat het 1e team, bestaande uit de beide Ulrichs en A. Prins, promoveerde naar de 1e klasse. En het werd een bijzonder geslaagde avond.

De voorzitter van Gisona, J. v. Beuzekom, sprak, namens alle aanwezigen, het team hartelijk toe. Hij wees er op hoe wij alle reden hebben om trots te zijn op de prestaties van deze drie spelers. Het moge dan zijn, dat wij als supporters niet erg geslaagd genoemd kunnen worden, wij hebben de uitslagen, vooral die van de laatste wedstrijden, in grote spanning afgewacht. Hij deed deze woorden vergezeld gaan van een bloemenhulde.

Ook het 2e team heeft goed werk verricht door op de 3e plaats te eindigen.

Na dit plechtige begin werd een wedstrijd met persoonlijke voorgif gespeeld, die zeer geanimeerd verliep. Het gaf de deelnemers die in lange tijd niet of in het geheel nooit aan tafeltennis hadden gedaan veel voldoening, van de team-leden te winnen. De jongste deelnemer, Attie Buitenweg, won de eerste prijs en hij was verdiend.

Er was koek en gebak en door de goede zorgen van Mevrouw Carstens konden we zoveel thee drinken als we lustten.

Als intermezzo deden we hersengymnastiek, waarbij het opviel dat het voor de puntjes veelal moest komen van de jongste leden van het gezelschap.

Om kwart over 11 ging een ieder voldaan naar huis.

Waar de komende generatie zich op moet toeleggen

Opvoering van het programma niet in kwantum maar in kwaliteit.

Zoals het zich laat aanzien zullen wij niet voortgaan op de weg van de vervaardiging van het massaproduct in de vorm zoals dit thans het geval is. Het zal noodzakelijk zijn, dat wij terug gaan naar het kunstzinnige product. Als wij zeggen noodzakelijk dan bedoelen wij, dat de mens straks weer voor het probleem „te veel” zal komen te staan, terwijl juist de oppervlakkigheid van het artikel een prikkel zal zijn tot verhoging van de productie.

Veel zal ook afhangen van de komende generatie, hetgeen dus betekent van de opvoeding van onze jeugd. Zijn wij bij machte hen uit de sleur, de oppervlakkigheid te houden, ze het schone bij te brengen, hun de verveling te ontnemen en ze brengen tot kunstzin?

Het is een moeilijke taak, maar toch zal het mijns inziens nodig zijn. Wij zijn op weg af te dwalen naar die gevaarlijke, vervlakte, waardeloze prullen. Vooral nu er van alles te kort is, is de mens geneigd veel geld uit te geven voor deze prullen.

Voordat nu het aanbod groter wordt dan de vraag moeten wij ons toeleggen op mooiere en betere producten. Om hiertoe te komen moeten wij allereerst onze jongens, die een vak gaan leren, de fijnheid der dingen laten zien. Dat is voor ieder vak noodzakelijk. Laat een toekomstige schilder de fijnheid en combinatie der kleuren zien. Laat ze zien, waarom de schilderstukken van onze oude meesters een lust voor het oog zijn, (licht-schaduw, de ineenvloeiing van harmoniërende kleuren).

Leer de toekomstige metaalbewerker het mooie van zijn vak zien; zodra hem dat is bijgebracht wordt zijn

werk van beter gehalte. Dit werk is zo uiteenlopend, de fijnste machines, het mooiste kunstsmeedwerk. Laat deskundigen hem zeggen hoe goed een en ander is uitgedacht, waarom die lijnen van kunstsmeedwerk mooi zijn en wat daarentegen prullen zijn. Laat een meubelmaker in de musea zien de prachtige kunstwerken, de diverse stijlen van de oudheid tot het Renaissance tijdperk en verder de verschillende stijlen en de meubelen, die thans worden gemaakt. En laat hem daarna eens vertellen wat hiervan mooi is. Vertel hem waarom en hoe dit gemaakt kon worden, hoe men met volle overgave dit werk verrichtte en de gehele ziel in het werk legde. Wordt de jongens dit alles bijgebracht, laat men hen zo nu en dan de mooie dingen zien en wordt hierbij uitleg gegeven, dan vervlakken ze niet en misschien blijft het fijne van hun vak hen bekoren, zodat het toch van waarde wordt voor henzelf en voor de werkstukken, die zij eens zullen maken. Neem ze desnoods een of twee snipperdagen af en ga met ze daarheen, waar zij dit alles kunnen waarnemen. Althans mijn voorstel is om tot onderling overleg te komen. Moelijkheden zijn er om overwonnen te worden. Ik hoop, dat er meer excursies voor de jongeren mogen volgen. Ik vestig hierbij vooral de aandacht op de ouderen onder ons en hoop op aller medewerking.

J. C. DUBOIS.

Bibliotheek

Nieuwe aanwinsten.

- A. 407 Catalogus voor de Bouwwereld.
S. 408 Wyers Gedenkboek. O. van Tussenbroek.
S. 409 Ned. Industrieële Gids 1947.
C. 410 Furnishing the small home. Margaret Marivale.
T. 411 Hitchcock's Industrial Reference.
B. 412 De kunst van het wonen. W. Kuyper.
Z. 414 Het goederenvervoer langs de weg en de wet autovervoer goederen.
S. 415 Gedenkboek Drukkerij Senefelder.
M. 416 Het spuiten van lak op hout en metaal. Ing. J. F. H. v. Eynsbergen.
N. 417 De Industrie. Jaargang 1947.
M. 418 Infra rood stralers Th. J. J. A. Manders.
O. 419 De heffing ineens van het vermogen.
S. 420 Bruynzeel Gedenkboek 1897—1947.

Ongevallen

- 6-3-1948 Bij het stoten tegen plaatijzer de linkerpink verwond (15-4 nog niet hersteld).
11-3-1948 Getroffene kreeg bij het boren een stukje koper in het oog (werkt door).
17-3-1948 Bij het forceren de linkerduim verwond, welke wond later ging zweren (hersteld op 30-3-1948).
25-3-1948 Bij het boren van ijzeren platen de rechterduim verwond (werkt door).
25-3-1948 Bij het afvlijen van een ijzeren plaat de linkerduim verwond (hersteld op 5-4-1948).
25-3-1948 Getroffene kreeg bij het lassen van tafels een stukje staal in het oog, waardoor het oog is ontstoken (werkt door).
1-4-1948 Een stukje slak in het rechteroog gekregen bij het afbikken van een las (hersteld op 5-4-1948).
1-4-1948 Bij het optillen van een stalen plaat een splinter staal in linkerduim gekregen (werkt door).
5-4-1948 Een plaat gleed uit bij het afvlijen van ijzeren voorfronten. Hierdoor werd de linker wijsvinger verwond (hersteld op 13-4-1948).
7-4-1948 Bij het opnemen van plaatafval kwam een splinter onder de nagel van rechtermiddelvinger (hersteld op 14-4-1948).
13-4-1948 Getroffene verwondde de rechterringvinger bij het verplaatsen van een bureau (hersteld op 4-5-1948).

- 14-4-1948 Een stukje amaril kwam bij het slijpen van een stoel in het linkeroog (werkt door).
15-4-1948 Getroffene verzweekte de linker enkel. De oorzaak is onbekend. (hersteld op 21-4-1948).
19-4-1948 Rechter wijs- en middelvinger verwond bij het draaien van messing (hersteld op 22-4-1948).
17-4-1948 Bij het buigen van zware stoelen linker bovenarm verrekt (hersteld op 24-4-1948).
19-4-1948 Getroffene verwondde de rechter middelvinger bij het persen van stalen platen (werkt door).
3-5-1948 Linkeroog verbrand bij het puntlassen van plaatjes (hersteld op 10-5-1948).
5-5-1948 Enige spieren in het rechterbeen verrekt door het struikelen over een drempel (hersteld op 12-5-1948).
5-5-1948 Getroffene verwondde de linkermiddelvinger bij het boren van onderplaatjes (op 15-5-1948 nog niet hersteld).
5-5-1948 Bij het monteren van een transportband viel getroffene van de band af en verrekte zijn rechtervoet (op 15-5-1948 nog niet hersteld).
7-5-1948 Rechterhand verwond bij het verplaatsen van een stuk ijzer (op 15-5-1948 nog niet hersteld).
8-5-1948 Getroffene kreeg aan stukje staal in het oog tijdens het proberen van stempels (werkt door).
19-4-1948 Bij het passeren van een auto raakte de elleboog van getroffene de laadbak. De val veroorzaakte een lichte hersenschudding (op 15-5-1948 nog niet hersteld).

Resultaat doorlichting

Van het Centraal Bureau voor Keuringen op Medisch Hygiënisch Gebied ontvingen wij een rapport omtrent de 2e doorlichting, die in Maart heeft plaats gehad. Hoe nodig een dergelijke doorlichting is blijkt wel uit het resultaat:

Drie personen werden voor nader onderzoek naar het Consultatiebureau verwezen waarbij werd geconstateerd dat twee van hen een behandeling thuis nodig hadden, bedrust en extra voeding. De derde persoon is genezen en kan doorwerken, doch blijft onder controle.

Er werden ook een aantal (27) genezen t.b.c. processen geconstateerd, die echter over het algemeen voor de betrokken personen praktisch van geen betekenis zijn. Deze personen kunnen zonder enige beperking hun werkzaamheden voortzetten. Indien in uitzonderingsgevallen enige voorzichtigheid is geboden, komen zij onder controle van het Consultatiebureau. Gemiddeld werd bij onderzoeken in Nederland op ongeveer 250 onderzochte personen 1 t.b.c. proces geconstateerd. Bij deze tweede doorlichting in ons bedrijf werden twee gevallen geconstateerd op 209 personen, hetgeen dus boven het gemiddelde valt, terwijl de eerste doorlichting in September 1947 het minder gunstige resultaat had van twee gevallen op 197 personen.

Personalia

Onze gelukwensen voor:

N. W. Jansen ter gelegenheid van de geboorte van zijn dochter Adriana W. M. op 14 Maart 1948.
M. Mouthaan, die op 16 Maart 1948 zijn 12½ jarig dienstjubileum vierde.
C. M. van Leeuwen, ter gelegenheid van de geboorte van zijn zoon Cornelis W. op 18 April 1948.
M. de Ruiters, ter gelegenheid van de geboorte van zijn dochter Leentje op 6 Mei 1948.
H. A. Bonouvrie, die op 11 Mei zijn 12½ jarig dienstjubileum vierde.
F. den Hartog, ter gelegenheid van de geboorte van zijn dochter Saartje Judith op 13 Mei 1948.

Aangenomen personeel:

20 April 1948 G. J. Henzen (v. Maren).
22 April 1948 Ch. M. van Leeuwen (Lingen).
26 April 1948 J. Laponder (v. Oostrum).
26 April 1948 A. v. d. Ham, die terugkwam uit de militaire dienst.

Ontslagen:

B. G. Bossman (eigen verzoek).

Hartelijk dank aan Directie en belangstellend personeel voor de herdenking van mijn 12½-jarig jubileum.

H. BONOUVRÉ.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 1 April 1948 f 442,68
Storting door de N.V. in de maand April
n.l., (179 × f 0,47) „ 84,13
Ingehouden aan boeten in de maand April ... „ 7,05

f 533,86

Af: Uitbetalingen in de maand April „ 131,73

Saldo per 1 Mei 1948 f 402,13

A. DE BRUIN.

Puzzle No. 8

De redactie heeft mij uitgenodigd als jury op te treden voor de inzenders van antwoorden op puzzle no. 8 in het vorige nummer van De Fabrieksfluit.

Ik heb deze uitnodiging gaarne aanvaard, echter niet vermoedende welke zware taak mij te wachten stond. Immers de negen zinnen, die ik hieronder vermeld in de volgorde waarin ze mij ter hand zijn gesteld — waarbij ik onkundig werd gelaten omtrent de namen der auteurs — zijn vrijwel alle niet alleen meesterstukjes van vindingrijkheid, maar ook geven ze blijk van bij de inzenders bestaande opvattingen over ons bedrijf, die opwekkend zijn.

Hier zijn de negen zinnen:

1. Gispens impulsie, steeds onze leus, altijd meer productie.
2. Gemeenschapszin is steeds onontbeerlijk, laat allen mede produceren.
3. Gispens in stabiele opbouw, levert altijd mooie producten.
4. Gelukkig is steeds onze leus, altijd meer produceren.
5. Gispens is steeds onovertreffbaar, levert altijd moderne producten.
6. Gispens' ideaal, steeds overschot, laat arbeiders mee profiteren.
7. Gisona is snel opgeklommen, laat Adriaan maar praten.
8. Giso is solide, onze lampenafdeling werkt met plezier.
9. Gispens is solide, onvervangbaar, leverbaar als materiaal present.

Als ik die ter beschikking had, zou ik zonder bedenken aan alle inzenders een boekenbon uitreiken, maar er is er slechts één te vergeven.

Ik heb weliswaar beide Pinksterdagen benut om tot een besluit te komen, maar getwijfeld heb ik tenslotte toch niet.

Ik ben nl. van mening dat no. 3 zeer bepaaldelijk de winnaar is en wel omdat hier de combinatie van goede zinsinhoud en zinsbouw verreweg het beste geslaagd is:

Gispens, in stabiele opbouw,
levert altijd mooie producten.

Daarop volgend in voortreffelijkheid is volgens mij no. 5.

No. 6 is bijzonder knap bedacht, maar volgens mijn smaak wordt het Gispens-ideaal niet in de eerste plaats, althans niet uitsluitend, bereikt door het overschot, al is dat ook nog zo noodzakelijk en belangrijk.

Dat Gisona snel is opgeklommen is zeker, maar ik zou willen opmerken dat de A. evenzeer toelaat Andele te laten praten als Adriaan.

Ik ben nu nieuwsgierig naar de namen der inzenders.

Ir. W. VAN OSSELEN.

1. A. van Veen
2. J. B. Wammes
3. Gonda Carstens
4. M. Nijs
5. J. D. Peterse
6. W. J. v. d. Heiden
7. A. D. Ulrich
8. H. F. Jung
9. J. R. van Dalen.

Puzzle No. 9

Het is met de voorgaande puzzle opgevallen dat het onderwerp „productie” in het middelpunt der belangstelling stond.

Gezien de inspirerende voorbeelden wordt nu gegeven het woord

„PRODUCTIE”

Zoals met de vorige puzzle ook het geval was, is het inlassen van leestekens toegestaan.

Wie haalt de boekenbon binnen?.....

4,6 en 5,0 pCt.

Bij de besprekingen van de resultaten der 4-wekelijks winstdelingsperiodes willen wij ons voortaan beperken tot het maken van vergelijkingen tussen de periodes van het jaar 1948, aangezien zodoende de verschillen tengevolge van de nieuwe begroting geen verwarrende rol meer kunnen spelen. Wij zullen spreken over de 1ste, 2de enz. periode 1948, zodat wij op 10 Mei j.l. de 5de periode 1948 afgesloten hebben.

De uitkeringen zijn intussen als volgt geweest:

1ste periode 1948:	0 %	(loonweken 52, 1, 2 en 3)
2de „ 1948:	5,1%	(„ 4, 5, 6 en 7)
3de „ 1948:	5,8%	(„ 8, 9, 10 en 11)
4de „ 1948:	4,6%	(„ 12, 13, 14 en 15)
5de „ 1948:	5,0%	(„ 16, 17, 18 en 19)

wordt op Vrijdag 21 Mei uitbetaald.

Wij zullen nu met U nagaan welke factoren in de tijdvakken 16 Maart t/m 12 April en 13 April t/m 10 Mei tot de uitkeringen resp. over de vierde en vijfde periode geleid hebben.

Zoals gebruikelijk beginnen wij weer met de „verloren tijd” door ziekte, ongeval, vacantie en absentie. Tot nu toe gaven wij U de weekcijfers, hetgeen langzamerhand zeer onoverzichtelijk is geworden. Met medewerking van onze onvolprezen tekenkamer zijn wij nu in staat deze cijfers in beeld te brengen, waardoor U, met een oogopslag, verbetering of achteruitgang kunt constateren. Elk staafje geeft aan het gemiddeld aantal uren per week, dat in de betreffende periode verloren is gegaan door ziekte enz. Bij „Totaal” kunt U aflezen hoeveel man wij theoretisch hierdoor gemiddeld per week hebben moeten missen. Dit is gemakkelijk te berekenen aangezien elke 48 verloren uren (tengevolge van de afwezigheid van verschillende mensen!) gelijk gesteld kan worden met de volledige afwezigheid van 1 man gedurende 1 week.

Ziekte: 4de periode iets gunstiger, 5de periode een recordhoogte!

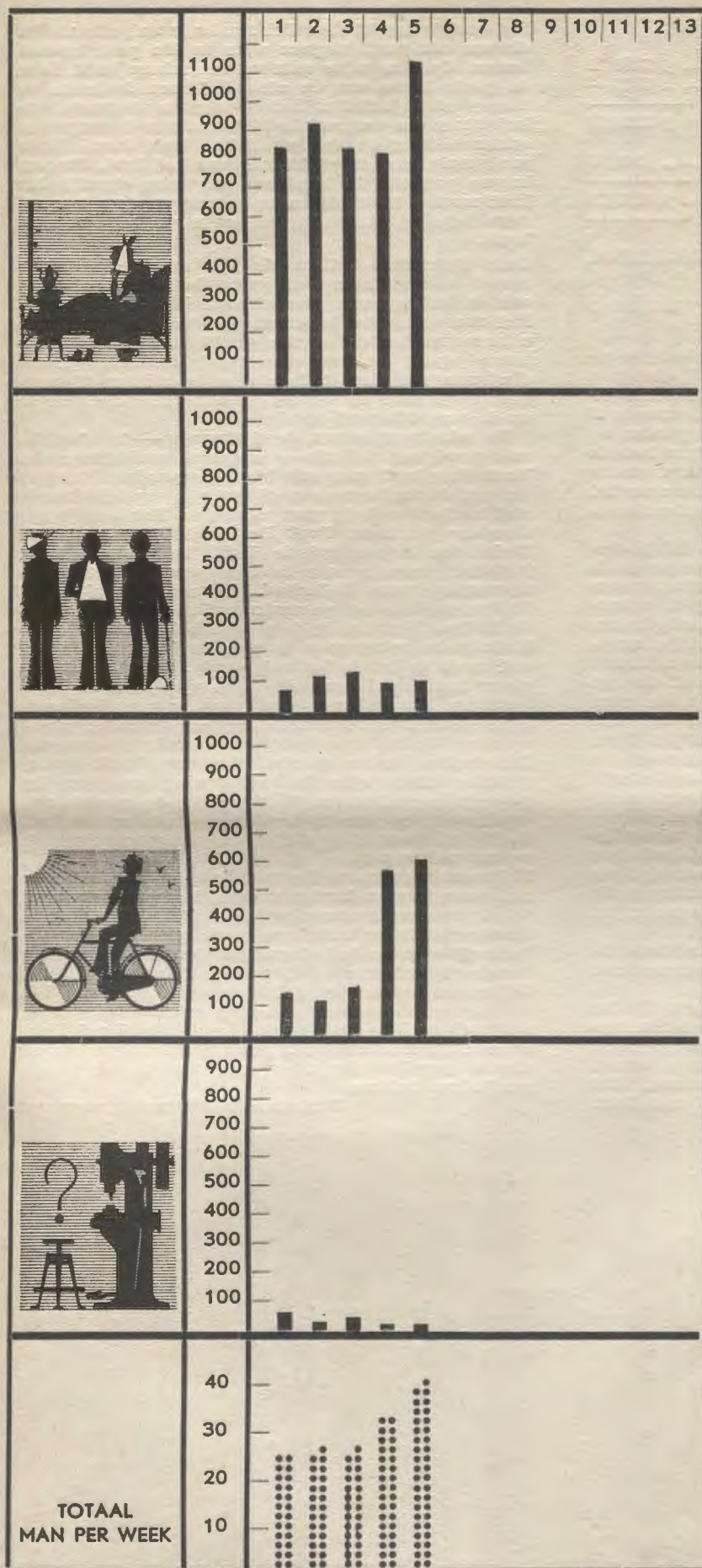
Ongeval: 4de periode vrij gunstig, 5de periode eveneens een record!

Vacantie: 4de periode zeer hoog, hetgeen echter hoofdzakelijk komt op rekening van de extra vacantedag met Pasen; 5de periode nog hoger, ook hier te verklaren door Hemelvaartsdag en de 12 periodes vrij op 5 Mei.

Absent: 4de en 5de periode beide gunstig.

De cijfers voor de „verloren tijd” door schoonmaken, sjouwen, toezicht en werkvoorbereiding voormannen en reparatie aan machines en gereedschappen:

1ste periode 1948:	314	uur	gemiddeld	per	week
2de „ 1948:	298	„	„	„	„
3de „ 1948:	319	„	„	„	„
4de „ 1948:	299	„	„	„	„
5de „ 1948:	323	„	„	„	„

De vierde periode dus gunstig en de vijfde periode ongunstig. De verschillen zijn echter niet groot. De „fabrieksomzet” van de vierde periode ligt 5% boven het gemiddelde van de eerste drie perioden van het jaar, en die van de vijfde periode zelfs 12% er boven. Oorzaken hiervoor zijn:

- minder fabriekswerk (garantieorders, gereedschaporders, werkzaamheden aan proefmodellen en aan onze fabrieksinstallatie), waardoor er meer tijd vrij kwam voor productief werk.
- Ploegendienst.
- Uitbreiding van het fabriekspersoneel.
- Veel nieuwe, grote orders in bewerking genomen, waardoor veel materiaal van het magazijn naar de fabriek werd overgeschreven. De fabrieksomzet wordt namelijk verkregen door optelling van het voorgerecalculeerde loon + onkosten der gereedgekomen bewerkingen benevens het in bewerking genomen materiaal.

In de vierde periode werden de gereedgekomen bewerkingen uitgevoerd in 88% van de tijd die ervoor begroot was. Voor de vijfde periode bedroeg dit percentage 96%. Deze gunstige cijfers hebben een grote invloed op het winstcijfer. Wordt een bewerking in kortere tijd uitgevoerd dan ervoor begroot was, dan kan er in de eerste plaats in de overgebleven tijd alweer aan een volgende opdracht gewerkt worden, en in de tweede plaats betekent het korter werken niet alleen een besparing op het loon maar ook op de onkosten. Het langzaam hoger worden van de tariefoververdiensten geeft, evenals beide genoemde percentages, de indruk dat het bedrijf steeds meer ingesteld raakt op de fabricage van onze tegenwoordige normale artikelen. Het kan ook zijn dat er langzamerhand minder tijd verloren gaat bij het begin en het einde van de werktijd. Dit is echter iets wat het fabriekspersoneel het beste zelf kan beoordelen.

Indien de fabrieksomzet en de verhouding tussen voor- en nacalculatie ongeveer op het tegenwoordige peil blijven, en er is geen reden om te verwachten dat dit niet gebeuren zal, dan zal vermindering van de „verloren tijd”, en we mogen toch verwachten dat dat wel gebeuren zal, en eventuele verdere uitbreiding van het personeel ons een regelmatige, behoorlijke winstuitkering kunnen waarborgen. Deze welkome aanvullingen van het loon of salaris dienen ook als erkenning van het feit, dat gunstige bedrijfsresultaten slechts te bereiken zijn door middel van persoonlijke medewerking en onderlinge samenwerking van alle werknemers.

A. PRINS.

„Spaarkas”

Spaarkas per 1 April 1948	f 7969,79
Stortingen in de maand April	„ 1249,—
	f 9218,79

Af: door de spaarders opgenomen in de maand April

„ 261,04

Saldo per 1 Mei 1948 f 8957,75

Er zijn thans 82 spaarders.

A. DE BRUIN.

De wetenschap brengt een nieuw geschenk

De electronenmicroscop.

Soms klagen de mensen dat „de wereld zo klein is geworden”. Dit is een verwijt aan de wereld, dat men toch met een korreltje zout moet nemen. In werkelijkheid is zij — in dit opzicht althans — niets veranderd. Alleen: de afstanden tussen verschillende punten op de aardbol hebben aan betekenis verloren, sedert de verovering van het luchtruim en de snelheid, waarmee de vliegmaschine de mensen van het ene land naar het andere, van het ene werelddeel naar het andere overbrengt.

Zo bekeken kan men er vrede mee hebben dat de wereld kleiner is geworden. Vooral, omdat we er reeds lang een wereld bij gekregen hebben; de microcosmos (micro-klein, cosmos-wereld) die ons door de microscoop werd ontsluit. Een interessante wereld, die ons vele geheimen heeft onthuld, waardoor het bijv. mogelijk werd, bacteriën te ontdekken, die verschillende ziekten veroorzaken bij mens, dier en plant. Ze zijn zo nietig, dat er ongeveer 30.000 miljoen in één gram gaan. Desondanks hebben zij de dood van ontelbare mensen, dieren en planten op hun gewetentjes. Maar toen hun bestaan eenmaal bekend geworden was, zijn geleerden als Pasteur en Koch, om er slechts enkelen te noemen, op hen gaan jagen en met uitstekende resultaten. Daar zullen we het nu niet over hebben.

De bedoeling is iets te vertellen over een nieuw instrument, dat de microscoop alweer in de schaduw stelt. Hetgeen duidelijk wordt als men weet, dat een moderne microscoop een 1800-voudige vergroting geeft, en een electronenmicroscop dat cijfer opvoert tot 150.000.

Men kan dus gerust zeggen, dat door deze nieuwe vinding een wereld voor ons opengaat, die tot dusver aan onze waarneming was onttrokken.

Waarom kan dit nu wél, en kon dit vroeger niet? Om dit te begrijpen, moet men even weten hoe een microscoop werkt. In heel eenvoudige woorden gezegd, komt dit hierop neer: Het is een stelsel van twee lenzen, welke „objectief” en „oculair” worden genoemd. Wat men wil onderzoeken wordt doorstraald met licht.

Het oculair breekt deze lichtstralen, zodat alle stralen die van één punt uitgaan weer in één punt terechtkomen. Op deze wijze ontstaat een scherp beeld. Door de goede keuze van de afstand tussen de lenzen en tussen het objectief en het te bekijken voorwerp, verkrijgt men een vergroot beeld. Voert men de vergroting echter te hoog op, dan vloeit het beeld ineens. Dit is een gevolg van de golfnatuur van het licht. Om een hogere perfectie te bereiken, zou men eigenlijk het licht moeten uitschakelen en vervangen door iets anders, dat die golfbeweging niet of in veel mindere mate heeft.

Deze eigenschap hebben de electronen, de kleinste mogelijke elektrische ladingen. Gelukkig heeft men ook de breking van electronenstralen in zijn macht. Het zou echter te technisch worden als wij gingen uiteenzetten hoe dit precies geschiedt. Een electronenbundel wordt op het voorwerp geconcentreerd, een electromagneet breekt de stralen in minder of meerdere mate naar elkaar toe, al naar men de scherpte en de vergroting wil regelen.

De schaduwzijde van de electronen — in letterlijke en figuurlijke betekenis — is dat zij onzichtbaar zijn. Doch daar heeft men ook iets op gevonden. Men projecteert de stralen op een scherm met een lichtgevende stof, welke dan licht gaat uitstralen. Het beeld wordt daardoor zichtbaar. Prof. Dr. H. B. Dorgelo van de Technische Hogeschool te Delft heeft destijds het initiatief genomen voor de bouw van een electronenmicroscop voor Nederland. In samenwerking met Philips werd er een geconstrueerd dat thans reeds bij de Philips fabrieken in de productie is opgenomen. De Nederlandse microscoop is geen kopie geworden van wat reeds in het buitenland werd bereikt, doch een nieuw instrument naar eigen ontwerp en naar eigen inzichten. Het onderscheid zich o.a. van de bestaande types doordat het met een hogere spanning werkt, waardoor de beelden uitmunten door scherpte en grote lichtsterkte. De Nederlandse microscoop heeft 4 magnetische lenzen voor de beeldvorming, waardoor het mogelijk is continu van de kleinste op de grootste vergroting over te gaan zonder de proeven te onderbreken. De kleinste vergroting sluit aan op de grootste van de gewone microscoop.

Ziekteoverbrengers welke met de gewone microscoop niet waargenomen konden worden, heeft men dank zij de electronenmicroscop reeds ontdekt. Voor de wetenschappelijke onderzoekers komt nu een nieuw arbeidsveld open en de toekomst zal deze nieuwe vinding in vele ziekenhuizen en laboratoria introduceren.

Wij mogen verwachten, dat binnen niet al te lange tijd de electronenmicroscop ook in enkele Nederlandse wetenschappelijke instellingen haar intrede zal doen, waar het nieuwe ontdekkingen mogelijk zal maken en nieuwe mogelijkheden zal openen, waarvan de wereld profijt kan trekken.

Werkcommissie Personeelsorganen.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

4521

VOORLOPIGE REDACTIE: W. CARSTENS, M. MOUTHAAN, A. PRINS.

Directie-Fabriekskern

Vergadering van 1 Juni 1948.

1. De Heer van Osselen brengt één der bepalingen van de nieuwe C.A.O. ter sprake, waardoor het mogelijk wordt de wachtdagen bij ziekte met 1 te verminderen, indien de betrokken werknemer gelijkelijk mede betaalt aan de hieruit voortvloeiende meerdere kosten. In de eerste plaats gaat het er dus om of ons personeel wil mede betalen aan de verhoogde ziektepremie. De Kern heeft hierover reeds het fabriekspersoneel gepolst en kan verklaren, dat de meerderheid zich voor deze maatregel heeft uitgesproken. Er wordt dus besloten om zo spoedig mogelijk met Centraal Beheer overeen te komen dat de wachtdagen bij ziekte van 3 op 2 gebracht worden. In verband hiermede komt nu naar voren, de maandelijkse bijdrage die het bedrijf aan het personeelfonds schenkt, met de bedoeling de kern gelegenheid te geven uitkeringen te doen. Deze maandelijkse bijdrage van het bedrijf is gebaseerd op 3 wachtdagen, zodat de Heer van Osselen nu naar voren brengt dat, om op dezelfde voet door te gaan de bijdrage met 1/3 verminderd zou moeten worden. De Kern brengt echter naar voren dat zij nog niet in de gelegenheid is om aan alle aanvragen voor extra uitkering te voldoen. Men had dan ook gehoopt, dat de bijdrage van het bedrijf dezelfde zou kunnen blijven. De Heer van Osselen wil hier echter niet toe overgaan, aangezien het bijzonder grote aantal zieken het ons bedrijf gedurende de afgelopen 6 maanden zeer moeilijk gemaakt heeft om de productie op een behoorlijk peil te houden, hetgeen het thans verhogen der uitkeringen nauwelijks rechtvaardigt. De Heer van Osselen is nu bereid om de maandelijkse uitkering van het bedrijf te koppelen aan het gemiddelde ziektepercentage van de betreffende periode. Bij

een daling beneden 7% wil de Heer van Osselen zelfs de uitkering nog verhogen, maar bij een stijging van het percentage zal de uitkering dan ook geringer worden. Hiervoor zal de volgende schaal aangehouden worden:

gem. ziektepercentage over 4 weken:	bijdrage per man:
5%	53 ct.
6%	50 ct.
7%	47 ct.
8%	44 ct.
9%	41 ct.
10%	38 ct.
11%	35 ct.
12%	32 ct.

enz.

2. De Kern vraagt namens de huurders van onze nieuwe woningen of het bedrijf deze personen niet aan een hoeveelheid linoleum of zeil kan helpen. Bij onze leverancier is hiernaar geïnformeerd. Het blijkt echter onmogelijk om aan dit verzoek te voldoen.
3. De Kern merkt op dat het de laatste weken weer veelvuldig voorkomt dat de tijdwaarnemers niet kunnen voldoen aan alle aanvragen uit de fabriek voor tarieven. De laatste weken heeft de Heer Weysenfeld veel tijd moeten besteden aan de B.K.T.-cursussen, hetgeen natuurlijk ten koste van het tijdwaarnemen is gegaan. Er zal getracht worden deze bezwaren zoveel mogelijk te overnemen.
4. De Kern heeft het conceptreglement voor de tariefcommissie bestudeerd en brengt enkele punten hieruit ter sprake. Met de opmerkingen van de kern zal rekening gehouden worden bij het definitief opstellen van het reglement.

B.K.T.

Over enkele weken zullen alle leden van ons personeel, die in hun werk in meerdere of mindere mate instructies aan anderen te geven hebben, de eerste kennismaking met de Bedrijfskadertraining achter de rug hebben.

Hiermede is het eerste deel van de, mij door de Directie opgedragen, taak dan tevens beëindigd.

In De Fabrieksfluit no. 17 heeft U kunnen lezen dat de Directie grote waarde hecht aan het toepassen van de B.K.T. Zowel tijdens de twee weken die ik als cursist van het Nederlands Instituut voor Personeelsleiding te Driebergen doorbracht, als tijdens de verschillende cursussen aan ons bedrijf, kreeg ik steeds meer de overtuiging dat het nauwgezet toepassen van de B.K.T. vele mogelijkheden opent om onze werkzaamheden vlotter en daardoor aangamer en productiever te doen verlopen.

Het houden van deze cursussen was voor mij zeer interessant omdat in de verschillende groepen allerlei reacties op dit „systeem” van instructie naar voren kwamen. Deze reacties varieerden van „heel aardig, maar ik heb er niets aan”, via „ik geef al zoveel jaren instructie, zodat ik nu wel langzamerhand weet hoe je dat doen moet” tot „het lijkt me wel wat, en ik zal me er eens op toeleggen om het in praktijk te brengen”. Na het vervullen van het eerste deel van mijn taak zal ik voortaan slechts een adviserende rol spelen, aangezien de B.K.T.-trainer er is om anderen zo nodig te helpen bij het toepassen van de B.K.T., maar niet om zich te bemoeien met de werkzaamheden van anderen.

Ik heb de Directie geadviseerd de verschillende chefs van afdelingen opdracht te geven voor hun afdelingen een trainingsrooster samen te stellen. Wil men namelijk een methode van instructie toepassen, dan dient men vooraf vast te leggen, wie men wil instrueren, wat

men wil instrueren en wanneer men wil instrueren. Hiertoe dient het trainingsrooster. Het zou dan nuttig kunnen zijn over enkele weken de chefs van aanverwante afdelingen de gelegenheid te geven onderling van gedachten te wisselen over de problemen, die bij het samenstellen van hun rooster naar voren zijn gekomen.

Hierbij wil ik nog opmerken dat een rooster voor een bepaalde afdeling een overzicht kan geven van de personen die de verschillende werkzaamheden uit die afdeling kunnen verrichten, maar ook van de mate van geoefendheid die het personeel van een afdeling bezit voor één bepaald soort werk. In elk geval zal uit het rooster moeten blijken of er voldoende mensen op de hoogte zijn van de betreffende werkzaamheden, en zo niet, welke mensen nadere instructie moeten hebben (wie!), wat hen geïnstrueerd moet worden (wat!) en wanneer deze instructie beëindigd moet zijn (wanneer!).

Voordat men dan daadwerkelijk tot de instructie kan overgaan dienen de chefs werkontledingen te maken. Men zal zeker van elkaars ervaringen op dit gebied kunnen profiteren, hetgeen waarschijnlijk het beste door regelmatige bijeenkomsten te verwezenlijken valt. Wellicht kunnen wij voor dit doel ook een speciale rubriek in De Fabrieksfluit openen.

Het spreekt intussen vanzelf dat ik gaarne met advies van dienst wil zijn bij het toepassen van de B.K.T. H. C. WEIJSENFELD.

Naschrift.

Naar aanleiding van het bovenstaande wil ook ik er de nadruk op leggen dat, nu wij zo ongeveer weten wat B.K.T. is en wat er mee kan worden bereikt, wij een begin moeten maken met de toepassing ervan. Zeer binnenkort zal ik enige leden van het personeel uitnodigen een trainingsrooster samen te stellen. Wij zullen dan tezamen de bruikbaarheid ervan nagaan en aan Weijsenfeld vragen om van advies te dienen. Ik maak van de gelegenheid gebruik Weijsenfeld geluk te wensen met de wijze waarop hij B.K.T. bij ons heeft geïntroduceerd. Hij heeft dat knap gedaan en ik kan hem zeggen nog heel wat andere reacties dan de door hem genoemde te hebben vernomen. Zo heeft een der heren van de staf zich laten ontvallen: „nu begrijp ik wat ik allemaal fout heb gedaan”.

Ir. W. VAN OSSELEN.

Onze gelukwensen voor:

J. P. van Zomeren ter gelegenheid van de geboorte van zijn dochter Veronica op 28 Mei 1948.

A. Vink, die op 16 Juni 1948 in het huwelijk trad met Mejuffrouw C. B. Burgers.

Aangenomen personeel:

7 Juni 1948 M. de Beus (Afd. Lingen).

16 Juni 1948 J. van Zanten (Afd. Lingen).

Ontslagen:

M. H. Baas (eigen verzoek).

D. Tuinier (eigen verzoek).

W. de Koster (militaire dienst).

Als huwelijksgeschenk voor A. Vink hebben wij kunnen kopen een damesfauteuil en een vaste plant.

P. VAN KESSEL.

Hartelijk dank, ook namens mijn echtgenote, voor de huwelijkscadeaux en voor de betoonde belangstelling.

A. VINK.

Vakopleiding

Van Maandag 14 tot ongeveer 25 Juni zullen de onderstaande leerlingen deelnemen aan het Bemetel-examen.

J. G. Collé

M. M. van Veen

J. W. S. Vermeulen

A. van Steennis

J. Vermeulen

J. Vermeulen

S. v. d. Dungen

Zij hebben Zaterdag 12 Juni een aantal schriftelijke vragen beantwoord en moeten nu, geheel zelfstandig, een moersleutel en een afvalbak maken.

De beoordeling van het schriftelijk gedeelte en de

werkstukken geschiedt buiten de fabriek. Als zij sla-gen wordt hen het Rijksnijverheidsdiploma voor bank-en plaatwerker uitgereikt.

Dit is de derde groep, die uit ons bedrijf aan dit exa-men deelneemt en tot nu toe hebben nog alle candi-daten het diploma verworven. Er rust dus een zware ereplicht op deze jongens.

Wij wensen van Oostrum en zijn leerlingen veel succes!

Machine no. 399

Reeds lang was er dringende behoefte aan een matrij-zen vlak slijpmachine.

Vele aanvragen daarvoor zijn gedaan, de aanbiedingen waren echter zeer schaars en bovendien niet hetgeen we zochten.

Toch zijn we geslaagd.

In December 1947 is besteld bij de Firma de Groot, Rotterdam een matrijzen- en vlakslijpmachine merk „Landert” Type M.L. 1 van prima Zwitsers fabrikaat. De levering geschiedde zeer spoedig en eind Maart draaide de machine op de gereedschapmakerij.

Ingericht voor directe elektrische aandrijving, door in slijpspilhuis ingebouwde motor, met fijn- en snelverstel-ling der slijpschijf en natslijpinrichting.

Opspanstuk van tafel 450 × 250 m.m.

Afstand tussen tafel en slijpschijf 0-180 m.m., afme-tingen van de slijpschijf uitwendig 200 × 60 × 130.
inwendig 170 × 45 × 130.

Aantal omwentelingen van schijf 2850 per minuut.

Capaciteit van de motor 1½ P.K.

Capaciteit van de koelmotor 4/10 P.K.

Gewicht 370 K.G.

Bovendien is aangebouwd een fijnfilter voor koelvloe-istof.

De magnetische opspanplaat Type „Permanent” 185 × 420 maakt het geheel compleet. De machine is enige maanden in gebruik en ik geloof, dat we met de aan-schaffing zeer tevreden mogen zijn.

Dat de gereedschapmakers die belangstelling tonen welke voor een goed gebruik en onderhoud noodzake-lijk is.

J. HARKINK.

5.5 pCt.

1ste periode 1948:	0 %	(	loonweken 52, 1, 2 en 3)
2de „ 1948:	5,1 %	(	„ 4, 5, 6 en 7)
3de „ 1948:	5,8 %	(	„ 8, 9, 10 en 11)
4de „ 1948:	4,6 %	(	„ 12, 13, 14 en 15)
5de „ 1948:	5,0 %	(	„ 16, 17, 18 en 19)
6de „ 1948:	5,5 %	(	„ 20, 21 22 en 23)

werd op Vrijdag 18 Juni uitbetaald.

De „verloren” tijd” door ziekte, ongeval, vacantie en absentie is lager dan in de 5de periode, maar in het algemeen nog zeer hoog.

De fabrieksomzet is de hoogste van dit jaar. Bravo! De verhouding tussen de begrote uren en de tijd waar-in de bewerkingen zijn uitgevoerd, is normaal.

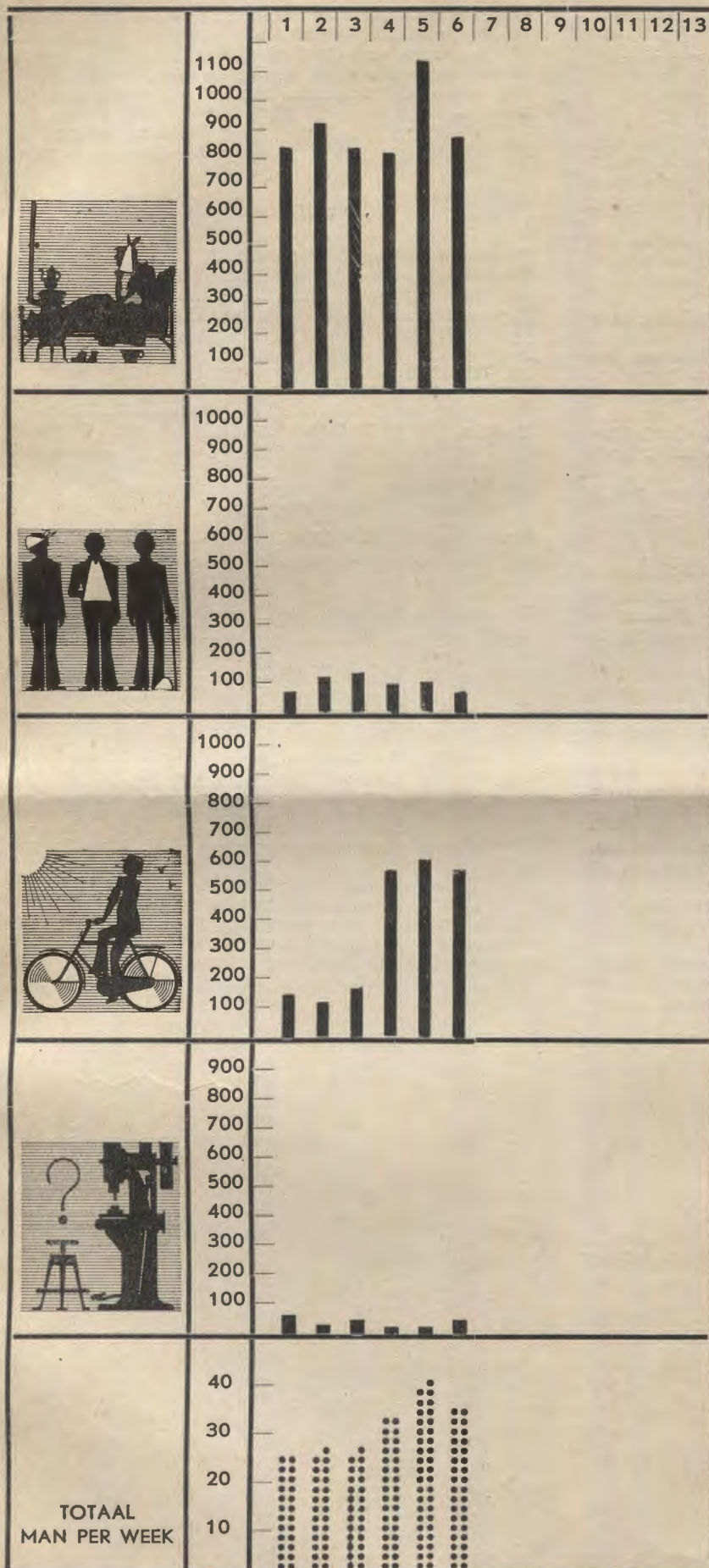
Op de bovengenoemde punten wil ik nog even nader ingaan.

Dat de „verloren tijd” door ziekte enz. zeer hoog is blijkt wel duidelijk uit nevenstaande grafiek, waar U kunt aflezen dat wij hierdoor bijv. per week gemid-deld 34 man hebben moeten missen. Ziekte wordt ge-lukkig wat minder, maar 890 uur gemiddeld per week betekent altijd nog gemiddeld 18½ man. Door de nieuwe bepaling van de Directie inzake de bedrijfsbijdrage aan het Personeelsfonds (zie Directie-Fabriekskern) is er weer een reden bijgekomen om dit cijfer zo laag mo-gelijk te houden.

Ongeval is normaal (bijna 2 man per week). Met grotere voorzichtigheid kan dit nog best omlaag.

Vacantie is zeer hoog (evenals de 4de en 5de periode), maar dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de sluiting van het hele bedrijf op Pinkstermaandag.

Absentie is niet onrustbarend, maar toch altijd nog gemiddeld 1½ man per week.

Aan de andere kant kunnen we er echter zeker van zijn dat wij voorlopig kunnen doorgaan met ons winst-delingssysteem.

A. PRINS.

Ongevallen

- 22-5-'48 Een stukje slak kwam bij het afbikken van een elec. las in het linkeroog (werkt door).
 27-5-'48 Bij het doorslijpen van buizen kreeg getroffenene een stukje amaril in het rechteroog (werkt door).
 27-5-'48 Tijdens het opbeuren van platen, kwam getroffenene met zijn rug tegen de legger van de knipmachine en kneusde zijn rug (hersteld op 10-6-'48).
 1-6-'48 Rechterpols verwond door het struikelen over een kast (werkt door).
 4-6-'48 Op weg naar huis gleed het handvat van het stuur, waardoor getroffenene kwam te vallen. Rechterknie gekneusd en rechterhand verwond (op 15-6-'48 nog niet hersteld).
 10-6-'48 Borst en vingers licht verwond, doordat bij het slijpen op een doorslijpmachine de schijf brak (op 15-6-'48 nog niet hersteld).
 23-4-'48 Getroffene kreeg bij het slijpen een stukje amaril in het rechteroog (werkt door).

Verenigde Naties helpen het kind.

Zoals U allen wel gelezen of gehoord zult hebben, is er een orgaan in het leven geroepen om de nood te lenigen van 20 miljoen hongerende kinderen in de wereld, nl. de Unac.

Wij willen de oproep van de Unac steunen.

Wij willen hierbij in herinnering brengen de hongerjaren die achter ons liggen en wij denken aan honderden kinderen en ouderen, die van honger zijn omgekomen en die wij toen niet konden helpen.

Ook denken we aan de befaamde voelselvluchten die ons hulp brachten.

Andere bedrijven en instellingen gingen ons voor en wij kunnen en mogen niet achterblijven.

Wij stellen voor om, gedurende 4 perioden van 4 weken, telkens van ons winstpercentage 1% aan de Unac af te staan.

De Directie heeft toegezegd, dat het bedrijf daar telkens bij zal leggen de helft van het bedrag dat door het personeel wordt geschonken.

Indien er geen bezwaren tegen dit plan worden ingediend, zal het geld voor de eerste keer worden afgehouden als het volgende winstaandeel wordt uitgekeerd.

Ons lijkt dit offer niet te zwaar. Mocht er iemand zijn, die zich met dit plan niet kan verenigen, dan kan hij zijn bezwaren voor 26 Juni 1948 schriftelijk en ondertekend deponeren in de bus bij de klok.
 Wij hopen dat iedereen bereid is hieraan mede te werken.

De fabriekskern
 De beambtenkern.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 1 Mei 1948	f	402,13
Storting door de N.V. in de maand Mei		
n.l. (182 × f 0,47)	„	85,54
Ingehouden aan boeten in de maand Mei ...	„	6,95
	f	494,62
Af: Uitbetalingen in de maand Mei f 41,58		
Boekenbon Hr. van Dalen ... „ 5,—	„	46,58
Saldo per 1 Juni 1948	f	448,04

„Spaarkas”

Spaarkas per 1 Mei 1948	f	8957,75
Stortingen in de maand Mei	„	1044,50
	f	10002,25
Af: door de spaarders opgenomen in de		
maand Mei	„	1031,84
Saldo per 1 Juni 1948	f	8970,41

Er zijn thans 83 spaarders.

A. DE BRUIN.

Puzzle No. 9

„Productie”

De beste zin werd ingezonden door H. F. Jung. De zin luidde:

„Progressieve, rationele opbouw, door uitgebreide coördinatie tussen industrieel Europa”.

Nu het zomerseizoen weer zijn intrede doet, is dit tevens de laatste puzzle geweest.

Wanneer het winterseizoen aantreedt, gaan we weer met „frisse” moed deze rubriek openen.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

4633

VOORLOPIGE REDACTIE: W. CARSTENS, M. MOUTHAAN, A. PRINS.

Directie-Fabriekskern

Aangezien er begin Juli geen punten waren die door de vergadering van Directie met Fabriekskern besproken moesten worden, werd deze vergadering ditmaal overgeslagen.

Vakopleiding

Zoals reeds in de vorige Fabrieksfluit bekend werd gemaakt, hebben de zeven oudste leerlingen in de maand Juni deelgenomen aan het officiële Bemetel-examen. De examen-opgaven waren, in elk geval wat het plaatwerk betreft, moeilijker dan vorige jaren. Bovendien was het jammer dat aan de voorbereiding van het examen wel het een en ander haperde.

Toen de examenstukken eindelijk opgestuurd waren, waren zowel van Oostrum als de zeven kandidaten er lang niet zeker van dat ditmaal alle kandidaten het diploma zouden behalen.

Op 14 Juli vernamen wij van den heer Harkink, die lid van de examen-commissie geweest was, dat hij gelukkig toch zeven diploma's meegekregen had. Uit zijn verslag bleek wel duidelijk dat enkele van de kandidaten wat men noemt „met de hakken over de sloot” gekomen zijn, maar het diploma hebben zij dan toch maar en van Oostrum kan er trots op zijn dat nog nooit een van zijn leerlingen voor het examen is afgewezen. Het uitreiken van de diploma's geschiedde op min of meer officiële wijze.

De Heer van Osselen wenste de geslaagde kandidaten geluk en hoopte dat zij zich verder in hun vak zouden bekwamen. Hij kondigde aan dat J. W. S. Vermeulen het beste examen had gedaan, waarmede hij de uitgesloten prijs, n.l. een schuifmaat, verdiende.

Daarna richtte de heer Prins nog enkele woorden tot de geslaagden en hij wees hen er op dat zij met deze opleiding niet alleen hun vakbekwaamheid hadden bevorderd, doch ook zich een bepaalde positie in het bedrijf hadden veroverd. Hij eindigde met enkele woorden van lof aan het adres van van Oostrum, die ongetwijfeld een buitengewone prestatie heeft geleverd door de opleiding van dit zevental te volbrengen.

De heer Harkink gaf nog enkele bijzonderheden van de beoordeling der kandidaten, waarna van Oostrum van zijn leerlingen afscheid nam en hen in hun verdere loopbaan het allerbeste toewenste.

Nu wij aan het einde van onze opleiding het examen met goed gevolg hebben gedaan en ons het Rijksniveauidiploma is uitgereikt, willen wij de Directie van de N.V. Gispens dankzeggen dat het ons is mogelijk gemaakt deze opleiding te volgen.

Dan moeten wij van Oostrum hartelijk bedanken voor hetgeen hij voor ons heeft gedaan. Het is wel voor een zeer groot deel aan hem te danken dat wij voor het examen zijn geslaagd. Hij heeft steeds de gang erin gehouden en een eindeloos geduld getoond.

Ook danken wij de heer Prins voor zijn hulp en belangstelling in ons werk.

Tenslotte danken wij de heer den Adel voor hetgeen hij ons heeft geleerd.

Het is wel duidelijk dat wij zeer veel aan deze opleiding zullen hebben en wij hopen dat de volgende groepen leerlingen op dezelfde prettige wijze hun opleiding zullen doormaken.

De examen-candidaten.

Wij vernamen van de Bemetel dat de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft bepaald, dat jongens die in opleiding zijn volgens het leerlingenstelsel op vertoon van hun leerovereenkomst vrij gesteld zullen zijn van het betalen van schoolgeld voor de avondvaktekenschool. Deze regeling gaat in bij het begin van de cursus 1948/1949.

Wij ontvingen een brief van W. de Koster, waaruit wij het volgende aanhalen: „Nu zal ik maar eens een berichtje sturen. Ik ben blij dat ik in de fabriek op de opleiding geweest ben, want het kwam nu van pas. Als ik nu na zes weken mijn infanterie-training er op heb zitten, dan gaan we naar een fabriek in Waddinxveen voor verdere opleiding, dus ik leer er weer wat bij en blijf in mijn vak.”

Personalia

Ontslagen:

C. van Santen (eigen verzoek)
J. van Zanten (eigen verzoek)

Aangenome 1:

21-6-'48 J. C. A. Jonkman (afd. Lingen)
21-6-'48 G. J. Kievit (afd. Dubois)
5-7-'48 A. van Krieken (afd. Holleman)
5-7-'48 J. A. de Geus (afd. v. Maren)
12-7-'48 L. Puister (afd. v. Oostrum)
19-7-'48 N. Kardol (schoonmaker)
19-7-'48 L. Camijn (afd. v. Oostrum)
19-7-'48 H. J. v. d. Lingen (afd. Lingen)
19-7-'48 N. de Jong (bedrijfsbureau)

Onze gelukwensen voor:

Ch. M. van Leeuwen, die op 3 Juli in het huwelijk trad met Mejuffrouw A. Verhoef.
A. van Gasteren, die op 8 Juli in het huwelijk trad met Mejuffrouw C. Molders.
H. A. M. van Emden, die op 14 Juli in het huwelijk trad met Mejuffrouw A. Vermeulen.
G. van Zandwijk, die op 15 Juli in het huwelijk trad met Mejuffrouw C. Uitman.

Ondergetekende dankt allen, mede namens zijn vrouw, voor de belangstelling bij zijn huwelijk ondervonden.
A. VAN GASTEREN.

Namens het fabriekspersoneel werd de heer van Gasteren bij zijn huwelijk een rooktafel aangeboden.

Aan allen die op enigerlei wijze hun medewerking verleend hebben om onze trouwdag tot een onvergetelijke te maken, onze hartelijke dank.

H. A. M. VAN EMDEN.

A. VAN EMDEN-Vermeulen.

Mede namens mijn vrouw dank ik allen voor het geschenk bij ons huwelijk aangeboden.

G. VAN ZANDWIJK.

Voor de ontvangen gelden werd een theemeubel gekocht voor van Zandwijk. De gevers vriendelijk dank.

M. T. ZAAIJER.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 1 Juni 1948	f	448,04
Storting door de N.V. van 1/6 t.m. 28/6/48 n.l. (182 × f 0,47)	„	85,54
Ingehouden aan boeten van 1/6 t.m. 28/6/48	„	4,95
	f	538,53
Af: Uitbetalingen van 1/6 t.m. 28/6/48	„	49,23
Saldo per 29 Juni 1948	f	489,30

Het Marshall-plan

Onlangs is te Leiden de Algemene Jaarvergadering gehouden van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel.

Door Dr. H. M. Hirschfeld, Minister Liefstinck en de Amerikaanse Ambassadeur voor Nederland Dr. H. B. Baruch zijn tijdens deze vergadering verschillende uiteenzettingen gegeven omtrent het Marshall-plan.

Dr. Ir. K. E. Stork, directeur van de N.V. van Wijk & Visser te Geldermalsen, heeft in zijn functie van voorzitter van het Departement Geldermalsen der Maatschappij v. N. en H. de vergadering bijgewoond en in een mededeling aan het personeel van zijn bedrijf geeft hij daarover het volgende resumé, dat uitmunt door beknoptheid en duidelijkheid.

De Heer Stork meent dat het van groot belang is dat iedereen eens iets meer hieromtrent hoort dan alleen enkele berichten in de krant. Hij deelt dan mede, dat Dr. Baruch begon met een beeld te geven van de ideële beweegredenen van de U.S.A. voor dit grootste plan van hulp, dat de wereld ooit gekend heeft.

Door onze Nederlandse economische en financiële experts werd verteld, wat door Amerika gedaan zal worden, niet alleen voor Nederland en Europa, maar voor de gehele wereld. De getallen, die hier genoemd worden, zijn duizelingwekkend en voor normaal menselijk begrip haast onbevattelijk.

In totaal stelt Amerika ter beschikking van de gehele wereld ter leniging van de ergste nood en tot steun van de wederopbouw, zowel materieel als moreel, een bedrag van 7 milliard dollars!

In ruwe delen gesplitst komt hiervan toe aan China 400 miljoen dollar

Aan de bezette gebieden over de gehele wereld, dus zowel in Europa als in Mandsjoerije en elders	1300	„	„
Steun aan kinderen	25	„	„
Voor de 17 Europese Marshall-landen + Triëst	5095	„	„

waarvan aan Nederland en de Overzeese gebiedsdelen 599 miljoen dollar voor het jaar 3 April 1948—2 April 1949.

Wat betekent dit nu en hoe krijgen wij dit, als een gift of als een lening?

Gedeeltelijk als een gift n.l. voor bepaalde noodzakelijke levensbehoeften zoals broodgraan en ook voor middelen, waarmee grondstoffen vervaardigd kunnen worden, welke eventueel in de toekomst naar andere

landen of naar Amerika geëxporteerd kunnen worden. Gedeeltelijk als een lening.

Wat moet hier nu tegenover staan? Een volk als het onze, dat reeds door de eeuwen heen getoond heeft een waardige trots te bezitten en dat zich zeker in de oorlog op zijn best getoond heeft, kan niet zonder meer in nood zijn hand ophouden. Wij zouden daarmee onze eer en onze naam in deze wereld verliezen.

Wat kunnen wij hier nu tegenover stellen en wat wordt er van ons verwacht door „Uncle Sam”? In Amerika wordt het Europese Hulpplan, dat zich over 4 jaren zal uitstrekken, gezien als een helpende hand om ons uit het moeras te trekken, maar als we eenmaal op de kant staan, moeten wij ons zelf verder helpen.

Dit betekent, dat wij binnen 4 jaar tijd ons huishouden weer zover op orde moeten hebben, dat het blijft draaien. Daarvoor moeten wij werken en nog eens werken, want men moet zich even bedenken, dat het bedrag van 599 miljoen dollar, dat wij in dit lopende jaar zullen ontvangen, iets minder is dan hetgeen wij in het vorige jaar, mede door liquidatie van onze buitenlandse bezittingen, ter beschikking hadden voor de betaling van onze import.

Dit jaar moet het dus niet alleen voldoende zijn voor onze uitgaven, maar ook voor een deel der opbouw, welke ons na 4 jaar zelfstandig moet maken.

Wij hoeven dus niet te denken „Wij hebben nu een lekkere koek, die eten we op en als die op is, krijgen we het volgend jaar wel weer een nieuwe!”, want bij de bepaling van hetgeen in de volgende jaren aan de diverse landen zal worden uitbetaald, zal nadrukkelijk rekening worden gehouden met wat een land in het afgelopen jaar aan de wederopbouw van zijn productiecapaciteit heeft gepresteerd, of het inmiddels bv. in staat is geweest om ook omringende landen te steunen, kort en goed of er in dat jaar met alle macht is aangepakt!

Daarom moeten wij er ons allen van doordringen, dat de Marshall-hulp ons als volk de plicht oplegt te arbeiden wat wij kunnen om onze vroeger zo geëerde en vaak benijde plaats in Europa weer in te nemen. Doen wij dat niet, dan betekent dit de ondergang van onze welstand en daarmee van onze beschaving, het betekent het einde van Nederland als centrum van cultuur en levensvreugde, het betekent dat wij deze oorlog niet gewonnen, maar verloren zouden hebben. Daarom zou ik willen eindigen met een oproep tot allen van hoog tot laag: Laat ons gezamenlijk door de grootste inspanning van al onze krachten en met de zo nodige hulp van Amerika zorgen binnen 4 jaar weer tot een bloeiend volk te worden en niet tot bedelaars, die hun laatste aalmoes in lome gelatenheid hebben opgebruikt om verloren in de puinhopen van Europa achter te blijven.

Aldus de Heer Stork, die wij dankbaar zijn voor deze uiteenzetting.

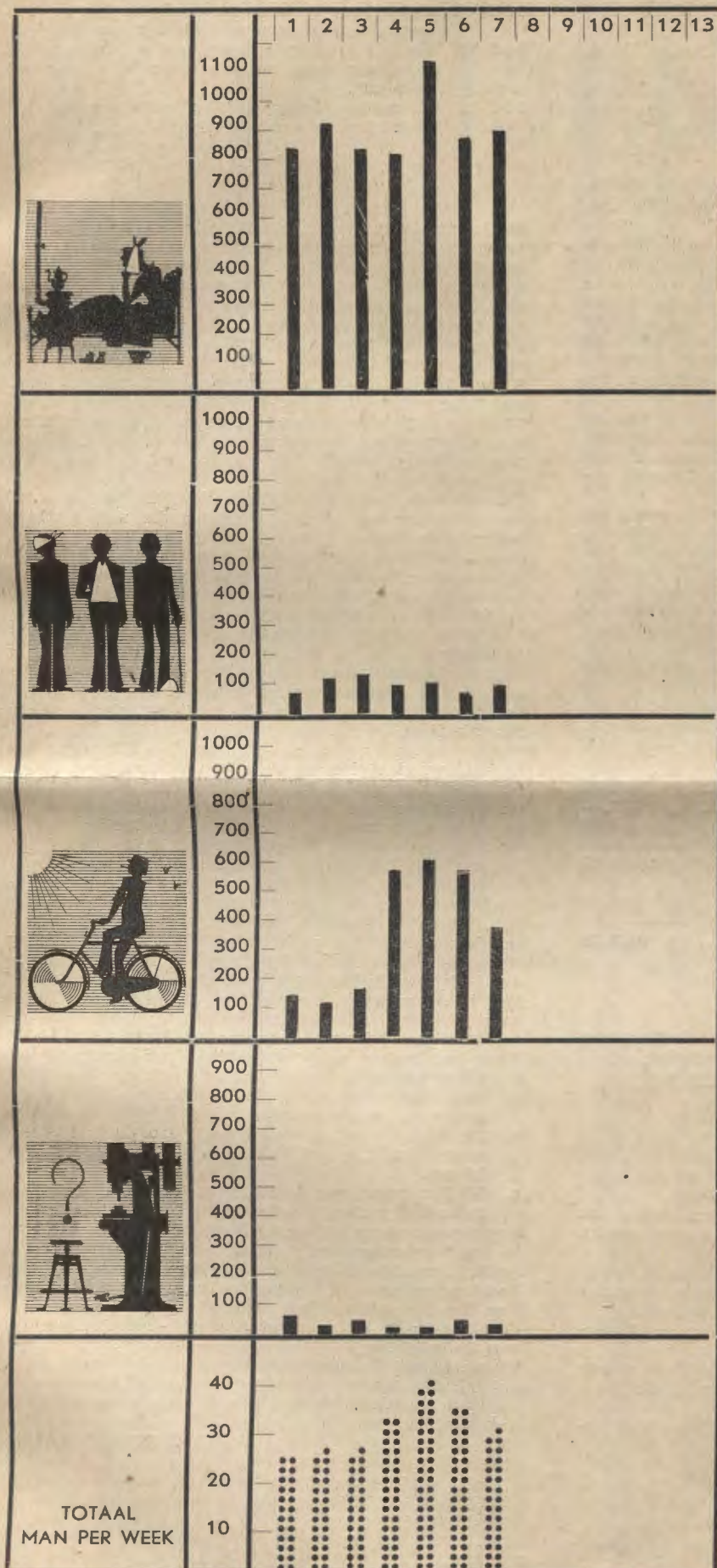
$$4,3 - 1,0 = 3,3\%$$

De 7e periode van de winstdeling omvat de loonweken 24, 25 en 26. De reden dat wij ditmaal een periode van 3 weken, in plaats van 4 weken namen ligt hierin, dat de boekhouding omgeschakeld is van maandelijks op 4-wekelijks perioden, hetgeen een vereenvoudiging tot gevolg heeft. Door deze ene periode van 3 weken is bewerkstelligd, dat de winstdelingsperioden voortaan gelijk zullen zijn aan de administratieve 4-wekelijks perioden van de boekhouding.

Bovengenoemde 3,3% werden intussen op 9 Juli j.l. uitbetaald. Zoals U weet zal 4 × achter elkaar telkens 1% van het loon- of salarisbedrag afgetrokken worden van het winstaandeel en beschikbaar gesteld worden voor de Unac.

De „verloren” tijd door ziekte, ongeval en absentie heeft weinig verandering ondergaan. Doordat echter de tijd voor vacantie verminderde daalde ook het totaal gemiddelde per week.

Uit de gegevens waarover wij momenteel beschikken menen wij op te kunnen maken dat de daling van het

totaal in de komende periode zal blijven doorgaan, hetgeen ditmaal hoofdzakelijk te danken zal zijn aan een vermindering van het aantal zieken.

Vervolgens laten wij U zien de lijst van de „verloren” tijd door schoonmaken enz. van de 7 afgelopen perioden: in het jaar 1948:

1e per. 1948 314 uur gem. per week
 2e per. 1948 298 uur gem. per week
 3e per. 1948 319 uur gem. per week
 4e per. 1948 299 uur gem. per week
 5e per. 1948 323 uur gem. per week
 6e per. 1948 373 uur gem. per week
 7e per. 1948 344 uur gem. per week

U ziet dat er sprake is van een daling vergeleken bij de 6e periode maar dat alle andere perioden van dit jaar veel lager liggen. De oorzaak hiervan is:

- Het aantal uren dat tegenwoordig besteed moet worden aan sjuwwerk, hetgeen met de tegenwoordige productie en het tekort aan ruimte onvermijdelijk is.
- Door de toename van het aantal uren dat door voormannen besteed wordt aan werkvoorbereiding en toezicht. Dit laatste juich ik in alle opzichten toe, omdat ik er van overtuigd ben, dat dit het vlot verlopen van de productie ten goede komt.

Ik ben er echter nog steeds van overtuigd dat door de productieve arbeiders te veel tijd wordt besteed aan het wekelijks schoonmaken.

De verhouding tussen voor- en nacalculatie was ditmaal iets minder gunstig dan in de 6e periode. De nacalculatie bedroeg n.l. 96% van de voorcalculatie, hetgeen vrijwel overeenkomt met het gemiddelde van alle 7 afgelopen perioden.

Misschien doordat wij het min of meer ongelukkig getroffen hebben met het inleveren van de kaarten in deze 3 weken (de daaropvolgende week was n.l. zeer hoog) vertoonde de gemiddelde fabrieksomzet in deze periode een daling van 7% vergeleken bij het gemiddelde van de voorgaande periode. Dit is jammer omdat wij juist op dit punt gedurende het hele jaar constante stijging hebben kunnen zien.

Wij menen dat deze inzinking van tijdelijke aard is.

Het winstpercentage van 4,3% is ditmaal bereikt door de daling van het aantal „verloren” uren en de normale verhouding tussen voor- en nacalculatie. Indien de fabrieksomzet hoger ware geweest, zou het percentage ook gestegen zijn.

De volgende periode wordt afgesloten op 26 Juli, zodat het niet mogelijk zal zijn het winstaandeel nog voor de fabrieksvacantie uit te keren.

Aangezien ons gehele personeel voor de vakantie verblijd zal worden met een week extra loon of salaris, menen wij dat de volgende uitkering, die in de week na de vacantie aan U ter hand gesteld zal worden, dan een welkome aanvulling voor Uw lege vakantiebeurs zal zijn.

A. PRINS.

Uit Indië

23-6-'48. Bagoes Koning West.
Geachte Directeur, Redactie en Personeel.

Hiermede wil ik iets van mij laten horen. Regelmatig wordt mij de „Fabrieksfluit” toegezonden, waarvoor mijn hartelijke dank. Ik stel zeer veel belang in dit blad, vooral hier in Indië, waar je elk tijdschrift van A tot Z uitspelt.

Hierbij zal ik U meteen iets vertellen van mijn onder-
vindingen en ik vraag U tevens of dit in de „Fabrieks-
fluit” geplaatst kan worden.

24 Maart 1948 zijn we te Palembang aan land gegaan. Na een uitstekende reis met het s.s. „Zuiderkruis”. In het donker zijn we ontscheept en na enige verfrissingen te hebben gebruikt, zijn we met auto's naar Bagoes Koning vervoerd, waar wij in een oud Jappenkamp terecht kwamen. Alles was natuurlijk vreemd voor ons, zoals klamboe spannen en nassi goreng, (Indische rijst met veel peper, enz.). Zo ging mijn eerste nacht in het apenland in.

De volgende morgen konden wij eens kijken, hoe de omgeving er eigenlijk uitzag. Nu het was helemaal geen Indië; het leek eerder op een moerassige streek in Holland. Na een paar weken waren we daaraan gewend. (Je went hier practisch overal aan).

Op het moment hebben we veel patrouille, vaak tot aan je liezen door het water, en dan die musketen, praat me daar niet over. De streek die door de Nederlandse troepen is bezet, is totaal rustig. Er is weer volop handel. De bevolking is vriendelijk tegen ons. Hiermede heb ik U het een en ander verteld over Z.-Sumatra en ik hoop van harte dat ik over twee jaar mijn arbeid weder kan hervatten.

Verder wil ik hierbij de speciale groeten overbrengen aan de afdeling van Oostrum.

De hartelijke groeten van jullie collega,

ANTOON VERMEULEN.

„Spaarkas”

Spaarkas per 1 Juni 1948	f 8970,41
Stortingen van 1/6 t.m. 28/6-'48	„ 957,—
Intrest 2e kwartaal 1948	„ 94,25

f 10021,66

Af: door de spaarders opgenomen van 1/6 t.m. 28/6-'48	„ 558,88
---	----------

Saldo per 29 Juni 1948	f 9462,78
------------------------------	-----------

Er zijn thans 84 spaarders.

ATTENTIE:

De maandelijksse perioden hebben wij met ingang van 1 Juni 1948 gewijzigd in 4-wekelijksse perioden.

A. DE BRUIN.

Ongevallen

13-6-'48 Lasogen, Behulpzaam geweest bij het electrisch lassen (hersteld op 27-6-'48).

23-6-'48 Een stukje gloeiend ijzer kwam tegen het linker oog. Dit is later gaan zweren (werkt door).

21-6-'48 Bij het vijlen van aluminium platen de linker elleboog verwond. Na enige dagen ontstond bloedvergiftiging (hersteld op 28-6-'48).

29-6-'48 Getroffene stootte zijn knie aan een boorbank (hersteld op 5-7-'48).

2-7-'48 Bij het uitknippen van een plaat kwam een stukje vuil in het rechteroog (getroffene werkt door).

7-7-'48 Linkerpink verwond bij het schuren van reflectors (werkt door).

10-7-'48 Getroffene verbrandde de linkerpols bij het lassen van zijwanden (hersteld op 19-7-'48).

12-7-'48 Bij het optillen van een der motoren in het ketelhuis een pees verrekt (hersteld op 19-7-'48).

14-7-'48 Getroffene kreeg vuil in beide ogen bij het vlak kloppen van een plaat (werkt door).

B.K.T.

In de afgelopen weken heb ik, als adviseur, verschillende bijeenkomsten bijgewoond waar trainingsroosters besproken werden. De eerste bijeenkomst was bijeen geroepen door den heer van Osselen, die de direct onder hem staande afdelingscheefs opdracht had gegeven een trainingsrooster samen te stellen.

Hij opende de bijeenkomst met een uiteenzetting van zijn eigen trainingsrooster, waarbij naar voren kwam waarvoor elk der chefs verantwoordelijk was en tevens op welke wijze hun e.v. vervanging geregeld moest worden. Vervolgens kregen de aanwezigen gelegenheid een uiteenzetting te geven van hun eigen trainingsrooster, hetgeen aanleiding gaf tot gedachtenwisseling en onderlinge aanpassing.

De volgende besprekingen, die ik bijwoonde, stonden onder leiding van den heer Prins, die met Harkink besprak de trainingsrooster voor controle, fabrieksdienst en gereedschapmakerij, met Carstens het trainingsrooster voor het magazijnpersoneel, met Hamilton het trainingsrooster voor het personeel van het bedrijfsbureau en tijdschrijverij en tenslotte met de zeven bazen de diverse trainingsroosters voor de fabrieksafdelingen.

In het algemeen werd dus in deze besprekingen vastgelegd wie opgeleid moeten worden, wat hen geleerd moet worden en wanneer die opleiding plaats gehad moet hebben.

Deze plannen kunnen slechts dan tot uitvoering gebracht worden indien de diverse trainingsroosters regelmatig geraadpleegd en bijgewerkt worden. Voor dit bijwerken moet de aandacht gevestigd zijn op de drie P's, n.l. personeel, prestatie en productie.

Vooral bij de productieve afdelingen kwam naar voren het verband dat er bestaat tussen het bijhouden van het trainingsrooster, de omstandigheden waaronder gewerkt wordt en de eisen waaraan voldaan moet worden. Voor het plaatsen van het personeel in de verschillende afdelingen en het vaststellen welke opleiding zij nodig hebben is het bijv. noodzakelijk dat de productieplannen in het algemeen bekend zijn (planning). Het in de praktijk brengen van de, in het trainingsrooster vastgelegde, instructieplannen dient te geschieden met behulp van werkontledingen (W.O.).

Voor het maken van werkontledingen vestig ik nog even Uw aandacht op de volgende punten:

- a. Het behandelde mag niet meer zijn dan de geïnstrueerde kan verwerken.
- b. De W.O. bevat aantekeningen van de instructeur voor zichzelf, waarbij hij dus zijn eigen woorden kan kiezen.
- c. Bij het geven van de instructie dient het formulier inderdaad gebruikt te worden.

Trainingsroosters en werkontledingen kunnen het best in een mapje bewaard worden, zodat zij voor later gebruik beschikbaar zijn en voortdurend een duidelijk beeld geven van de gegeven en nog te geven instructies. De instructeur kan zodoende zijn chef, wanneer deze hierom vraagt, verslag uitbrengen van het verloop van de opleiding.

Tenslotte wil ik nogmaals Uw aandacht vestigen op het feit dat de werkinstructie de opleiding systematisch wil doen verlopen, waarbij dus zo weinig mogelijk aan het toeval wordt overgelaten.

H. C. WEYSENFELD.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

4710

VOORLOPIGE REDACTIE: W. CARSTENS, M. MOUTHAAAN, A. PRINS.

Directie-Fabriekskern

Maandelijke bespreking op 10 Augustus 1948.

1. De Heer van Osselen deelt mee dat het College van Rijksbemiddelaars een algemene vergunning heeft gegeven om twee dagen vrijaf te geven buiten de vacantie- en snipperdagen ter gelegenheid van het Regeringsjubileum en de Inhoudingsfeesten. Aan de Kern wordt gevraagd welke dagen hiervoor het meest in aanmerking komen. De Kern deelt mede dat er door het fabriekspersoneel gerekend wordt op 31 Augustus en 6 September.
De Heer van Osselen zegt dat hij hiermee in principe accoord gaat, doch dat dit ook nog met de Beambtenkern besproken dient te worden (Naderhand is bekend geworden dat er op 30 Augustus a.s. in Culemborg verschillende feestelijkheden zullen plaats hebben, terwijl er voor 6 September nog geen plannen bekend zijn. In een gezamenlijke bespreking van Directie met de pas geïnstalleerde Beambtenkern en de voorzitter van de Fabriekskern werd besloten door het gehele personeel te laten stemmen over de keuze of, naast de vrije dag op 31 Augustus, 6 September of 30 Augustus als tweede vrije dag zal worden aangewezen).
2. De Kern informeert naar het reglement voor de Tariefcommissie. Een concept voor dit reglement is intussen door Directie en Kern besproken, waarbij enkele kleinigheden in het concept nog gewijzigd werden, zodat het reglement nu als aangenomen kan worden beschouwd. Om alle leden van het fabriekspersoneel gelegenheid te geven kennis te maken met het reglement wordt dit hieronder afgedrukt. Zo spoedig mogelijk zal worden overgegaan tot het stellen der kandidaten voor de Tariefcommissie.

Reglement Tariefcommissie.

Definities:	Onderneming:	Gispens Fabrik voor Metaalbewerking N.V.
	Werkgever:	De werkgever in de zin van de C.A.O. voor de Metaalnijverheid.
	Werknemers:	Alle werknemers in de zin van de C.A.O. voor de Metaalnijverheid.
	Fabriekskern:	De in art. 23 van de C.A.O. van de Metaalnijverheid bedoelde vertegenwoordiging van de werknemers.

Art. 1. Tariefcommissie.

Bij de onderneming bestaat een tariefcommissie.

Art. 2. Doel.

Het doel van de tariefcommissie is het plegen van overleg bij de invoering van nieuwe tariefsystemen, bij verandering van tarieven, behalve indien het gaat om veranderingen die het gevolg zijn van gewijzigde werkmethode en het uitbrengen van advies aan de werkgever in het geval zich geschillen over de tarieven voordoen.

Art. 3. Samenstelling.

De tariefcommissie bestaat uit 5 leden die in onderling overleg een voorzitter aanwijzen. De commissieleden hebben gedurende één jaar zitting t.w. van 1 Juli tot 1 Juli.
Aan het einde van ieder zittingsjaar treedt de commissie in zijn geheel af. De leden kunnen echter worden verzocht ook het volgend jaar opnieuw van de commissie deel uit te maken. Voor het samenstellen der commissie worden door de Directie de fabrieksafdelingen in 5 groepen ingedeeld. De stemgerechtigde werknemers in elke groep kiezen voor hun groep 2 kandidaten. Voor de verkiezing kunnen voorlopige kandidaten door minstens 5 stemgerechtigde werknemers uit de betreffende groep gesteld worden. Binnen één week na de voorlopige kandidaatstelling zal tot stemming per groep worden overgegaan.
De 2 voorlopige kandidaten met het hoogste aantal stemmen zijn tot kandidaten verkozen. Vervolgens zal wederom per groep door de vergadering van Directie met Fabriekskern uit de 2 gekozen kandidaten een lid van de tariefcommissie worden aangewezen.
Indien in deze vergadering omtrent de aanwijzing geen overeenstemming kan worden bereikt, beslist de Directie.
Indien tussentijdse vacatures zouden ontstaan, wordt voor de betreffende groep(en) een nieuwe verkiezing gehouden.

Art. 4. Verkiesbaarheid.

Verkiesbaar tot leden van de tariefcommissie zijn die werknemers die op de dag van de verkiezing de leeftijd van 24 jaar hebben bereikt en ten minste 3 jaar onafgebroken in dienst van de onderneming zijn.
Zij mogen geen lid zijn van de Fabriekskern en geen baas of voorman zijn. Van hen moet kunnen worden aangenomen dat zij ervaring op het gebied der tarieven bezitten.

Art. 5. Kiesbevoegdheid.

Tot het kiezen van kandidaten zijn gerechtigd alle werknemers die op de dag van de verkiezing de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt en ten minste $\frac{1}{2}$ jaar onafgebroken in dienst van de onderneming zijn.

Art. 6. Werkwijze.

Indien er klachten rijzen in verband met het tariefwerk, dient eerst door de betreffende werknemer de tariefmaker van deze klachten op de hoogte te worden gesteld.

Zou door onderling overleg tussen deze werknemers en de tariefmaker geen overeenstemming worden bereikt, dan is zowel de werknemer als de tariefmaker gerechtigd het advies in te winnen van het lid van de tariefcommissie, die voor de betreffende groep afdelingen is aangewezen.

Besluit één van beiden dit advies in te winnen, dan doet hij daarvan de ander mededeling en gezamenlijk brengen zij het commissielid van het geschil op de hoogte. De nu volgende bespreking van het geschil is steeds een onderhoud van 3 en dus nooit van 2 personen.

Deze bespreking kan aanleiding geven tot 3 gevallen:

Geval A. Het commissielid kan zich over het geschil geen positief oordeel vormen.

Geval B. Het commissielid is van oordeel dat de aanspraken van den werknemer redelijk zijn.

Geval C. Het commissielid is van oordeel dat door de werknemer onredelijke eisen worden gesteld.

In geval A blijft het tarief onveranderd van kracht, tenzij en totdat een bespreking in de tariefcommissievergadering tot een wijziging van het tarief leidt.

In geval B doen zich twee mogelijkheden voor:

1. Het commissielid slaagt er in de tariefmaker van de redelijkheid der eisen van de werknemer te overtuigen, in welk geval het geschil is opgelost.

2. Hij slaagt hier niet in, in welk geval de werknemer kan rekenen op een minimum oververdiens te van 20%, tenzij en totdat nadere gegevens uitwijzen dat het oorspronkelijk uitgegeven tarief inderdaad juist is, of de tariefcommissievergadering (Art. 8) zal hebben uitgemaakt in hoeverre het tarief gewijzigd dient te worden.

In geval C doen zich eveneens twee mogelijkheden voor:

1. Het commissielid slaagt er in de werknemer van de aanvaardbaarheid van het tarief te overtuigen, in welk geval het geschil ophoudt te bestaan.

2. Hij slaagt hier niet in, in welk geval het tarief onveranderd blijft. Het commissielid dient dan van het verloop van deze werkopdracht op de hoogte te worden gehouden.

In alle gevallen waarin achteraf een wijziging in het tarief ten gunste van de werknemer wordt aangebracht, zal hiermede voor de betreffende werkopdracht met terugwerkende kracht rekening worden gehouden.

Alle gevallen waarbij het advies van een commissielid wordt ingewonnen, worden besproken in de tariefcommissievergadering (Art. 8). Werknemers die bij één der leden van de tariefcommissie advies willen inwinnen, moeten dit doen buiten werktijd.

Art. 7. Taak lid tariefcommissie.

Naast het adviserend optreden bij geschillen over het tariefwerk, hebben de leden van de tariefcommissie tot taak het goed begrip over het in toepassing zijnde tariefsysteem te bevorderen.

De leden van de tariefcommissie dienen de werkgever of diens vertegenwoordiger van advies over eventuele verbeteringen, verband houdende met de toepassing van het geldende tariefsysteem.

Art. 8. Tariefcommissie vergaderingen.

Tenminste eenmaal per kwartaal komt de tariefcommissie in haar geheel bijeen. Bovendien kan de commissie bijeen komen indien 2 leden of de werkgever de wens daartoe te kennen geeft. Deze bijeenkomsten staan onder leiding van de werkgever of van diens vertegenwoordiger. Van deze bijeenkomsten worden, door de zorgen van de werkgever, notulen gehouden. Van deze notulen wordt de leden van de tariefcommissie afschrift gezonden.

In deze bijeenkomsten zullen onder meer de uitkomsten van het tariefwerk worden besproken. Tevens zullen alle gevallen waarbij het advies van een commissielid is ingewonnen worden besproken en wel met het oog op de beslissingen die in dit individuele geval genomen zijn en ook in verband met de algemene richtlijnen welke voor de tarieven zijn vastgesteld. Indien er geen overeenstemming wordt bereikt, beslist de werkgever.

De tariefcommissieleden zullen op de hoogte worden gebracht van de werking en de ondergrond van het geldende tariefsysteem, opdat zij hun taak zo goed mogelijk kunnen vervullen.

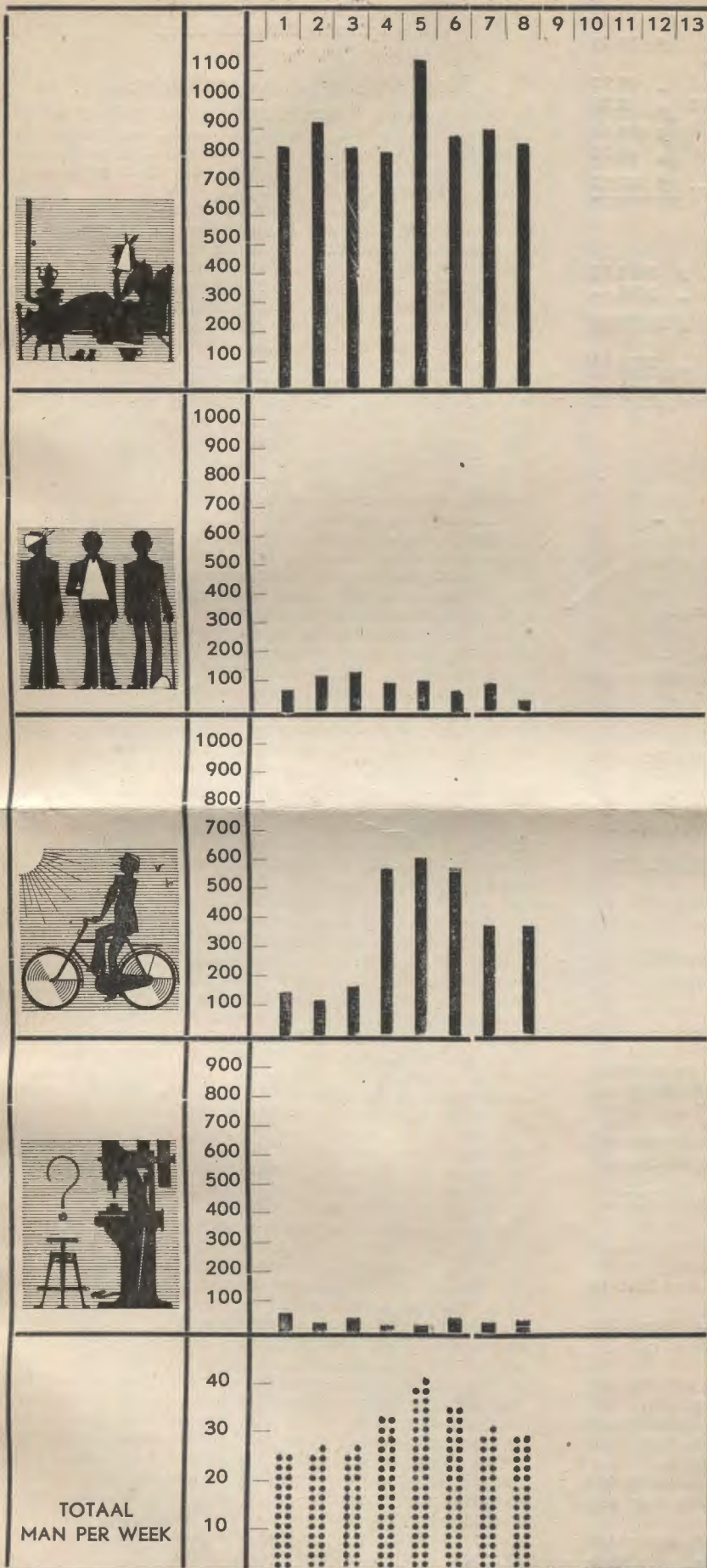
$$5,8 - 1,0 = 4,8\%$$

Met loonweken 27, 28, 29 en 30 (van 29 Juni t/m 26 Juli) zijn wij intussen tot de 8ste periode van 1948 gevorderd.

1ste periode 1948:	0 %
2de periode 1948:	5,1 %
3de periode 1948:	5,8 %
4de periode 1948:	4,6 %
5de periode 1948:	5,0 %
6de periode 1948:	5,5 %
7de periode 1948:	4,3 %
8ste periode 1948:	5,8 %

Voor de tweede maal is er 1% van het loon of salaris gereserveerd voor de U.N.A.C.

De verloren tijd door ziekte is vrijwel gelijk gebleven. In dit verband willen wij U nog op twee punten wijzen. In de eerste plaats werd ditmaal, voor het eerst, de bijdrage van het bedrijf voor het personeelsfonds berekend naar het ziektepercentage over deze periode. Onder „Personeelsfonds” zult U zien dat het ziektepercentage 10 bedroeg, zodat p. man 38 ct. gestort werd. U weet dat deze bijdrage 3 cent hoger wordt voor elk percent dat het ziektepercentage daalt. In de tweede plaats is per 1 Juli ingegaan dat het aantal wachtdagen bij ziekte van 3 op 2 is gebracht. Hieruit vloeien natuurlijk extra kosten voort, die uit een verhoogde premie bekostigd moeten worden. De Directie heeft nu besloten voorlopig de verhoogde premie voor rekening van het bedrijf te nemen. Indien het ziektepercentage in de komende maanden niet aanzienlijk daalt, zal de helft van de premieverhoging door het personeel betaald moeten worden.

Verloren tijd door ongeval is iets gedaald. Verloren tijd door vakantie heeft weinig verandering ondergaan. Hierbij moet rekening worden gehouden met de excursie naar Den Bosch van ca. 35 man. Verloren tijd door absentie is eveneens vrijwel gelijk. Hierin is verwerkt de afwezigheid van twee leden van de Kern, die een congres bezochten.

Het totaal gemiddelde per week is intussen toch nog met 1 man verminderd.

Over de verloren tijd door schoonmaken, sjouwen, werkvoorbereiding en toezicht voormannen en reparaties geven wij U ditmaal wat meer cijfers. Het totaal is namelijk zodanig gestegen, dat het wel eens goed is hierop nader in te gaan.

Het gemiddelde van de 7 voorafgaande perioden bedroeg totaal 334 uur per week en het gemiddelde van de afgelopen periode bedroeg 419 uur per week. Wat is nu de verklaring van deze enorme stijging:

	gemiddeld 1e t/m 7e periode uur p. week	gemiddeld 8ste periode uur p. week
schoonmaken	48	45
sjouwen	139	165
voormannen	120	169
reparaties	27	40

Totaal 334 419

Dat het sjouwen stijgt zullen wij allemaal wel begrijpen. Het ruimtegebrek gaat een steeds grotere rol spelen en de productie neemt toe (gelukkig!). Dit dient echter voor de algemene sjouwers een prikkel te zijn om de productieve arbeiders zoveel mogelijk te ontlasten.

Dat er meer tijd door de voormannen aan werkvoorbereiding en toezicht besteed wordt, juichen wij toe. Wij zijn ervan overtuigd dat de productieve arbeiders hiervan zullen profiteren. Bovendien is van Zandwijk per 1 Juli in de afdeling lakkerijmontage tot voorman benoemd. Wij moeten dus voorlopig geen daling verwachten in dit hoge totaal, hoewel er altijd wel wat aan te doen is, mits iedereen er de nodige aandacht aan besteedt.

Onze eindconclusie in het vorige nummer van de „Fabrieksfluit” bleek inderdaad juist te zijn. Het aantal verloren uren door ziekte enz. is n.l. gedaald, maar dat door schoonmaken, sjouwen, enz. is gestegen. De verhouding tussen voor- en nacalculatie is hetzelfde gebleven (nacalculatie bedroeg 96% van voorcalculatie). Maar de fabrieksomzet is weer gestegen en wel practisch tot het gemiddelde van de voorgaande perioden. Vandaar dus de stijging in het winstaandeel.

Indien iedereen er aan meewerkt om het nieuwe personeel zoveel mogelijk in te werken en productief te maken, kan deze stijging zich in de lopende periode voortzetten.

A. PRINS.

Personeelfonds

Personeelfonds per 29 Juni 1948	f 489,30
Storting door de N.V. van 29/6 t/m 26/7/'48	" 69,92
Ziektepercentage 10. (184 x 38 cent)	" 2,25
Ingehouden aan boeten van 29/6 t/m 26/7/'48	f 561,47
Af: Uitbetalingen van 29/6 t/m 26/7/'48	" 59,35
Saldo per 27 Juli 1948	f 502,12

„Spaarkas”

Spaarkas per 29 Juni 1948	f 9462,78
Stortingen van 29/6 t/m 26/7/'48	" 1076,—
	f 10538,78
Af: door Spaarders opgenomen van 29/6 t/m 26/7/'48	" 1328,54
Saldo per 27 Juli 1948	f 9210,24

Er zijn thans 83 spaarders.

Personalia

Ontslagen:

R. C. van Zomeren (eigen verzoek).

Aangenomen:

- 15-8-'48 G. Wammes (tijdschrijver).
- 16-8-'48 J. W. Vermeulen (afd. Lingen).
- 17-8-'48 J. Th. G. Stappershoef (afd. Lingen).
- 19-8-'48 A. de Vos (afd. Lingen).

Onze gelukwensen voor:

- K. Smits, die op 21 Augustus zijn 40-jarige echtvereniging herdacht.
- A. C. Vermeulen, die op 11 Augustus in het huwelijk trad met Mejuffrouw A. E. Middelkoop.
- L. M. Hazebroek, die op 24 Augustus in het huwelijk trad met Mejuffrouw S. Wiggelinkhuysen.

Mede namens mijn vrouw dank ik allen voor het fraaie geschenk, en de betoonde belangstelling bij mijn huwelijk ondervonden.

A. C. VERMEULEN.

Als huwelijksgeschenk heeft het fabriekspersoneel den heer A. C. Vermeulen een theemeubel met electrisch theelichtje aangeboden.

v. d. WINKEL.
P. AMBTMAN.

C. M. Hazebroek
en

S. Hazebroek-Wiggelinkhuysen,
zeggen langs deze weg hartelijk dank voor de geschenken die hen werden aangeboden door het personeel van de Firma Gispén bij hun huwelijk.

Als huwelijkscadeau voor C. M. Hazebroek hebben wij gekocht: een huiskamerlamp en een slaapkamerlamp.

H. DEKKER.
C. M. VAN LEEUWEN.

Ongevallen

- 16-7-'48 Getroffene kreeg bij het sjouwen een kist op zijn linkervoet. (werkt door).
- 10-8-'48 Bij het openen van een treindeur verstuurde getroffen zijn rechterpols. (hersteld op 16-8-'48).
- 10-8-'48 Rechter wijsvinger verwond bij het afvlijen van een plaat (op 19-8-'48 nog niet hersteld).
- 17-8-'48 Door het uitgliden van het forceerhoutje bij het optrekken van platen linkerwijsvinger verwond (op 19-8-'48 nog niet hersteld).
- 17-8-'48 Getroffene verwondde zijn rechterpols bij het opnemen van strippen. (op 19-8-'48 nog niet hersteld).
- 18-8-'48 Bij het knippen greep getroffen in een plaat, waardoor linkerhand werd verwond. (op 19-8-'48 nog niet hersteld).

19-8-'48 Linkerwijsvinger verwond bij het schoonmaken van een viltstijf. (werkt door).

Meer vaklieden voor Nederland.

In Nederland en trouwens in de gehele wereld kampt men momenteel met een groot tekort aan vaklieden. Ofschoon dit zich op het ogenblik wel zeer sterk doet gevoelen, is het een verschijnsel dat zich reeds lang voor de oorlog liet waarnemen.

Sinds de opkomst van de groot-industrie is in ons land de waardering voor den vakman gedaald. Dit was aan verschillende omstandigheden toe te schrijven. Doordat vele werkzaamheden door machines konden worden verricht en de vereiste handgrepen en nevenwerkzaamheden door ongeschoolde arbeiders konden worden uitgevoerd, verloor de handenarbeid in het algemeen een groot deel van zijn maatschappelijke waardering. Maar al te dikwijls werd de geringe waardering die men voor de arbeid van de ongeschoolde werkkrachten had, overgedragen op de geschoolde vaklieden omdat zij nu eenmaal ook met hun handen hun brood moesten verdienen. Daartegenover stond een ongemotiveerd hoge waardering voor kantoorwerk, omdat men daarbij zijn handen niet behoefde vuil te maken. Voorwaar een zeer naïeve gedachte! Daarbij kwam nog, dat er dikwijls een te gering verschil in verdienste was tussen de geschoolde vaklieden en de ongeschoolde arbeiders en een te groot verschil tussen de verdiensten van de geschoolde vaklieden en administratieve krachten. Deze laatste genoten bovendien nog andere voordelen in de vorm van kortere werktijden, langere vacaties en gunstigere arbeidsomstandigheden, waardoor het verschil in waardering nog werd versterkt. Het is dan ook duidelijk, waarom de geschoolde ambachten terrein moeten verliezen. Enerzijds voelden ouders, die het moeilijk konden betalen, er weinig voor hun kinderen een opleiding te laten geven voor een vak, waarin slechts weinig meer kon worden verdiend dan in de ongeschoolde beroepen, waarvoor geen opleiding nodig was, en dat ook maatschappelijk gezien een niet veel grotere waardering genoot. Anderzijds gaven ouders, die het wat beter konden betalen er de voorkeur aan, hun jongens een opleiding te laten geven, die hen voor een administratieve betrekking klaar maakte.

De keuze tussen geschoold vakman en ongeschoold arbeider is van geheel andere aard dan die tussen geschoold vakman en administratieve kracht. In beide eerste gevallen verdient men zijn brood met zijn handen, terwijl in het andere geval een overgang plaats vindt van het handwerk naar iets geheel anders. Dit is iets wat vele ouders zich niet voldoende realiseren. Zij denken vaak het geluk van hun kinderen te dienen, door ze een „nette betrekking” te bezorgen en vergeten daarbij, dat deze nette betrekking misschien helemaal niet in overeenstemming is met de aanleg en de wensen van het kind zelf. Zo kan het gebeuren, dat een jongen, die bijzonder handig is en voorbestemd om een knap vakman te worden, naar de M.U.L.O.-school wordt gestuurd, waar hij voor een kantoorbetrekking wordt voorbereid, waarin hij nimmer enige bevrediging zal vinden.

Het is inderdaad voor de ouders meestal niet eenvoudig om de vraag: „Wat moet onze jongen worden?” goed op te lossen. De meeste jongens hebben zich in de tijd, dat zij de Lagere School gaan verlaten nog geen vastomlijnd toekomstplan voor ogen gesteld. Wel hebben zij in deze tijd beroepswensen, doch deze zijn vaak even sterk gevarieerd als de beroepen zelf. Wij herinneren ons allemaal de idealen van zeeofficier en vliegenier, van machinist en chauffeur. De ouders kunnen daardoor weinig peil trekken op de wensen van hun zonen, en laten zich dan bij het nemen van een beslissing maar al te vaak leiden door hetgeen de grote massa in dit geval doet, zonder met aanleg of ambitie van hun kind rekening te houden. De hulp van deskundigen wordt in de meeste gevallen niet ingeroepen, doordat men deze kwestie niet gaarne aan een ander overlaat, en ook door de hoge kosten die aan het beroepsadvies zijn verbonden.

(Wordt vervolgd).

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

4783

VOORLOPIGE REDACTIE: W. CARSTENS, M. MOUTHAAAN, A. PRINS.

Directie-Fabriekskern

Maandelijksse bijeenkomst op 9 September 1948.

1. De Heer van Osselen deelt mede dat de productieve fabrieksafdelingen tot 5 groepen zijn samengevoegd, zodat straks voor elke groep een lid van de Tariefcommissie kan worden aangewezen.

De lijst van het personeel dat verkozen kan worden en/of aan de verkiezingen kan deelnemen, zal worden opgehangen, terwijl voorlopige kandidaten tot 18 September opgegeven kunnen worden.

2. De Heer van Osselen deelt mede dat de vakopleiding in ons bedrijf per 1 October a.s. enige uitbreiding zal ondergaan en dat enige wijzigingen zullen worden aangebracht.

Met ingang van 1 October a.s. zullen de jongens, die krachtens een leerovereenkomst met de Bemetal opgeleid worden tot bank- en plaatwerker in plaats van de 4 uur theorie van den Heer den Adel, ca. 7 uur per week theorie-onderwijs aan de Ambachtsschool genieten. Deze maatregel is mogelijk geworden door een bepaling van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. Indien, zoals in ons geval, van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt, vervalt de verplichting tot het bezoeken van de Avondtekenschool. Het valt echter niet te ontkennen dat het bezoeken van de Avondtekenschool toch zeer nuttig zal zijn.

Van de mogelijkheid om het Bemetal-diploma voor stempelmaker te verkrijgen, zullen vier jongens van de gereedschapmakerij gebruik kunnen maken, tot het 21ste jaar door middel van een Leerovereenkomst en daarna met een Opleidingsovereenkomst. Theorieles is verplicht totdat het diploma Avondtekenschool is behaald. Het spreekt vanzelf dat het diploma stempelmaker alleen behaald kan worden op basis van de praktijkervaring, gesteund door zelfstudie in dit vak. Deze opleiding staat onder leiding van den Heer Harkink.

Tenslotte zullen de leden van ons personeel, die de laatste jaren als ongeschoolde in onze dienst zijn gekomen de gelegenheid krijgen een getuigschrift van de Bemetal te behalen, waaruit blijkt dat zij in ons bedrijf tot geoefende metaalbewerker zijn opgeleid.

Met ingang van 1 October a.s. zullen, in de afdeling van v. Oostrum, 6 mensen geplaatst worden die deze opleiding gedurende 6 maanden zullen volgen. Ook hier wordt een Opleidingsovereenkomst aangegaan. Theoretisch onderwijs wordt hierbij niet gegeven.

Alle opleidingen staan onder controle van de Bemetal en worden afgesloten door een examen.

Om deze controle mogelijk te maken is de „leerling” verplicht wekelijks een werkboekje bij te houden. Nadere inlichtingen is de Heer Prins gaarne bereid te verstrekken.

3. De Kern doet het verzoek aan de Directie om bezoek aan een specialist in Culemborg te vergoeden,

evenals dit gebeurt bij specialistenbezoek buiten de stad. De Heer van Osselen geeft toestemming deze tijd te vergoeden, echter tot een maximum van 2 uur per bezoek en onder voorwaarde dat de patient een briefje van zijn huisdokter toont, waaruit de noodzaak van het bezoek blijkt.

4. Tenslotte vraagt de Kern toestemming om het normale doktersbezoek gedeeltelijk uit het personeelsfonds te mogen vergoeden. De Kern heeft al eerder aan de Directie gevraagd deze verloren tijd door het bedrijf te laten vergoeden, hetgeen de Directie niet wilde doen aangezien het praktisch onmogelijk is eventueel misbruik vast te stellen. Thans ligt de zaak echter anders omdat de Kern nu, tegenover het fabriekspersoneel, verantwoordelijk is voor de uitkeringen uit het personeelsfonds. De bijdrage van het bedrijf wordt niet verhoogd, zodat de Heer van Osselen, gedurende een proeftijd van 3 maanden, aan de Kern toestemming wil geven ook bij normaal doktersbezoek de verloren tijd gedeeltelijk te vergoeden.

Vergoeding doktersbezoek

Ingaande 1 October 1948 zal worden begonnen met uitkering van verzuimde tijd voor doktersbezoek. Voorlopig zal een half uur worden vergoed.

Bij het in werking treden van deze nieuwe regeling willen wij van de gelegenheid gebruik maken om een ieder er op te wijzen dat dit plan moet slagen. Zoals wij elders in dit blad kunnen lezen is er een proeftijd gesteld van 3 maanden.

De uitkering zal geschieden uit het personeelsfonds. Laat nu iedereen zoveel plichtsgevoel hebben om er geen misbruik van te maken. Laten vooral de jongeren nu eens tonen dat zij toch niet altijd onder toezicht moeten zijn. Men moet bovendien bedenken dat misbruik van deze regeling, uitsluiting van alle uitkeringen uit het personeelsfonds ten gevolge kan hebben. Als wij dit beseffen is dat een goede stap om verder te kunnen bouwen in deze richting en als wij dit fonds als gemeenschapsgoed beschouwen moet deze regeling slagen.

DE FABRIEKSKERN.

Vaartstraat

Nu wij allen het ons toegewezen huis hebben betrokken, is het onze wens een woord van erkentelijkheid te richten tot degenen die het mogelijk hebben gemaakt deze woningen te doen bouwen.

Voor velen van ons was dit een ware uitkomst. Wij hadden geen kans op een huis, waren zeer gebrekkig ergens ondergebracht of liepen rond met de wetenschap binnenkort ons onderdak te moeten verlaten.

Wij richten ons dan allereerst tot de directie en commissarissen, doch vergeten daarbij niet de andere per-

sonen in ons bedrijf die zich voor deze aangelegenheid hebben geïnteresseerd.
U kunt er van verzekerd zijn dat wij blij zijn met onze huizen.

De bewoners van de nieuwe huizen in de Vaartstraat.

„Personeelsfonds”

Personeelsfonds per 27 Juli 1948	f 502,12
Storting door de N.V. van 27/7 t/m 23/8 '48.	
Ziektepercentage 6. (188 x 50 cent	„ 94,—
Terugboeking boekenbon (zie no. 18)	„ 5,—
Ingehouden aan Boeten van 27/7 t/m 23/8 '48 ..	„ 0,75
	f 601,87
Af: Uitbetalingen van 27/7 t/m 23/8 '48...	„ 22,99
Saldo per 24 Augustus 1948	f 578,88

„Spaarkas”

Spaarkas per 27 Juli 1948	f 9210,24
Stortingen van 27/7 t/m 23/8 '48	„ 1119,77
	f 10330,01
Af: door Spaarders opgenomen van 27/7 t/m 23/8 '48 ..	„ 1027,21
Saldo per 24 Augustus 1948	f 9302,80
Er zijn thans 85 spaarders.	

Personalia

Ontslagen:

G. J. de Lang (militaire dienst).

Aangenomen:

20-8-'48 J. Udo (afd. Lingen).
1-9-'48 D. de Wit (afd. van Oostrum).
1-9-'48 J. v. d. Bergh (afd. van Oostrum).
1-9-'48 D. Peterse (afd. van Oostrum).
7-9-'48 J. de Kruyf (afd. van Oostrum).
7-9-'48 J. van Waardenburg (galv. afdeling).
13-9-'48 L. Wammes (afd. Holleman).
Op 1 September 1948 is H. J. de Ruiter wederom vanuit de militaire dienst in ons bedrijf gaan werken.

Onze gelukwensen voor:

M. Eegdeman die op 25 Augustus 1948 in het huwelijk trad met Mejuffrouw M. van Lint.
G. v. d. Berg die op 27 Augustus 1948 in het huwelijk trad met Mejuffrouw J. W. van Maurik.
L. Camijn die op 27 Augustus 1948 in het huwelijk trad met Mejuffrouw G. M. Udo.
G. Schulte die op 1 September 1948 in het huwelijk trad met Mejuffrouw A. L. M. de Klerk.
A. J. Kerkhof bij de geboorte van zijn dochter Johanna op 13 September 1948.

Mede namens mijn vrouw dank ik allen voor het fraaie geschenk en de betoonde belangstelling bij mijn huwelijk ondervonden.

G. SCHULTE.

Als huwelijkscadeau voor G. Schulte is een lampekap gekocht.

A. PEEK.

Ongevallen

23-8-'48 Linkeronderarm verwond bij het opsnijden van een schroef. (hersteld op 7-9-'48).
23-8-'48 Getroffene sloeg zich bij het centeren van voorfronten op zijn rechterduim, waardoor deze is ontstoken. (hersteld op 3-9-'48).
24-8-'48 Door het stoten aan een stapel platen verwondde getroffene zijn rechter middelvinger. (hersteld op 3-9-'48).

25-8-'48 Bij het schoonmaken van een slijpmachine verwondde getroffene zijn linkerduim, welke later is gaan zweren. (werkt door).
25-8-'48 Getroffene kreeg door verwonding bij het verplaatsen van een kuip huiduitslag (op 15-9-'48 nog niet hersteld).
1-9-'48 Bij het opnemen van platen heeft getroffene zijn voorhoofd verwond, dat later is gaan zweren. (hersteld op 7-9-'48).
3-9-'48 Getroffene kreeg bij het afslijpen van een stuk hoekijzer een stukje amaril in het rechteroog. (werkt door).
14-9-'48 Bij het wegzetten van een kist met ijzeren plaatjes, verwondde getroffene zijn rechter wijs-, middel- en ringvinger (op 15-9-'48 nog niet hersteld).
14-9-'48 Getroffene heeft zijn linker ringvinger verwond bij het monteren van een lade. (op 15-9-'48 nog niet hersteld).
14-9-'48 Bij het optillen van platen gleed er een plaat uit de hand bij getroffene, waardoor zijn linkerhand werd verwond. (op 15-9-'48 nog niet hersteld).

Bibliotheek

Nieuwe aanwinsten.

P. 421 Universele Temposchatting, D. J. v. d. Berg.
A. 422 Bouw 1946, deel I.
A. 423 Bouw 1946, deel II.
M. 424 Het drogen met behulp van Infra-rode stralen.
U. 425 Tijdschrift voor Interne Bedrijfsorganisatie '47.
O. 426 Records Management and filing Operations by Margaret K. Odell and Earl P. Strong.
Z. 427 De Culemborgsche Vraagbaak.
D. 428 Forum 1946.

Wij ontvingen het programma 1948—1949 van de Utrechtsche Volksuniversiteit, dat men ter inzage kan krijgen bij Mejuffrouw Jonkman.

$$7,0 - 1,0 = 6,0\%$$

In de 9e periode 1948 (loonweken 31 t/m 34 van 27 Juli t/m 23 Augustus) viel de fabrieksvacantieweek, zodat de resultaten van deze periode over drie werkweken berekend werden.

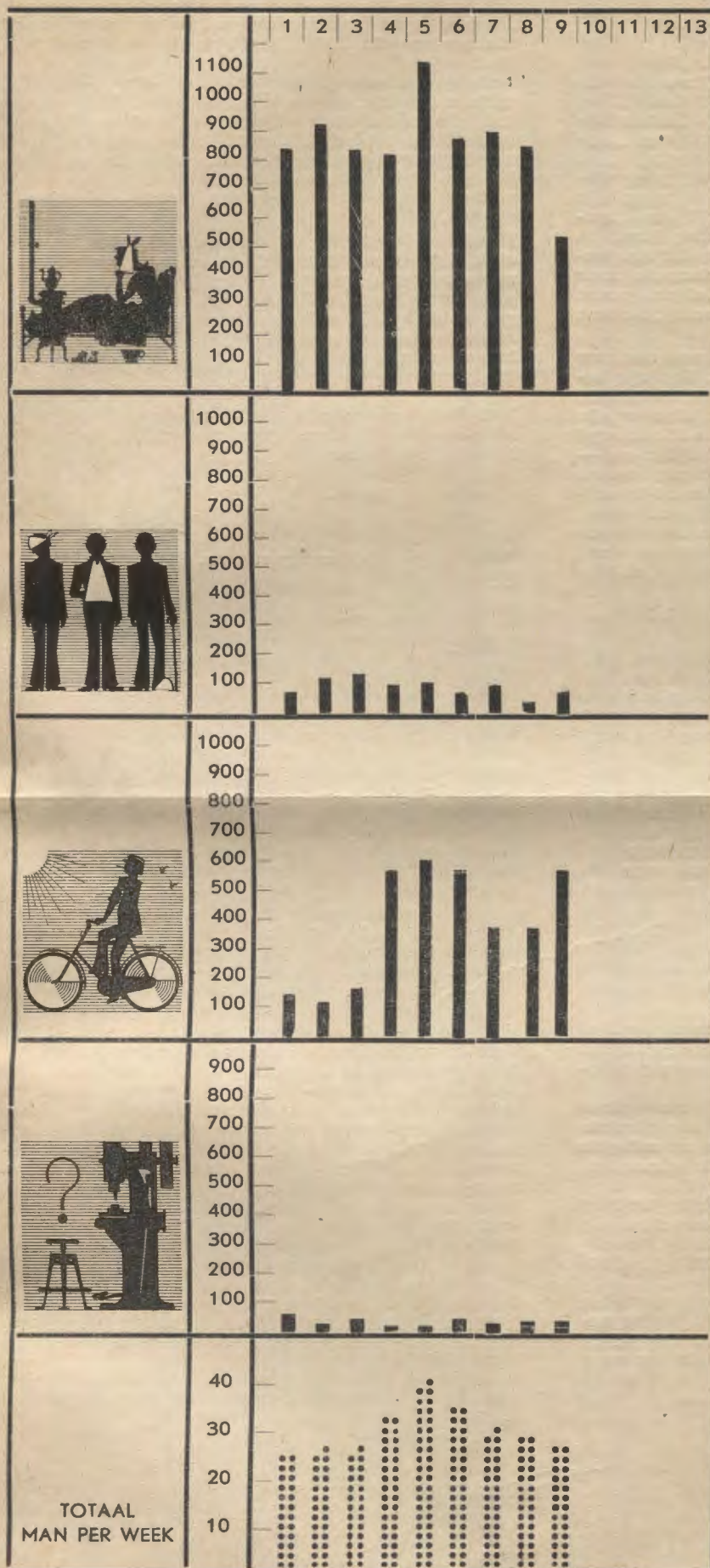
1ste periode 1948:	0 %
2de periode 1948:	5,1 %
3de periode 1948:	5,8 %
4de periode 1948:	4,6 %
5de periode 1948:	5,0 %
6de periode 1948:	5,5 %
7de periode 1948:	4,3 %
8ste periode 1948:	5,8 %
9de periode 1948:	7,0 %

Voor de derde maal is er 1% van het loon of salaris gereserveerd voor de U.N.A.C.

Het hoogste percentage van het jaar dus, jammer dat het maar over drie weken is!

Straks zullen wij nader bekijken hoe wij aan dit percentage gekomen zijn, maar eerst wil ik U er op wijzen dat wij, evenals in 1947, de beste resultaten in de laatste perioden van dit jaar kunnen verwachten. De resultaten van de verschillende bewerkingen zijn namelijk gebaseerd op de voorcalculaties, die telkens in het begin van het jaar vast gesteld worden, en de gehele fabriekswinst per periode is hoofdzakelijk gebaseerd op de jaarbegroting.

Door de gezamenlijke inspanning van het gehele personeel (meer routine, verbeterde werkmethode, betere algemene werkgeregeling enz.) behoren de resultaten ten opzichte van de voorcalculatie in de loop van het jaar steeds gunstiger te worden. Dit blijkt gelukkig ook het geval te zijn! Hierdoor, maar ook door het toenemen van het aantal arbeiders in de fabriek (op 13 September haalden wij de 200 man!) kan de fa-

abrieksomzet, dat is de waarde van het totaal der verrichte bewerkingen, ook blijven stijgen, hetgeen gunstige resultaten ten opzichte van de jaarbegroting ten gevolge heeft. Uit het vervolg van dit relaas zult U echter zien dat er toch nog een addertje in het gras schuilt. Wat zouden wij anders een winstuitkeringen kunnen doen! Met dit addertje bedoel ik de, ook stijgende, onkosten en verliezen aan productieve tijd. Als we in de komende maanden daar allemaal onze aandacht aan besteden, zal het ons geen windeleren leggen. De verloren tijd door ziekte is mooi omlaag gegaan. Aan de berekening van de bijdrage van het bedrijf aan het personeelsfonds kan het fabriekspersoneel de gunstige gevolgen hiervan zien.

Ongevallen is weer wat hoger. Vacantie is flink hoog, hoofdzakelijk door het grote aantal snipperdagen vlak voor en na de vakantie.

Absent is vrij hoog door enkele gevallen van doktersbezoek en keuring. Toch vertoont het totaal gemiddelde per week een daling. In deze periode waren er steeds gemiddeld 26 man afwezig. Aan de andere kant dienen wij te beseffen dat, door het toenemend aantal personeelsleden, de kans op ziekte, enz. ook stijgt. Het zal dus niet gemakkelijk zijn de daling van het totaal voort te zetten. De verloren tijd door schoonmaken, sjouwen, toezicht en werkvoorbereiding van de voormannen en reparaties is weer gestegen. De redenen zijn langzamerhand wel bekend. Sjouwen is hoog door ruimtegebrek en veel en grote orders in bewerking, toezicht en werkvoorbereiding stijgt door het groter aantal voormannen.

	gemiddeld 1e t/m 8e periode	gemiddeld 9e periode
uren p. w.		
schoonmaken	48	60
sjouwen	139	150
voormannen	120	185
reparaties	27	44
	334	439

Deze posten verdienen toch onze grote aandacht. Zij zijn zeker niet minder belangrijk dan het productieve werk.

Wederom bedroeg de nacalculatie (de werkelijk bestede tijd) 96% van de voorcalculatie. De afdelingen, die het meest tot dit resultaat hebben bijgedragen, zijn de bankwerkerij, ponserij, draaierij, boren en tappen, galvanische afdeling. Voor deze afdelingen ligt het totaal van de nacalculatie, vanaf het begin van het jaar, lager dan 90% van de voorcalculatie.

De doorslag heeft tenslotte de fabrieksomzet gegeven. Het totaal van de ingeleverde kaarten lag bijna 10% boven het gemiddelde van de voorafgaande perioden. Dit moet voor herhaling vatbaar zijn!

A. PRINS.

Stroop

Voor het woord „ambitie” verwijst het „Verklarend Handwoordenboek der Nederlandse taal” van Koenen-Endepols naar „eierzucht” en geeft daarvan als definitie: „dorst naar eer of roem”. De beroemde „Oxford's Dictionary of the English Language” geeft van „ambition” de navolgende omstandige verklaring: „een sterk verlangen naar succes en superioriteit, naar welvaart, bewondering en bevordering; de wens om zijn streven en idealen te verwezenlijken”. Onder „ambitious” in hetzelfde Engelse woordenboek komt de aap nog verder uit de mouw en er staat, dat een ambitieus of eierzuchtig persoon deze verlangens naar succes en superioriteit overdrijft. Het Latijnse woord „ambitio” betekent trouwens zo ongeveer „reclame maken voor jezelf; zieltjes winnen”.

Niemand zal het een medemens kwalijk nemen, wanneer hij een zekere mate van eierzucht bezit. Het zijn bepaald niet de hardste en beste werkers en werksters, die zonder ambities in dit leven staan..... Maar er zijn er helaas te velen, die aan de in „Oxford's Dictionary” bedoelde overdreven mate van eierzucht lijden en — al lijdende — hun scrupules volledig overboord hebben gezet om zonder schaamte anderen de pas af te snijden, teneinde zichzelf naar de voorgrond te ellebogen, of over de ruggen van hun collega's heen naar boven te klimmen. Dit is het proces, dat in onze schone, doch soms krachtige moedertaal bekend staat als „strooplikken”.

Van deze soort mensen houden wij niet. We hebben er zelfs een intense hekel aan.

In het leven in het algemeen zullen deze lieden zichzelf na kortere of langere tijd in een hoek manoeuvreren, waar zij wel aan de top, doch verder helemaal alleen staan. In een bedrijf zijn zij met hun eierzucht funest voor hun omgeving en daardoor op de meest directe wijze schadelijk voor de maatschappij, waarvoor zij arbeiden. Eierzuchtigen zijn nimmer mededeelzaam en zij schenken, noch wekken het vertrouwen, waarop goede samenwerking moet zijn gebaseerd, en zonder welke geen organisatie — en zeker niet een gecompliceerd bedrijf als het onze — kan functioneren, zoals het behoort. Eierzuchtigen gaan iedere vorm van medewerking bewust uit de weg en het gevolg daarvan is onverbiddelijk en onherroepelijk, dat de zaak tenslotte niet meer zal kloppen. En een zaak, die als droog zand aan elkaar hangt, kost altijd geld. Dit wat betreft de eierzuchtige als werknemer. Sociaal gesproken, berokkenen zij zichzelf en anderen evenveel nadeel, zijn zij van even weinig waarde.

Resumerend: overdreven eierzuchtigen kunnen in een bedrijf geen leidende figuren zijn of worden, omdat zij eierzuchtig zijn voor zichzelf en niet voor het bedrijf, waarvan zij een deel zijn.

Neen, wij houden zeer bepaald niet van deze mensen en ook niet van degenen, die hun naast hen geplaatste of aan hen ondergeschikte medewerkers en collega's op hautaine wijze toespreken, soms zelfs afsnauwen, en niet graag zien, dat anderen lachen.

Wij houden wel van mensen, die — van hoog tot laag — eerlijk en opbouwend met anderen samenwerken, die bijdragen tot een goede en prettige stemming, die collegialiteit aan de dag leggen en waardering hebben voor een anderman's werk.

Alleen met dezulken kan een bedrijf economisch worden opgebouwd, op efficiënte wijze en binnen de kortst mogelijke tijd. Alleen met hen zal het streven van iedere werker en werkster naar een prettige werkkring, waar hij of zij waardering en medewerking ondervindt en geeft, worden verwezenlijkt.

Nogmaals, wij houden niet van „stroop” en wij waren nimmer vaardig in het hanteren van de stroopkwast. Maar wij hebben een zwak voor de gewone en onbaatzuchtige werkers, van wie er — gelukkig! — velen (en zelfs meer dan de eierzuchtigen) zijn. Die werkers, collega's en medemensen, voor wie wij alleen door hun optreden al respect hebben. Zij zijn dan tegelijkertijd nog figuren met organisatorische talenten en onmiskenbare eigenschappen van leiders, dan is er niets, wat wij liever zouden doen dan met en onder hen te werken.

Haalt deze eierzuchtigen van hun zelf-geschapen voetstuk. Zet hen met hun beide benen op de grond, totdat zij weer normale mensen zullen zijn geworden. Kweek geen eierzucht aan, doch snijdt het uit. Wij, de eenvoudigen in het bedrijf, zullen daar dankbaar voor zijn, want alleen langs deze weg zullen wij uit de chaos kunnen komen en zullen wij kunnen zeggen, dat wij een „prettige werkkring” hebben.

Met dank overgenomen uit „De Uitlaat” no. 14, Personeels- en Voorlichtingsorgaan van de N.V. Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Meer vaklieden voor Nederland.

(Vervolg van no. 20).

Het is ons allen wel bekend, dat Nederland, wil het in de internationale handel een belangrijk woord meespreken en ieder lid van het volk bestaanszekerheid verschaffen op lange termijn, tot uitbreiding van oude en vestiging van nieuwe industrieën moet overgaan. Het gebrek aan geschoolde arbeidskrachten vormt hiervoor een ernstige belemmering. Door scholingscursussen op korte termijn tracht men in dit tekort thans enigszins te voorzien, doch naarmate er meer industrieën komen zal de behoefte aan vaklieden ook groter worden. Of men hierin dat geheel zal kunnen voorzien, zal in grote mate afhangen van de instelling van onze jeugd t.a.v. het uitoefenen van een ambacht in klein en groot bedrijf, de houding van de ouders en die van overheid en bedrijfsleven met betrekking tot het vakonderwijs.

Gelukkig valt er eer stijgende waardering waar te nemen voor het werk van den vakman. Niet alleen omdat er te weinig vaklieden bestaan, waardoor varself hun loon hoger komt te liggen, maar ook en vooral omdat men voelt, dat in het werkstuk van den vakman iets ligt van zijn eigen persoonlijkheid, iets van een kunstenaar, die een ruw stuk ijzer of hout omvormt tot een nuttig voorwerp.

Voor de ouders moet dit zeker een aansporing zijn, bij de bepaling van de opleiding van hun kinderen aandacht te besteden aan het vakonderwijs. Het is toch wel een veelzeggend feit, dat iemand die zijn vak goed verstaat, zich overal in de wereld een goed bestaan kan verschaffen. Wanneer een jonger de wens te kennen geeft een vak te willen leren, moet men deze wens zeker niet in de weg staan, maar juist bevorderen.

De beroepskeuze-adviseurs, die binnenkort bij de Gewestelijke Arbeidsbureaux worden aangesteld en kosteloos adviezen verstrekken kunnen in de moeilijke gevallen worden geraadpleegd.

Wanneer de ouders op deze wijze medewerken, wordt de mogelijkheid geschapen dat enerzijds meer mensen bevrediging in hun werk vinden en aan de andere kant ons land het tekort aan geschoolde arbeidskrachten kan opheffen.

Daarmee is zowel het geluk van ieder persoonlijk als dat van de gehele Nederlandse gemeenschap gediend.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

4846

VOORLOPIGE REDACTIE: W. CARSTENS, M. MOUTHAAAN, A. PRINS.

Directie-Fabriekskern

Maandelijksse bijeenkomst van 5 October 1948.

1. Als controle-middel voor het uitkeren van een vergoeding uit het personeelsfonds bij doktersbezoek was op de vorige bijeenkomst de mogelijkheid naar voren gebracht dat de doktoren een briefje zouden kunnen afstempelen of van hun handtekening voorzien. De Heer van Osselen deelt nu mede dat de doktoren hiertoe niet bereid zijn. Er wordt namelijk aan een landelijke regeling gewerkt, waarmee dit probleem, dat zich natuurlijk in vele bedrijven voordoet, opgelost kan worden. Op deze landelijke oplossing zullen wij moeten wachten.
2. De Kern vraagt enige aandacht voor het fietsenrek. Door het groter worden van het aantal fietsen dat in gebruik is, maar ook door de slechte toestand van het rek, wordt het noodzakelijk hieraan iets te doen. De Heer van Osselen antwoordt dat met dit punt ten volle rekening wordt gehouden bij het opstellen der verbouwingsplannen. Pas als deze definitief vastliggen, hetgeen over enkele weken het geval zal zijn, kan bepaald worden wat er aan het fietsenrek te doen is.
3. Als laatste punt komt de samenstelling van de tariefcommissie ter sprake. Via de Kern is een aantal kandidaten ingediend waaruit nu een keuze moet worden gedaan. Het blijkt dat de Kern volkomen accoord kan gaan met de voorstellen van de Directie, zodat besloten wordt de volgende leden van ons fabriekspersoneel uit te nodigen in de tariefcommissie zitting te nemen:
Voor groep I: plaatwerkers, knippen, ponsen, persen en puntlassen: E. Th. Romijn.
Voor groep II: bankwerkerij, zagen, aut. lassen, electr. lassen, buigen, slijpen, galv. afdeling: B. Vermeulen.
Voor groep III: koperslagerij, draaien, fraisen, boren/tappen, forceren: W. v. Wijngaarden.
Voor groep IV: lakkerij en montage plaatstalenmeubelen: R. v. Brenk.
Voor groep V: gecombineerde metaalbewerking, stoffeerdery en montage buismeubelen: A. J. Kerkhof.
De leden van onze eerste tariefcommissie worden nu uitgenodigd ter vergadering te verschijnen, waarna de Heer van Osselen hen in hun nieuwe functie installeert. De Heer van Osselen wil de vijf leden van de commissie nog niet gelukwensen met hun benoeming, aangezien hij er zich zeer wel van bewust is dat zij hiermede een buitengewoon zware taak op zich nemen. Wel wil hij zijn dank uitspreken voor het feit dat zij bereid gevonden zijn deze werkzaamheden te aanvaarden. Hij legt er de nadruk op, dat het werk van de tariefcommissie van groot belang voor personeel en bedrijf kan zijn.
Tarieven zijn niet anders dan een methode om het

werk zo doelmatig mogelijk te regelen. De activiteit en de aandacht van de productieve arbeiders kunnen met tarieven in goede banen geleid worden en kunnen dan ook een rechtvaardige beloning tengevolge hebben. Het wantrouwen tegen de tarieven is meestal een gevolg van het niet voldoende op de hoogte zijn met de werkwijze van het tariefbureau, maar kan ook verklaard worden uit het misbruik dat in vroegere jaren in sommige bedrijven wel van het tariefsysteem werd gemaakt.

Als doel stelt de Directie dat er in een normaal tempo in de fabriek wordt gewerkt, maar dan zo doelmatig mogelijk. Er komen altijd nog kleine schermutselingen voor, waarbij nu voortaan de leden van de tariefcommissie bemiddelend moeten optreden.

De Heer van Osselen legt er nog de nadruk op dat de leden van de tariefcommissie pas dan moeten optreden wanneer werknemer en tariefmaker niet tot overeenstemming kunnen komen. De bespreking die dan volgt is steeds een onderhoud van drie en dus nooit van twee personen. Het reglement moet stipt worden nageleefd.

De Heer van Osselen zegt tenslotte dat hij de bedrijfsleiding opdracht heeft gegeven in vol vertrouwen en volkomen openlijk de tarief-aangelegenheden met de tariefcommissie te bespreken. Het zal nuttig zijn in de eerste bijeenkomsten algemene uiteenzettingen te geven over ons tariefsysteem en de wijze waarop de tarieven tot stand komen. Ook algemene gegevens over de bereikte resultaten zullen van belang zijn.

Een der leden van de tariefcommissie stelt nu voor het aanvaarden van de taak der commissie tot 1 November a.s. uit te stellen om de commissie in de komende weken gelegenheid te geven zich in te werken.

Aldus wordt besloten.

De voorzitter van de Kern spreekt de hoop uit dat de tariefcommissie het vertrouwen van arbeiders en tariefbureau zal weten te winnen.

Over Fabrieksruimte en een Prijsvraag.

Hitler heeft ons vertrouwd gemaakt met het begrip „levensruimte“, waaraan hij beweerde gebrek te hebben. Wij weten nu wel dat hij er verkeerdt aan deed in dit tekort te voorzien door andermans ruimte te stelen, maar een feit is het, dat wanneer men inderdaad niet voldoende ruimte tot z'n beschikking heeft, dit remmend werkt op iemands doen en laten. Men kan zeggen dat het „laten“ er door bevordert wordt.

Dit laatste ondervind ik dagelijks bij mijn besprekingen met de bedrijfsleiding.

Als ik bijv. de Heer Prins vriendelijk maar dringend vraag nu toch eens een partijtje kantoorkasten te maken, waar de klant, die weer druk bezig is koning te worden, voortdurend op aandringt, dan krijg ik te

horen: „Waar moeten we de spullen neerzetten”. En deze uitspraak wordt begeleid door de klaagliederen op het zelfde thema van Harkink en Holleman. Deze heren kennen geen ruimtevrede.

Trouwens nu al wel een jaar lang moeten we ons in de productie voortdurend alleronplezierigste beperkingen opleggen „omdat we geen ruimte hebben”.

Het spreekt wel van zelf, dat dit ruimte-probleem ons de laatste tijd intens heeft bezig gehouden. Maar men zal wel kunnen begrijpen, dat de oplossing er van verre van eenvoudig is. Bouwen kost fantastisch veel geld en waar moeten we in deze tijden, dat de minister van financiën als zakkenroller optreedt, geld vandaan halen?

En toch is dat gelukt.

Er zijn mensen die zo'n waarachtige belangstelling hebben voor ons bedrijf en die inderdaad van menig zijn, dat hetgeen wij met z'n allen ondernemen op de duur tot successen moet leiden, dat wij hen bereid hebben gevonden ons te helpen.

Dat betekent dat wij zullen kunnen bouwen, dat wij meer ruimte zullen krijgen.

Weliswaar moeten we het voorzichtig aan doen en al bouwende moeten we met onze productie aantonen, dat we het in ons gestelde vertrouwen waard zijn.

En wanneer ik zeg: „We gaan bouwen”, dan zeg ik veel meer dan ik in feite kan verantwoorden, want er kunnen diverse spaken in onze wielen worden gestoken. De Nederlandse Bank moet onze kapitaaluitbreiding goedkeuren, de Regering moet onze aanvraag voor een bouwvergunning inwilligen, de Vries Robbé moet in staat zijn de ijzerconstructie te leveren, er moeten stenen te vinden zijn enz. enz.

Maar neem eens aan, dat al deze moeilijkheden worden opgelost, dan ziet het er naar uit dat binnen afzienbare tijd het feest gaat beginnen. Dan verlengen we de lakkerij aan de Spoorloot-zijde met 3 sheds en eveneens overkappen we met 3 sheds de ruimte tussen lakkerij en expeditie.

Dit laatste betekent dat de zich daar thans bevindende „kloostergang” en buizenmagazijn moeten verdwijnen. Het buizenmagazijn en ook de daarbij behorende afkortmachine verhuizen naar het achterterrein. In de nieuwe ruimte tussen lakkerij en expeditie gaan we monteren, daar gaat dus van Zandwijk de lakens uitdelen. Door een brandmuur met branddeur is dit gedeelte afgescheiden van de lakkerij.

Het nieuwe gedeelte aan de Spoorloot-zijde wordt bij de lakkerij getrokken want Lingen vindt z'n automatische lakkerij wat te peuterig opgezet. Hij wil de transportbaan nog twee maal 15 M langer hebben. De oude spuitcabines en moffelovens worden naar dit nieuwe gedeelte verplaatst, zodat de ruimte naast de automatische lakkerij zo veel mogelijk vrijkomt voor opslag van te lakken en gelakte producten. Een gangpad voert midden door de lakkerij, door de nieuwe montageafdeling naar de expeditie.

En nu moet ik ook nog iets zeer droevigs vermelden. Het juweeltje van een loodsje, geestesproduct van Aalfs, dat we nog maar kort geleden tussen lakkerij en lampenfabriek hadden gebouwd, moet verdwijnen. Dat loodsje is nl. een doorn in de ogen van de brandverzekering. U begrijpt misschien zo gauw niet hoe zo'n ijzeren ding de kans op brand kan vergroten. Om de waarheid te zeggen begrijpt niemand dat precies, maar voorschriften zijn voorschriften.

Overigens zal Aalfs dat loodsje wel heel voorzichtig afbreken en ik maak me sterk dat hij het ergens anders weer overeind zet.

Tenslotte krijgt ook Spies wat meer ruimte en eigenlijk is het in de slijperij in de eerste plaats te doen om een betere stofafzuiging. En die verbouwing wacht niet meer op goedkeuringen. Daar wordt nu dadelijk al mee begonnen.

Nu is er één vraagstuk dat Prins, Aalfs, en ik nog niet tot een bevredigende oplossing hebben kunnen brengen.

Daarvoor doen we een beroep op Uw aller hulp. Ik heb zelfs een prijsje over voor degenen die de beste oplossing aan de hand doet.

Dat buizenmagazijn nl. dat we op het achterterrein

gaan plaatsen, hoe moeten we dit neerzetten en indelen en hoe moet ten opzichte van dit magazijn het hokje voor de afkortmachine en de beugelzaagmachine worden geplaatst opdat voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

1e. Auto's met buizen moeten tot vlak voor het magazijn kunnen rijden en de buizen moeten gemakkelijk kunnen worden afgeladen en in de rekken geschoven.

2e. De buizen die uit de rekken worden genomen, moeten vlot naar de afkortmachines kunnen worden vervoerd en na bewerking aldaar eveneens vlot naar de slijperij.

U moet rekening houden met afmetingen van het buizenmagazijn: lang 17 M, diep 7 M. De buizen zoals ze van de leverancier komen zijn $3\frac{1}{2}$ tot 6 meter lang, zodat het waarschijnlijk wenselijk is een gedeelte van het buizenmagazijn, bijv. ca. 5 meter, aan beide zijden toegankelijk te maken. Het beschikbare terrein is 22 meter lang en 20 meter breed.

Ik ben benieuwd naar de beste oplossing die voor 1 November bij de Heer Prins moet zijn ingeleverd. De jury bestaat uit de heren Prins, Aalfs en mijzelf.

Helpt allen mee aan de oplossing van ons ruimte-vraagstuk.

Ir. W. VAN OSSELEN.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 24 Augustus 1948 f 578,88
Storting door de N.V. van 24/8 t/m 20/9'48.
Ziektepercentage 6. (191 x 50 cent) „ 95,50
Ingehouden aan boeten van 24/8 t/m 20/9'48 „ 9,40

f 683,78

Af: Uithelingen van 24/8 t/m 20/9'48 ... „ 51,04

Saldo per 21 September 1948 f 632,74

$$3,5 - 1,0 = 2,5\%$$

Door de twee daarin voorkomende feestdagen was de 10e periode 1948, wat productiemogelijkheden betreft, 2 werkdagen (van de 22, dus ca. 9%) korter dan een normale. De gevolgen hiervan zullen wij, in het verdere verloop van dit verslag, telkens kunnen waarnemen.

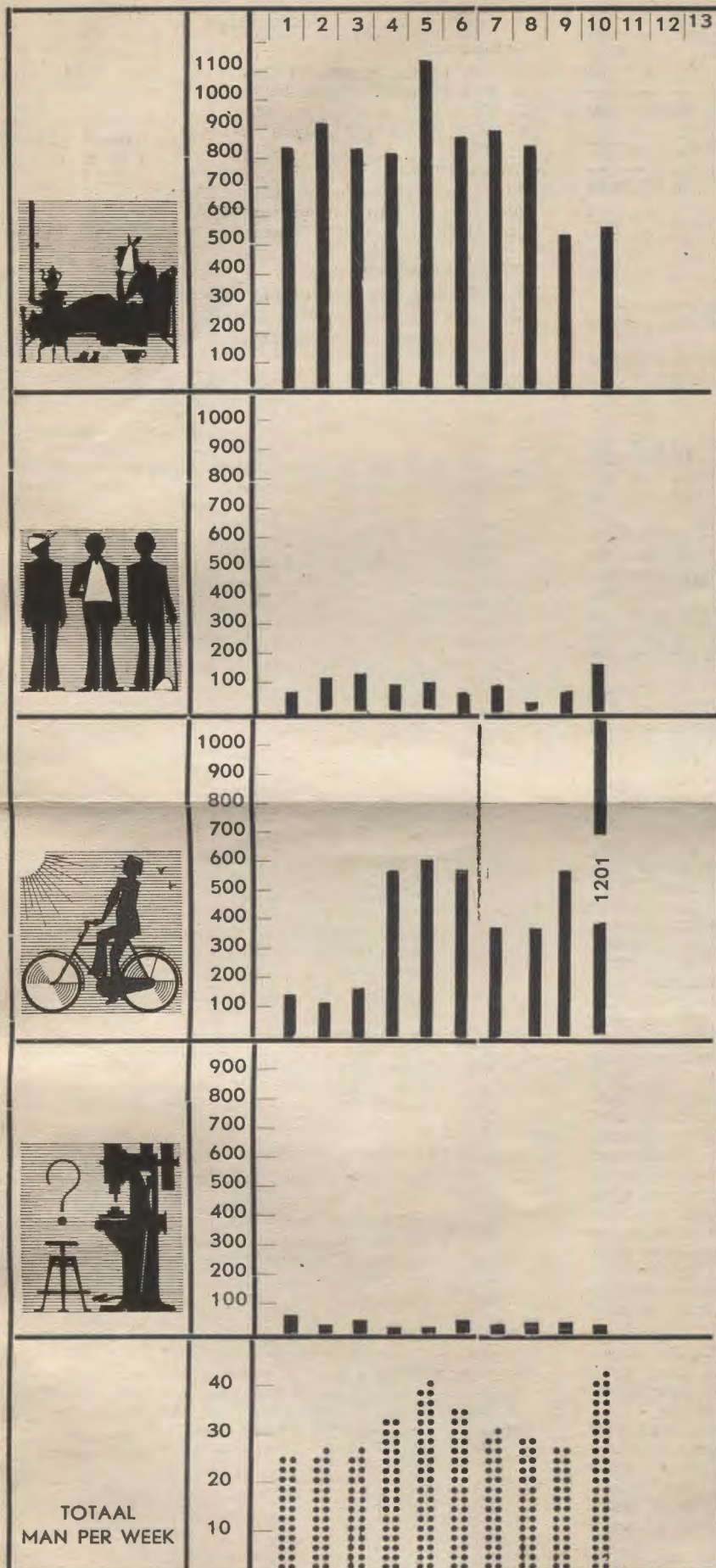
Voor de vierde en laatste maal, is er 1% van het loon of salaris voor de U.N.A.C. gereserveerd. Totaal is er een bedrag van f. 1.219,— door het personeel afgestaan, welk bedrag door een bijdrage van het bedrijf van f. 609,50 tot f. 1.828,50 is verhoogd.

1ste periode 1948:	0 %
2de periode 1948:	5,1%
3de periode 1948:	5,8%
4de periode 1948:	4,6%
5de periode 1948:	5,0%
6de periode 1948:	5,5%
7de periode 1948:	4,3%
8ste periode 1948:	5,8%
9de periode 1948:	7,0%
10de periode 1948:	3,5%

De verloren tijd door ziekte is ongeveer constant gebleven, (komt toch nog neer op gemiddeld 12 man personeel!), ongeval is wat hoger (en blijft stijgen), vacante bereikt een tophoogte door de twee feestdagen en absent is normaal.

Om U een indruk te geven van de invloed welke deze factoren hebben op de fabricage-kosten zou ik U de volgende schatting willen laten verrichten.

Uitgaande van de veronderstelling dat wij in het jaar 1949 moeten rekenen op ongeveer dezelfde cijfers voor ziekte enz. als het gemiddelde van het achter ons liggende gedeelte van 1948, hebben wij berekend welk gedeelte van de 52 weken wij van de productieve uren moeten aftrekken om onze productiecapaciteit te gaan bepalen.

De vraag is dus: hoeveel van de 52 weken is de gemiddelde man in de fabriek niet aanwezig?

Het antwoord luidt: Voor het jaar 1949 hebben wij aangenomen dat het fabriekspersoneel gemiddeld van de 52 weken er 9 niet in de fabriek is. Wij begroten dus dat elke man gemiddeld 5 weken afwezig is door ziekte, ruim een halve week door ongeval, ruim drie weken met vakantie (fabrieksvacantie, snipperdagen, extra verlof voor huwelijk enz.) en ruim een kwart week ongeoorloofd verzuim.

De verloren tijd door schoonmaken, sjouwen, toezicht en werkvoorbereiding van de bazen en reparatie ver- toont een gunstig beeld.

	gemiddeld 1e t/m 9e periode	gemiddeld 10e periode
	uren p. w.	uren p. w.
schoonmaken	49	44
sjouwen	140	116
voormannen	126	158
reparatie	28	11
totaal	343	329

Het lage gemiddelde wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een zeer lage tweede week (waarin 31 Augustus en 6 September vielen!).

Met de bazen heb ik besproken hoeveel tijd wij in de begroting voor 1949 voor deze werkzaamheden moeten opnemen. In de loop van het jaar kunnen wij dan zien welke afdelingen, op dit punt, onder of boven hun begrotingen komen.

De nacalculatie (werkelijk bestede tijd) bedroeg ditmaal 95% van de voorcalculatie. Een kleine vooruitgang dus. Misschien wel een gevolg van de, steeds meer voorkomende/ herhaling van orders.

De afdelingen die deze periode een zeer gunstig figuur slaan in dit opzicht, zijn draaierij, boren en tappen, electrisch lassen, puntlassen en galvanische afdeling.

In deze afdelingen bleef de nacalculatie beneden de 90% van de voorcalculatie.

Vanaf het begin van het jaar hebben de volgende afdelingen dit fraaie resultaat bereikt: bankwerkerij, pons-erij, draaierij, boren en tappen en galvanische afdeling.

Helaas lag het totaal van de ingeleverde kaarten 15% lager dan het gemiddelde van de voorafgaande perioden. Gedeeltelijk kan dit ge- weten, worden aan de twee feest- dagen, maar ik heb het idee dat het ook net ongelukkig trof met het in- leveren van de kaarten. In elk geval heeft het ons een paar procent van de winstdeling gekost.

Periode 11 loopt tot en met 18 Oc- tober, periode 12 tot en met 16 No- vember en periode 13 tot en met 13 December.

En dan is het jaar alweer bijna om.

A. PRINS.

„Spaarkas”

Spaarkas per 24 Augustus 1948	f	9302,80
Stortingen van 24/8 t/m 20/9'48	„	1254,70
	f	10557,50

Af: door Spaarders opgenomen van
24/8 t/m 20/9'48 „ 387,62

Saldo per 21 September 1948 f 10169,88
Er zijn thans 91 spaarders.

B.K.T.

In de afgelopen weken en maanden hebben wij enige ervaring opgedaan met hetgeen Weysenfeld ons van de B.K.T. heeft verteld.

Wij moeten ronduit erkennen dat er maar een enkeling in ons bedrijf is, die de moeite en de tijd neemt om de zg. werkontledingen te gebruiken bij instructie van voorkomende werkzaamheden.

Uit de vele publicaties over de B.K.T. en uit de ervaringen in andere bedrijven maak ik op dat de gang van zaken in ons bedrijf vrijwel overeenkomt met die in de meeste bedrijven, waar de B.K.T. geïntroduceerd werd.

Tijdens de eerste phase (kent U deze term nog?) werd ons door Weysenfeld verteld wat de bedoeling van de B.K.T. was en wekte hij onze belangstelling. De tweede en derde phase bestonden uit de demonstraties, die ons duidelijk moesten maken waar het om ging, en onze eigen instructies, die ons al enigszins vertrouwd moesten maken met de „belangrijke stappen” en de „kritieke punten”.

Wij hadden nu midden in de vierde phase moeten zitten. Weysenfeld had dus zijn cursisten in de praktijk moeten volgen en hen van advies moeten dienen bij het opstellen van trainingsrooster en werkontledingen. Hij kan echter niet eisen dat er trainingsroosters en werkontledingen gemaakt worden, want zijn taak is een adviserende. De verdere doorvoering van de B.K.T. is voor 100% afhankelijk van degenen die het geven van instructies tot hun taak rekenen.

U moet dit niet als een aardigheidje zien, waar U aandacht aan besteedt als U er eens even tijd voor heeft. Het opleiden van personeel, dat aan Uw zorgen is toevertrouwd, is een van de belangrijkste onderdelen van Uw taak. Een afdeling zal pas dan ten volle voor zijn taak berekend zijn als het personeel in die afdeling voldoende vertrouwd is met de werkzaamheden die er kunnen voorkomen. Dit zal iedereen erkennen. De Directie heeft besloten dat wij hiervoor de B.K.T. gaan gebruiken en dat doen wij dus ook.

Los van de B.K.T. zou ik over de werkontledingen nog het volgende willen zeggen. Zo dikwijls is het mij al opgevallen dat er bijv. moeilijkheden met tarieven ontstonden louter en alleen omdat de werkmethode niet volkomen was vastgelegd. Wij kunnen de werkontledingen nu gebruiken om dit te verbeteren. Maak van de veel voorkomende werkzaamheden werkontledingen, behandel deze met de betrokken arbeider en geef de tariefmakers een afschrift hiervan. Misverstanden zijn dan uitgesloten. Zodoende dwingen de bazen en voormannen zichzelf, en dat is juist zo goed, om eens even rustig na te gaan of de gevolgde werkmethode wel de beste is. Brengt de arbeider dan nog verbeteringen aan, des te beter, maar leg het dan ook vast en geef het door aan het bedrijfsbureau.

Met de bazen heb ik, bij het bespreken van de begroting voor 1949, afgesproken dat wij tijd reserveren voor de instructie van het personeel in hun afdelingen. Deze tijd moet verantwoord worden op 432-26.

In bepaalde gevallen zou ik het helemaal niet gek vinden als een baas of voorman eens een halfuurtje met een of meer arbeiders in het schaftlokaal ging zitten om een bepaald onderdeel van het werk te bespreken. Maar dan onder één voorwaarde: Goed voorbereid en met de werkontleding in de hand. „Lesgeven” is lang niet gemakkelijk.

A. PRINS.

Personalia

Ontslagen:

G. van Doorn (eigen verzoek).
A. van Krieken (eigen verzoek).
J. Vermeulen (eigen verzoek).
W. van Warenburg (eigen verzoek).

Aangenomen:

20-9-1948 M. J. Copiër (afd. Holleman).
20-9-1948 A. van Zanten (algemeen sjouwer).
22-9-1948 S. S. van Wijngaarden (afd. Buitenweg).

Onze gelukwensen voor:

D. J. Peterse die op 29 September 1948 in het huwelijk trad met Mejuffrouw A. van Buuren.

J. B. Wammes die op 16 September 1948 12½ jaar in onze dienst was.

Mede namens mijn echtgenote dank ik allen voor het fraaie geschenk en de betoonde belangstelling bij mijn huwelijk ondervonden.

G. N. G. v. d. BERG.

Aan G. N. G. v. d. Berg heeft het fabriekspersoneel als huwelijkscadeau een ligstoel aangeboden.

H. v. d. HEUVEL.

Langs deze weg betuig ik mede namens mijn vrouw de Directie en het personeel onze hartelijke dank voor de fraaie geschenken en betoonde belangstelling bij ons huwelijk.

J. D. PETERSE

A. PETERSE- v. Buuren.

Voor de ontvangen bijdragen is als huwelijksgegeschenk gekocht een huiskamerlamp en een slaapkamerlamp.

J. v. KRANENBURG.

Ongevallen

18-9-1948 Rechterduim verwond bij het vijlen van platen. (hersteld op 28-9-1948).

21-9-1948 Getroffene heeft bij het vijlen van platen zijn linkerwijsvinger verwond. (hersteld op 27-9-1948).

23-9-1948 Bij het opstapelen van voorfronten verwond de getroffene zijn rechterpols (hersteld op 4-10-1948).

21-9-1948 Bij het zetten viel een zetmatrijs, waardoor het linkerbeen van getroffene werd verwond. (werkt door).

30-9-1948 Getroffene viel tijdens het demonteren van een afzuigventilator, waardoor hij zijn rechterarm verwondde. (op 5-10-1948 nog niet hersteld).

1-10-1948 Bij het wassen van lopers heeft getroffene zijn linkerhand verwond. (hersteld op 4-10-1948).

1-10-1948 Getroffene heeft zijn rechterhand verwond bij het vastdraaien van een schroef, waarbij de sleutel doorsloeg. (op 5-10-1948 nog niet hersteld).

Dankbetuiging

Bij mijn vertrek naar het Volkssanatorium te Hellen-
doorn (O.) neem ik langs deze weg afscheid van Direc-
tie, fabrieks- en kantoorpersoneel, met dank voor de
betoonde belangstelling tijdens mijn ziekte.

JOH. G. LEONHARDT.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

4827

VOORLOPIGE REDACTIE: W. CARSTENS, M. MOUTHAAAN, A. PRINS.

Nieuwjaarsnummer.

Wij hebben het plan opgevat om eind December een speciaal nummer van „de Fabrieksfluit” uit te laten komen.

Dit nummer zal staan in het teken van de jaarwisseling, waarmee wij de bedoeling hebben onze lezers in vogelvlucht iets van de geschiedenis van ons bedrijf in 1948 te laten zien en misschien ook al iets van hetgeen ons in 1949 te wachten staat.

Wij vragen nu aan alle chefs van afdelingen en mensen die met speciale werkzaamheden zijn belast, ons een bijdrage voor dit nummer te leveren.

Laat Uw gedachten eens gaan over de gebeurtenissen van dit jaar en vertelt U iets van de veranderingen en de bereikte resultaten (of tegenslagen en moeilijkheden) uit Uw afdeling of in Uw werk. U kunt verzekerd zijn van de warme belangstelling van de leden van ons personeel en van de erkentelijkheid van

DE REDACTIE.

(Copie voor 15 December inleveren.)

Directie-Fabriekskern

Bijeenkomst voor November wegens bijzondere omstandigheden gehouden op 27 October 1948.

Voor deze bijeenkomst is aan de Kern medegedeeld dat de Directie het verdwijnen van onderdelen van artikelen in de fabriek met de Kern wenste te bespreken. Aan de Kern werd verzocht dit punt te bespreken en na te gaan welke maatregelen voorgelegd konden worden om dit euvel uit ons bedrijf te verwijderen.

1. De Heer van Osselen zet uiteen dat er, in de laatste maanden, helaas leden van ons personeel zijn, die zich aan de eigendommen van het bedrijf vergrijpen. Ondanks het nauwgezette toezicht van bazen en voormannen blijken er dikwijls serie's kleine onderdelen na enkele bewerkingen incompleet te zijn. Wat stelt de Kern voor om aan deze toestand een einde te maken?

De Kern vraagt eerst of er bepaalde afdelingen zijn waar dit is geconstateerd.

In het algemeen zijn het natuurlijk kleine onderdelen, maar er kan niet gezegd worden dat het voornamelijk in bepaalde afdelingen gebeurt. Bovendien mag men uit de plaats van de diefstal geen conclusies trekken, omdat er in alle afdelingen veel te veel mensen uit andere afdelingen komen.

De Kern is tot de conclusie gekomen dat er in de eerste plaats in „de Fabrieksfluit” gewezen moet worden op deze wantoestand en dat er, indien er geen verbetering komt, een systeem ingesteld zal moeten worden om de leden van ons personeel te visiteren bij het verlaten van het fabrieksterrein. De Heer van Osselen wil, waarschijnlijk ten overvloede, wijzen op de schade die een dergelijk optreden van een enkeling aan de hele productie toebrengt. Het is jammer dat niet alle arbeiders zich

verantwoordelijk voelen voor de artikelen die in hun afdeling in bewerking zijn. In dat geval zou het gauw afgelopen zijn, want dan zou de kans om iets ongezien mee te nemen wel zeer klein worden. Besloten wordt om de andere maatregelen, die de Directie ten dienste staan, voorlopig niet ten uitvoer te brengen. In een dergelijk geval hebben alle maatregelen het grote nadeel dat zij een overgrote meerderheid van goedwillenden treffen om een kleine minderheid tot de orde te roepen.

Er is de laatste tijd ook wel eens iets vervreemd of vernield uit het fietsenrek op het achterterrein. De Kern deelt mede dat iemand, die hierop betrapt werd, van zijn collega's een pak slaag heeft gekregen. Zeer juist!

2. De Kern zou gaarne zien dat, in navolging van de besprekingen met de tariefcommissie, een groep vertegenwoordigers van de arbeiders eens ingelicht zou worden over de werkwijze en moeilijkheden van de administratieve afdelingen in het bedrijf. Dit zou, volgens de Kern, de onderlinge verstandhouding kunnen bevorderen.

De Heer van Osselen acht dit voorstel zeker voor uitvoering vatbaar en hij verheugt zich in dit blijk van belangstelling.

Met de opmerking dat er een bijzonder onaangenaam punt en een verheugend punt is behandeld, sluit de Heer van Osselen de bijeenkomst.

Tariefcommissie.

Sedert de installatie op 5 October, hebben wij nu al drie bijeenkomsten met de tariefcommissie gehad.

Om de T.C. op de hoogte te brengen van de wijze waarop tarieven in ons bedrijf tot stand komen, hebben wij eerst twee bijeenkomsten gebruikt om een overzicht te geven van de werkzaamheden van het bedrijfsbureau (voor zover dit met de tarieven in verband staat), de tijdwaarnemers en de tariefmaker (Weysenfeld).

In overleg met de T.C. laten wij hieronder een uittreksel volgen van de behandelde stof.

A. De voorbereidende werkzaamheden op het bedrijfsbureau.

Van de verschillende orders voor catalogus-artikelen die regelmatig door ons worden gefabriceerd, bestaan bewerkingslijsten. Dit zijn lijsten waarop alle gegevens betreffende de bewerkingen aan deze orders voorkomen. Wanneer nu besloten wordt een order uit te schrijven, dan worden mappen klaargemaakt, waarin een afschrift van de bewerkingslijst, de materiaallijst en de loonkaarten gaan.

Voordat deze mappen aan de bazen worden uitgereikt, neemt Weysenfeld de map door om op de kaarten eventueel het stempel „tijdwaarnemer waarschuwen” te zetten. Dit doet hij dus op loonkaarten voor bewerkingen waarvan hij het wenselijk of nodig acht dat een tijdstudie wordt gemaakt.

De bewerkingen waar reeds tarieven voor vastge-

steld zijn krijgen het tarief bij het samenstellen van de map al op de loonkaart.

De map gaat nu de fabriek in en de order wordt in bewerking genomen.

Aangezien het niet nauwkeurig vast te leggen is wanneer er aan de verschillende bewerkingen begonnen wordt, vragen wij de medewerking van bazen, voormannen en arbeiders om het tariefbureau te waarschuwen zodra er aan een loonkaart met het stempel „tijdwaarnemer waarschuwen” begonnen wordt.

Het kan echter zijn dat de tijdwaarnemers het dan juist zeer druk hebben, zodat men het in de fabriek niet als een gebrek aan belangstelling moet beschouwen, indien er niet onmiddellijk na de waarschuwing een tijdwaarnemer verschijnt.

In elk geval moet men er op rekenen dat hierna een tarief gegeven kan worden.

Het is van groot belang dat de werknemer, indien hij meent dat het tarief te hoge eisen stelt, dit aan Weynsfeld mededeelt, waarbij hij dan ook zoveel mogelijk dient mee te werken om de oorzaken van de moeilijkheden op te sporen.

In de praktijk is duidelijk gebleken dat het zelden een kwestie van tempo is wanneer men het niet over een tarief eens kan worden. De factoren werkmethode, afwijkingen in het materiaal enz. spelen hier de belangrijkste rol, hoewel daarnaast de vergelijking met de resultaten van het werk voordat er tijd opgenomen is, dikwijls de werknemer de indruk geeft dat er in eens veel hogere eisen aan zijn werktempo gesteld worden. Het is absoluut zeker dat iemand die zonder tarief voor zijn gevoel normaal doorwerkt en, wanneer hij een tarief krijgt, voor zijn gevoel precies op dezelfde wijze blijft werken, dan, alleen al door het feit dat zijn aandacht door het tarief gebonden wordt, ook werkelijk meer gaat afleveren. Dit is een ervaringskwestie waarvan de werknemers natuurlijk zeer moeilijk te overtuigen zijn.

Zoals in het reglement van de tariefcommissie staat, kunnen zowel de werknemers als de tariefmaker een lid van de tariefcommissie in de besprekingen betrekken, zodra blijkt dat men het niet met elkaar eens kan worden.

In het algemeen hebben wij de gewoonte om bewerkingen die gedeeltelijk zonder tarief uitgevoerd zijn, bij het invoeren van het tarief z.g.n. „gelijk te maken” indien er een achterstand is, hetgeen meestal het geval is, d.w.z. dat op het moment dat het tarief bekend wordt de achterstand kwijtgescholden wordt.

B. De werkwijze van het tariefbureau.

1. Het tijdwaarnemen.

Wanneer een tijdwaarnemer aan een tijdstudie begint, is zijn eerste werk om een groot aantal gegevens te noteren.

Hij noteert de naam van de arbeider, de afdeling, de datum, de bewerking, het gebruikte gereedschap en hij maakt vooral een situatie-schets.

Het gaat er in één woord om alles zo vast te leggen, dat ook maanden later nog na te gaan is op welke wijze en onder welke omstandigheden de tijdstudie tot stand is gekomen.

Alvorens hij overgaat tot het noteren van tijden, is het van het allergrootste belang dat hij zekerheid heeft dat er naderhand in de werkmethode geen wijzigingen meer zullen worden aangebracht. d.w.z. het is de taak van baas en voorman om met zorg deze werkmethode te bestuderen, eventueel te verbeteren en dan vast te leggen voordat er tijd opgenomen wordt.

Er is met de bazen afgesproken dat hier voortaan ook meer aandacht aan besteed zal worden, waarbij gebruik gemaakt zal worden van de werkontledingen volgens de B.K.T.

Dit is allemaal ook in het belang van de arbeider, aangezien dit het vlot verlopen van het tot stand komen van een tarief in de hand werkt, waardoor om te beginnen de tijdwaarnemer gelegenheid krijgt zoveel mogelijk tijdstudies te verrichten.

De voorbereidende werkzaamheden van de tijdstudie zijn nu echter nog niet achter de rug. De tijd-

waarnemer gaat het werk n.l. **ontleden**. Hij maakt een lijst van onderdelen van de bewerking die op zichzelf min of meer als onafhankelijk van de rest beschouwd kunnen worden en waarvan hem bekend is dat zij ook in andere bewerkingen voorkomen. Het doel hiervan is straks tijden te verzamelen van deze verschillende onderdelen waardoor het werk beter beoordeeld kan worden en waardoor het mogelijk wordt naderhand vergelijkingen met andere tijdstudies te maken.

Op deze wijze wordt dus in eenzelfde tijdsverloop een zo groot mogelijk aantal gegevens verzameld. Nu gaat de tijdwaarnemer **tijden noteren** die gebruikt worden voor het verrichten van de onderdelen der bewerking en tevens tracht hij bij elke tijd een beoordeling van de „prestatie” te vermelden. In deze prestatie-schatting is verwerkt zijn oordeel over het tempo, de vaardigheid en de routine van de arbeider. Over het tempo dient het volgende gezegd te worden: Het is veel gemakkelijker een normaal tempo als zodanig te herkennen dan te schatten in hoeverre een bepaald tempo boven of beneden het normale ligt.

Aangezien het ons doel is tarieven tot stand te brengen voor de geoefende arbeider met normale routine en werkende in een normaal tempo heeft ook de vaardigheid en de routine van de arbeider invloed op de prestatie-schatting.

Wat de routine betreft moeten wij nog opmerken dat deze veel grotere invloed heeft dan in het algemeen door de mensen zelf wordt beseft. De praktijk heeft geleerd dat de arbeiders die in het begin van een opdracht volkomen te goeder trouw overtuigd waren een bepaalde prestatie nooit te kunnen halen alleen door het verkrijgen van routine na vrij korte tijd al zelf tot de verbluffende conclusie kwamen dat zij het tarief wel konden halen en soms zelfs vrij gemakkelijk.

De moeilijkheid is echter dat hier met het uitgeven van het tarief natuurlijk rekening mee gehouden moet worden, maar dat dit dikwijls opgevat wordt als het stellen van overdreven hoge eisen aan de arbeider.

Nadat de tijdwaarnemer voldoende tijden van de verschillende onderdelen van de bewerking heeft verzameld, noteert hij hoe lang de gehele tariefstudie heeft geduurd en gaat hij zijn tariefstudie **uitwerken**, d.w.z. dat hij voor elk onderdeel van de bewerking een **normaaltijd** vaststelt.

Om nog eens te herhalen is de normaaltijd dus de tijd waarin dat bepaalde onderdeel verricht kan worden in een normaal tempo door een geoefende arbeider met normale routine, waarbij echter nog geen rekening is gehouden met eventuele persoonlijke verzorging, vermoeidheid en storingen. U begrijpt dus dat de normaaltijden geenszins gemiddelden zijn van de genoteerde tijden.

2. Het tarief samenstellen.

De resultaten van de tariefstudie worden door Weynsfeld gebruikt om de uit te geven tarieven samen te stellen.

Hij begint met zo mogelijk de normale tijden der onderdelen te vergelijken met vorige gegevens en komt zodoende tot een totaal normaaltijd voor de gehele bewerking.

Zoals gezegd, bij de omschrijving van de „normaaltijd” dient er nog rekening gehouden te worden met verschillende factoren waarvoor de z.g.n. „toeslagen” op de totaal normaaltijd gegeven worden. Dit zijn de volgende:

a. Persoonlijke verzorging.

Hiervoor wordt in het algemeen 3% gegeven met enkele bepaalde uitzonderingen.

b. De belangrijkste toeslag is die voor **vermoeidheid**.

Aangezien de tijdwaarnemer zich bij zijn prestatie-schatting tijdens de tijdstudie heeft ingesteld op een volkomen vlot tempo, ligt het voor de hand dat er met in de loop van de dag optredende vermoeidheid rekening gehouden moet worden.

Deze vermoeidheidstoeslag is voor de verschillende bewerkingen ook zeer verschillend, hetgeen U wel zult begrijpen. Het zal heel wat gemakkelijker zijn om b.v. het ponsen met een aanslag van kleine voorwerpen de gehele dag in een vlot tempo vol te houden, dan het afvijen van las-verbindingen.

Voor alle bewerkingen de wij in ons bedrijf kunnen tegen komen hebben wij een schaal gemaakt, waarop de vermoeidheidstoeslag voor deze bewerking wordt vastgelegd. Van deze schaal heeft de T.C. een afschrift en hierover is in de derde bijeenkomst van gedachten gewisseld.

- c. De derde en laatste toeslag die Weysenfeld op de normaaltijd zet is die voor storingen. Deze is afhankelijk van de arbeider. De vereiste handigheid kan hierbij b.v. een rol spelen. In het algemeen worden de storingstoelagen hoger naarmate het werk moeilijker wordt.

Nu kunnen wij zeggen dat het tarief vastgesteld is en als zodanig wordt het dan ook gegarandeerd mits er geen wijzigingen aangebracht worden in de werkmethode en/of omstandigheden.

U ziet dat er heel wat voor komt kijken voordat een tarief klaar is, maar U moet daarbij beseffen dat dit alles noodzakelijk is om willekeur en de invloed van persoonlijke indrukken zoveel mogelijk te beperken.

Maar juist omdat er zoveel werk vastzit aan het samenstellen van een tarief, is het dikwijls zo teleurstellend om te zien dat er in de loop van de bewerking nog veranderingen aangebracht worden waartoe even goed met enig overleg direct in het begin besloten had kunnen worden en hetgeen nu tot gevolg heeft dat er soms veel nutteloos werk door de tijdwaarnemer verricht is.

Aangezien niet alle mensen in de fabriek geoefend zijn in de hen opgedragen bewerkingen en aangezien er dikwijls sprake kan zijn van gebrek aan routine en aangezien er zich nog wel abnormale omstandigheden kunnen voordoen, wordt er door Weysenfeld steeds rekening mee gehouden dat een tarief in de praktijk nog niet voldoet zonder dat hiervoor de schuld bij de arbeider gezocht mag worden. Voor deze gevallen wordt telkens opnieuw bekeken of er reden bestaat extra tijd te geven voor:

- a. Storingen tengevolge van moeilijkheden door ruimtegebrek, uitzonderlijk slecht materiaal, moeilijkheden met het gereedschap enz. Dus in het algemeen tengevolge van bijzondere omstandigheden.
b. Inleertijd voor de arbeiders die in het algemeen nog niet over voldoende geoefendheid beschikken.
c. Inlooptijd voor de arbeiders die voor een bepaalde bewerking nog de routine missen om met het normale tarief uit te kunnen komen.

Tijdens de derde bijeenkomst heeft de T.C. vele vragen gesteld en opmerkingen gemaakt.

Door het verloop van deze besprekingen is ons voornemen om een zeer nauwe samenwerking met de T.C. tot stand te brengen ten eerste versterkt.

A. PRINS.

Ongevallen

- 5-10-'48 Bij het verzetten van een kist kreeg getroffenene splinters in zijn linker middelvinger. (werkt door).
11-10-'48 Getroffene kreeg bij afwerken van een stoel een splintertje staal in zijn rechterhand. (op 2-11-'48 nog niet hersteld).
11-10-'48 Verzwering aan de rechterwijsvinger tengevolge van een ongeval. (op 2-11-'48 nog niet hersteld).
11-10-'48 Bij het schoonmaken van een machine kreeg getroffenene vuil in het rechteroog. (op 2-11-'48 nog niet hersteld).
13-10-'48 Door het springen van een forceurstuk heeft getroffenene zijn linkerhand verwond. (op 2-11-'48 nog niet hersteld).

- 13-10-'48 Getroffene heeft bij het stellen van een pons-machine zijn linkerpink verwond. (werkt door).
16-10-'48 Bij het uithakken van een las kreeg getroffenene een splintertje staal in het linkeroog. (werkt door).
21-10-'48 Getroffene heeft lasogen tengevolge van het behulpzaam zijn bij het electrisch lassen. (op 2-11-'48 nog niet hersteld).
23-10-'48 Bij het doorvijen van een stoelzitting schoot getroffenene uit, waardoor zijn rechterhand werd verwond, welke later is gaan zweren. (op 2-11-'48 nog niet hersteld).
30-10-'48 Getroffene heeft zijn rechterhand verwond bij het schoonmaken van een machine. (werkt door).

Personalia

Ontslagen:

- Th. Hummel (eigen verzoek).
H. J. de Ruiter (eigen verzoek).
J. Vermeulen (eigen verzoek).
J. W. S. Vermeulen (militaire dienst).
W. van Warenburg (eigen verzoek).

Aangenomen:

- 11-10-'48 G. Stijziger (afd. Holleman).
12-10-'48 J. L. Roberti (afd. van Oostrum).
14-10-'48 H. D. Siben (afd. Holleman).
25-10-'48 G. van Dungen (afd. van Maren).
26-10-'48 W. van Warenburg (afd. van Oostrum).
1-11-'48 M. de Braaf (afd. van Oostrum).

Onze gelukwensen voor:

- A. van Empel die op 13 October in het huwelijk trad met Mejuffrouw C. P. Boudewijn.
A. G. Vermeulen die op 13 October 1948 12½ jaar in dienst was van de N.V.
F. den Hartog die op 27 October 1948 12½ jaar in dienst was van de N.V.
W. Bohré met zijn 25-jarig huwelijksfeest op 17 Oct. 1948.
C. Hoffmann die op 27 October 1948 30 jaar in dienst was van de N.V.
G. Stijziger met de geboorte van zijn zoon Cornelis Wilhelmus op 25 October 1948.
Ch. M. van Leeuwen met de geboorte van zijn dochter Margaretha Clara op 28 October 1948.

Langs deze weg danken wij allen hartelijk voor de belangstelling bij ons huwelijk ondervonden en inzonderheid de afdeling draaierij voor het fraaie geschenk.

A. VAN EMPEL.
C. P. VAN EMPEL-Boudewijn.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 21 September 1948 f 632,74
Storting door de N.V. van 21/9 t/m 18/10 '48
Ziektepercentage 6. (193 x 50 cent) „ 96,50
Ingehouden aan BOETEN van
21/9 t/m 18/10 '48 „ 4,90

f 734,14

Af: Uitbetalingen van 21/9 t/m 18/10 '48 „ 57,90

Saldo per 19 October 1948 f 676,24

„Spaarkas”

Spaarkas per 21 September 1948 f 10.169,88
Storting van 21/9 t/m 18/10 '48 „ 1.136,18
f 11.306,06

Af: door Spaarders opgenomen van
21/9 t/m 18/10 '48 „ 1.634,61

Saldo per 19 October 1948 f 9.671,45
Er zijn thans 92 spaarders.

A. DE BRUIN.

Modellen-Prijsvraag.

In „de Fabrieksfluit” van December 1947 hebben wij een prijsvraag uitgeschreven voor het maken van modellen van onze catalogus-artikelen. Aanvankelijk waren er heel wat mensen die aan deze prijsvraag meededen. Zaterdagmiddags werd er op de afdeling van van Oostrum gewerkt.

De opgaaf bleek echter wel wat zwaarder te zijn dan men verwacht had. Langzamerhand werd de belangstelling geringer, totdat er nog overbleven: het trio Peterse—Uphof—Wijnen, die zich op de lampenmodellen toeleiden, F. den Hartog (bedrijfsbureau) en een groep leerlingen van van Oostrum.

Zodoende heeft de jury, bestaande uit de heren Hoffmann, Harking en ondergetekende, drie inzendingen kunnen beoordelen. Het was niet moeilijk om tot de conclusie te komen dat de vergadertafel met de twaalf rechte stoelen (108yd) als individuele inzending met de 1e prijs bekroond moest worden. Zowel de omvang van de inzending als de afwerking droegen hiertoe bij. De inzending van de leerlingen, ook zeer uitgebreid en prima afgewerkt, kon namelijk niet in de prijzen vallen, omdat van Oostrum met raad en daad geholpen heeft en omdat de modellen in fabriekstijd zijn klaargemaakt. Zoals gezegd, de modellen maakten een prima indruk. Dit geldt evenzeer voor de lampenmodellen van Uphof en Wijnen.

De eerste prijs van f 25,— is intussen aan F. den Hartog overhandigd.

Als U eens op het station in Utrecht door de, sedert 30 October j.l. in gebruik genomen, tunnel wandelt zult U zien dat de modellen al gebruikt worden om reclame te maken voor onze producten. Wij hebben al kunnen constateren dat er, van de zijde van het publiek, grote belangstelling is voor de verlichte Gispens-vitrine.

Tenslotte nog iets over de prijsvraag voor het buizenmagazijn. We kunnen wel al zeggen dat het niet aan de vindigheid van het personeel zal liggen als wij geen practisch buizenmagazijn krijgen! Het aantal inzendingen bedraagt al 15, terwijl er nog enkele verwacht worden.

Met het oog op de afwezigheid van ondergetekende is de termijn van inzending tot 13 November a.s. verlengd.

Ir. W. VAN OSSELEN.

Bijzondere voeding.

De behoefte aan voedsel is niet bij iedereen en onder alle omstandigheden gelijk. In de zomer hebben wij bijvoorbeeld graag lichte, frisse, ook zure gerechten, terwijl we in de winter meer verlangen naar iets dat „machtig” is en stevig in de maag ligt.

Mensen die zware lichamelijke arbeid verrichten zullen veel grotere porties aardappelen, brood en vooral ook vet voedsel aankunnen, dan degenen, wier werk maar weinig lichaamsinspanning vergt.

Dat is gemakkelijk te verklaren: aardappelen, brood, e.d. zijn rijk aan zetmeelstoffen (koolhydraten). Koolhydraten en vetten nu leveren ons veel calorieën (vetten tweemaal zoveel als koolhydraten) en calorieën verbruikt ons lichaam in de vorm van warmte en van energie (of arbeidskracht). Hoe meer warmte we dus moeten ontwikkelen om zelf op temperatuur te blijven of hoe meer energie we nodig hebben voor ons werk, des te meer calorieën gebruiken we ook.

(Daarentegen stelt ingespannen hersenwerk weer andere eisen aan de voeding).

De behoeften van kinderen verschillen weer van die der volwassenen. Naar verhouding eet een kind veel meer, omdat het niet alleen met het voedsel zijn lichaam in stand moet houden, maar er ook zijn aantal lichaams-cellen mee uit moet breiden, met andere woorden: ervan moet groeien. Daarom hebben kinderen ook in het bijzonder opbouwende stoffen nodig. De bouwers onder de voedingsstoffen zijn: de eiwitten en mineralen; die behoren naast de beschermende stoffen, de vitaminen, in iedere maaltijd voldoende voor te komen. (Rijk aan eiwit zijn: melk, karnemelk, yoghurt, kaas, vlees, vis,

eieren en peulvruchten. Mineralen en vitaminen komen vooral in groenten en vruchten voor).

Aan suiker als voedingsmiddel voor kinderen kent men vaak veel meer waarde toe, dan ze eigenlijk bezit. Suiker bevat totaal geen opbouwende of beschermende stoffen, maar is zuiver een calorieënvoedsel, een lichaamsbrandstof (het behoort tot de koolhydraten). Men kan dan ook een kind, als het uit school komt, of voor het naar bed gaat, beter wat fruit of bijvoorbeeld een wortel, een plak koolraap of een tomaat geven, dan een snoepje.

Voor zieken geldt eigenlijk hetzelfde als voor kinderen. De ziekte put hun krachten uit, doet het lichaam afbreuk; daarom hebben ook zij veel bouwstoffen nodig om het verlies te herstellen.

Nu moet men er bij zieken rekening mee houden, dat door de aard van de ziekte bepaalde voedingsmiddelen schadelijk of dubbel nodig kunnen zijn. Daarom moet men zich in de eerste plaats aan een diët van de dokter nauwkeurig houden.

Dikwijls mankeert het een zieke, die immers geen beweging krijgt en dus maar weinig calorieën verbruikt, aan eetlust. Daarom moet men hem lichtverteerbare spijsen voorzetten en er zorg aan besteden, dat alles hem smakelijk lijkt (kleine porties, netjes en aardig opgediend, alles zo vers mogelijk).

30-Jarig jubileum.

Zoals U waarschijnlijk weet, wordt een 30-jarig jubileum niet gevierd. Alleen 12½ en 25.

Dit is te begrijpen, men kan wel aan de gang blijven! 12½ jaar is de moeite waard; 12 lange jaren achter elkaar in één betrekking. Steeds maar verlangend naar salarisverhoging en dan de rode portefeuille. Ja, dan kan men hoera roepen.

Bij 25 jaar heeft men eindelijk begrepen dat men gerust kan kankeren over allerlei dingen die men, althans volgens ons, verkeerd doet, maar dat het immers bij anderen net zo is.

En dan na die 25 jaar is het geen kunst meer. Je hebt maar af te wachten en dan wordt het vanzelf 30 jaar. Bovendien gaan deze jaren gauw voorbij (de jongelui begrijpen dat natuurlijk niet). Na de 25 jaar moet er ook niet zo de nadruk op gelegd worden.

Evenwel 's morgens om 8 uur bemerkte ik dat de collega's bezig waren om de 30 jaren, zoal niet te vieren, dan toch te herdenken en dat was buitengewoon aardig.

Ik waardeer de vriendschap zeer, die toch de achtergrond is van deze „herdenking” en bedank hiermede

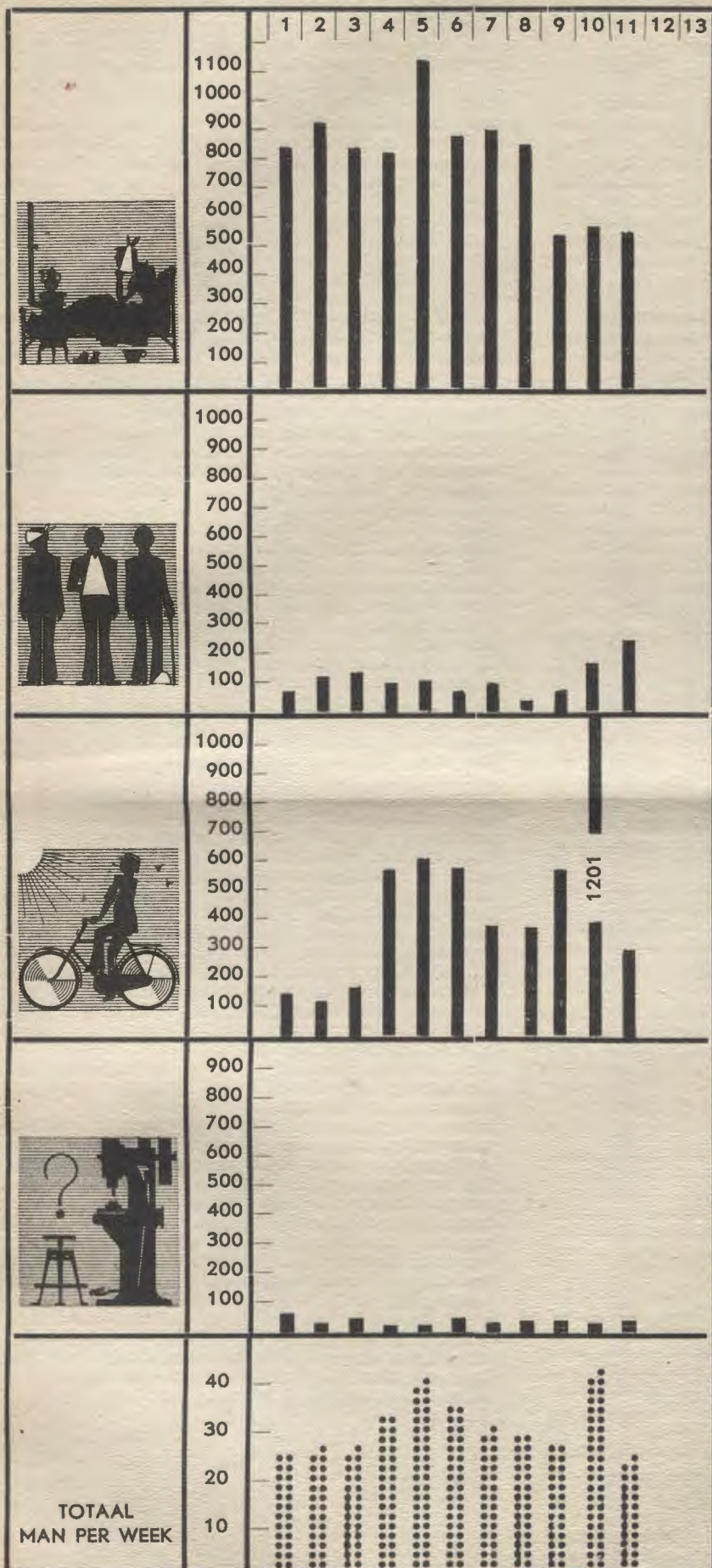
het fabriekspersoneel
de lampenafdeling
de beamtten
de tekenkamer en
de Directie.

C. HOFFMANN.

7.5%

1ste periode 1948:	0	%
2de	5.1	%
3de	5.8	%
4de	4.6	%
5de	5.0	%
6de	5.5	%
7de	4.3	%
8ste	5.8	%
9de	7.0	%
10de	3.5	%
11de	7.5	%

Een record voor 1948! Zoals uit het onderstaande blijkt, heeft het ditmaal aan alle kanten meegezet. De verloren tijd door ziekte is in verhouding tot de rest van het jaar laag. Toch zijn het nog gemiddeld 11 man. Ongevallen is daarentegen het hoogste van het hele jaar (ca. 5 man), vakantie is normaal (ca. 6 man) en absent is ook normaal (1 man). Totaal zijn er ge-

middeld 23 man afwezig geweest, hetgeen een laagte-record voor dit jaar betekent. De verloren tijd door schoonmaken, sjouwen, voormannen en reparatie is zeer laag en belangrijk beneden het gemiddelde van de voorafgaande perioden.

	gemiddeld 1e t/m 10e periode uren/week	gemiddeld 11e periode uren/week
schoonmaken	48	38
sjouwen	137	121
voormannen	130	142
reparatie	26	7
totaal	341	308

Het schoonmaken gaat steeds minder tijd kosten. Vooral de sjouwers verdienen een grote pluim. De 121 uren sjouwen gemiddeld per week is een cijfer voor de tijd, die de productieve arbeiders verliezen door het sjouwen. De tijd van de algemene sjouwers is hier dus niet bij. Ik geloof wel, dat het iedereen opgevallen zal zijn dat de twee algemene sjouwers gedaan hebben wat zij konden om het interne transport zo goed mogelijk uit te voeren. Uit de cijfers blijkt wel hoeveel werk zij hun collega's uit handen kunnen nemen.

Wederom een vooruitgang in de verhouding tussen voor- en nacalculatie. Ditmaal bedroeg de nacalculatie 94% van de voorcalculatie.

De afdelingen, die in de 11e periode in dit opzicht onder de 90% bleven, zijn de koperslagerij, knipperij, ponserij, boren/tappen, forceren, auto-geen lassen, galvanische afdeling en montage buismeubelen.

Genomen over de afgelopen 11 perioden van dit jaar hebben de volgende afdelingen een verhouding van voor- en nacalculatie die beneden de 90% ligt: bankwerkerij, ponserij, draai- en boren/tappen, galvanische afdeling en montage buismeubelen. Tenslotte komt dan de grote klap! Het totaal van de ingeleverde kaarten lag maar liefst 42% boven het gemiddelde van het hele jaar.

Hoofdschuldige hieraan is de lakkerij, waarvan het wel bekend is dat de heren daar graag met grof geschut werken. Bovendien was de verhouding voor- en nacalculatie van de lakkerij vrij goed. Direct hierop volgen de afdeling van v. Oostrum met een flink pak kaarten en de koperslagerij, buigafdeling, galvanische afdeling, montage plaatstalen meubelen, stoffeerderij, alle ver boven hun gemiddelde. Het is nu maar afwachten of dit de volgende periode herhaald kan worden.

Met ziekte enz. en de verloren uren door schoonmaken enz. gaat het goed. Het zal dus van de nacalculatie en het totaal ingeleverde kaarten afhangen hoeveel er op Vrijdag, 26 November uitbetaald zal worden. Het zal een hele kunst zijn de 7,5% te overtreffen!

A. PRINS.

Bij de Minister aan tafel. Nieuwe sociale wetten.

Het is gemakkelijker er De kleine Gids¹⁾ op na te slaan, doch die voorziet nog niet in splinternieuwe wetten. Daarvoor raadpleegt men het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, dat ons onmiddellijk verplaatst in de directe nabijheid van onze regeerders. Men zit er als het ware bij de Minister aan Tafel en kan onder zijn kundige leiding de weg vinden door de wet van 15 Juli 1948 „houdende regeling tot toekenning van kinderbijslag aan invaliditeits-, ouderdoms-, of wezenrentetrekkingen”, alsmede die „tot aanvulling van renten krachtens de Invaliditeitswet”.

Dit zijn belangrijke zaken. Zij zijn weliswaar niet van direct belang voor de werkende mens voor wie de invaliditeitswet iets is waar hij liefst nooit mee te maken krijgt, en laten wij hopen, dat wij allen verschoond ervan blijven, anderzijds is er een groot aantal personen in den lande, die deze wetten met vreugde zullen begroeten omdat hun financiële nood er door gelenigd wordt. En daarom is deze sociale wet er een, die aller goedkeuring heeft.

Het zal niemand ontgaan zijn, dat de laatste tientallen jaren een groot aantal sociale maatregelen genomen is. De sociale opvattingen zowel bij werkgevers als bij werknemers hebben het mogelijk gemaakt op de inhoud van de nieuwe wetten via de Stichting van de Arbeid aanzienlijke invloed uit te oefenen.

Deze nieuwe wetten, afgekondigd in afwachting van een algemene herziening van de sociale verzekering, vormen een voorlopige voorziening.

In het kort komt het hierop neer:

De invaliditeitsrente, waarvoor de bekende zegels op de rentekaart worden geplakt, was laag. Hij bedroeg gemiddeld 3 gulden à 3,25 gulden per week, in het allergunstigste geval 4,80 gulden.

Deze rente is verhoogd met een toeslag van 100%, met andere woorden hij is verdubbeld.

Wie een basis-uitkering van drie gulden had, krijgt nu zes gulden. De bestaande toeslagen komen te vervallen.

Bovendien wordt een gezinstoeslag gegeven van f 35,— per maand aan gehuwde mannelijke rentetrekkingen, weduwen, die een weduwenrente genieten en kinderen te haren laste hebben. In bijzondere gevallen komen ook gehuwde vrouwen voor deze gezinstoeslag in aanmerking.

Naast deze gezinstoeslag staat de kinderbijslag aan rentetrekkingen, die kinderen beneden de zestien, of schoolgaande kinderen beneden de twintig jaar hebben. In het kort betekent het dat:

- a. de invaliditeitsrente verhoogd is;
- b. een gezinstoeslag wordt gegeven;
- c. kinderbijslag is ingevoerd.

Vanzelfsprekend is er een groot aantal artikelen met vele paragrafen, waarin haarfijn wordt vastgelegd voor wie de wet wel en voor wie hij niet geldt. Het zou ondoenlijk zijn dit in een kort bestek te vermelden. Wij kunnen het aan de Rijksverzekeringbank overlaten deze wetten uit te voeren in de geest waarin zij werden vervaardigd.

Samen komen deze nieuwe wetten de Staat te staan op een jaarlijkse uitgave van 24 miljoen gulden en aangezien het geld ergens vandaan moet komen, zal Vadertje Staat deze miljoenen putten uit de vereveningsheffing. Deze heffing, welke door de bezetters is ingesteld om de sociale lasten voor de Nederlandse werkgever met die van de Duitse gelijk te schakelen, komt geheel ten laste van het bedrijfsleven.

Evenals elke andere sociale wet is ook deze alleen mogelijk dank zij de economische steun, die het bedrijfsleven biedt.

¹⁾ De kleine Gids, voor de Nederlandse Sociale Verzekering, Uitgave van de Vereniging van Raden van Arbeid.

Een koffiepraatje met een puzzel.

14 October j.l. was een gedenkwaardige dag. Toen was het n.l. het éénjarig jubileum van de koffie-voorziening in ons bedrijf.

Het jubileum werd niet gevierd. Die lui van de expeditie mochten zich wat gaan verbeelden. Toch moesten zij voorzichtig worden gepolst hoe hun indrukken en ervaringen waren van het eerste jaar der koffievoorziening.

In het begin viel het niet mee volgens van Zomeren. Hatelijkheden o.a. dat de expeditie-mensen zo dik werden, maar de koffie niet wit. Conclusie: de melk wordt door hen zelf opgedronken. Ieder zal wel begrijpen dat dit laster was. Vooral was er de klacht van of te sterke of te slappe koffie. Van Zomeren loste het geval heel handig op. De koffie de ene dag sterk en de andere dag slap, zodat een ieder op zijn beurt tevreden is. Je moet maar op het idee komen!

Bart was minder tevreden en wilde het radicaal oplossen. Hij oordeelt: uitscheiden, 't is te veel werk en te veel zorg. Dat het veel werk geeft zal ieder met Bart eens zijn, vooral als de kraan van de koffieketel verstopt is en na het uit elkaar halen van de tapinstallatie blijkt, dat.... er geen koffie in de ketel zat!! De kraan werd tweemaal uit elkaar gehaald!?! Van Alphen, die de koffie distribueert, heeft of had ook zijn moeilijkheden. Bij de een te vroeg, bij de ander te laat. De late ontbijters wensen de koffie om 9 uur, maar de anderen oordelen 11 uur is koffietijd. Zeer beslist verklaarde van Alphen dat het tegen de etiquette indruist om de bekers zo te vullen, dat het over de rand heen loopt. Men moet toch tevreden zijn dat hij de geldende norm niet geheel in acht neemt, want dan was de beker nog minder gevuld. Het stukje onder de rand, gedemonstreerd met duim en wijsvinger was in elk geval beangstigend. Dat er zoetbekken zijn die twee zakjes suiker wensen, werd niet verder besproken, daar had van Alphen een minachtend schouderophalen voor over.

Er waren zelfs nog verrassingen. Het bleek in 't begin nog wel eens dat het zakje suiker, zout bevatte. Wij zullen geen namen noemen, er zijn er tenslotte meer in de fabriek die Nol heten en fijn zaagsel in zijn beker strooide. Prettiger verrassingen waren de volgende feiten. De tweehonderdste man bezorgde ons een gevulde koek bij de koffie.

Het zilveren huwelijksjubileum van Bohré werd voor ons ook een tractatie. Bohré..... onze gelukwensen en bedankt. U kunt zich pionier voelen door het voorbeeld dat U gaf en goed voorbeeld doet goed ! Natuurlijk behoort niet ieder te wachten tot hij 25 jaar getrouwd is. Verjaardagen tellen ook mee en het geeft meer kansen. Wie is het eerst jarig?

Er drukt maar één schaduw op de koffie-voorziening. Er worden n.l. te veel bekers gebroken en daarmee komen we op de koffie!

Al met al zullen we onze dagelijkse beker koffie niet meer willen missen en waarschijnlijk de afdeling die er Zaterdag een taartje bij consumeert, helemaal niet. En nu naar aanleiding van het koffiepraatje een..... puzzel. Wie kan er raden hoeveel bekers koffie er in het afgelopen jaar zijn geschonken? De inzender(ster) van het juiste aantal of met het dichtstbijzijnde getal wordt beloond met een boekenbon en de afdeling waar toe de winnaar (of winnares) behoort krijgt een verrassing bij de koffie. Als maatstaf voor het aantal wordt genomen het tot op 14 October j.l. uitgereikte aantal zakjes suiker. Natuurlijk zijn van mededinging uitgesloten diegenen, die uit den aard der zaak het kunnen weten. Wij zijn benieuwd wie winnaar wordt en welke afdeling daarvan meeprofiteert.

Succes!

W. CARSTENS.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

5058

VOORLOPIGE REDACTIE: W. CARSTENS, M. MOUTHAAN, A. PRINS.

Nieuwjaarsnummer.

U vergeet toch niet tijdig de copie voor dit extra nummer in te zenden? U heeft tot 24 December de tijd, maar het is lastig als alles op het laatst komt. Een zestal artikelen hebben wij reeds binnen. Grijpt deze gelegenheid aan de belangstelling voor Uw afdeling te wekken.

DE REDACTIE.

Directie-Fabriekskern

Maandelijksse bijeenkomst van 7 December 1948.

1. Naar aanleiding van het verzoek van de Kern (zie verslag vorige vergadering) om de leden van het personeel gelegenheid te geven eens kennis te maken met de algemene gang van zaken en eventuele moeilijkheden van andere afdelingen doet de heer van Osselen het volgende voorstel.
Alle leden van het personeel kunnen aan den heer Prins opgeven voor welk onderwerp zij speciale belangstelling hebben. Het meest gevraagde onderwerp zal dan uitgekozen worden, en er zal een avond in het schaftlokaal gehouden worden, waar degenen, die het meest met dit onderwerp op de hoogte is, een inleiding zal houden. Er zal ruime gelegenheid zijn voor het stellen van vragen. Zodra er een aantal vragen zijn binnen gekomen zal het onderwerp voor de eerste bijeenkomst vastgesteld en bekend gemaakt worden.
2. De Kern vraagt of er nog wat kommen voor de koffie aangeschaft kunnen worden. Ook zijn er wel eens klachten over de kwaliteit van de koffie.

Hersengymnastiek

Daar ik altijd vergeet om naar de radio te luisteren omdat ik op het kritieke moment meestal met iets anders bezig ben, had ik die Zondagavond mijn wekker op 5 minuten voor 10 gezet met het gevolg dat mijn vrouw en ik precies op tijd voor ons toestel zaten. Met grote spanning volgden we de wedstrijd en uiteraard probeerde ik de stemgeluiden onzer Gispensmannen te herkennen. Maar daarin ben ik nauwelijks geslaagd. Het beste herkende ik nog het ontstelde gezicht van Huib toen hij dat wijsje niet thuis kon brengen. En ook kon het alleen maar de jurist Kernkamp zijn die zo slim was er op te gokken dat een persoon wiens echtgenoot gevraagd werd, wel niet getrouwd zou zijn. Ik had er vast op gerekend dat het stemgeluid van bijv. Andele mij toch wel zou opvallen en dat zou misschien ook wel gelukt zijn als ze maar iets over ping pong hadden gevraagd. Ik kon niet aan de indruk ontkomen dat de emaille pannen aanzienlijk zwakker waren dan de stalen meubelen, hetgeen trouwens in de beginstand eerlijk tot uiting kwam. De eindstand 20—19 vond ik echter

bepaald te flatteus voor Kampen. Maar wie weet is daardoor de volgende Maandag een massa-ontslag van dit team voorkomen.

De week die op deze spannende Zondag volgde was vol merkwaardige ervaringen.

Het begon voor mij al dadelijk Maandag tijdens een vergadering in Den Haag waar een ieder mij geluk wenste. Maar na de gelukwensen volgde de kritiek. Men had verwacht dat ik op enkele vragen vlatter had geantwoord en vooral had men gedacht dat ik die pianodeuntjes wel allen geweten zou hebben.

Juist toen ik mij ging opwinden om uiteen te zetten dat het niet aangaat de directie verantwoordelijk te stellen voor de blunders van het personeel, werd mij een compliment gemaakt over de vader van Hannibal. Wat kon ik anders doen dan vragen of men er soms aan twijfelde dat ik voldoende lager onderwijs had genoten?

Maar eerlijk is eerlijk: Hulde aan Verrips die zo'n geheugen heeft.

Aardige attenties waren het gelukwenstelegram van de firma Koller & van Os uit Amsterdam en de doos met taartjes voor de leden van ons team van Kees Deenik.

Fantastisch was het bezoek van een meneer van de Nederlandse Spoorwegen uit Haarlem.

Men moet n.l. weten dat ik jaren vóór de oorlog alle mogelijke moeite heb gedaan om die stalen banken te mogen maken in de elektrische treinen. Dat is ons nooit mogen gelukken. En nu kwam daar die meneer met een tas vol tekeningen, uitgerekend van deze banken, met de vraag of we die konden maken.

Nadat Prins, Harkink en ik zo 't één en ander met deze spoorwegman besproken hadden, vroegen we hem hoe het eigenlijk kwam dat hij met dit gevalletje naar Culemborg was gekomen, want met de N.S. te Utrecht hebben wij regelmatig contact, niet echter met de constructie werkplaatsen te Haarlem.

En toen vertelde die meneer dat hij al enige dagen er over had lopen denken wat hij nu toch met die banken aan moest vangen, toen hij Zondagavond de hersen-

Ir. W. VAN OSSELEN.

B. buizenrek (slechts 4 meter diep, zodat lengten van 3,5 meter van beide kanten bereikbaar zijn. Langere buizen kunnen zonder bezwaar aan beide kanten uitsteken).

- Het verheugt ons dat ook de overige inzenders vindgrijpige gedachten naar voren hebben gebracht. Evenals v. Maren stellen verschillende inzenders voor de afkortmachine en/of zaagmachine langs het buizenrek verplaatsbaar te maken. Wij menen dat de uitvoering hiervan wel minder eenvoudig zal zijn dan men ge-

Het resultaat van deze prijsvraag heeft ons opnieuw in de overtuiging gesterkt dat wij gezamenlijk naar de oplossing van onze problemen moeten blijven zoeken.

DE DIRECTIE.

Tariefcommissie.

Op 6 November werd de vierde bijeenkomst met T.C. gehouden. Deze bijeenkomst werd speciaal gewijd aan het prestatieschatten. De T.C. kreeg zelf de gelegenheid het prestatieschatten te verrichten, waarbij bleek dat het nog niet zo eenvoudig is om de factoren tempo, vaardigheid en routine in een cijfer te verwerken. De vijfde bijeenkomst werd op 13 November gehouden. Ditmaal werd de T.C. op de hoogte gebracht met de administratieve zijde van het tariefbureau. De grafiek werd getoond en de vijf leden van de commissie konden zodoende verschillende algemene resultaten waarnemen. Het kaartsysteem voor de resultaten per tarief en het tweede systeem voor de resultaten per man werden besproken. Het is n.l. van groot belang na te kunnen gaan welk verloop er waarneembaar is in de verschillende tarieven en evenzo kan het nuttig zijn om de gemiddelde oververdiens te per man op te maken.

A. PRINS.

Personalia

Aangenomen:

8-11-'48 J. W. S. Vermeulen, die enige weken in militaire dienst is geweest.

15-11-'48 M. van Asch (afd. Lingen).

7-12-'48 A. J. van Gent (afd. Dubois)

Onze gelukwensen voor:

J. P. van Helmond die op 9 November 1948 12½ jaar in dienst was van de N.V.

C. Tas die op 4 December 1948 12½ jaar in dienst was van de N.V.

A. Vink met de geboorte van zijn zoon Johnny Arie Marius op 5 November 1948.

D. J. de Haas met de geboorte van zijn zoon Stephanus op 14 November 1948.

W. van Wijngaarden met de geboorte van zijn zoon
Wilhelmus Joannes op 2 December 1948.

G. Westerdal met de geboorte van zijn dochter Gerda op 5 December 1948.

M. Meyer met zijn 40-jarig huwelijksfeest op 20 November 1948.

Hartelijk dank aan Directie en personeel voor de be-
toonde belangstelling bij mijn 12½-jarig jubileum.

C. TAS.

Ongevallen

23-10-'48 Bij het slijpen van onderdelen kreeg getroffen vuil in het rechteroog (werkt door).

3-11-'48 Betroffene heeft zijn rechterpomp tussen een deur van een trein geklemd, waardoor deze werd verwond. (hersteld op 8-11-'48).

6-11-'48 Bij het verplaatsen van een bankschroef struikelde getroffen, waardoor hij de bankschroef op zijn linker grote teen kreeg, waardoor deze is gekneusd. (hersteld op 29-11-'48).

8-11-'48 Bij het lassen van kapstokken schoot er bij getroffen een mal uit zijn handen, waardoor rechtermiddelvinger werd gekneusd. (hersteld op 15-11-'48).

16-11-'48 Betroffene heeft bij het zetten van zijwanden van bureaux zijn rechterduim verwond. (hersteld op 30-11-'48).

17-11-'48 Bij het wegzetten van platen stootte getroffen zich aan een stapel platen, waardoor zijn linkerwijsvinger werd verwond. (hersteld op 3-12-'48).

18-11-'48 Bij het vastdraaien van telescoopgeleiders schoot de schroevendraaier van getroffen^e uit, waardoor zijn rechterhand werd verwond, welke later is gaan zweren. (hersteld op 23-11-'48).

18-11-'48 Getroffene kreeg bij het openen van een kast een stuk draad in zijn linkeroog. (werkt door).

23-11-'48 Getroffene liep een plaat om van ongeveer 300 kg, welke hij op zijn voet kreeg en waardoor deze werd gekneusd. (hersteld op 3-12-'48).

23-11-'48 Getroffene snelde te hulp daar er een plaat van ongeveer 300 kg kantelde en verwondde daarbij linkerhand en linkervoet. (op 7-12-'48 nog niet hersteld).

26-11-'48 Bij het verzetten van 2 plaatijzeren kisten
verwondde getroffene zijn rechter middel-
vinger. (werkt door).

27-11-'48 Getroffene schoot uit bij het lasset van tafels, waardoor zijn linker wijsvinger werd verwond. (werkt door).

29-11-'48 Getroffene gleed, tengevolge van de gladheid van de weg, met zijn fiets uit, waardoor hij een schaaftwond aan zijn rechterknie opliep en waardoor zijn linker middel-, ring- en pink werden verwond. (3-12-'48 hersteld).

1-12-'48 Bij het sjuwen van kisten met plaatijzer gleed er een kist van de transportwagen, waardoor de linkerhand van getroffene werd gekneusd. (hersteld op 6-12-'48).

Uitslag van het koffiepraatje met een puzzle

Het aantal bekers koffie bedroeg 64.700.

De eerste prijs werd behaald door A. G. Vermeulen, afd. plaatwerkerij, met het aantal van 64.654, dus -46. Hem werd de waardebon van f. 3,— inmiddels overhandigd.

Wij hopen dat de gevulde koek bij de koffie, afd. plaatwerkerij gesmaakt heeft. Het schijnen daar wel boffers te zijn, want daar kregen zij op 5 December ook nog de Sint op bezoek en hij tracteerde (buiten verantwoordelijkheid van de redactie!) ieder op een speculaaspop. Het werd echter een dramatisch einde door het ongewone feit dat Piet de zak in ging.

J. de Kruif, afd. school van Oostrum, behaalde een waardebon van f. 1,50 met het aantal van 64.750, dus plus 50. Ook D. de Keizer, afd. draaierij, met het aantal van 64.650, dus -50.

Een saluut voor de winnaars.

Het aantal inzendingen overtrof alle verwachtingen. Er waren er maar liefst 170. Het lijkt wel aardig een specificatie te geven van de afdelingen welke deelnamen.

Afd. bankwerkerij met 14 inzendingen; school van Oostrum 13; afd. gecombineerde metaalbewerking (van Oostrum) 18; afd. lassers 4; afd. knipperij en magazijn 3; afd. draaijerij 8; afd. plaatwerkerij 25; afd. expeditie 1; afd. slijperij 12; afd. gereedschapmakerij 9; afd. tekenkamer 4; afd. tijdschrijvers 1; afd. ponsers 1; afd. lampen (forceurs, montage en administratie) 12; afd. lakkerij en ⁵⁷ afd. chromeerderij 4; afd. bedrijfsbureau 8; afd. kantoor 6; afd. buigerij met 2 inzendingen.

Het laagste aantal dat geraden werd was 41.000, het hoogste aantal 92.351.

Het aantal bekertjes van 64.700 stuks op een rij geplaatst zou een lengte beslaan van ruim vier kilometer.

De afdeling plaatwerkerij ligt met 1-0 voor. Vol spanning verwachten wij weer de inzendingen op de nu volgende prijsvraag (en weer een hele stroom!) en zien uit, welke afdeling de stand tracht gelijk te maken.

Veel succes!

W. CARSTENS.

Het buitenland houdt ons de spiegel voor

Het volmaakte is niet van deze aarde. Ook de mens heeft, naast zijn goede eigenschappen, zijn fouten. Zelf ziet hij die meestal niet, maar anderen des te beter. Hij heeft een gezin. Vader, moeder en de kinderen hebben hun kleine of grote gebreken, die zij wel van elkaar opmerken, terwijl er daarnaast onvolkomenheden zijn, die de ouders en de kinderen met elkaar gemeen hebben, waardoor deze niet door hen opgemerkt worden. Door anderen wel. U moet de burens maar eens over dat gezin horen!

Wat geldt voor een gezin, geldt eveneens voor een volk. Het heeft zijn nationale deugden, zijn nationale gebreken. Men merkt die van het eigen volk pas op, wanneer men een poos in het buitenland vertoeft en de gedragingen van de mensen daar met die van zijn eigen landgenoten vergelijkt. Soms zijn het bezoekers uit het buitenland, die ons de spiegel voorhouden.

Vreemdelingen van internationale bekendheid, die ons land vlak na de oorlog bezochten en er nu weer een kijkje komen nemen, spreken vol bewondering over hetgeen in enkele jaren hier is hersteld. De Nederlanders zijn een hardwerkend, stoer volk, zeggen zij. Een volk met zulke eigenschappen schept zich een goede toekomst. In Nederland kan men vertrouwen hebben. Men leest een dergelijke uitspraak van bezoekers uit het buitenland zo dikwijls, dat men geneigd is aan een beleefdheidsbetuiging te denken. Als film- en andere sterren ons zo iets vertellen, glimlachen we, maar wanneer staatslieden en andere officiële personen hetzelfde beweren, óók als ze in hun eigen land terugkomen, dan heeft dit wel degelijk betekenis. Want dit heeft ertoe geleid, dat het buitenland ons op vele wijzen help bij de wederopbouw, het aanknopen van handelsbetrekkingen en op velerlei ander gebied.

Naast onze arbeidslust prijst men onze gastvrijheid, de gulle hartelijkheid, waarmee Nederland altijd weer bereid is, noodlijdenden in andere landen te helpen!

Daarnaast heeft men ook wel iets op ons aan te merken. De bekende Engelse schrijver John B. Priestley, die voor en na de oorlog ons land bezocht, vindt het Nederlandse volk te parochiaal: veel Nederlanders doen, zei hij, of ze aan een stil binnenweggetje wonen, of hun land buiten de sfeer van de wereldpolitiek ligt. Andere Engelsen verbazen zich over ons gebrek aan manieren, wanneer zij zien hoe mannen — en ook vrouwen! — duwen en dringen om in een trein, een tram of een bus te komen. Hoe de Nederlander op straat een sigaar rookt, zelfs als hij in gezelschap van zijn vrouw is. Hij begrijpt niet, waarom mannen en kinderen niet opstaan in openbare vervoermiddelen, wanneer oude dames vergeefs naar een zitplaats omkijken. Een Italiaan vindt dit laatste heel normaal, en een Deen zal het roken op straat in gezelschap van dames niet opvallen, omdat de dames in Denemarken in openbare gelegenheden, restaurants e.d., zelf sigaren roken. Maar dat andere volken zich hieraan bezondigen, maakt het van ons niet minder erg.

Toeristen, die ons land met een auto bezoeken, klagen over de nonchalance, waarmee de wielrijders over de voor het snelverkeer bestemde wegen rijden; over de voor hen dikwijls onbegrijpelijke verkeerstekens en over de hardnekkigheid, waarmee chauffeurs op het midden van de weg blijven rijden, als een ander voertuig duidelijke signalen geeft te willen passeren. En bepaald hinderlijk wordt het in het algemeen gevonden, dat het bedienend personeel in hotels en restaurants voortdurend op fooien jaagt. Wanneer deze fooi niet minstens 15 procent bedraagt, geeft dit personeel duidelijke tekenen van ontevredenheid. Voor ons is dat begrijpelijk, omdat wij weten dat het loon op deze fooien is gebaseerd, maar een buitenlander weet dit niet en daarom stoot hij er zich voortdurend aan. Soms zelfs in die mate, dat hij zich voorneemt, in het vervolg ons land niet meer te bezoeken. De organisaties, die het vreemdelingenverkeer bevorderen, trachten daarom dit euvel uit de weg te ruimen. Doch het fooienstelsel is in ons land een ingeworteld kwaad, waarvoor men niet gemakkelijk een oplossing kan vinden. Jammer, want we willen er zelf óók wel af!

En waarschijnlijk zouden we het allemaal veel prettiger vinden, wanneer goede manieren en hulpvaardigheid jegens anderen meer gemeengoed werden in ons land, zodat niet alleen de vreemdelingen, maar wijzelf daarvan zouden kunnen profiteren: thuis, in de fabriek en op kantoor, op plaatsen waar men samenkomt en op straat.

Er is, wat de baldadigheid van onze jeugd betreft, reeds veel verbeterd, bij vroeger vergeleken. Doch over het algemeen vertoont ons volk, bij al zijn goede eigenschappen, toch nog een gebrek aan discipline. Daarom is het goed, nauwkeurig te kijken in de spiegel, welke het buitenland ons voorhoudt, te zien, welke onze gebreken zijn en te trachten, die weg te werken.

We kunnen er alleen maar beter van worden!

4,0%

Twaalfde periode in 1948, van 19 October tot en met 15 November (loonweken 43 t/m 46)

1ste periode 1948:	0	%
2de	"	5,1
3de	"	5,8
4de	"	4,6
5de	"	5,0
6de	"	5,5
7de	"	4,3
8ste	"	5,8
9de	"	7,0
10de	"	3,5
11de	"	7,5
12de	"	4,0

Ik had verwacht dat deze periode weer een zeer gunstig resultaat zou opleveren. De meest bekende factoren wezen ook in die richting. Wij hebben toen werkelijk even moeten zoeken naar de factor, die het eindresultaat blijkbaar toch nog omlaag gehaald had. En jawel, we hebben het gevonden en ik zal trachten het U, in de loop van dit verslag, uiteen te zetten.

De verloren tijd door ziekte blijft vrijwel gelijk aan de drie voorgaande perioden (ruim 11 man gemiddeld), ongeval is weer wat gezakt (3 man), maar blijft nog aan de hoge kant als wij beseffen dat negen van de tien ongevallen voorkomen kunnen worden. Vacantie blijft ongeveer gelijk (7 man gemiddeld), maar hierbij moet men bedenken dat er 45 man op 1 November gesnipperd hebben en dat de Leerdammers enz. iedere dag vroeg weggaan om de trein te halen, hetgeen gedurende de wintermaanden aan meer mensen vergoed wordt dan 's zomers.

Totaal zijn er gemiddeld 23 man afwezig geweest, hetgeen weinig is vergeleken bij de rest van het jaar. De verloren tijd door schoonmaken, sjouwen, voormannen en reparatie is nu weer zeer hoog!

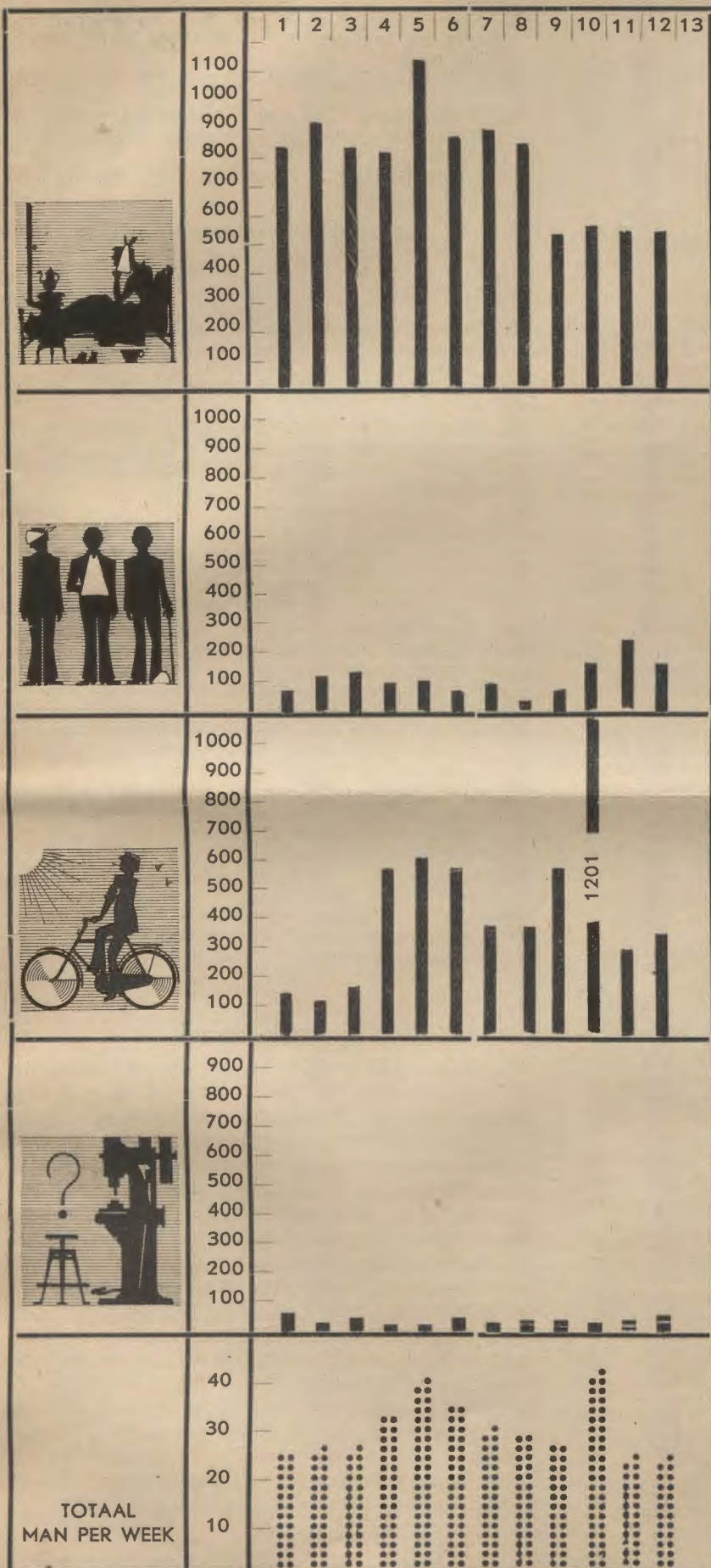
	gemiddeld 1e t/m 11e periode uren/week	gemiddeld 12de periode uren/week
schoonmaken	47	39
sjouwen	137	179 !!
voormannen	131	141
reparatie	24	13

Totaal 339 372

De tijd, die de productieve arbeiders aan het schoonmaken besteden blijft laag. Maar het sjouwen heeft ditmaal alles bedorven. Lakkerij, montage plaatstalen meubelen en gecombineerde metaalbewerking zijn in deze de „schuldigen”. Wij kunnen hier gerust de aandacht op vestigen omdat wij, in dit geval, niemand een verwijt kunnen maken.

Met het tegenwoordige ruimte-gebrek wrekt elke kleine stagnatie of ophoping in de productie zich onmiddellijk. De hoog opgestapelde laden van de brievenkasten in de lakkerij en het heen en weer gesiep met de telextafels heeft ons intussen in deze vier weken 4 x 42 uur extra sjouwen gekost. Voormannen en reparatie waren normaal.

Nacalculatie was weer 94% van voorcalculatie. Dit is een belangrijke factor, zoals U wel zult begrijpen.

Wordt een bewerking binnen de voorgerecalculeerde tijd klaar gemaakt, dan wordt er dus winst gemaakt op deze bewerking, maar het betekent tevens dat er, in de „bespaarde” tijd weer aan een volgende bewerking gewerkt kan worden.

In de 12e periode hebben de volgende afdelingen het klaargespeeld met de nacalculatie onder de 90% van de voorcalculatie te blijven: bankwerkerij, koperslagerij, boren/tappen, buigen, slijpen, galvanische afdeling en montage buismeubelen.

In de afgelopen 12 perioden van het hele jaar hebben de volgende afdelingen dit fraaie resultaat bereikt: bankwerkerij, ponsen, draaien, boren/tappen, galvanische afdeling, montage buismeubelen. Het zijn dus nog dezelfde afdelingen als aan het einde van de vorige periode.

Het totaal van de ingeleverde kaarten lag 7% boven het gemiddelde van de rest van het jaar (en daarin was dan verwerkt de zeer hoge 11e periode!) Hiertoe hebben ditmaal bijgedragen de plaatwerkerij, koperslagerij, slijperij, galvanische afdeling en montage plaatstalen meubelen, die aanzienlijk meer dan het gemiddelde van hun afdeling hebben ingeleverd.

Ik wil U er even op attent maken dat de galvanische afdeling voorkomt op alle drie lijstjes van afdelingen die tot de gunstige resultaten bijgedragen hebben.

Maar ondanks het hoge totaal ingeleverde kaarten kwamen wij aan een vrij lage omzet. En daarmee zijn wij gekomen aan het raadsel van de lage winstuitkering.

Zoals gezegd, na enig zoeken hebben wij de oorzaak opgespoord. De fabrieksomzet wordt namelijk niet alleen bepaald door de ingeleverde loonkaarten (de uren worden omgerekend in loon en de onkosten van de diverse afdelingen worden daarbij geteld), maar ook het materiaal dat in bewerking genomen wordt is een onderdeel van de totale fabrieksomzet. Nu is er in deze periode zeer weinig geknipt en afgezaagd, zodat er zeer weinig materiaal in bewerking is genomen.

De volgende vraag is: hoe komt dit?

Wij hebben juist in het voorjaar en de zomer echt „in voorraad” geknipt om zoveel mogelijk materiaal klaar te hebben liggen voor de machinale afdelingen in de fabriek.

In die maanden is er dus, in verhouding tot de capaciteit van de fabriek, teveel materiaal in bewerking genomen. Om allerlei redenen moeten wij het wat kalmer aan doen en dat drukt de fabrieksomzet. Zolang de materiaalvoorziening onvoldoende en onregelmatig is en de orders om deze en andere redenen niet in een regelmatig tempo in bewerking genomen kunnen worden, zal de winstuitkering ook dit gebrek aan regelmaat blijven ondervinden.

„Personeelfonds”

Personeelfonds per 19 October 1948 f 676,24
 Storting door de N.V. van 19/10 t/m 15/11 '48
 Ziektepercentage 6. (193 × 50 cent) „ 96,50
 Ingehouden aan boeten van 19/10 t/m 15/11 '48 „ 10,05

f 782,79

Af: Uitbetalingen van 19/10 t/m 15/11 '48
 plus bloemennota „ 57,63

Saldo per 16 November 1948 f 725,16

„Spaarkas”

Spaarkas per 19 October 1948 f 9.671,45
 Intrest 3e kwartaal 1948 „ 98,50
 Stortingen van 19/10 t/m 15/11 '48 „ 1.228,85

f 10.998,80

Af: door Spaarders opgenomen van
 19/10 t/m 15/11 '48 „ 901,24

Saldo per 16 November 1948 f 10.097,56
 En zijn thans 90 spaarders.

Prijsvraag.

Na het succes van de koffieprijsvraag hebben wij een nieuwe opgave samengesteld, waarvoor weer een eerste en een tweede prijs (indien er meer dan 50 inzendingen zijn) worden uitgelooft, benevens een tractatie voor de afdeling van de winnaar.

U vindt hieronder een aantal vragen, die alle betrekking hebben op ons bedrijf. Achter de vragen staan vijf antwoorden, waarvan er altijd maar een het juiste antwoord is. Met Uw inzending hoeft U dus slechts het nummer van de vraag en de letter van het, volgens U, juiste antwoord te vermelden.

Wij kunnen er toch op rekenen dat zij, die door hun werk de gelegenheid hebben een of meer antwoorden in de administratie op te zoeken, hiervan geen gebruik zullen maken?

1. Wij hebben een zgn. „frankeermachine”, waar onze hele uitgaande post doorgedraaid wordt en waarmede het tijdrovende postzegelplakken wordt vermeden. Deze machine geeft nu telkens aan wanneer er f 100,— porti is verbruikt, (bijv. 1000 brieven met een postzegel van een dubbeltje). Hoeveel maal heeft deze machine de f 100,— aangegagen in de periode van 1 Januari tot 1 December 1948? a. 20 maal, b. 22 maal, c. 24 maal, d. 26 maal en e. 28 maal.
2. Wat was de gemiddelde leeftijd (alle leeftijden bij elkaar opgeteld en gedeeld door het aantal personen) van ons tegenwoordig fabriekspersoneel (incl. bazen) op 1 Juli 1948? a. 27 jaar, b. 28 jaar, c. 31 jaar, d. 32 jaar en e. 34 jaar.
3. Wat was de gemiddelde leeftijd van onze beambten (incl. directie) op 1 Juli 1948? Met dezelfde bepalingen als vraag 2. a. 27 jaar, b. 28 jaar, c. 31 jaar, d. 32 jaar en e. 34 jaar.
4. Hoeveel kinderen hebben de leden van ons personeel gezamenlijk blijkens de huidige opgave voor de kinderbijslagwet? a. 163, b. 173, c. 183, d. 193 en e. 203.
5. Hoeveel leden van ons personeel waren er op 1 December 1948 langer dan 12½ jaar in dienst van het bedrijf? a. 32, b. 36, c. 40, d. 44 en e. 48.

6. Hoeveel koppen en bekera zijn er aangeschaft sedert wij begonnen met „het kopje koffie tijdens het werk”? a. 274, b. 294, c. 314, d. 334 en e. 354.

7. Hoeveel uren is er van 1 Januari tot en met 29 November 1948 door productieve arbeiders „gesjouwd”? a. 6400 uren, b. 6700 uren, c. 7000 uren, d. 7300 uren en e. 7600 uren.

8. Wat is de totale oppervlakte van onze fabrieksruimte (inclusief kantoren enz.)? a. 4000 m², b. 4350 m², c. 4400 m², d. 4800 m² en e. 5200 m².

9. Hoeveel loonkaarten (hoofd- en hulpkaarten) zijn er ingeleverd in de week van 16 tot en met 22 November 1948? a. 300, b. 350, c. 400, d. 450 en e. 500.

10. Wie behaalde het eerste puntje voor Gispen in de hersengymnastiekwedstrijd? a. Prins, b. Verrips, c. Kernkamp, d. Ulrich en e. den Hartog.

A. PRINS.

U.N.A.C.

Van het Nederlands Comité UNITED NATIONS APPEAL FOR CHILDREN (UNAC) ontvingen wij een brief met de volgende inhoud:

„Met erkentelijkheid ontying het Nederlands Comité Unac Uw giro-overschrijving van f 1.774,50. Zoals U in Uw brief van 9 dezer bericht, is van deze bijdrage f 1.183,— door Uw werknemers afgestaan en heeft Uw Vennootschap dit bedrag met 50% verhoogd.

Het is verheugend dat de oproep van de Verenigde Naties ook in Uw bedrijf een goede weerklank vindt en dat Uw personeel het streven, hulp te brengen aan miljoenen hongerende kinderen, daadwerkelijk heeft gesteund door 1% van de 4 achtereenvolgende winstuitkeringen af te staan.

Namens het Nederlands Comité zeg ik U van harte dank voor Uw geste en ik verzoek U deze dank ook te willen overbrengen aan Uw werknemers”.

Fabrieksbezoek

Wij veronderstellen dat er huisgenoten of familieleden van ons personeel zijn die wel eens een kijkje zouden willen nemen in de omgeving waar man of zoon de gehele dag doorbrengt. Daarom hebben wij het plan opgevat, hetgeen ons al meermalen is gevraagd, om periodiek rondleidingen door het bedrijf te houden met groepen van 10 tot 15 personen en wel op een Dinsdag-, Woensdag- of Donderdagmiddag van 2 tot ca. half 5. Elk lid van ons personeel kan voorlopig één persoon voor deze rondleidingen opgeven: voor de fabriek bij de tijdschrijvers, voor kantoor bij Mej. Jonkman.

Hierbij moet worden vermeld naam, adres en een aanduiding van de familieverhouding (b.v. echtgenote, ouder, verloofde), terwijl tevens erbij moet worden gezegd wat de meest geschikte dag is, opdat we hiermee bij het samenstellen van de groepen rekening kunnen houden.

Naar de volgorde van de opgave zullen deze personen tijdig een uitnodiging van ons ontvangen, waarin bijzonderheden worden vermeld.

DE DIRECTIE.

DE FABRIEKSFLUIT

MEDEDELINGEN VOOR HET PERSONEEL
VAN
GISPEN'S FABRIEK VOOR METAALBEWERKING N.V.

5137

VOORLOPIGE REDACTIE: W. CARSTENS, M. MOUTHAAAN, A. PRINS.

Het jaar 1948.

Wanneer ik, overeenkomstig het verzoek van de Redactie van „De Fabrieksfluit”, mijn gedachten laat gaan over de gebeurtenissen van het binnenkort afgelopen jaar, dan realiseer ik mij dat 1948 voor ons bedrijf bijzonder belangrijk is geweest.

Ik geloof namelijk dat in dit jaar onze fabriek de verandering heeft ondergaan, die wij tijdens de bezettingsjaren hebben uitgedacht en sedert de bevrijding voorbereid. Van een fabriekje zijn wij een fabriek geworden en daarmee bedoel ik niet dat wij wat meer arbeiders, gebouwen en machines hebben dan voor de oorlog. Neen, het verschil met vroeger is van hogere orde.

Het voornaamste doel dat wij voor ogen hebben gehad was de vervaardiging van producten van de allerbeste kwaliteit tegen prijzen die op de duur de concurrentie met het buitenland zouden kunnen doorstaan. Om dat doel te bereiken zijn wij nog tijdens de oorlog begonnen met het tot ontwikkeling brengen onzer werkvoorbereiding en onze tarifiering, waartoe ons bedrijfsbureau is opgericht en geschoold.

Eveneens in de oorlogsjaren hebben wij een begin gemaakt met het fabriceren volgens een belangrijk hogere graad van nauwkeurigheid dan wij gewoon waren en ik herinner er aan dat de orders van Philips en de N.S.F. hiervoor als ons proefwerk kunnen worden beschouwd.

Vervolgens zijn wij begonnen de constructies onzer producten — en daarbij denk ik in de eerste plaats aan de plaatstalen meubelen — volledig te wijzigen teneinde die geschikt te maken voor een zo ver mogelijk gemechaniseerde fabricage. Om een dergelijke fabricage ten uitvoer te brengen hebben wij toen nieuwe machines aangeschaft en installaties gebouwd. Om dit alles te volvoeren was het nodig dat wij allen die dagelijks werken in onze fabriek, inzagen dat al deze zeer ingrijpende veranderingen noodzakelijk waren om ons einddoel te bereiken.

Natuurlijk was niet dadelijk een ieder enthousiast voor deze plannen. Enkelen, hebben dikwijls in alle bescheidenheid maar met welgemeende openhartigheid uiting gegeven aan hun zorg of deze voortvarendheid niet wel eens bedrogen uit zou kunnen komen. Maar ik geloof dat wij nu zo ver zijn — en daarom vind ik 1948 zo'n belangrijk jaar — dat een ieder in het bedrijf inziet dat we op de goede weg zijn, hetgeen ondubbelzinnig blijkt uit de wijze waarop iedereen met hart en ziel aan de uitvoering onzer plannen medewerkt. Maar dat is nog niet alles. Niet alleen onze commissarissen tonen hun grote belangstelling voor hetgeen wij ondernemen, ook de aandeelhouders onzer vennootschap hebben zich niet onbetuigd gelaten. Immers deze laatsten zijn het die de middelen ter beschikking stelden om de modernisering van onze fabriek te financieren.

Ik geloof te kunnen zeggen dat dit vertrouwen in ons werk van allen die met het Gispens-bedrijf te maken

hebben in het bijzonder in 1948 in alle opzichten is gebleken. Het stemt mij dankbaar dit te kunnen constateren en van harte hoop ik dat ook in 1949 wij ons zullen kunnen verheugen over de resultaten van ons werk.

Ir. W. VAN OSSELEN.

Gaarne voldoen wij aan het verzoek der Redactie van „De Fabrieksfluit” om een overzicht te geven over het afgelopen jaar.

Over het algemeen is het een vrij rustig jaar geweest zonder al te grote gebeurtenissen. Toch willen we enkele punten naar voren halen.

Ten eerste verruiming van uitkering uit het „personeelfonds” bij ziekte voor ongetrouwden, uitkering voor speciale gevallen, dokters bezoek wordt uitgekeerd ten hoogste een half uur. Wij hopen met medewerking van allen deze regelingen te kunnen handhaven.

Ook zien we nog even terug naar de goede resultaten die we gezamenlijk hebben verkregen nl. de verloting ten bate van het personeelfonds en de vrijwillige bijdrage aan de „Unac” waarmee wij dan ook daadwerkelijk hebben bijgedragen om de nood te lenigen van de behoeftige kinderen in de wereld.

Ook brengen wij nog dank aan hen die het mogelijk hebben gemaakt de Gispens-woningen te doen bouwen, waardoor een deel van de arbeiders letterlijk onder de pannen kwam.

Maar nu ook nog een paar punten waarmee wij niet zo instemmen, dat is het moedwillig verontreinigen van de w.c.'s, het ontvreemden van allerlei voorwerpen. Laten we nu op deze punten ook eens samenwerken in de goede richting en ook hiervoor de goede wil aanwezig zijn.

Dan begroeten we de geboorte van de tariefcommissie, hetgeen een belangrijk feit is en waarvan wij, mits zij van alle belanghebbenden medewerking krijgt, zeer nuttig werk kunnen verwachten.

Aan het einde van dit korte verslag willen wij directie en alle medewerkers van het Gispens bedrijf een genoeglijk uiteinde en een voorspoedig 1949 toewensen en we hopen op een even prettige samenwerking als in het afgelopen jaar.

DE FABRIEKS KERN.

Overzicht personeelfonds I Nov. 1947 - 19 Oct. 1948.

Kasbezit 1 November 1947	f. 304,09	
Ontvangsten 1-11-'47 tot 19-10-'48		f. 1.235,35
Uitgaven		f. 863,20
		f. 372,15
		f. 304,09
Kasbezit 19 October 1948		f. 676,24

De uitgaven bestonden uit:	
Bijzondere gevallen	f. 129,51
Ziekte	f. 733,69
	f. 863,20

Wij wensen alle zieken, in het bijzonder Leonhardt, van Maurik, S. Blokland en Kraanen een voorspoedig 1949 en een volledig herstel toe.

Ofschoon wij met onze oproep niet bedoeld hebben onze lezers buiten het bedrijf te bewerken, willen wij U onderstaande bijdrage toch niet onthouden.

DE RED.

Geachte Redactie,

In het Novembernummer van „De Fabrieksfluit” verzocht U om een bijdrage uit „alle afdelingen” voor het Nieuwjaarsnr.

Aangezien wij zo iets zijn als de „Afdeling Buitenlandse Zaken” van de personeelsafdeling (en de „Veiligheidsraad” van het personeel) van N.V. Gispen, geeft ons dat, naar onze overtuiging, de plicht ook onzerzijds een artikelje ter plaatsing aan te bieden.

Het bijzondere van onze prestatie bij N.V. Gispen in het jaar 1948 is dit, dat geen enkele maal een beroep op onze inmenging is gedaan en wij geen enkele maal bij N.V. Gispen op bezoek zijn geweest.

Een bewijs dat de verhouding tussen Directie, Fabrieksraad en personeel kerngezond is.

Wij hopen van harte dat in 1949 de samenwerking nog aan betekenis zal mogen winnen en de in 1949 verschijnende nummers van „De Fabrieksfluit” daarvan zullen getuigen.

Met grote belangstelling nemen wij iedere maand kennis van de inhoud van het mededelingenblad.

De Fabrieksfluit behoort tot de beste personeelsorganen die wij kennen en wij wensen U, geachte Redactie, in het komende jaar eveneens goed succes toe. Gij verzocht „belangstelling voor onze afdeling op te wekken”.

Dat is voor onze afdeling gelukkig overbodig omdat vrijwel het gehele personeel de betekenis van de vakorganisatie heeft begrepen en tot de vakbeweging is toegetreden.

Wij vertrouwen dat ook deze toestand tot in de lengte van jaren bestendig zal mogen worden.

Ziet hier onze bijdrage. Zij is bescheiden, zoals dat met „buitenlandse zaken” als regel het geval is (zolang er geen moeilijkheden zijn!).

Vriendelijk groetend,

w.g. (L. NELEMANS)

Secretaris Bedrijfs Unie
District Utrecht.

Aan het verzoek der Redactie van „De Fabrieksfluit”, om een stukje te wijden aan mijn afdeling, voldoe ik gaarne.

Het ligt niet in mijn bedoeling U een volledige beschrijving van de werkzaamheden der afdeling Boekhouding te geven want het resultaat zou dan zijn een omvangrijk boekwerk, evenmin ligt het in mijn voor-nemen om van U allen boekhouders te maken.

Het enige wat ik met dit stukje tracht te bereiken is n.l. U enig inzicht te verschaffen van de verschillende problemen waarmee de boekhouding rekening heeft te houden.

De problematiek der administratie lag vroeger, voornamelijk in de boekhoudtechniek en in de balanstech-niek; tegenwoordig ligt het zwaartepunt in de calculatie, de budgettering en de bedrijfscontrole, dus op bedrijfseconomisch terrein.

De vraagstelling is geworden:

hoe moet de administratie worden ingericht om op de meest efficiënte wijze, d.w.z. met het grootste nut en de geringste kosten, te voldoen aan de eisen, die het moderne bedrijfsbeheer stelt?

Budgettering van de te verwachten kosten en het resultaat bij bepaalde omzetten, productie, etc. en vaststelling op korten termijn van het bedrijfsresultaat per functie in den zin van afwijking tussen budget en werkelijkheid is de voornaamste taak geworden.

Inzicht is daartoe nodig in de begrippen kosten en winst, en hierbij biedt de moderne bedrijfseconomische theorie de behulpzame hand. Een grondige kennis hiervan is voor de administrateur onontbeerlijk.

Daarbij, maar op het tweede plan, komen de problemen der administratieve organisatie en der administratieve techniek.

In ieder bedrijf van enige omvang komt vroeg of laat het vraagstuk der modernisering van de administratie aan de orde. Vele bedrijven, vooral industriële, waar de problemen niet alleen het moeilijkst, maar ook het dringendst zijn, hebben hieraan reeds lang aandacht geschonken, maar toch is het aantal werkelijk goede administraties nog teleurstellend klein.

Vaak worden verbeteringen afgewezen met het motief: voor grote organisaties is dat alles wel mooi, maar ons bedrijf is daarvoor te klein. Ongetwijfeld kan de geringe omvang van een bedrijf een reden zijn om bij het beheer meer over te laten aan het persoonlijk toezicht van de directeur. Maar zelfs al is dit aanwezig, dan bestaat er onder de tegenwoordige omstandigheden geen enkele garantie dat er geen fouten gemaakt worden, b.v. dat er goed gecalculeerd wordt. Als men het onnodig vindt tot budgettering over te gaan, dan moet minstens toch een betrouwbare voorcalculatie worden ingevoerd en om die te kunnen controleren is een daarbij aangepaste nacalculatie onmisbaar.

En om deze beide te realiseren, is het nodig zich de moderne begrippen eigen te maken en van de moderne inzichten kennis te nemen.

Onze administratie wordt gevoerd volgens de moderne begrippen en kan gesplitst worden in de volgende hoofdgroepen:

1. Hoofd — boekhouding.
2. Financiële — boekhouding.
3. Kostprijzen — boekhouding.
4. Loon — boekhouding.
5. Rek.Courant — boekhouding.

Gedurende het jaar 1948 zijn er van Overheidswege verschillende sociale toestanden belangrijk verbeterd, ik denk b.v. aan:

De ziektewet waarvan de wachtdagen van 3 terug zijn gebracht tot 2 dagen, bovendien is het uitke-ringspercentage van 80% met ingang van de 13e ziekte-dag verhoogd tot 90%.

Met ingang van 1 November j.l. hebben wij rekening te houden met een loonbijslag onder bepaalde voorwaarden, etc. etc.

De uitvoering van al deze verschillende bepalingen zijn gedelegeerd aan de werkgever zodat de werkzaamheden van de afdeling administratie zich steeds uitbreiden en aan de taak der administrateurs steeds hogere eisen worden gesteld.

Er is nog heel veel wat ik U zou willen vertellen over mijn afdeling doch ruimtegebrek noopt mij het contact met U te verbreken.

Het personeel der afdeling Boekhouding wenst U allen een voorspoedig 1949.

A. DE BRUIN.

Winkeltje spelen.

Voor velen van ons was in de kinderjaren het winkel-tje spelen een geliefkoosde bezigheid. Wij herinneren ons nog de grote winkel van Piet Handel, door zijn vader getimmerd met een lade in de toonbank voor echte centjes. Bij sommigen van ons is die liefhebberij uitgegroeid en heeft geleid tot een bepaalde beroeps-keuze, waardoor men in de afdeling „verkoop” terecht gekomen is. En alhoewel, evenals alle verge-lijken, ook deze vergelijking mank gaat, zouden we kunnen zeggen: „die lui van de afdeling verkoop spelen nog steeds winkeltje”.

Met dit grote verschil dan, dat wij vroeger wisten te

„verkopen” wat wij het liefst kwijt wilden bv. een knikker die haast niet rolde omdat hij niet geheel rond was of een kleurrijtje dat niet schreef en nu wij „groot” zijn kunnen wij in onze verkoopafdeling alleen de beste producten slijten.

Gedeeltelijk wordt die taak vergemakkelijkt door het feit dat Gispens zich in de vooroorlogse jaren wat men noemt een goede naam heeft verworven. Maar die goede naam legt ons verplichtingen op. Ons allen. Wanneer bv. in de stoffeerderij de vulling in een kussen niet goed wordt aangebracht en de stof onvoldoende gespannen wordt, komt de klacht dat na kort gebruik de bekleding van de zitting plooiën vertoont.

De klant zegt: „en dat voor een Gispens-fauteuil!” Indien bij een houten zitting een schroefje scheef wordt ingedraaid, komt het voor dat de zitting splintert. De meisjes die de stoelen gebruiken bederven hun kousen. Deze nylon-tragedie heeft natuurlijk tot gevolg dat de cliënt zegt: „maar meneer, een stoel in die prijsklasse en van Uw fabriek mag een dergelijk euvel toch niet vertonen”.

Wij zouden kunnen doorgaan met het noemen van kleine onachtzaamheden die de oorzaak kunnen zijn dat het uiteindelijke Gispensproduct nu juist die kenmerken van eerste kwaliteit mist, die het publiek van onze artikelen verwacht.

En daarmee is aangetoond dat de afdeling verkoop niet precies is af te palen. Niet alleen de typiste die de aanbiedingen schrijft, niet alleen de tekenaar die het ontwerp maakt of de werktekening verzorgt, ook de monteur die een schroefje indraait en de verpakker die moet zorgen, dat bij het vervoer geen beschadiging optreedt, alle Gispensaren werken mede aan de verkoop van onze artikelen.

Te Uwer geruststelling zij medegedeeld dat bovengenoemde klachten niet historisch zijn, maar slechts voorkomen in een periodiek optredende nachtmierrie van de chef van Uw afdeling verkoop.

G. T. CAMPAGNE.

Lampenafdeling.

Slechts enkele leden van ons personeel, die niet in bovengenoemde afdeling werkzaam zijn, weten dat er in de loodsjes tussen de grote fabrieksgebouwen, uit aesthetisch oogpunt de mooiste en uit kwaliteits- en vooral lichttechnisch oogpunt de beste verlichtingsarmaturen en ornamenten worden vervaardigd, die in Nederland te koop zijn.

De fabricage geschiedt echter nog op dezelfde manier en met dezelfde machines als 22 jaar geleden, toen met de productie begonnen werd.

Om diverse redenen is het niet mogelijk de lampen in zulke grote series te vervaardigen, als dit thans met de kantoormeubelen geschiedt. Hierdoor is het ook niet verantwoord om zeer dure matrizen en gereedschappen te laten maken. Toch zou het aanbeveling verdienen, mede met het oog op de komende concurrentie, de productie-methode nader onder de ogen te zien.

Dat de omzet ondanks bovengenoemde productie-methode toch belangrijk is gestegen, komt in de eerste plaats doordat nog enkele vertegenwoordigers bij de verkoop zijn ingeschakeld, alsmede door de vaste wil van alle verkopers om Giso-lampen weer in elke gemeente van Nederland te plaatsen, zoals dit ook 20 jaar geleden het geval was. In de tweede plaats is dit te danken aan het personeel van de lampenafdeling, dat kans heeft gezien de productie op te voeren, waarbij tevens de zorgvuldige afwerking niet uit het oog werd verloren. Getuige van de stijging der productie is de mededeling betreffende het winstpercentage in „De Fabrieksfluit” van November 1948, waaruit blijkt, dat zowel de koperslagerij, de forceerderij en de galvanische afdeling onder de 90% van de voorcalculatie blijven. Wanneer de productiemethodes verbeterd worden en allen op de ingeslagen weg door blijven gaan, kan de record-omzet van 1948, in 1949 nog aanzienlijk worden verhoogd, hetgeen tevens onze winstuitkering gunstig zal beïnvloeden.

N. VERRIPS.

Bij het scheiden van de markt.

Gaarne voldoe ik aan het verzoek van de Redactie van „De Fabrieksfluit” in het speciale nummer een bijdrage te plaatsen.

Over de afdeling Inkoop is inderdaad veel te vertellen. Wanneer ik uitga van het tijdstip van wederaanvaarding van deze afdeling (medio Mei 1948) en allereerst de veranderingen onder de loupe neem tot nu toe, kan ik ondanks alle moeilijkheden vaststellen, dat wij vooruitgaan.

De materiaaldistributie wordt langzamerhand opgeheven, evenals wij allen merken aan de levensmiddelen-distributie. Mag ik U enkele artikelen noemen, die „vrij” gekomen zijn? Hout, uitgezonderd vurenhout, meubelplaat, multiplex, triplex, fineer, alle electro-technische materialen, glas en nu kort geleden weer lagerbrons en tinsoldeer.

Maar we zijn er nog lang niet. Nog vele artikelen moeten volgen en als we de verschillende geruchten mogen geloven, zal dit niet lang uitgesteld worden. Want nog steeds kunnen de hierna genoemde materialen niet vrij gekocht worden: ijzer en staal, non-ferro-metalen, lijm, diverse chemicaliën en vurenhout. En dit zijn voor ons bedrijf zeker niet de minst belangrijke grondstoffen. Bovendien moet men voor alle materialen, halffabrikaten en gereede producten, die uit het buitenland afkomstig zijn, invoervergunningen bezitten en deze worden heus niet zo maar even verleend!

U ziet dus, moeilijkheden te over, maar deze zijn er om overwonnen te worden.

Nu stappen we over naar een zeer belangrijke factor, n.l. de materiaalprijsen. Wanneer ik mijn gegevens hierop nasla, dan moet ik om te beginnen vaststellen, dat van een merkbare prijsverlaging over de gehele linie beslist geen sprake is. Doch evenmin mag ik spreken over een prijsverhoging. M.a.w. het prijsniveau is stabiel of vast. Hiermede moet ik rekening houden, want dit vergemakkelijkt mijn taak allerminst. Men is zo gauw geneigd bij vaste prijzen een beetje te gaan speculeren en dit is ten enen male ontoelaatbaar. De politieke toestand hangt hier ten nauwste mee samen. Gaat het in de wereld „goed”, dan hebben we kans op lagere prijzen en gaat het minder goed, dan kunnen de prijzen stijgen. Zou ik dus redeneren het gaat „goed” dan zou ik dus weinig of niets kopen; maar zou het minder goed gaan, alweer volgens mijn idee, dan zou ik kopen, wat ik te pakken kon krijgen. Maar hoe gemakkelijk vergist men zich niet in de politieke toestand? En de strop zou dus zijn voor de N.V. en met deze voor ons allen. Ik moet er dus van uitgaan slechts die materialen en hulpstoffen te kopen, die het bedrijf beslist nodig heeft in de eerst komende maanden. Wel is het zo, dat, zodra er van een of ander materiaal een ruimere voorraad beschikbaar komt, de prijzen een neiging vertonen te dalen. En dit geeft moed voor de toekomst, want het betekent, dat het huidige hoge prijsniveau, hetgeen onze portemonnaie ledig maakt, waarschijnlijk niet lang stand zal houden. Overal ter wereld werken de fabrieken op volle capaciteit, zodat dus vroeg of laat van alle artikelen een grotere voorraad zal ontstaan. Dit werkt de concurrentie in de hand hetgeen ongetwijfeld gezond kan zijn. Laten we echter hopen, dat er zoveel inzicht zal zijn, dat er geen overproductie ontstaat, want dit brengt grote gevaren met zich mee, als moordende concurrentie, werkeloosheid enz.

En nemen wij nu de materiaalvoorziening in ons bedrijf onder de loupe. Zonder mijzelf een pluim op de hoed te steken, mag ik toch vaststellen, dat die in het afgelopen jaar behoorlijk is geweest. Zeker, er waren af en toe (gelukkig kleine) stagnaties, doch meestal is dit aan overmacht te wijten geweest. Natuurlijk willen wij veel liever alle meubelen van blanke plaat maken. Maar ijzer is gedistribueerd en er wordt slechts een gedeeltelijke kwartaalstoeuwijzing verleend om in het buitenland te bestellen. De rest moet uit Velsen komen en dan weet U het wel! En konden wij nu maar uit Amerika plaat kopen! Doch dan moet ons verarmde land dollars beschikbaar stellen en die heeft men veel

harder nodig voor voedingsmiddelen en meststoffen. Bovendien hebben de Amerikaanse automobiefabrieken niet eens voldoende dun plaatijzer ter beschikking. Voorlopig krijgen wij voor onze plaatstalen meubelen dus geen Amerikaanse plaat en moeten wij het buitenlandse contingent in België, Tsjecho-Slowakije of Duitsland onderbrengen.

Toch gelukt het ons steeds de kwaliteit van onze artikelen omhoog te brengen door nog betere materialen te gebruiken. Dit moet voortdurend ons streven blijven, daar toch wel bewezen is, dat alleen artikelen in de allerbeste kwaliteit zich op de duur kunnen handhaven. De samenwerking tussen alle afdelingen en de afdeling inkoop mag als zeer innig gekenschetst worden. Bijzonder van belang is wel het contact met het bedrijfsbureau, want hiervan moeten toch de opgaven binnenkomen, welke artikelen wij van plan zijn te vervaardigen en welke materialen er dus gekocht moeten worden.

Ik wil eindigen met Uw aller medewerking en begrip in te roepen opdat wij met elkaar in staat zullen zijn onze N.V. vooruit te brengen. Moge Gaspen groeien en bloeien tot welzijn van allen.

Wij zijn er nog niet, maar wij komen er wel!

A. J. C. WAMSTEEKER,
Chef afd. Inkoop.

Het is moeilijk te voldoen aan het verzoek van de Redactie en iets te vertellen over het werk van de typekamer in het afgelopen jaar.

Als men dit gaat vergelijken met de fabrieksafdelingen die nieuwe machines kregen en met nieuwe constructie-methoden werkten, met het bedrijfsbureau en de tekenkamer, die veel belangrijke en interessante vraagstukken moesten oplossen, dan kom ik tot de conclusie dat er in onze afdeling toch maar niets bijzonders gebeurde.

Als ik daarbij nog in de artikelen van de heer Prins lees over productief en niet-productief werk, ben ik onder de indruk en denk dat het lijkt alsof zo'n typekamer een verliespost is.

Ik loop dan naar beneden om mezelf van het tegendeel te overtuigen en zit meteen midden in de drukte van telefoons, brieven, bezoek, bonnen, mensen met een nodig of onnodig boodschapje en heb geen tijd meer om er verder over te piekeren.

En is dat niet het beste bewijs van de onontbeerlijkheid van een typekamer?

Want al doen we dan geen interessante dingen en hebben we geen ideeën waarover wordt gesproken, wat zou men moeten beginnen zonder „het kantoor” en „de meisjes”?

Is het eigenlijk niet zo dat je, als je „De Fabrieksfluit” hebt gelezen, precies weet wat de typekamer het afgelopen jaar heeft gedaan?

Hebt U gelezen welke nieuwe machines er zijn aangekocht, wat er werd geproduceerd, wat een moeite we hadden met het materiaal, hoe het ging met de verkoop?

Over dit alles is getelefoneerd, gecorrespondeerd, bezoek ontvangen, er zijn orders uitgeschreven. En vanzelfsprekend waren daarvoor steno-typistes, administratrices en telefonistes nodig.

Je zou kunnen zeggen: we deden wat onze hand vond om te doen en soms was het druk en soms was het slap. En al komt niet iedereen dat te weten: ook wij verzinnen wel eens iets slims.

M. JONKMAN.

1948.

Ditmaal prijkt er eens geen winstpercentage boven mijn bijdrage voor „De Fabrieksfluit”. Ik ga dan ook niet schrijven over de bereikte resultaten in het afgelopen jaar. Tenminste niet de zakelijke en min of meer tastbare resultaten. Ik ga ook niet de aandacht vestigen op het feit dat wij in 1948 ruim 30% aan producten meer hebben gemaakt en afgeleverd dan in 1947 en ik ga ook niet vertellen dat wij dit bereikt hebben door betere gereedschappen, betere werkregeling, betere

werkvoorbereiding, meer tarieven, meer materiaal, meer personeel enz. enz.

Want al deze verklaringen zouden slechts oppervlakkige beschouwingen blijven en zouden de ware oorzaak van de algemene vooruitgang in ons bedrijf niet geven. Alle cijferresultaten, percentages, omzetten enz. zijn in de grond het gevolg van één ding: de stemming in het bedrijf.

Het steeds toenemende aantal leden van ons personeel dat met enthousiasme meewerkt, dat er een eer in stelt verbeteringen te vinden en zijn portie van het werk, dat wij op ons hebben genomen, zo goed mogelijk uit te voeren, daarin schuilt de grote kracht die wij ontwikkelen.

Ik heb zo dikwijls gemerkt hoe aanstekelijk het is samen te werken met iemand, die het algemene doel boven persoonlijke successen stelt en dus zijn mening voor een betere wil geven. Daarom staat het voor mij ook vast, dat in 1949 de stemming nog beter moet worden, de groep waar het bedrijf nu op drijft nog groter zal worden.

Natuurlijk zijn er tegenvallers en ontmoedigende voorvallen, die ons even het gevoel geven dat we niet veel verder gekomen zijn.

Ik denk hier bv. aan het verdwijnen van voorwerpen uit de fabriek. U zult zien, als maar voldoende tot iedereen doordrongen is, dat dergelijke praktijken bij ons niet op hun plaats zijn, zal dat ook spoedig achter de rug zijn.

Als wij doorgaan met het streven elkaars werk te verlichten, zullen de resultaten, zowel persoonlijk als collectief, niet uitblijven. Dat verzeker ik U!

A. PRINS.

Bij het einde van 1948.

In dit nummer wil ik enige regels schrijven en een korte terugblik werpen op het afgelopen jaar.

Ten eerste kan dan geconstateerd worden dat de productie van stalen buismeubelen gestadig voortgang heeft gevonden. Door het intensief gebruik door de betrokken buigers van de nieuwe buigmachine en door het feit dat zij meer vertrouwd raken met deze machine, zijn er series van 500 tot 1000 stoelen vlot van stapel gelopen.

Dit houdt in, dat de afdeling autogenisch lassen die stroom heeft moeten opvangen en dit is geslaagd. Door betere lasmethoden, het gebruik van lasmatten en vooral door het solderen met castolin (waardoor het vijlen van de lassen vervalst) heeft deze afdeling er veel toe bijgedragen om de productie gunstig te beïnvloeden.

Vervolgens laat ik mijn blik gaan naar de afdeling slijperij. Ook deze afdeling heeft die stroom moeten opvangen, waarin ze eveneens ten volle is geslaagd. Ik wil hier nog even op doorgaan, omdat de laatste afdeling dikwijls onder ongunstige omstandigheden heeft moeten werken. Door de aanschaffing en ingebruikneming van een voorslijpmachine, die praktisch zonder afzuiging werkte, en door het feit dat de afzuiging van de zes slijpkoppen onvoldoende was, had men steeds met veel stof en vuil te kampen. Sinds enige tijd zijn we echter bezig daarin verbetering te brengen. Door uitbreiding is het mogelijk geworden een andere opstelling aan de voorslijpmachine en de voorslijpkop, die nu met een nieuwe afzuiger een aparte groep vormen. Daar dit een ontlasting van de oude afzuiger betekent en deze ook anders is opgesteld, kunnen we verwachten dat de afzuiging van de overige vijf slijpkoppen voldoende zal zijn.

De volgend schakel in de fabricage van buismeubelen is de chromeerderij.

Ook deze afdeling heeft dezelfde grote stroom moeten opvangen en ook daar zijn gunstige resultaten bereikt. Door verschillende oorzaken is er van opstelling van het ontvettingsbad nog niets gekomen. Laten we echter hopen, dat dit zo spoedig mogelijk gebeuren kan. Ook de bankwerkerij, die van bovengenoemde afdelingen als het ware een tussenschakel is, heeft aan de

gestelde verwachtingen voldaan, wat uit diverse winstdelingen ook is gebleken.

Gezien de resultaten door al deze afdelingen in het afgelopen jaar bereikt, kunnen we het nieuwe jaar hoopvol tegemoet zien.

L. C. VAN MAREN.

Als ik ook aan het verzoek gevolg geef om van het afgelopen jaar wat van mijn afdeling te schrijven, moet ik direct beginnen met op te merken dat ik met mijn mannen prettig en in goede verstandhouding heb gewerkt en dat de geleverde prestaties zeer goed waren, wat op de bedrijfs-grafiek dan ook goed merkbaar is. Zelfs zo dat de lijst het verder omhoog gaan van de piek tegenhield, dus ook daar gebrek aan ruimte. Het is altijd interessant deze grafiek te bekijken, en dan ziet men dat ook sjouwen de hoogte is ingegaan, wat natuurlijk naar de verkeerde kant is, maar dan moet ik direct opmerken dat de kwantums die ik afgelopen jaar te verwerken kreeg, groter waren dan in voorgaande jaren en dat geeft natuurlijk in een beperkte ruimte meer gesjouw.

Dit als commentaar op de laatste Fabrieksfluit. Ik zei zo juist dat de kwantiteit groter was geworden en dan memoreer ik als voornaamste de 400 Telextafels, het werk van Philips en N.S.F. waarvan de aantallen ook altijd vrij behoorlijk zijn en waarom de kwaliteit zo hoog mogelijk opgevoerd moet worden. Ik geloof wel dat dit door allen op de afdeling werd begrepen, en er naar gestreefd is dit te bereiken. Ook de kleine orders waren talrijk en in een bonte verscheidenheid, daar bijgevoegd de vele modellen en gereedschappen, gaf mij de gelegenheid en ik maakte daar een dankbaar gebruik van, om deze grotendeels door de jongens klaar te laten maken, waardoor ook zij, productief hebben meegewerkt aan de omzet van het bedrijf. Ik wijs in dit verband nog even op de reclamevitrine in de tunnel van het station te Utrecht. Nu ik het zo juist over de jongens had, waar ik van anderen zo nu en dan minder vleien de opmerkingen over te horen krijg, is dit een mooie gelegenheid, om daar iets over te zeggen. En dan zou ik de jongens er op willen wijzen zich zo te gedragen dat die opmerkingen in gunstige zin worden geuit en dit is zeer goed te bereiken door rustig te werken, meer begrip te tonen, en eerst goed na te denken voor je wat doet, dat niet toelaatbaar is. Ik wil ook nog even in herinnering brengen het examen in Juli van de 7 kandidaten voor het Bemeteldiploma dat na veel transpiratie en examenvrees, (weten jullie het nog?) toch voor allen het gewenste resultaat had, n.l. dat het diploma in ontvangst mocht worden genomen. Verder kwam in April, Peterse mij als voorman terzijde staan, en ik moet constateren dat ik daarnaan een goede steun heb. En in October werd een officieel tintje gegeven aan de opleiding (Bemetel) voor geoefend metaalbewerker, welke naar wij hopen ook een gunstig resultaat mag hebben, daar dit een nieuw experiment voor het bedrijf is. Ik doe dan ook een beroep op de zes kandidaten daarvoor hun uiterste best te doen. En tot slot mijn dank aan de andere afdelingen, met name Holleman (persen) van Maren (buigen) van Emden (draaien), die mij, als ik een beroep op hen deed, direct ter wille waren, en mij nooit lang lieten wachten.

Allen een gelukkig en voorspoedig 1949.

M. VAN OOSTRUM.

Flitsen uit de Lakkerij.

Ja, wat zal ik U eigenlijk hierover gaan vertellen? Wat er in het afgelopen jaar zoal heeft plaatsgevonden aan veranderingen, verbeteringen en of gebeurtenissen die van bijzondere aard waren?

Laat ik dan beginnen met de voornaamste, want ware deze catastrofaal geweest, dan was er weinig te vertellen. Ik doel hier n.l. op de brand die als ik mij goed herinner een week na Hemelvaartsdag plaats vond. Nu is het niet de bedoeling deze te gaan beschrijven, dat is een ieder bekend, behalve dan misschien het feit dat mijn witte haren dien avond plikzwart waren, maar ik wil eerder schrijven over de

gevolgen. Gelukkig was er van de in aanbouw zijnde nieuwe installatie niets beschadigd, maar de oude was weinig meer dan een ravage.

Met het opruimen van die bende alsmede het provisorisch herstellen van de oude inrichting gingen verscheidene weken heen. Dit was natuurlijk een belangrijke stagnatie in de productie, waarom we pogingen in het werk stelden hieraan te ontkomen. Nu hadden we vroeger weleens een keer of wat gedompeld d.w.z. voorwerpen die geen volume bezaten in een bak met lak gestopt en uit laten druipen, inplaats van het voorwerp te spuiten. Vroeger ging dit uiterst primitief o.a. door het ontbreken van een transportmiddel en deze werkwijze heeft dan ook geen enthousiasme kunnen wekken. Nu waren deze transportmogelijkheden er wel. Ik greep dus deze kans met beide handen aan en begon wederom met dompelen. Langs een transportband gaan nu de meeste onderdelen van de montabele meubelen via het lakbad door de lampentunnel. (zie hierover in een volgend artikel). Nu is dit allemaal wel eenvoudig gezegd maar nog niet gedaan. Dompelen is niet „stop er maar een voorwerp in en hang het vervolgens op”. Teneinde U hiervan een goed begrip te laten krijgen moet U eerst bekend zijn met de factoren die hierbij een rol spelen. De voornaamste zijn viscositeit, temperatuur, homogeniteit, filtratie, badniveau en ophanging.

Onder viscositeit verstaat men de vloeibaarheid van de lak, deze hangt ten nauwste samen met de temperatuur. Hoe kouder hoe trager, hoe warmer hoe sneller de vloeïng. De normale (kamer) temperatuur bedraagt 19 à 20 C°. De lak moet dan in circa 10 minuten zijn uitgedropen en strak gevloeid, met behoud van zijn dekkend vermogen. De lak wordt daarom met een speciaal traag verdampende verdunning aangelengd. Spuitverdunning is hiervoor niet geschikt omdat door het lage ontvlammingspunt er een veel te snelle vervluchtiging plaatsvindt waardoor de vloeïng van de lak teveel belemmerd wordt. Omgekeerd kan er dus ook niet mee gespoten worden daar er dan onherroepelijk zakkers optreden. Teneinde het verdunningspercentage steeds stabiel te houden, wordt dit steeds gemeten met een Ford-cup, waar een hoeveelheid lak door een klein gaatje in een bepaalde tijd heengestroomd moet zijn. Homogeniteit wil zeggen dat de lak over het gehele bad gelijk moet zijn. Pigmenten (vooral bij samengestelde kleuren) mogen dus niet uitzakken, waardoor het noodzakelijk is dat de lak op de een of andere wijze in beroering (omzetten) wordt gebracht. Dit moet mechanisch continu gebeuren. Omroeren met de hand vooral bij lange stilstand (Zaterdag tot Maandag) heeft onvoldoende effect. Filtratie wordt toegepast om het lakbad van verontreiniging te ontdoen. IJzervijzel, stofresten van roest en fosfaat-huidjes, sporen vet en ontvettingsmiddelen veroorzaakt door onvoldoende voorbereidingen alsmede lakvelletjes moeten door ziften geregeld aan de lak worden onttrokken.

Met badniveau wordt bedoeld, de hoogte van de lakspiegel, makkelijk bereikbaar waarin alle bestaande maten van voorwerpen ondergedompeld kunnen worden, terwijl het oppervlak zodanig is gekozen dat verdamping tot een minimum wordt beperkt. Elke cm hoogte is 6 liter lak. Bij een val van 20 cm 120 l. lakverbruik moet het bad weer op peil gebracht worden. Ophanging: Het voorwerp dient steeds zo gehangen te worden dat men het cohesie-verschijnsel tot een zo klein mogelijk laagtepunt verschuift. Een rechthoekige plaat wordt dus overhoeks gehangen men krijgt dan één laag punt met daaraan de onvermijdelijke druppel. Hangt men de plaat recht dan vormen zich langs de gehele onderkant talloze druppels.

Bij gecompliceerde vlakken treedt dit verschijnsel in nog veel sterkere mate naar voren. Men dient dus reeds bij de fabricatie zoveel mogelijk beweegbare delen en andere obstakels te vermijden. Zolang deze worden geklonken kan dat eventueel er na gebeuren. Moeilijker wordt het wanneer het een puntlaskwestie is. Soms moet er voor een juist ophangpunt een gaatje komen en wel juist daar waar absoluut geen gat komen mocht. Maar zo langzamerhand worden proefondervin-

delijk al deze bezwaren uit de weg geruimd. Dan moesten er, om heel die stroom van onderdelen enigszins systematisch op te bergen, verrijdbare rekken komen. Nu was dit wel een aardige oplossing maar zodra het monteren begon werd de toestand ietwat penibel. Kunt U zich een voorstelling maken van een beschikbare montage ruimte van een kleine 250 M². waarin op een gegeven moment 2200 laden (44 rijen van 50 stuks tot een meter onder het dak) staan opgestapeld en daarbij nog stiekem, zonder dat van Zandwijk er erg in heeft, 450 verticaalkasten worden neergeplant. Als men deze niet tijdig weg kan werken door de snoepwinkelachtige leveranties van loperonderdelen en van Zanten daar tussendoor in etappes 24.000 loperonderdelen neervlijt gevolgd door een jongleurnummer met 50 telextafels, moet men wel een bijzonder gevoel voor humor bezitten om dit zonder kernachtige uitdrukking te accepteren. Als dan daarna nog een lid van de bedrijfsleiding de euvele moed bezit om te informeren wanneer je bureaux in elkaar gaat zetten begin je toch wel eens te twifelen aan het woord „Arbeidsvreugde". Het laat zich begrijpen dat deze vermeerdering van productie ook meer arbeidskrachten vergde. Op zekere dag werd dan ook ons personeel uitgebreid met een individu, mijns inziens een studieobject voor Freud. Hij was nog geen halfuur aanwezig of hij werd al danig in de velling genomen. 's Middags 4 uur vroeg 't ie of hij weg kon. Op mijn vraag waarom, omdat dit zo maar niet ging, zei hij „ik moet gaan wandelen naar Gorcum, mijn moeder wacht daar op me en als ik een uur later ga is me vreten koud". Toen ik ten zeerste verwonderd deze knaap trachtte uit te leggen dat ik hieraan onmogelijk mijn sanctie kon verlenen, daar ik dit tegenover het bedrijf niet verantwoorden kon, zei hij: „Jij bent een vent van niks, ik zit hier niet in de Euterpestraat, geen sterveling houdt mij vast, bonjour!" Waarop de tippelaar in spé de trip? ging aanvaarden, niet beseffend dat er in zijn levensloop, van boven allang iets aan de tippel was. Ik besluit hiermede mijn relaas en hoop U de volgende maal iets te kunnen vertellen over de verschillende methoden van moffelen.

W. LINGEN.

Plaatwerkerij.

Als we het jaar 1948 vergelijken met de voorgaande jaren, dan is er nog wel het een en ander veranderd in de productie van de plaatstalen meubelen. Brievenkasten en bureaux werden geheel in elkaar gelast en compleet met laden en al aan de lakkerij afgeleverd, maar door het in productie nemen van grote series montabele brievenkasten en bureaux werd dit alles grondig gewijzigd. In plaats van complete kasten zullen nu alleen nog maar series van onderdelen naar de lakkerij stromen, om na gelakt te zijn in de eindmontage tot kasten en bureaux te worden samengesteld.

Alle onderdelen moeten, nog meer dan vroeger, zeer nauwkeurig overeenstemmen met de betreffende tekening, daar de gelijksortige onderdelen geheel verwisselbaar moeten zijn.

Dat was geen kleinigheid!

Maar door de tekenkamer en de heer Harkink met zijn staf was alles nauwkeurig voorbereid, stempels waren geconstrueerd en vervaardigd, alle mogelijke proeven zijn genomen, dus nu konden wij beginnen. Dat er bij de insiders nog wel een zekere spanning was hoe alles zou slagen, kunt U zich voorstellen. Tonnen plaat werden door de knipafdeling verwerkt tot platen van de vereiste afmetingen. Ondanks het feit dat de kwaliteit van de plaat niet altijd meewerkte om aan de hoge eisen van nauwkeurigheid te voldoen, zijn ze daar toch in geslaagd!

De ponsmachines en afkantpersen werden zo zwaar belast, dat een ploegendienst voor de afkantpersen en gedeeltelijk voor de ponsmachines onvermijdelijk werd. Dat het onvermijdelijk was blijkt wel uit het feit dat de ploegendienst nu op het einde van het jaar nog steeds gehandhaafd is.

Maar ondanks de grote drukte in de ponsrij en per-

serij, kwam toch een korte tijd de werkvoorziening van de plaatwerkerij in 't gedrang, daar de productie-methode-wijziging met zich mee bracht, dat eerst grote hoeveelheden pons- en perswerk verricht moest worden, eer de plaatwerkerij er aan te pas kwam. Met speciale orders werd de plaatwerkerij over het dieptepunt heen geholpen en weldra konden ook zij hun lusten op de montabele meubelen botvieren.

Tussentijds werd ook een flinke partij kogeltelescoopgeleiders in bewerking genomen, maar toen de eindmontage begon met het monteren van montabele brievenkasten was hun KT loper-honger niet te stillen en het zou nog erger worden!, want zo'n 3000 lopertjes hadden ze zo weggewerkt en iedere keer stonden ze weer voor onze neus.

Tussen al die bedrijven door was ook het bandstaal voor de nieuwe telescoopgeleiders aangekomen, met man en macht werd er door de knippers, ponsers en persers gewerkt om de profielen klaar te maken, daarna puntlassen, dompelen en de halve plaatwerkerij werd gemobiliseerd om het loopwerk voor de brievenkasten naar de montage te krijgen. Juist toen Lingen ten einde raad met plannen rondliep de gelakte kasten, wegens plaatsgebrek in de lakkerij, maar op de Triosingel te zetten, kon het eerste partijtje loopwerk aan de montage worden afgeleverd.

Ook met de bureaux liep de montage vlot, zodat wel mag worden aangenomen, dat de order technisch geslaagd is. Er zijn nog dingen die verbetering behoeven, maar daar wordt reeds aan gewerkt.

Als nieuwe aanwinsten van machines zijn te noemen een ponsmachine, die na het plaatsen onmiddellijk in gebruik is genomen en een nieuwe puntlasmachine met een zodanige capaciteit, dat ook aluminium plaat gepuntlast kan worden. Daar aluminium plaat de laatste tijd in het bedrijf steeds meer in gebruik is gekomen betekent dit een enorme vooruitgang. Maar ook met zwaar plaatstaal zal hij z'n diensten bewijzen, daar we geen puntlasmachine van voldoende capaciteit bezaten om ook zwaar werk volkomen betrouwbaar te puntlassen.

Het grote tekort aan fabrieksruimte is wel een grote handicap voor het zo economisch mogelijk werken. Stapels platen en in bewerking zijnde onderdelen versperren dikwijls de doortocht, veel moet onnodig worden versjouwd, want alles wat bij pons-, pers- of puntlasmachines weg moet, wordt noodgedwongen daar neergezet waar nog maar enigszins een plaatsje is vrij te maken, met als gevolg dat het haast altijd voor verdere bewerking op de verkeerde plaats staat.

Voor al de werkruimte voor de plaatwerkerij is veel te klein. Het is onmogelijk om de onderdelen die bij een order behoren bij elkaar te houden, ze zijn dikwijls verspreid door de gehele fabrieksruimte, waar ze natuurlijk een ander ook weer in de weg liggen. Bovendien is een goed overzicht over het verloop der werkzaamheden dikwijls niet mogelijk. Ook wordt er veel beschadigd door te hoge stapels, wat allemaal veel tijd kost omdat het weer hersteld moet worden, maar misschien dat 1949 een oplossing brengt.

Als besluit van het oude jaar bedank ik namens de gehele plaatwerkerij met haar onderafdelingen voor de prettige medewerking die we ook dit jaar ondervonden hebben van de Directie, Bedrijfsleiding, Kantoor- en Tekenkamerpersoneel en alle fabrieksafdelingen. Voor 1949 Zalig Nieuwjaar.

L. J. HOLLEMAN.

Naar meer mogelijkheden.

December jaarwisseling. Korte dagen, vaak verkouden, een artikel schrijven voor De Fabrieksfluit over wat dit jaar is gepasseerd, meer of minder productie in de fabiek. Een extra courant uit te geven.

Dit alles speelde door m'n hoofd toen ik De Fabrieksfluit No. 23 gelezen had. Aldus ben ik begonnen en hoop nu maar dat mijn gedachten zich wat zullen ordenen om enige zinnen voor deze krant te formuleren. Als ik mij goed herinner, zijn wij dit jaar begonnen met de ons nu bekende grote orderseries. Dit was

mogelijk door rationalisering van het bedrijf. Ook voor zover het de fabricering van het buismeubel betreft. Er kwam een nieuwe buigmachine met meer mogelijkheden, waardoor er vanzelf aan mallen meer aandacht besteed wordt. Deze op hun beurt worden weer beter door een steeds meer geperfectioneerde gereedschapmakerij. Zo'n hier en daar in de fabriek nieuwe slijpmachines „Heren, gedenkt ook de nieuwe montage”. Zo'n machine is zeer nodig en brengt z'n geld wel op. Al deze middelen gezamenlijk hebben geleid tot grotere orderseries. Dit bracht m.i. gemak en voordeel. Gemak voor hen die er aan werken, omdat ze niet van de hak op de tak behoeven te springen. Voordeel omdat steeds dezelfde handeling korter tijd behoeft (Rekening houden met werkverveling!). Er zullen als we dit eens nagaan ook wel nadelen aan vast zitten. In de eerste plaats al, ik zal het klein schrijven, ruimte, het grote probleem en niet vergeten, wachten in de verkoop. Maar de hiervoor aansprakelijke heren zullen wel in de gaten houden hoe lang dit nog kan. Daarnaast is er nog één en volgens mij een groter gevaar n.m. de werkvervalking. Er wordt nu met het grootste gemak, iets in het meubel weggelaten waarnaar vroeger misschien wel uren, neen, dagen gezocht is en wat volgens mij ons werk tot een kwaliteitsartikel maakt. Is het al zover dat ook wij ons moeten aanpassen, kunnen wij ons meubel niet aan de top houden? Zo zien we dit zijn vraagstukken op zichzelf. Als wij zo de gang van zaken bekijken van dit jaar dan gaan wij, dunkt mij, door moeilijkheden vooruit. Ik voor mij geloof wel dat we heel wat stoelen, fauteuils, enz. meer hebben afgeleverd dan het vorig jaar. Ik wil besluiten met de hoop uit te spreken dat onze moeilijkheden gaandeweg zullen verminderen om zodanig te komen tot meerdere mogelijkheden voor ons allen.

J. C. DUBOIS.

Het verzoek van de Redactie van „De Fabrieksfluit”, een bijdrage te leveren voor ons maandblad, heb ik gaarne aanvaard.

Vele van onze medewerkers zijn in feite grotendeels onbekend met hetgeen er in de houten gebouwen tussen de beide grote fabriekscomplexen wordt geproduceerd.

Dat het lampen zijn, welke in onze kleine kring van forceurs, koperslagers en monteurs worden gemaakt is in 't algemeen wel bekend, doch dat deze kring van medewerkers zich bezig houdt met de vervaardiging van een Giso product, welke tot ver over onze landsgrenzen bekendheid geniet, zal elke lezer waarschijnlijk nog niet weten.

De „Gisolamp” is één der oudste Gispen artikelen en een goede opmerker zal het zijn opgevallen, dat ontelbare openbare gebouwen, ziekenhuizen, theaters, kerkgebouwen, enz. door onze ornamenten verlicht worden. Buiten een keur van, in kleine series aangemaakte, moderne woningverlichtingen, worden ook speciale ornamenten geproduceerd en niet te vergeten onze elektrische windwijzers.

Gedurende het afgelopen jaar is de productie van onze lampen weer behoorlijk gestegen en ik mag hier wel verklappen, dat er in 1948 voor een aanzienlijk bedrag meer is omgezet als oorspronkelijk was begroot.

Aan de verkoop is vooral in de tweede helft van het jaar meer aandacht besteed en succes bleef tengevolge hiervan ook niet uit. Dat de opgevoerde verkoop een stijging der productie noodzakelijk maakte, was vanzelfsprekend. Onze medewerkers strekt het daarom tot eer, dat het versnelde werktempo is bijgehouden en dat zij hierdoor ook een steentje hebben bijgedragen aan de periodieke winstuitkeringen.

Zelfs stonden we eensklaps voor de moeilijkheid, voor G. van Doorn, die ons wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd ging verlaten, (hem zij nog vele jaren toegewenst) een gelijkwaardige forceur te vinden. Dank zij de ervaringen, opgedaan door de B.K.T. en de goede wil van de nieuwe werker het forceursvak te willen leren, konden wij spoedig, zij het

voorlopig nog voor klein werk, in deze leemte voorzien.

In onze afdeling heerst een zeer goede verstandhouding en de ontstane vriendschapsbanden die hier uit zijn ontsproten getuigen hiervan. Wij hopen, dat deze banden ook in de toekomst mogen voortleven. Wie van ons, (nu denk ik alleen aan de lampenisten) herinnert zich nog de dag, doorgebracht in Den Bosch, waar we een bezoek hebben gebracht aan de tentoonstelling „Werk en Ambacht”. Jammer was het dat Dorus het zo slecht trof met zijn biertje, waar volgens hem meer schuim dan bier in zat. En dan onze jaarlijkse viswedstrijd in de Lek, waar Jan over tijd aankwam, omdat hij met fiets en al even te voren in een sloot verdween. Wie denkt er nog aan de gezellige avond, gegeven door de winnaar van de viswedstrijd, waar Karel ons op zeer rare geluiden verraste en waardoor Adriaan zijn gehele familie in ongerustheid bracht. Ook op verjaardagen weet Jan steeds een bouquet bloemen te vinden om de jubilaris een tractatie af te dwingen, dat dan ook prompt geschiedt. Nogmaals, wij hopen, dat deze intermezzo's mogen blijven bestaan. Het bevordert een goede geest in onze afdeling.

Ook is in het afgelopen jaar aan ons machinepark de nodige aandacht besteed en we gaan vooruit. Toch zouden we zo gaarne nog de ons beloofde zetbank tegemoet zien en een grondige verandering toejuichen van het „spuithok”, waardoor het spuiten van onze kleine onderdelen ook een aangename bezigheid wordt en niet de ergernis opwekt van diegene die er in moet werken. Over het ruimtevraagstuk..... pardon, dat weten we allen.

Nu het jaar ten einde spoedt en 1949 nadert zullen we hopen, dat het nieuwe jaar onze wensen moge vervullen. Tevens maak ik gaarne gebruik, om langs deze weg namens onze afdeling de Directie, bedrijfsleiding, beampten en medewerkers een gelukkig en voorspoedig Nieuwjaar te wensen.

W. F. BUTTENWEG.

De draaijerij in 1948.

De Redactie vraagt met vriendelijke aandrang een bijdrage voor haar nieuwjaarsnummer. Gaarne voldoe ik aan deze wens. Men wordt zodoende voor het feit gesteld (waartoe men anders niet komt) om het afgelopen jaar aan het oog te laten voorbijtrekken en verschillende episoden aan de vergetelheid te ontrukken.

En waar zou ik dan anders mee beginnen dan met de „Productie”! Is men in couranten, vakbladen enz. dag in dag uit niet bezig om zijn toch al schrale papier-toewijzing voor een niet onbelangrijk deel aan dit probleem te besteden? Is niet de heer Prins in zijn maandelijke beschouwingen altijd doende ons ervan te overtuigen dat een hoge productie, althans gezien vanuit de gezichtshoek onze kleine gemeenschap, het begin en het einde van onze samenleving is.

Ik waag mij er verder niet aan dieper op dit onderwerp in te gaan, want mensen met vaardiger pennen dan de mijne hebben zich hieraan reeds meermalen het hoofd gestoten. Alleen dit: dat het ons verheugt onze afdeling zo dikwijls in „De Fabrieksfluit” eervol vermeld te zien als het gaat om de resultaten van voor- en nacalculatie.

In aansluiting op het bovenstaande volgt de vraag: hoe staan wij met onze mensen en machines ervoor? Wat het eerste betreft is er m.i. geen reden tot ongerustheid, bij het tweede, en dan bedoel ik hier speciaal het aanschaffen van nieuwe en het reviseren van oude machines, vind ik echter dat we toch wel erg stiefmoederlijk bedeed worden. En dit geldt niet alleen voor het afgelopen jaar. In dit verband een vergelijking. Mensen die aan een oude machine hun arbeid moeten verrichten, kunnen toch door intensieve training tot een behoorlijk resultaat komen. Geef hun echter een machine die aan alle eisen voldoet en hun prestatie zal een ongekende hoogte bereiken.

Ik begrijp volkomen dat ook in dit geval de tering naar de nering moet worden gezet, maar toch wil ik

met de meeste klem de aandacht van de bedrijfsleiding op dit punt vestigen. Het gevaar is immers niet denkbeeldig dat men later tot de conclusie moet komen, dat de zuinigheid de wijsheid bedrogen heeft! We hebben dit jaar de geboorte meegemaakt van de B.K.T.

Wat ook misschien de vooroordelen hiertegen mochten zijn, ik wil er één onderdeel uithalen en wel dit: de tijd die besteed kan worden aan de vakopleiding. Dit kan én voor onze jonge mensen én voor de kwaliteit en kwantiteit van onze producten bij juiste toepassing van de training een belang van de eerste orde worden. De mechanische metaalbewerking, met zijn vele facetten, is een zeer interessante arbeid en volkomen de moeite en inspanning waard om het geheel onder de knie te krijgen. Laat daarom een ieder die hiermee in meer of mindere mate in aanraking komt hieraan hun volle aandacht besteden.

Ik heb zo, zeer in het kort, het een en ander de revue laten passeren en ik wil niet eindigen alvorens nog op één punt de schijnwerper te richten.

Volgens mijn mening en die van vele anderen is ook de omgeving waarin men werkt een factor van betekenis in het fabricatieproces. Ruimte en lichte, frisse werkplaatsen spelen in dit thema een hoofdrol. Over de ruimte wil ik het hier niet hebben. Naar een oplossing voor dit probleem wordt met de meeste ijver gezocht. Wat ons echter het meeste ergert is dat gebouwtje dat gedeeltelijk boven onze hoofden is aangebracht en met de wijde naam van toiletten wordt aangeduid. Zijn uitstraling van onfrisse luchtjes en lekkage is ons een doorn in het oog. In de loop der jaren heeft men gepoogd verschillende euvelen te ondervangen, maar het zijn steeds lapmiddelen gebleken. Laat men toch een kordaat besluit nemen en de toiletten buiten de fabriek plaatsen.

Met de beste hoop beziel dat ook voor gevallen als hierboven geschetst een oplossing mogelijk is, rest mij nog u allen een voorspoedig 1949 toe te wensen.

H. VAN EMDEN.

Magazijn en administratie.

Het jaar 1948 stond in het teken van reorganisatie. Het werd een kwestie om ruimte te maken in de beschikbare ruimte. Het klinkt misschien onlogisch, maar 't blijkt mogelijk.

Eerst eens een terugblik.

Voorheen werd een order in al zijn onderdelen geknipt op één staat, verdween in de fabriek, figuurlijk dan!, werd verwerkt en verliet de expeditie als gereed product. De administratie betrof dan alleen de plaat met daarnaast de staat van de gebruikte schroeven, handgrepen, etiketramen, enz. De zgn. halffabrikaten kwamen niet in voorraad en kwamen dus niet in administratie.

Dit alles is nu anders. Elk onderdeel komt nu op een voorraadkaart en wordt administratief verwerkt. Elk onderdeel van een artikel krijgt dus nu de bewerking van bij- en afboeken, reserveren enz. Dit alles bracht een grote vermeerdering van administratie mee wat echter door deze afdeling goed werd opgevangen en zo verzorgd, dat heden gezegd kan worden met de dag bij te zijn.

Wat de magazijnwerkzaamheden betreft, kreeg deze niet alleen de stroom van halffabrikaten, welke voorheen niet op magazijn kwamen, te verwerken, doch daarnaast door hogere productie een stroom van goederen onder te brengen. Gelukkig, hoewel niet juist, worden er meteen heel wat halffabrikaten in de fabriek in verdere bewerking genomen die feitelijk eerst op magazijn hadden moeten zijn. Desondanks heeft het magazijn nog heel wat halffabrikaten op te slaan en vraagt dit ruimte. De hogere productie werkt tweeledig, want de benodigde ruwe materialen zijn daarvoor ook weer hoger. Helaas, laat de opslag van de ruwe materialen, al is al heel wat ondergebracht, nog te wensen over. Wij hopen dat de toekomst hierin verbetering brengt!

Al met al, kreeg het magazijn heel wat op te vangen aan halffabrikaten en ruw materiaal en maakte reor-

ganisatie noodzakelijk om ruimte te verschaffen.

Het begon met het opruimen van de stukjes plaat, verplaatsing van de knipafdeling, helaas één schaar moest blijven staan. Vervolgens het opruimen van in-courant materiaal enz. enz. Dit alles bracht enigermate ruimte voor het plaatsen van stellingen.

Nu is alles nog lang niet in kannen en kruiken, in ons geval in stellingen en bakken, het streven blijft om tot een zo goed mogelijk resultaat te komen en tot een goede gang van zaken.

Tevreden met 1948, ja, al blijven er nog wensen over.

Op magazijn en administratie is heel wat verzet, in dubbele betekenis, in een prettige samenwerking en een goede sfeer en wij hopen, dat wat in 1948 niet is bereikt, in 1949 tot resultaat mag komen.

U allen wens ik een gelukkig nieuwjaar!

W. CARSTENS.

Bedrijfsbureau.

Alvorens ik mij tot het afgelopen jaar bepaal, wil ik eerst teruggrippen op de jaren voor 1948.

Het bedrijfsbureau is één van de jongste afdelingen in het bedrijf en is ontstaan in de oorlogsjaren. De beginperiode bestond voornamelijk uit het maken van plannen. Na de bevrijding werd het bedrijfsbureau ingeschakeld en werd van daaruit de productie geleid. Eén van de belangrijkste doelstellingen was om van elk onderdeel de juiste bewerkingen te kennen voor het bepalen van de kostprijs.

Voor de fabricage volgde hieruit een ver doorgesplitste uitvoering in onderdelen van complete artikelen en een aparte afdeling voor het vervaardigen van speciale artikelen en klein seriewerk (afdeling gecombineerde metaalbewerking v. Oostrum).

In den beginne leverde deze splitsing in onderdelen vele moeilijkheden op, daar dit een hele verandering was in de fabricage-methoden. Door het invoeren van de codering werd een goede samenwerking met het magazijn mogelijk, doordat er geen verwarring meer ontstond over de aanduiding van een artikel.

Later werd de codering door de boekhouding overgenomen en thans wordt deze ook door de tekenkamer toegepast, zodat al deze afdelingen met dezelfde gegevens werken.

Vormden de jaren '46 en '47 de groeiperiode, in het afgelopen jaar zijn de opgedane ervaringen en de verkregen gegevens zodanig verwerkt, dat wij vol vertrouwen op de ingeslagen weg voortgaan.

Moeilijkheden ontstaan nog steeds door de slechte materiaalleveringen, ook al betreft het slechts schroefjes en moertjes, het werk stagnatie in de hand.

Bij het uitgeven van orders in de fabriek wordt een copie van de order achtergehouden en het verloop aangetekend en zo nodig wijzigingen aangebracht.

Bij herhaling van die order wordt deze volgens de laatste gegevens in bewerking genomen. De resultaten worden vergeleken met de voorcalculatie en per order bijgehouden en het verschil daarvan is o.a. ook een factor in de bepaling van het winstpercentage, dat per periode van 4 weken bekend gemaakt wordt. Door het nauwkeurig registreren van de gegevens uit de fabriek komen wij met de calculaties steeds dichterbij de werkelijkheid, wat een juiste kostprijs tot gevolg heeft.

Een steeds toenemende stroom van artikelen naar de expeditie maakte het de expeditie zeer moeilijk om vergissingen bij het bestellen te voorkomen, vooral wat de buismeubelen betrof. Van sommige bekledingsstoffen was het kleurverschil uiterst gering en verwisseling was niet uitgesloten. Naar aanleiding hiervan werd een bevredigende oplossing gevonden met de afdeling verkoop, die thans de beschikking heeft over volledige gegevens wat betreft de artikelen die in productie zijn, de uitvoering, de aantallen en een opgave van de levertijden, zo nauwkeurig als onder de huidige omstandigheden mogelijk is. Deze levertijden worden steeds aan de hand van de gereed gekomen bewerkingen bijgehouden en gewijzigd.

Door de veelzijdige taak van het bedrijfsbureau, nl.

het voorbereiden van het werk voor de fabriek, het verstrekken van gegevens aan de verkoopafdelingen en het calculeren van de prijzen, zijn een enorme hoeveelheid gegevens nodig. Alleen al het opbouwen van een systeem om deze gegevens te verzamelen (en wel op zo kort mogelijke termijn) en te verwerken voor de toekomst, kost zeer veel tijd. Uit de resultaten van 1948 blijkt wel dat wij goede vorderingen gemaakt hebben, hoewel er echter voor de komende jaren nog heel wat te verbeteren valt.

Dat dit alles is bereikt komt in de eerste plaats door de goede samenwerking die ontstaan is met alle hoofden van afdelingen en met dit bereikte resultaat hoop ik dat 1949 een goed jaar voor ons allen zal zijn.

F. HAMILTON.

Gereedschappen.

Aan het verzoek een en ander te schrijven voor het extra nummer bij de jaarwisseling 1948-1949 wil ik gaarne gevolg geven.

Ik wil aanvangen de medewerkers van Gispens Fabriek voor Metaalbewerking N.V. een gelukkig en voorspoedig 1949 te wensen, waartoe een volledige samenwerking veel zal kunnen bijdragen.

Alvorens over te gaan tot het gereedschap maken, zou ik een greep willen doen in het verleden en wel een kwart eeuw.

Dan zien we ons geplaatst in perceel Voorhaven 101, Rotterdam. Een fabriek met twee verdiepingen, begane grond plaats voor acht vuurwerkers, zes bankwerkers, één lasser en enige leerlingen.

Eerste verdieping kantoor, tekenkamer en opslag materialen. Tweede verdieping koperslagerij, waar van Oostrum de scepter zwaaide en Bossman de slijperij en bronzerij behartigde.

Voor diegenen die alleen de fabriek in Culemborg kennen met zijn vele ramen, ventilatie, verwarming, schaftlokaal, pauze met koffie etc. zou het interessant zijn daar een week te gaan werken en bv. op de bovenverdieping (zolder) 600 stuks gegoten geelkoperen afdekkappen voor de Bijenkorf in Den Haag te gaan beitsen.

De afvoer van zwavellever en afgewerkte beits ging via de eerste verdieping naar de smederij. De lucht daarvan was lang niet aangenaam.

In de smederij moest altijd met kunstlicht worden gewerkt, wat het werk niet ten goede kwam.

Maar trots alle bezwaren hebben we er toch gezellig gewerkt. De werkzaamheden waren van geheel andere aard dan die we nu aan het beoefenen zijn. De inschrijvingen bepaalden veel of weinig werk en ook de soort van het werk.

Het normale verloop was enkel-fabricage of kleine series, waardoor van dure gereedschappen geen sprake kon zijn en al deze artikelen vervaardigd werden met eenvoudige mallen en hulpmiddelen.

Maar van enkel-fabricage en mooie dingen maken kon de schoorsteen niet blijven roken. Zo zag de directie uit naar artikelen met blijvende afname en ontstond de afdeling stalachrome.

Gezien de ontwikkeling daarvan, vooral in de laatste vooroorlogse jaren, mochten we tevreden zijn, het was dan ook jammer dat de oorlog paal en perk aan deze vooruitgang stelde.

De oorlogsartikelen, die gemaakt werden met ellebogenstoom kwamen zeker niet voor speciaal gereedschap in aanmerking.

De opdracht van 52000 vergassers, bracht daar enige verandering in. Bij de uitvoering en resultaten daarvan bleek, dat produceren in grote aantallen met beter verzorgd gereedschap belangrijke besparingen en concurrentie-mogelijkheden boden.

Zo is de directie kort na de oorlog besloten tot aanschaffing van vele machines en uitbreiding van gereedschapmakerij om daarmee de gelegenheid te scheppen de kwaliteit en kwantiteit zoveel mogelijk op te voeren. Om dit te volbrengen is heel wat nodig en hoewel er reeds veel is aangeschaft bleven er nog vele wensen over.

Een modern bedrijf zonder een goede uitgeruste gereedschapmakerij is heden ten dage niet meer mogelijk. Stempels maken is zeer duur daarom verzoek ik de stampers voorzichtig ermee om te gaan, ze na gebruik schoon te maken en op het stempelmagazijn af te leveren en indien er gebreken zijn, daar melding van te maken.

Contrôle.

Wanneer is contrôle noodzakelijk?

Om op deze vraag antwoord te geven, gaat men zich andere vragen stellen en komt men tot de conclusie, dat contrôle altijd nodig is. Gaat men naar de bioscoop, het voetbalveld, de trein, tram enz., overal is er contrôle, opdat er voldaan wordt aan de gestelde eisen. Voor Nederlands herstel is één der belangrijkste factoren de industrialisatie, hetgeen niet alleen een kwestie is van hoeveelheid. De kwaliteit speelt een grote rol. Wat niet aan zeer hoge normen voldoet wordt niet meer gekocht.

Zo is in ons bedrijf de productie-methode na de oorlog ook dusdanig gewijzigd, dat het niet meer mogelijk is zonder een uitvoerige contrôle van alle producten kans van slagen te hebben.

De ouderen onder ons zullen zeggen: ik begrijp dat niet, vroeger ging het toch ook goed zonder al die soesah en daar is veel van waar. Men moet echter niet vergeten, dat de manier waarop wij toen werkten, belangrijk anders was.

De bazen kregen de tekeningen van het complete product en hadden een bespreking met de betreffende werkmán, die ze voor dat werk geschikt achtten.

Deze bekeek nog eens uitvoerig de tekening, ging materiaal uittrekken, vroeg aan de baas een materiaalbon, waarop in het magazijn afgifte gedaan werd.

Tot in de kleinste onderdelen maakte dan deze man zelf, of zondig met enige jongere krachten, de onderdelen en hij had de verantwoording, dat deze bij het monteren zouden passen. Indien het bij de montage anders uitkwam wist hij door een kleine verandering het geheel toch goed te krijgen en werd het aan de betreffende baas ter keuring gegeven. Het voldeed dan ook meestal aan de gestelde eisen.

Deze methode was voor enkel- en kleine seriefabricatie een bevredigende en voor de maker en aangename werkwijze.

Maar U allen weet, dat, willen wij in de toekomst aan de concurrentie het hoofd bieden, wij moeten mechaniseren, tijdstudies en tarieven moeten toepassen en het product tot in het oneindige moeten splitsen. Door het splitsen van het product is het niet meer mogelijk, dat de werkmán die een onderdeel maakt de toepassing ervan kan weten, zodoende is hij genoodzaakt precies volgens tekening te werken.

Al deze onderdelen moeten later het product vormen en zonder stagnatie gemonteerd kunnen worden.

Om al deze eisen te voldoen is het begrijpelijk, dat elk onderdeel gecontroleerd moet worden.

Willen wij slagen in het maken van kwaliteitswerk, dan is contrôle een eerste vereiste.

Met de hoop dat de heer Bohré in de toekomst geen artikelen behoeft af te keuren, wil ik eindigen.

J. HARKINK.

In aansluiting op bovenstaande het volgende:

Het doel van de contrôle is om afwijkingen van de voorwerpen tijdens de fabricage vast te stellen en waar mogelijk te corrigeren. Is dit echter niet meer mogelijk, dan moet overleg gepleegd worden of het betreffende voorwerp toch nog gebruikt kan worden, eventueel met een kleine wijziging van bijpassende delen, die nog gemaakt moeten worden.

Moelijker is het echter als deze delen reeds gemaakt zijn. Maar tot nog toe is het maar weinig voorgekomen dat onderdelen in het geheel niet meer gebruikt konden worden.

Bij het eindproduct moet steeds voor ogen worden gehouden eerste klas werk af te leveren en de contrôle

moet hierop zijn gericht. Het is ons aller belang de goede naam van Glspen's meubelen en lampen te behouden.

Het komt wel eens een enkele keer voor dat een gemaakte fout door een arbeider wordt verzwegen in de veronderstelling dat zijn verantwoordelijkheid ophoudt als het werk zou worden goedgekeurd. Dit is natuurlijk een verkeerde gedachtegang.

Ook zijn dit jaar wel eens kleine meningsverschillen ontstaan als er aanmerkingen gemaakt worden wanneer het werk niet netjes genoeg was afgewerkt.

De arbeider beriep zich dan op het lage tarief dat voor het betreffende werk was uitgetrokken. Dit laatste mag nooit een motief zijn het werk minder goed af te werken en een controleur kan hiermee nimmer rekening houden. Het ligt trouwens niet op zijn weg te beoordelen of een tarief goed of te laag is gesteld.

Hopend ook in de toekomst op een prettige samenwerking te mogen rekenen, wenst de controleur U allen een gezegend 1949.

W. BOHRÉ.

L.S.

De lastigste opgave, die ik in het bijna afgelopen jaar ontvangen heb, komt van de Redactie van „De Fabrieksluit”, en wel de vraag om een overzicht te willen geven van de werkzaamheden ten behoeve van ons eigen bedrijf in 1948.

De lakkerij komt zeker in de eerste plaats.

Hoewel er nog niet voor 100% met de nieuwe installatie wordt gewerkt, zijn we nu wel zo goed als bedrijfsklaar.

De kettingbaan en de moffeltunnel hebben in het afgelopen jaar wel hun dienst reeds bewezen. De spuitcabines daarentegen staan nog renteloos, hoewel ze vanaf begin 1948 nogal eens een gedaanteverwisseling hebben ondergaan.

De redenen hiervoor waren voornamelijk de volgende: De luchttoevoer in de cabines was groter dan de afzuiging. Het gevolg was dat het werken in en bij de cabine ondoenlijk werd vanwege de aanwezige laknevels. De eerste stap was toen verzwaren van de afzuiging. Dit gaf echter geen merkbare verbetering. Daarna werden de bestaande toevoer- en afzuigventilatoren onderling verwisseld. Dit gaf inderdaad een flinke stap in de goede richting.

Na een tijdje proefspuiten (tafelkastjes) bleken de sproeiers achter het watergordijn verstopt te raken. Het gevolg was dat de lakdeeltjes niet door het water werden opgenomen, maar door de afzuigventilator naar buiten werden gevoerd. Dit werd aanleiding om de tweede cabine geheel te verbouwen volgens een ander systeem. We hopen nu eerstdaags de bevestiging te krijgen dat dit systeem aan de gestelde eisen voldoet. De verfroerketels, die we dit voorjaar plaatsten, hadden voor de aandrijving flexibele assen, die te licht gecontrueerd bleken te zijn. De éne ketel na de andere viel uit. Deze aandrijving wordt momenteel gewijzigd. De brand in Maart j.l. heeft natuurlijk ook het nodige fabriekswerk opgeleverd. De verwrongen ventilatorbuizen zijn weer in hun modus geklopt, de verbrande motoren door nieuwe vervangen. Alles werd binnen de gestelde tijd afgewerkt.

De in het verschiep liggende bouwplannen zullen voor de oude spuitcabines ook de nodige wijzigingen met zich meebrengen, zodat we in 1949 wel weer één en ander in de lakkerij te doen zullen krijgen.

De wasmachine is thans ook op een oor na gevild. Dat ontbrekende oor is in dit geval een ventilator, die bij de firma Kiekens moest worden nabesteld, omdat we het oorspronkelijke exemplaar gebruikten voor afzuiging van de lampenmoffel.

Vanuit de lakkerij klimmen we naar de stoelenmontage. Hier is het vloeroppervlak weer uitgebreid. Er werd een luik gemaakt voor af en aanvoer, met keurig hekje, dat echter meestal nergens te vinden is. De expeditie kreeg ook een kleine uitbreiding van pakruimte in de vorm van vergroting der zoldervloer en een rek voor kaartensteunen. Magazijn en stoffeerderij hebben tevens door middel van rekken, uitbreiding

van stapelruimte gekregen. Het magazijn moest echter weer een veer laten ten behoeve van het hoofdschakelpaneel, dat de oude Hazemeyer-kasten zal vervangen.

Na een inwendige verbouwing van de transformatorruimte konden we in Mei van dit jaar de tweede zware transformator plaatsen.

De slijperij, die tot dusver meende stiefmoederlijk te zijn bedield wat de verbeteringen betreft, kreeg de zo gewenste „levensruimte”. Meteen is het probleem van de stofafzuiging onderhanden genomen, met het gevolg, dat er thans twee afzuigventilatoren zijn opgesteld, t.w. één voor het normale slijp- en polijstwerk en één voor de voorslijpers.

Ter verbetering van de ventilatie werden deze zomer nog twee ramen in de daklichten uitzetbaar gemaakt. Nu wat vloerrekken erbij en de slijperij is voorlopig compleet.

Het interne transport zal nu beslist minder brokken maken, want het slechte straatgedeelte tussen fabriek en lakkerij is thans betegeld. De overblijvers zagen hun schaftlokaal dit voorjaar inwendig opgefrist zowel door een kwast verf als door een vensterbank vol garaniums.

Ten behoeve van de ping-pongclub (ter ziele) werden artistieke verlichtingsornamenten aangebracht.

Het zorgenkind in het ketelhuis, de roterende compressor, werd gelukkig opgeruimd, een tweede zuigercompressor kwam ervoor in de plaats. Hier hebben we nu eens 100% reserve.

De chromeerderij kreeg een nieuw nikkelbad en enige met lood beklede beits- en spoelbakken. De in deze afdeling aanwezige waterleiding werd geheel vernieuwd in een ruimere uitvoering.

Graag was ik thans aan het eind van m'n opsomming, maar ik vrees, dat in ditzelfde nummer de volgende vraag gesteld zal worden door de galvanische afdeling: waar blijft het electrolytisch ontvettingsbad?

Een definitief antwoord geef ik niet. Wel wil ik verklappen dat de nodige meters en regelweerstand al besteld zijn. Zodra alles aanwezig is, gaan we (misschien) beginnen.

Hierover en over veel andere karweitjes zal ik in het Januarinummer van 1950 wel weer een resumé moeten schrijven.

Th. AALFS.

Over niets verschillen de meningen zo als over tarieven. Het heeft al heel wat stof doen opwaaien. Dat kan ook niet anders. Tarieven grijpen direct in op iemand's werktempo, met daaraan verbonden de invloed, die zij op het loon uitoefenen.

Doch wanneer we over het afgelopen jaar terugblikken, kunnen we niet anders zeggen, dan dat er heel wat bereikt is. Ten eerste zijn we er in geslaagd onze administratie zo uit te breiden, dat er meer gegevens tot onze beschikking staan, wat zeker de juistheid van de tarieven ten goede zal komen. We zijn echter op dit punt nog lang niet tevreden.

Bovendien hebben we er een nieuwe man bij gekregen, wat ons zeker in het komende jaar in staat zal stellen onze werkzaamheden uit te breiden.

Maar wat belangrijker is, het is heel duidelijk gebleken, dat er een beter begrip en vlottere samenwerking ontstaan is. En dit vooral met diegenen, die het meest in tarief werken. Waar men voor het eerst tegenover tarieven komt te staan, is in het begin nog een zoeken en tasten voor er „vertrouwen” bereikt wordt, wat toch zeker voor een onderwerp als tarieven hoogst belangrijk is. Het is dan ook prettig dat we kunnen wijzen op een goede verstandhouding met de tariefcommissie, hetwelk, naar we hopen, in de toekomst goede resultaten zal opleveren.

Steeds meer leert de ervaring ons, dat niet het tempo de belangrijkste factor is om tot een goed tarief te komen. De manier van werken, de methode, waarin het werk uitgevoerd wordt, spelen een veel belangrijker rol. Een kleine verandering in de opstelling, een vereenvoudiging in het uitvoeren van handgrepen, bespaart veelal meer tijd dan wanneer men zich alleen

inspant om het tempo te verhogen. En juist op dit gebied van werkmethode kunnen we allemaal een steentje bijdragen, door bij de uitvoering van het werk ons af te vragen of het eenvoudiger en beter kan. We moeten ons daarvoor uit de sleur van „zo is het altijd gedaan” losmaken. Een goede werkmethode met regelmatig werken is belangrijker dan alléén maar hard werken.

TARIEFBUREAU.

Graag voldoen wij als tariefcommissie aan het verzoek ook onze bijdrage te leveren voor het speciale nummer van „De Fabrieksfluit”.

In de C.A.O. voor de metaalnijverheid is nu een artikel opgenomen dat bepaalt, dat in ondernemingen waar in tarief wordt gewerkt en regelmatig overleg over het tariefwerk moet kunnen plaats vinden.

Zo is ook in een der laatste kernvergaderingen de tariefcommissie geïnstalleerd. Er werd toen op voorstel van een lid der tariefcommissie gevraagd of niet eerst de zo nodige voorlichting over het tot stand komen van een tarief en wat er verder nog meer mee in verband staat, kon worden gegeven. De heer Prins was dadelijk bereid dit te doen. Samen met de heer Prins en Huib Weysenfeld zijn we vijfmaal bijeen geweest, waar zij voor ons het tariefsysteem hebben uiteengezet, zoals dat bij ons wordt toegepast.

Deze cursus, zo mogen wij het gerust noemen, was voor ons als tariefcommissie van grote betekenis. Niet dat we alleen de moeilijkheden te horen kregen, waar ook zij mee te kampen hebben, maar dat een tarief maken toch niet zo heel eenvoudig is.

Het vertrouwen speelt hier een voorname rol. In de fabriek zal het wel opgevallen zijn dat de tijdwaarnemer met een lid van de tariefcommissie samen een tarief ging opnemen. Ook het uitwerken, volgens de vaste regels, werd gezamenlijk uitgevoerd. Deze scholing is voor de leden van de tariefcommissie natuurlijk van groot belang.

Wij zijn dan, als leden der tariefcommissie, niet alleen dankbaar voor deze voorlichting, maar ook de manier waarop dit gebeurde hebben we zeer op prijs gesteld.

Als tariefcommissie zijn wij er ons wel van bewust, dat wij geen gemakkelijke taak op onze schouders hebben genomen, maar met de ervaring en de steun van werkgever en werknemers zal dit zeker ook hier tot resultaten kunnen leiden.

Daarom niet alleen een voorspoedig 1949, maar een jaar van goede tarieven en weinig klachten.

DE TARIEFCOMMISSIE.

Expeditie.

Het afgelopen jaar heeft zich doen kenmerken door grote bedrijvigheid in onze afdeling.

Door gebrek aan bergruimte bracht het afkomen van grote series bureaux, brievenkasten, fauteuils, enz. grote moeilijkheden met zich mee.

Daar ieder product afzonderlijk moest worden ingepakt om beschadigingen tijdens het vervoer te voorkomen, werd hier meermalen onder hoogspanning gewerkt. Wij hadden er voor te zorgen om hetgene dat in de loop van de dag in grote partijen in de expeditie werd afgeleverd, de volgende dag in te laden en naar hun bestemming te laten brengen. Dit brengt met zich mede dat wij zijn aangewezen op overwerk wat zeer vervelend, maar onvermijdelijk is.

Door het niet rijden van één der wagens staat onze expeditie, die toch al over zo weinig ruimte beschikt, vol en dat is funest, zowel voor ons als voor de montage-afdelingen, die ook direct hun afgewerkte producten kwijt moeten.

Het steeds voeling houden met de montage-afdelingen en de goede samenwerking hebben veel moeilijkheden voorkomen. Het is echter voor de afdeling verkoop zaak er voor zorg te dragen, dat de kasten voor het binnenkomen zijn geboekt, terwijl ook de keurmeester steeds moet klaarstaan, zodat zich niets ophoopt.

Veel tijd is ons nu bepaard door de toevloed van de-

kens, zodat nu en in de toekomst de producten weer als voor de oorlog in dekens vervoerd worden. Dit geeft niet alleen veel tijdbesparing, maar is tevens een reusachtige besparing aan verpakkingsmateriaal (winst!).

Het zorgenkindje van de expeditie zijn de lampen waarvan het inpakken veel nauwkeurigheid vereist in verband met breuk-risico.

Voor al de vele spoedgevallen vergen veel tijd en kosten door extra verpakking, daar deze dan per spoor moeten worden verzonden.

Wanneer de afdeling verkoop-lampen deze spoedgevallen wat zou kunnen beperken, temeer daar wij toch iedere week overal komen, zou dit veel kosten besparen. Uitzonderingen blijven natuurlijk toch bestaan. Het werk in de expeditie is zeer afwisselend, maar toch niet zo gemakkelijk als velen van U zich wel voorstellen.

Onze afdeling bestaande uit slechts 4 man, heeft heel wat werk moeten verzetten om aan de grote productie van dit jaar het hoofd te kunnen bieden.

Afdeling expeditie wenst U allen een gelukkig en voorspoedig nieuwjaar.

J. VAN ZOMEREN.

Het sprookje van de galvanische afdeling.

Na de strenge winter van 1946—1947 werd eindelijk aandacht besteed aan de galvanische afdeling.

Het begon met het betimmeren van de kap met carton. Dit bleek in de winter van 1947—1948 een prachtoplossing. Voorheen maakten wij dagen mee dat wij zaagsel moesten strooien en dan de verwarming moesten afzetten.

Inderdaad, de betimmering blijkt een afdoende maatregel.

Maar nu het sprookje.

Er was eens een tijd dat dieren en dingen konden spreken, de z.g.n. sprookjestijd.

Zo'n sprookje deed zich kortgeleden ook voor in de bijkeuken van de galvanische afdeling waar zich het volgende gesprek ontwikkelde. Er werd ons daar gevraagd of wij nog steeds geen werk voor hem hadden. Op onze vraag wie hij nu eigenlijk was en wat hij kon, hoorden wij het volgende:

Hij was van ons, als oud-nikkelaars, een beste vriend en medewerker. Hij was n.l. een ontvettingsbad en we hadden reeds jaren met hem gewerkt. Wij zullen hem verder in 't gesprek O noemen en onszelf N.

O Jullie kunnen heel goed ontvetten met de hand. Dat blijkt uit het felt dat er zo weinig uitvalt, maar ik sta er borg voor dat ik het toch beter kan. Neem als voorbeeld die stoeltjes met dat kruis eronder. Hoeveel borsteltjes verslijt je daar niet op en toch zijn ze niet mooi, die kruisen. Ik doe het zonder borsteltje en goed. Dan trekt het kruis ook goed aan.

N Ja, ik weet het wel. Op je werk hebben wij nooit iets aan kunnen merken. Maar ja, breek nu maar ijzer met handen.

O Ik zal het je nog sterker vertellen. Neem nu die kapstokken, glanzend verchroomd. Als ik ze ontvet, geen plekje beschadigd of het moet er aanzitten. Hoe lang staan jullie er op te borstelen en te wrijven met poeder? Dit alles bevordert de glans ook niet, enfin jullie begrijpen dat wel maar of een ander dat snapt, weet ik natuurlijk niet.

N Nu ik zou denken dat ze dat wel doen maar eerst moet de lakkerij klaar.

O Ja, dat snap ik, dat geldt voor alle afdelingen. Toch lijkt het me dat de chromeerderij nogal stiefmoederlijk wordt bedield, tenminste in zulk soort dingen. 't Lijkt wel op Assepoester, maar doen jullie nu je best voor mij, dat ik nu ook wat te doen krijg. Ik sta hier tenslotte al bijna een half jaar!

Wij hebben hem beloofd dat wij ons best voor hem zouden doen en dat wij het zouden doorgeven aan de betreffende instantie.

Zo namen wij afscheid van onze vriend het ontvettingsbad. En zo hopen wij, net als in echter sprookjes, op een goed einde.

DE GALVANISCHE AFDELING.

Slijperij.

De vergroting van de slijperij blijkt nogal mee te vallen, nu het zo langzamerhand klaar begint te komen. Was het eerst maar een kleine gedeelte, toen men aan het bouwen was, nu is het toch wel de moeite waard om gezien te worden.

Er is nu eindelijk wat meer ruimte om de meubelen, die bewerkt worden neer te zetten. Maar niet alleen de ruimte, doch de zo noodzakelijke afzuiging is ook verbeterd. En met voldoening kunnen we zien, dat het een grote verbetering is. In geen 14 jaar heeft de afzuiging zo gewerkt als nu.

Wanneer de nieuwe afzuiger klaar is en deze ook zo werkt, dan zullen, naar we hopen, over dit punt geen klachten of opmerkingen meer tot ons komen. Ja, U hoeft niet te denken, dat de slijperij dan klaar zal zijn en dat er geen klachten meer zijn en enkele willen we hier niet onvermeld laten, ofschoon Aalfs en Verbeek hun best doen om het te verhelpen. Er is n.l. een groot kwaad en dat is de tocht. Vooral de mensen die zittend werk hebben zijn nu in deze dagen al stijf, hoe moet dat worden als het hard vriest. Of krijgen ze dan een electrisch kacheltje in hun rug?

En dan onze nieuwe kastjes. Laten we hopen, dat het niet te lang zal duren alvorens deze klaar zijn en dan kunnen we zeggen er is wel wat verbeterd na 14 jaar.

D. J. SPIES.

„GISONA”

Even een stukje over ONZE afdeling.

Ter verduidelijking, dit is (was) de personeelsvereniging van N.V. Gispén (doorstrepen wat niet wordt verlangd).

Gisona werd 17 April 1944 opgericht door een veertigtal leden van ons personeel.

Er zou worden geschaakt, gedamd, gesjoeld, getafeltennist enz. enz.

Dit ging een jaar goed, er werden talrijke wedstrijden georganiseerd, die altijd goed waren en in de smaak vielen, maar helaas werd al gauw besloten om alle andere sporten (behalve tafeltennis) wegens gebrek aan belangstelling te schrappen.

De afdeling tafeltennis maakte een ware bloeiperiode door, achtereenvolgens werden ze 3e klas afdelingskampioen, 3e klas districtskampioen, 2e klas afdelingskampioen en promoveerden naar de 1e klas.

Tot hertoe is het gekomen en verder zal het ook wel niet komen.

Wel wil ik voor verschillende personen zeggen dat Gisona nog niet ter ziele is (informeer maar).

Ter ziele zijn die personen die het zinkende schip verlaten hebben, maar die kunnen ons misschien raad geven wat wij nu met al dat geld moeten doen dat nog in kas is.

Misschien een gezellige avond geven ter oprichting van een nieuwe bloeiende vereniging?

A. D. ULRICH Jr.

„Ons Gezin”.

Het December-nummer van „Ons Gezin” dat U dezer dagen is uitgereikt, is verschenen in een nieuwe gedaante. Beter formaat, 8 pagina's meer, meer foto's, terwijl nieuwe rubrieken zijn geopend.

Begonnen als een mededelingenblad onder de naam „Huishouding van Nu” is dit zo langzamerhand een werkelijk maandblad geworden. Het feit dat in dit blad voorlichting op velerlei gebied wordt gegeven, deed de Directie van ons bedrijf indertijd besluiten het aan alle leden van ons personeel gratis ter beschikking te stellen.

Nu dit blad gaat verschijnen in koperdiepdruk en in groter formaat moest ook de prijs iets worden verhoogd. Het bedrijf wil gaarne deze abonnementen aan ons personeel blijven verstrekken, doch meent de verhoging van de abonnementsprijs niet voor zijn rekening te moeten nemen.

De prijsverhoging bedraagt 12 ct. per 4 weken, welke 12 ct. dus in het vervolg voor rekening van het personeel komt.

Als men bedenkt, dat losse nummers 30 ct. kosten, is het niet veel.

Er zullen leden van ons personeel zijn die op „Ons Gezin” geen prijs stellen of niet bereid zijn deze 12 ct. te betalen. Deze personen dienen zich vóór 5 Januari 1949 op te geven bij de tijdschrijvers of ondergetekende. Degenen dit dit op 5 Januari niet hebben gedaan, blijven het blad ontvangen en betalen 12 ct. per 4 weken.

M. JONKMAN.

„De Fabrieksfluit”.

Wij willen dit Nieuwjaarsnummer afsluiten met enkele opmerkingen „van redactiewege”.

De kop van ons maandblad zegt dat de inhoud bestaat uit mededelingen voor het personeel van Gispén's Fabriek voor Metaalbewerking N.V.

Als redactie hebben wij onze taak iets ruimer gezien dan alleen het verzamelen van mededelingen. Wij menen dat „De Fabrieksfluit” het middel kan zijn om de leden van het personeel op de hoogte te houden van alles wat er in het bedrijf leeft. Er wordt zoveel gepraat over de noodzakelijkheid van samenwerking. Maar om tot de beste samenwerking te komen moet iedereen weten welke taak ons gesteld wordt, welke maatregelen daartoe besproken en genomen worden en welke moeilijkheden overwonnen moeten worden.

Daarom is het zo verheugend dat de redactie ditmaal in zo overstelpende mate bijgestaan wordt om het wel en wee van het bedrijf aan iedereen voor te leggen. Door dit resultaat aangemoedigd, zullen wij nog vele malen een beroep op de lezers doen.

U heeft met dit nummer de 25e Fabrieksfluit in handen, een zilveren jubileum dus. Het volgende nummer zal niet meer de aanduiding „voorlopige redactie” dragen. De heer Prins heeft zijn plaats in de redactie overgedragen aan Mej. Jonkman, zodat U zich in het vervolg, voor zaken „De Fabrieksfluit” betreffende, dient te wenden tot Mej. Jonkman, W. Carstens of M. Mouthaan.

Deze redactie zal met spanning en belangstelling Uw bijdragen, voorstellen en verzoeken ontvangen.

DE REDACTIE.